

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
ČETVRTA SEDNICA
PRVOG REDOVNOG ZASEDANJA
Drugi dan rada
25. april 2018. godine

(Sednica je počela u 10.10 časova. Predsedava Đorđe Milićević, potpredsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PRESEDAVAJUĆI: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad Četvrte sednice Prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u 2018. godini.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 70 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema za glasanje.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 85 narodnih poslanika, odnosno da su prisutna najmanje 84 narodna poslanika i da postoje uslovi za rad Narodne skupštine.

Obaveštavam vas da su sprečeni da sednici prisustvuju sledeći narodni poslanici: Marija Obradović, dr Aleksandra Tomić, Dubravka Filipovski, Elvira Kovač, prof. dr Žarko Obradović, Aleksandar Stevanović, Aleksandar Šešelj, mr Dejan Radenković i prof. dr Miladin Ševarlić.

Prelazimo na tačke 1–13. dnevnog reda (zajednički načelni i jedinstveni pretres):

- PREDLOG ODLUKE O USVAJANJU GODIŠNJEG PLANA UPOTREBE VOJSKE SRBIJE I DRUGIH SNAGA ODBRANE U MULTINACIONALNIM OPERACIJAMA U 2018. GODINI,
- PREDLOG ODLUKE O UČEŠĆU PRIPADNIKA VOJSKE SRBIJE U MULTINACIONALNIM OPERACIJAMA U 2018. GODINI,
- PREDLOG ZAKONA O VOJNOM OBRAZOVANJU,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODBRANI,

- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VOJSCI SRBIJE,
- PREDLOG ZAKONA O PROIZVODNJI I PROMETU NAORUŽANJA I VOJNE OPREME,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UPOTREBI VOJSKE SRBIJE I DRUGIH SNAGA ODBRANE U MULTINACIONALNIM OPERACIJAMA VAN GRANICA REPUBLIKE SRBIJE,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VOJNOJ, RADNOJ I MATERIJALNOJ OBAVEZI,
- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BEZBEDNOSNO-INFORMATIVNOJ AGENCIJI,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA O RAZUMEVANJU IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE DRŽAVE IZRAEL U VEZI SA VOJNOM, ODBRAMBENOM I ODBRAMBENO-INDUSTRIJSKOM SARADNjom,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA O RAZUMEVANJU IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE GRČKE O SARADNJI U OKVIRU ATINSKOG MULTINACIONALNOG STRATEŠKO-POMORSKOG KOORDINACIONOG CENTRA (*AMSCC*),
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE SRPSKE O SARADNJI U OBLASTI VAZDUHOPLOVSTVA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE RUMUNIJE O SARADNJI U OBLASTI ODBRANE.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine obaveštavam vas da su pozvani da sednici prisustvuju: Aleksandar Vulin, ministar odbrane, dr Nebojša Stefanović, potpredsednik Vlade i ministar unutrašnjih poslova, Nela Kuburović, ministar pravde, Aleksandar Živković i mr Bojan Jocić, državni sekretari u Ministarstvu odbrane, Bratislav Gašić, direktor BIA, dr Nenad Miloradović, vršilac dužnosti pomoćnika ministra za materijalne resurse u Ministarstvu odbrane, Milan Mojsilović, vršilac dužnosti pomoćnika ministra za politiku odbrane u Ministarstvu odbrane, Zoran Lazić, sekretar Ministarstva odbrane, general-major Bojan Zrnić, načelnik Uprave za odbrambene tehnologije u Ministarstvu odbrane, general-major Mladen Vuruna, rektor Univerziteta odbrane, brigadni general Mile Jelić, načelnik Uprave za kadrove u Ministarstvu odbrane, pukovnik Milan Ranković, načelnik Uprave za međunarodnu vojnu saradnju u Ministarstvu odbrane, pukovnik Dragan Kotarlić, načelnik Uprave za obaveze odbrane u Ministarstvu odbrane, pukovnik Slobodan Kisić, generalni

sekretar Univerziteta odbrane, pukovnik Mišo Krgović, načelnik odeljenja u Upravi za obavezu odbrane u Ministarstvu odbrane, pukovnik Luka Jovanović, načelnik odeljenja u Upravi za kadrove u Ministarstvu odbrane, pukovnik Nikola Dejanović, zamenik načelnika Centra za mirovne operacije Generalštaba Vojske Srbije, Milan Konjikovac, kapetan bojnog broda i načelnik Uprave za međunarodnu vojnu saradnju u Ministarstvu odbrane, Ljiljana Mirić Stanković, načelnik Pravne uprave u Ministarstvu odbrane i Miroslav Panić, savetnik direktora BIA.

Saglasno odluci Narodne skupštine da se obavi zajednički načelni i jedinstveni pretres o predlozima zakona iz dnevnog reda pod tačkama 1–13, pre otvaranja zajedničkog načelnog i jedinstvenog pretresa podsećam vas da, prema članu 97. Poslovnika Narodne skupštine, ukupno vreme rasprave za poslaničke grupe iznosi pet časova, kao i da se ovo vreme raspoređuje na poslaničke grupe srazmerno broju narodnih poslanika članova poslaničkih grupa.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to već nisu učinile, da odmah podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika (član 96. stav 4. Poslovnika.)

Saglasno članu 157. stav 2, članu 170. stav 1. i članu 192. stav 3. Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički načelni i jedinstveni pretres o Predlogu odluke o usvajanju Godišnjeg plana upotrebe Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama u 2018. godini, Predlogu odluke o učešću pripadnika Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama u 2018. godini, Predlogu zakona o vojnom obrazovanju, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije, Predlogu zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi, Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji, Predlogu zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumevanju između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Izrael u vezi sa vojnom, odbrambenom i odbrambeno-industrijskom saradnjom, Predlogu zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumevanju između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Grčke o saradnji u okviru Atinskog multinacionalnog strateško-pomorskog koordinacionog centra (AMSCC), Predlogu zakona o potvrđivanju Memoranduma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Srpske o saradnji u oblasti vazduhoplovstva i Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Rumunije o saradnji u oblasti odbrane.

Da li predstavnici predlagača žele reč?

Reč ima ministar Aleksandar Vulin.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Poštovani gospodine predsedavajući, gospodo potpredsednici, poštovani narodni poslanici, dame i gospodo, kao što ste čuli, pred vama se nalazi set od šest zakona koji se odnose na život i rad Vojske Srbije i Ministarstva odbrane, jedan koji je veoma važan za svakodnevno i uspešno funkcionisanje BIA; pred vama su i dve odluke koje se odnose na angažovanje Vojske Republike Srbije u mirovnim misijama, a tu su i četiri zakona o potvrđivanju sporazuma sa nama prijateljskim zemljama.

Angažovanje pripadnika Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama UN i EU je zaista veoma značajan element naše spoljne politike. Učešćem u multinacionalnim operacijama Republika Srbija pokazuje da je aktivni činilac očuvanja međunarodnog mira i bezbednosti i na taj način jača svoj ugled u međunarodnom okruženju. Na ovaj način Vojska Srbije jača vlastite odbrambene kapacitete i štiti nacionalnu bezbednost.

Predlogom godišnjeg plana upotrebe Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama u 2018. godini nije planirano značajno povećanje postojećeg angažovanja Vojske Srbije van naših granica, već zadržavanje dostignutog i postojećeg nivoa angažovanja. To bi značilo da smo u 2018. godini planirali nastavak angažovanja u pet mirovnih misija koje se vrše pod komandom UN, i to u Kongu, Kipru, Libanu, na Bliskom istoku i u Centralnoafričkoj Republici, kao i četiri multinacionalne operacije pod komandom EU: dve u Somaliji, jedna u Centralnoafričkoj Republici i jedna u Maliju.

Republika Srbija je sa UN zaključila Memorandum o razumevanju i doprinosu u sistemu stendbaj aranžmana, gde bi, ukoliko dođe do potrebe, Republika Srbija bila pozvana od strane UN da da svoj doprinos. Naravno, mi zadržavamo pravo da u svakom od konkretnih pitanja damo i odluku, koja ne mora uvek biti pozitivna, već, jednostavno, onako kako uslovi nalažu i kako politika ove zemlje diktira.

Predlog godišnjeg plana upotrebe Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama u 2018. godini sadrži jednu operaciju EU za upravljanje krizama u kojoj Vojska Srbije do sada nije učestvovala, a to je operacija u Mediteranu. Za nas je ovo veoma važno budući da je cilj ove operacija ublažavanje posledica i rešavanje migrantske krize u Evropi. Kao što znate, i mi smo jedna od zemalja koje su pogođene posledicama migrantske krize i zato je za nas veoma dobro da budemo tamo gde se migrantska kriza i dešava i da unapred znamo šta nas očekuje i sa čime se zapravo borimo.

U skladu sa navedenim, u dvadeset multinacionalnih operacija UN i EU u 2018. godini planirano je angažovanje naših pripadnika na istom nivou kao što je bilo i protekle godine. Trenutno učestvujemo sa 328 pripadnika, od čega su 38 pripadnice ženskog pola. U pet mirovnih operacija angažovano je 306 pripadnika, a u četiri mirovne operacije pod kontrolom EU ukupno 22 pripadnika.

Za sprovođenje svih ovih operacija potrebna su i finansijska sredstva, a to je u 2018. godini 2.337.072.000 dinara. Od toga, Ministarstvo odbrane je već obezbedilo potreban novac iz budžeta, s tim što želim da vas upoznam da UN uplaćuju 515.474.000 dinara kao svoj doprinos za funkcionisanje naših mirovnih misija.

Predlog zakona o vojnom obrazovanju je za nas od ogromnog značaja. Kako budemo obrazovali buduće podoficire, buduće oficire, takva će nam biti i vojska.

Zakon o vojnim školama i vojnim naučnoistraživačkim ustanovama donet je 1994. godine i mi radimo po njegovim odredbama. Upravo zato nam je potreban zakon o vojnom obrazovanju da bismo usvajanjem ovog propisa koji uređuje specifičnosti vojnog obrazovanja dovršili proces usklađivanja propisa i vojnoškolske ustanove mogle da postanu integralni deo obrazovnog sistema Republike Srbije. One to sada jednostavno nisu.

Na ovaj način otklonili bi se i problemi koji nastaju u primeni važećih zakona, doprinelo bi se pravnoj sigurnosti, izvesnosti i rešila bi se sporna pitanja vezana za status, organizaciju i rad vojnoškolskih ustanova, čime bi vojno školstvo normativnopravno u potpunosti postalo sastavni deo obrazovnog sistema Republike Srbije.

Pred vama su i vašoj pažnji hoću da preporučim i predloge zakona, odnosno izmene i dopune Zakona o odbrani i Zakona o Vojsci Srbije. Oni su rezultat prethodnih analiza u primeni Zakona o odbrani i Zakona o Vojsci Srbije, koji su doneti 2007. godine, sa izmenama i dopunama koje su usvojene 2009. i 2015. godine. Usvajanjem izmena obezbedilo bi se efikasnije funkcionisanje sistema odbrane, izvršavanje funkcije i zadataka Vojske Srbije. Posebnu pažnju obratili smo na odredbe koje se odnose na poboljšanje materijalnog položaja profesionalnih pripadnika Vojske i podizanje njihovog standarda. Za ove zakone, u skladu sa zakonom, sprovedena je opsežna javna rasprava, u okviru koje su održani okrugli stolovi u Nišu, Novom Sadu i Beogradu.

Pored brojnih promena koje preporučujem vašoj pažnji, samo ću navesti nekoliko njih, najkraće. Tako smo predvideli da se izveštavanje u oblasti planiranja priprema za odbranu, godišnji izveštaj o stanju priprema za odbranu, vrši pred nadležnim skupštinskim odborom, koji će taj izveštaj razmatrati. Predloženo je da se tajni podaci koji se odnose na sistem odbrane posebno procesuiraju i da se veoma vodi računa ko su ljudi koji o njima mogu da odlučuju i koji sa njima mogu da rade.

Predvideli smo i osnivanje budžetskog fonda radi obezbeđivanja sredstava za unapređivanje službe traganja i spasavanja, vojnih vazduhoplova i učešća u sistemu traganja i spasavanja za potrebe civilnog vazduhoplovstva.

Takođe, kao posebno značajno, precizirali smo način i sadržaj evidencije o poginulim, nestalim, ranjenim, zarobljenim i ubijenim pripadnicima oružanih snaga, koju će voditi i koju vodi Ministarstvo odbrane. Kao što znate, naša

istorija je istorija ratova, a vrlo retko možemo da kažemo da znamo svako ime i sve o onima koji su se za našu zemlju borili.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije uređuje upućivanje profesionalnih pripadnika Vojske Srbije po potrebi službe u drugi državni organ ili pravno lice; upućivanje na rad u inostranstvo radi izvršavanja obaveza; mogućnost angažovanja profesionalnih vojnih lica u strukturama međunarodnih organizacija i regionalnih inicijativa; uslove za prestanak službe za vreme ratnog stanja; usklađivanje odredaba koje uređuju plate i druga novčana primanja; uvođenje stanja mirovanja u službi. Podizanjem starosne granice na 43 godine života stvaraju se povoljniji uslovi da podoficir koji je stekao odgovarajuće visoko obrazovanje može da se unapredi u čin potporučnika. Ne treba ni da vam govorim koliko je ova mogućnost važna za značajan deo naše vojske.

Obezbeđuje se, takođe, pogodniji položaj profesionalnih vojnika, podoficira i oficira na službi u Vojsci Srbije na određeno vreme podizanjem starosne granice do koje se može obnavljati ugovor o radu na 53 godine života, a za pojedina formacijska mesta ili određene specijalnosti do ispunjenja uslova za odlazak u penziju shodno propisima kojima se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje. Ovo je jedna od važnijih stvari o kojima ćemo raspravljati u narednim danima, jer omogućava da određene stručne spreme, određeni delovi naše vojske mogu da ostanu u Vojsci od početka do kraja, da nemaju strah za svoju egzistenciju, da nemaju strah da će zbog propisa napuštati Vojsku, već će moći da ostanu do kraja, sistem o njima brine.

Takođe, regulisana su ovlašćenja službenih lica vojne policije kako bi mogla da primenjuju policijske mere i radnje i policijska ovlašćenja usklađujući se s ovlašćenjima policijskih službenika predviđenim odredbama Zakona o policiji.

Propisalo se i bliže uredilo mirovanje kao stanje u službi. U svrhu usklađivanja s odredbama Zakona o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru, preciziraju se odredbe kojima se uređuju plate i druga novčana primanja u Vojsci Srbije.

Predviđeno je, takođe, da se oficiru sanitetske službe i oficiru u zvanju nastavnika na službi na Univerzitetu odbrane može, uz njegovu saglasnost, produžiti služba u Vojsci Srbije do 65 godina života. Na ovaj način smo pripadnike Vojske izjednačili sa njihovim kolegama u civilstvu. Da budem veoma jednostavan u objašnjavanju, to vam je kada imate vrhunskog hirurga na VMA ili vrhunskog predavača na Vojnoj akademiji koji, zato što je oficir i koristi beneficirani radni staž, već sa pedesetak godina života ide u penziju. Onda, umesto da nastavi da radi za instituciju koja ga je odškolovala, koja mu je omogućila da stekne znanje i iskustvo, on odlazi negde dalje i kao penzioner radi u nekoj privatnoj klinici ili na nekom privatnom univerzitetu. Te ljude hoćemo da zadržimo za sebe, i njihovo iskustvo.

Predlog zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme takođe je jedan od zakona koji su od suštinske važnosti. Važeći zakon o ovoj oblasti donet je davne 1996. godine i uređuje proizvodnju i promet naoružanja i vojne opreme u zemlji kao delatnost od opšteg interesa.

Osnovni razlozi za donošenje novog zakona su uspostavljanje stabilnog kontrolnog mehanizma u proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme a, između ostalog, tu je i definisanje uslova i načina formiranja grupacije odbrambene industrije Srbije, što je od strateškog značaja za naše društvo.

Predloženi zakon stvara pretpostavke da se ispuni osnovni cilj – kontrola u oblasti proizvodnje i prometa naoružanja i vojne opreme, radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih, ekonomskih i spoljnopolitičkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta i integriteta, kao i daljeg razvoja odbrambene tehnološke i industrijske baze Republike Srbije.

Ono što se u javnosti često govorilo, nekada sa dobrom namerom, nekada i bez dobre namere, ali želim odmah na početku naše rasprave da objasnim – odbrambena industrija Srbije se ne privatizuje; biće omogućena njena dokapitalizacija do nivoa 49% vrednosti kapitala, ali 51% će uvek ostati u vlasništvu države Srbije.

Cilj formiranja grupacije odbrambene industrije Srbije jeste konstituisanje jake odbrambene industrije koja je sposobna da proizvede, na prvom mestu, sve što je potrebno Vojsci Srbije, da se sama održava, da bude konkurentna na stranom tržištu, čime će doprineti ukupnim naporima za oživljavanje proizvodnje i privrede Republike Srbije i uvećanje BDP-a naše zemlje.

Predmet Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije regulisan je važećim zakonom u ovoj oblasti donetim 2009. godine, koji od tada nije menjan. Upravo zato smo odlučili da Zakon menjamo budući da je potrebno da se propiše efikasnija priprema i da se usvajanje odluke Narodne skupštine o upotrebi Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije i drugih snaga odbrane sprovodi u skladu s ustavnim ovlašćenjima.

Umesto da Narodna skupština svake godine ponovo odobrava angažovanje Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u istim, nepromenjenim multinacionalnim operacijama, predviđa se da Narodna skupština, na predlog Vlade, donosi odluku o učešću u multinacionalnim operacijama u kojoj bi bile navedene sve multinacionalne operacije u kojima su angažovani pripadnici Vojske i drugih snaga odbrane ili bi se u njih mogli uputiti na osnovu već zaključenih ugovora, saglasno trajanju mandata multinacionalne operacije.

Narodna skupština ovom odlukom odlučuje u koje se multinacionalne operacije mogu uputiti pripadnici Vojske Srbije i određuje ukupan broj pripadnika Vojske Srbije koji u njima mogu biti angažovani. Odluka važi do

isteka mandata ili eventualno do povlačenja pripadnika Vojske Srbije pre isteka mandata određene multinacionalne operacije. Vlada ima obavezu da u prvom tromesečju tekuće godine usvoji izveštaj o izvršavanju godišnjeg plana realizacije za prethodnu godinu i o njemu informiše Narodnu skupštinu i predsednika Republike.

Ukoliko se ispostavi da je mandat misije u pojedinim odredbama u suprotnosti sa definisanim principima upotrebe Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama, neophodno je utvrditi nacionalna ograničenja za učešće Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u konkretnoj misiji. To je uslovljeno ne samo političkim već i bezbednosnim razlozima. Nacionalna ograničenja se uspostavljaju u cilju operacionalizacije odluke Narodne skupštine i odnose se isključivo na određenu, konkretnu misiju, a ne na upotrebu Vojske Srbije van granica Republike Srbije na način kako je to definisano u članu 140. Ustava.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi. Predložene izmene i dopune Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi imaju za cilj da preciziraju nadležnosti Ministarstva odbrane i njegovih teritorijalnih organa u čijem su delokrugu poslovi vojne, radne i materijalne obaveze.

Ključne novine su da se uvodi obaveza organima autonomne pokrajine i organima jedinica lokalne samouprave da za potrebe izvršenja odbrane obezbede odgovarajuće tehničke i prostorne uslove; uvodi se kurirsko-pozivarski sistem za potrebe pozivanja obveznika; proširuje se delokrug komisije, koja pored ocene sposobnosti za vršenje vojne službe daje i ocenu sposobnosti za lica u rezervnom sastavu. Propisuje se da vojne obveznike raspoređene u BIA ne pozivaju na vojnu vežbu. Precizira se trajanje obuke pripadnika pasivne rezerve; odobrava se regrutima ili licima u rezervnom sastavu boravak u inostranstvu duži od šest meseci, koji će izdavati nadležni teritorijalni organ; izmenom odredbe uređuje se kada se vojnom obvezniku neće davati saglasnost za otpust iz državljanstva Republike Srbije itd.

Pred vama je i vašoj pažnji ga preporučujem, osim zakona koji se odnose na život i rad Vojske Srbije, i zakon koji se odnosi na funkcionisanje Bezbednosno-informativne agencije. Zakon o izmenama i dopunama Zakona o BIA neophodno je doneti u cilju očuvanja postojećeg radnopravnog statusa pripadnika Agencije i radi usklađivanja sa usvojenim novim zakonima – Zakonom o policiji, koji je stupio na snagu 5. februara 2016. godine i Zakonom o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru, čija je primena za državne organe koji posebnim zakonom uređuju plate i druga primanja predviđena od 1. januara 2018. godine.

Odredbama člana 20. Zakona o BIA propisano je da se na prava, dužnosti i odgovornosti po osnovu radnog odnosa na pripadnike Agencije primenjuju propisi koji važe za radnike ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, koji su propisani važećim Zakonom o Policiji. Međutim, novim

Zakonom o Policiji pojedini pravni instituti su na nov način uredili prava, dužnosti i odgovornosti po osnovu rada, u odnosu na do sada važeći Zakon o Policiji, posebno u delu koji se odnosi na zasnivanje radnog odnosa, sistem podele radnih mesta policijskih službenika, merila za raspored radnih mesta, karijerno napredovanje policijskih službenika, premeštaj, zvanja, ocenjivanja, plate, koeficijent, i druge institute.

Iz navedenih razloga novi Zakon o Policiji je neodgovarajući za Agenciju uzimajući u obzir njenu sasvim specifičnu prirodu, kao posledicu zakonom utvrđenih zadataka, poslova i ovlašćenja, te je neophodno izmenama i dopunama Zakona o BIA očuvati organizacionu strukturu, specifičnost radnog statusa i položaja pripadnika Agencije, u cilju efikasnog, pravilnog i zakonitog funkcionisanja i rada jedinstvenog sistema Agencije.

Pred vama se nalaze i predlozi zakona o potvrđivanju međunarodnih ugovora. Najpre, tu je Memorandum o razumevanju sa Vladom Države Izrael koji je potpisan 24. jula 2017. godine u Tel Avivu. Stupanjem na snagu navedenog memoranduma uspostavlja se pravni osnov za saradnju vlada dveju država i njihovih ovlašćenih organa u vezi sa pitanjima vojne, odbrambene i odbrambeno-industrijske saradnje za koja ugovorne strane budu zainteresovane. Memorandumom o razumevanju između dve vlade, čije se potvrđivanje predlaže ovim zakonom, opredeljuju se osnovni ciljevi i principi na kojima će se zasnivati vojna, odbrambena i odbrambeno-industrijska saradnja između vlada dve države, odnosno njihovih ovlašćenih organa, ministarstava odbrane, a u cilju doprinosa razvoju celokupnih bilateralnih odnosa dve države, kao i miru i bezbednosti.

Pred vama je, takođe, Memorandum o razumevanju između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Grčke o saradnji u okviru Atinskog multinacionalnog strateško-pomorskog koordinacionog centra. Stupanjem na snagu ovog memoranduma uspostavlja se pravni osnov za saradnju između vlada Srbije i Grčke i njihovih ovlašćenih organa u okviru Atinskog multinacionalnog strateško-pomorskog koordinacionog centra u oblasti transporta za koju ugovorene strane budu zainteresovane. O odnosima između Grčke i Srbije ne treba trošiti reči, i prijateljskom stavu koji Vlada Republike Grčke ima prema nama ali isto tako i stavu koji Vlada Republike Srbije ima prema Grčkoj.

Pred vama je i Memorandum sa Vladom Republike Srpske o saradnji u oblasti vazduhoplovstva. On je potpisan u Beogradu 10. novembra 2017. godine. Tokom 2016. godine pojavila se potreba zaključivanja ugovora kojim bi se dao pravni osnov za saradnju dve vlade ali i direktnu i neposrednu saradnju Ministarstva odbrane Republike Srbije sa Helikopterskim servisom Vlade Republike Srpske. Na ovaj način, saradnja bi se ogledala, između ostalog, i u razmeni dokumentacije i opreme, školovanju i obuci pilota, međusobnom angažovanju stručno-letačkog i vazduhoplovno-letačkog osoblja, kao i pružanju usluga održavanja i remonta helikoptera i helikopterskih motora.

Dame i gospodo narodni poslanici, pred vama se nalazi i Sporazum sa Vladom Rumunije o saradnji u oblasti odbrane, koji je potpisan 4. decembra 2017. godine i predstavlja opšti ugovor o saradnji u oblasti odbrane kojim se daje pravni osnov za bilateralnu saradnju u svim oblastima za koje vlade Republike Srbije i Rumunije, odnosno njihova ministarstva odbrane budu zainteresovana. Dosad je bio na snazi Sporazum između Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije i Vlade Rumunije o saradnji u vojnoj oblasti koji je potpisan u Beogradu 27. oktobra 1997. godine. Želim da naglasim da se saradnja u oblasti odbrane sa Rumunijom može oceniti kao veoma dobra, uz mogućnost njenog daljeg intenziviranja i unapređenja, te da je za ostvarivanje svih oblika saradnje prvenstveno neophodno uspostavljanje pravnog okvira saradnje, koji se operacionalizuje donošenjem predloženih zakona o potvrđivanju bilateralnog međuvladinog sporazuma.

Poštovani narodni poslanici, pozivam vas da podržite napore Vlade Republike Srbije i Ministarstva odbrane i da se predloženim zakonima dodatno uredi i unapredi sistem odbrane u svim njenim segmentima, kao i rad BIA, ali, isto tako, da ispunimo svoje međunarodne obaveze iz zaključenih ugovora i nastavimo angažovanje u multinacionalnim operacijama i ove godine tako što ćemo usvojiti predložene zakone i odluke. Zahvaljujem vam se na pažnji i velikom strpljenju.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem ministru Vulinu.

Da li izvestioci nadležnih odbora žele reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik mr Igor Bečić, predsednik Odbora za kontrolu službi bezbednosti.

Izvolite.

IGOR BEČIĆ: Poštovane dame i gospodo, poštovani predsedavajući, poštovani ministre, kao predsednik Odbora za kontrolu službi bezbednosti želeo bih da se osvrnem na nekoliko činjenica u vezi sa predloženim izmenama i dopunama Zakona o BIA.

Naime, ovaj predlog zakona izazvao je određene neutemeljene kritike u javnosti, te zbog toga moram da naglasim da je suština predloženog zakona o izmenama i dopunama Zakona o BIA usklađivanje po pitanju postojećeg radnopravnog statusa pripadnika Agencije sa usvojenim novim Zakonom o Policiji, koji je već stupio na snagu i Zakonom o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru, čija je primena za državne organe koji posebnim zakonom uređuju plate i druga primanja predviđena od 1. januara 2019. godine.

Poštovane dame i gospodo, osvrnuo bih se na ono što je suština predloženog zakona. Bezbednosno-informativna agencija obrazovana je kao posebna organizacija sa svojstvom pravnog lica Zakonom o Bezbednosno-informativnoj agenciji, koji je donet 2002. godine. Prema odredbama ovog važećeg Zakona o BIA propisano je da se na prava, dužnosti i odgovornosti po osnovu radnog odnosa pripadnika Agencije primenjuju propisi koji važe za

radnike ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, koji su propisani važećim Zakonom o Policiji. Ova upućujuća odredba imala je pravno utemeljenje i smisao kada je Agencija osnovana, 2002. godine. Naime, po pitanju prava, dužnosti i odgovornosti po osnovu radnog odnosa odredbe tadašnjeg zakona mogle su da se primene i na Agenciju jer su omogućavale uvažavanje specifičnosti Agencije kao državnog organa. Zakon o Policiji koji je donet 2005. godine omogućio je Agenciji da se podzakonskim aktima uskladi sa ovim zakonom.

Međutim, novi Zakon o Policiji iz 2016. godine doneo je i nov način uređenja ove oblasti. Novim zakonom unete su novine po pitanju zasnivanja radnog odnosa, sistema podele radnih mesta, merila za raspored radnih mesta, karijernog napredovanja državnih službenika, premeštaja, zvanja, ocenjivanja itd. Samim tim pojavila se potreba da se donesu izmene i dopune postojećeg Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji.

Ovde treba imati u vidu da specifičnost Bezbednosno-informativne agencije proističe od zakonskih odredaba kojima su utvrđeni zadaci, poslovi i ovlašćenja BIA, te je neophodno izmenama i dopunama Zakona o BIA očuvati organizacionu strukturu, specifičnost radnog odnosa i položaj pripadnika Agencije, u cilju efikasnog i pravilnog funkcionisanja i rada u okviru jedinstvenog sistema Agencije. Naime, Agencija ima status posebne organizacije u sistemu državne uprave i svojstvo pravnog lica, u skladu sa zakonom. Ono što je jako bitno, deo je jedinstvenog bezbednosno-obaveštajnog sistema Republike Srbije. Specifičnost Agencije je posledica nadležnosti, poslova i ovlašćenja Agencije, koji su propisani zakonom.

Zbog toga su predložene izmene i dopune Zakona jedini način da se pravno uredi specifična organizaciona struktura, radnopravni status i položaj pripadnika Agencije. Ove izmene neophodne su kako bi Agencija nesmetano nastavila da sprovodi svoje zakonom propisane nadležnosti u oblasti zaštite nacionalne bezbednosti Republike Srbije i njenih građana.

Ako pažljivo pročitamo predlog zakona pred nama, videćemo da se predloženim rešenjem ne menja radnopravni status pripadnika Agencije. Predložena rešenja omogućavaju da Agencija pravno uredi svoje radne odnose oslanjajući se na Zakon o Policiji u meri u kojoj je neophodno. Takođe, nova rešenja ne daju ništa veća prava rukovodiocima Agencije u odnosu na ona koja su imali direktori Agencije od 2002. godine do danas. Naprotiv, ova pitanja uređuju se matičnim zakonom, za razliku od prethodnog perioda kada je zakon koji menjamo sadržao upućujuće norme i kada su ova pitanja bila uređena drugim zakonom.

Izmenama i dopunama Zakona preciznije se definiše i sadržaj pravilnika o unutrašnjim uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji, koji nosi oznaku tajnosti u skladu sa zakonom kojim je ova oblast uređena. Predložena norma, u skladu s odredbama Zakona o državnoj upravi kojim se uređuje unutrašnja organizacija i uređenje organa državne uprave, propisuje da akt o

unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u posebnoj organizaciji kao što je BIA donosi direktor, a stupa na snagu pošto na njega Vlada da saglasnost.

Predloženim izmenama i dopunama Zakona o BIA uvode se odredbe kojima se bliže uređuje bezbednosna provera prilikom zapošljavanja. Predlogom zakona ovaj postupak se precizira, čime je omogućena primena procedura usklađenih sa zakonom. Ova izmena postojećeg zakona uslovljena je takođe donošenjem novog Zakona o Policiji; naime, sama priroda poslova koje obavlja Agencija zahteva i druge postupke bezbednosnog proveravanja kandidata za zapošljavanje u Agenciji. Predloženim izmenama i dopunama precizira se ovaj postupak kako bi se zadržala postojeća procedura koju Agencija primenjuje i koja je usklađena s pravnim režimom prikupljanja, obrade i zaštite podataka o ličnosti.

(Predsedavajući: Zahvaljujem, gospodine Bečiću.)

Završavam ovom rečenicom.

Omogućavanje Agenciji da zapošljava kadrove bez obaveznog konkursa predstavlja uvažavanje specifičnosti prirode poslova koje Agencija obavlja. Naravno, ova odredba ne znači uvođenje novog pravila i ukidanje javnog konkursa. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li predsednici, odnosno ovlašćeni predstavnici poslaničkih grupa žele reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, Srpska radikalna stranka izražava svoje apsolutno protivljenje tome da Vojska Srbije učestvuje u bilo kojoj od ovih nabrojanih tzv. mirovnih misija Ujedinjenih nacija ili Evropske unije. Ovo je retka prilika da mi, povodom seta zakona o Vojsci koji su kozmetičke prirode, raspravljamo zapravo o ukupnom stanju u našoj vojsci.

Zašto bi naši vojnici učestvovali u ovim mirovnim misijama? Šta se time dobija? Da nam skoči ugled u nečijim očima? Ne, ovde samo pretila opasnost da ogreše dušu o neku sirotinju u afričkim zemljama koja se buni zbog teških uslova života, ili da se učvrsti na vlasti neki novi uzurpator, što predstavlja ova obuka bezbednosnih snaga u pojedinim od tih zemalja.

Zašto bi naši vojnici išli da se bore protiv gusara u Indijskom okeanu? Šta su nama skrivili ti gusari? Zašto su ti ljudi postali gusari? Zato što im je neko otadžbinu razorio. Ko je taj? Svi znamo ko je taj. I sad mi idemo tamo da sprečavamo gusarstvo. Onaj ko je izazvao građanski rat u Somaliji, ko se neprekidno meša u taj rat, neka sada vodi brigu o gusarima. Zašto bi se naši vojnici izlagali riziku?

Uostalom, ako je reč o mornarima – ovde nije tačno navedeno o kojima je reč – mi treba da negujemo našu mornaricu. Kad jednog dana opet izađemo na srpsko more, da imamo spremnu mornaricu za brodove koje ćemo nabavljati.

Dame i gospodo, stanje u našoj vojsci još uvek nije dobro. Vojsku su svi „dosmanlijski“ režimi doveli u katastrofalnu situaciju. Ne smatram da je problem u profesionalizaciji Vojske, čak mislim da je profesionalizacija dobra, ali pod uslovom da sve borbene jedinice budu sastavljene od specijalaca, od ljudi koji su prvo zdravstveno izuzetno sposobni za vojnu službu i koji svaki dan treniraju za vojnu službu, a ne da se nađe neki od njih koji pola radnih dana tokom godine provede na bolovanju. Gospodo, to ne može.

Nije uvedena profesionalna vojna služba da bi se odmah ustanovio vojni sindikat. Ne može sindikat u vojsci i policiji. To su toliko specifične društvene organizacije primene neposredne sile da apsolutno ne može biti govora o sindikalnom organizovanju, jer sindikalno organizovanje takođe znači politizaciju. Sindikat u Vojsci i Policiji se mora ukinuti.

Šta su još uradile „dosmanlije“? Tendenciozno su išle... Ne znam da li su to do kraja sproveli, ali su masovno iz vojne službe udaljavali ljude sa ratnim iskustvom. To je bio nalog sa Zapada, da se to učini. Mnogi su ljudi otišli u prevremenu penziju, mnogi od njih bili su istaknuti komandanti u ratu. Ko god je od njih sposoban za vojnu službu, treba mu omogućiti da se vrati. Nemojmo biti formalisti. Vojvoda Putnik je ne znam do koje godine bio načelnik Generalštaba; u kolicima su ga vozili i na nosilima nosili preko Albanije, ali je bio načelnik Generalštaba kao sposoban oficir. Dragocene oficire ne smemo slati u penziju ni kada ispune zakonske uslove, ako oni ne žele. Dragoceni oficiri, to su oficiri trupe, komandanti borbenih jedinica.

Vi ovde govorite o beneficiranom radnom stažu pa kažete – i doktori na Vojnoj akademiji imaju beneficirani radni staž. Zašto? Zašto bi bilo ko u vojnoj službi imao beneficirani radni staž ako nije u borbenoj jedinici? Samo onaj ko je u borbenoj jedinici, od oficira, podoficira, do vojnika – beneficirani radni staž. A onaj koji radi osam sati dnevno kancelarijski posao, šta će njemu beneficirani radni staž, neka radi puni radni staž. Neka beneficirani radni staž bude privilegija za vojnike, policajce, rudare i još neke delatnosti, onog ko zaista izgara na krajnje opasnom poslu, a ne – po prirodi zaposlenja u određenoj državnoj ustanovi sledi i beneficirani radni staž.

Dame i gospodo, naša armija je namerno i smišljeno uništavana. Uništavano je i naše naoružanje pod izgovorom da je zastarelo. Može li jedan tenk da zastari? Može kao ofanzivno oružje. Može li tenk da zastari kao odbrambeno oružje? Ne može. Imali smo one dobre starinske tenkove, je l' to T-36, koji su imali izvanredan top – ukopa se u zemlju i bije iz sve snage, ko Sveti Ilija bije. I to je trebalo uništavati, to je trebalo Amerikancima dati besplatno da pretapaju? Ne. Ali neko bi jednog dana morao da snosi odgovornost za to što je urađeno. Nije to krivica oficira, to je krivica ljudi koji su bili ministri odbrane u prethodnom periodu, i vlada u prethodnom periodu, i šefova država u prethodnom periodu.

Mi, gospodo, nemamo pravu strategiju narodne odbrane. U našoj strategiji narodne odbrane imamo fiktivne protivnike. Ovo nije nikakva vojna tajna, jer to svako zna; možda ste vi to proglasili vojnom tajnom. Nigde u našoj strategiji narodne odbrane nije označena opasnost od NATO-a, ni način našeg reagovanja na novu agresiju NATO-a. Mi imamo vojsku sposobnu da izađe na kraj sa svakom susednom zemljom. Nije nama opasnost od tih susednih zemalja, nego nam je opasnost od NATO-a i dalje nad glavom.

Zamislite, ako dođe nova ucena – ili se odrecite Kosova ili ćemo vas opet bombardovati, ili se odrecite Republike Srpske ili ćemo vas opet bombardovati, ili se odrecite leve obale Dunava u Bačkoj ili ćemo vas opet bombardovati – imamo li mi odgovor za to? U tom pogledu, u slučaju nove agresije NATO-a, naša snaga je mnogo manja nego što je bila 1999. godine. Godine 1999. smo imali snažnu, moćnu vojsku, izvanredne oficire, dobre vojnike. Nismo imali, doduše, baš najsavremenije naoružanje, pogotovo za protivvazдушnu borbu, ali je stanje u Vojsci bilo perfektno. Da li je danas stanje toliko dobro? Nisam siguran.

Zamislite, gospodo oficiri i gospodine ministre odbrane, da nam se desi u jednom trenutku da Šiptari udare na sever Kosova sa svim svojim potencijalima, da Hrvati udare na levu obalu Bačke i da Hrvati i muslimani zajedno udare na Brčko. Imamo li za to odgovor? Daj Bože da imamo, ali ne verujem. Naši obaveštajci znaju, trebalo bi svi vi, članovi Generalštaba, da znate da su Hrvati četiri brigade uvežbavali za eventualnu agresiju na levu obalu Dunava. Šta je njihov plan? Da iznenada udare, forsiraju Dunav, zauzmu više teritorije nego što potražuju, a onda da se pojavi NATO, EU, Amerika – odmah prekid ratnih dejstava, obustava vatre, pregovarački sto i izgubismo mi sto kvadratnih kilometara ili 10.000 hektara leve obale Dunava, zapravo 11.000 hektara, jer oni zauzvrat nude hiljadu s druge strane. Imamo li za to odgovor?

Imamo, ali nikako naša vlast da sazre do saznanja da je to jedini odgovor i da ga moramo što pre pružiti, iz preventivnih razloga. Odgovor je napuštanje politike neutralnosti i direktno učlanjenje u ODKB i sve političke vojne i ekonomske sporazume sa Rusijom. I, ruske baze na našoj teritoriji. A ne da ovoliko godina vlast okleva da im se da diplomatski status u jednom centru humanitarnog karaktera, gde ima svega desetak, dvadeset zaposlenih ljudi. Više je to stvar prestiža, hoće li oni imati diplomatski status, nego što to nešto posebno znači, ali vlast uporno ne da. A NATO je dobio sve privilegije za kretanje po teritoriji Srbije.

Da li je za vas ponižavajuće, gospodo oficiri, što u Generalštabu imate Kancelariju NATO-a? Da li je to u prostorijama Ministarstva odbrane ili Generalštaba, sada ste na istom mestu. Nisam tamo ulazio, još nisam stigao od drugih obaveza, a moraću i tamo malo da zađem; valjda ćete me lepo dočekati.

Da oficiri NATO-a sede u sedištu štaba vrhovne komande i da se sa vama familijarizuju – haj Jovo, haj Božo, haj Marko, haj Petre... Malo-pomalo i

oni nam uđu u sistem. E ne smeju da nam uđu u sistem. Ne smemo to dozvoliti. Ako moramo imati predstavništvo NATO-a i ako mi imamo predstavništvo kod njih, onda lepo posebnu zgradu u Beogradu, da stoji natpis – predstavništvo NATO-a u Srbiji. A ne da vam dušu uzmu na licu mesta. Ne uzimaju vama dušu, vaša duša i nije toliko važna – dušu srpskog naroda.

Obuka mora biti mnogo kvalitetnija kada je reč o profesionalnim vojnicima. Obuka se mora izvoditi bez prestanka. A mi imamo najmanju popunjenost oficira u trupi. Kada sam služio vojsku, poprilično davno je to bilo, bio sam u elitnoj jedinici; trećinu vojnog roka mi smo zapravo besposličarili. Nadam se da danas nije tako, nadam se da danas profesionalci rade nešto u okviru svog radnog dana. A treba da rade neprekidno, jer oni treba da budu najzdraviji. Na konkursima za prijem vojnika u profesionalnu službu primaju se najzdraviji.

Slažem se, ako su dobri i sposobni, da ostanu do kraja radnog veka u Vojsci. Ako nisu za specijalne jedinice, jesu za neke druge jedinice. Posle dvadeset godina službe u vojsci i obični vojnik zasluži neki čin, je li tako? Nemam ništa protiv toga da ostanu do kraja radnog veka u Vojsci, ali da prođu kroz taj sistem obuke koja neprekidno traje, jer naša jedna brigada sada je u situaciji da zamenjuje diviziju, i više od toga.

Šta ćemo raditi sa rezervistima? Polako rezervistima prolazi rok moguće vojne obaveze, je li tako? To je bilo 65 godina, a sada je 60, koliko znam. Šta ćemo tu uraditi?

Znate, moje je iskustvo da se mnogo od one obuke koja se sprovodi u redovnom služenju vojnog roka zaboravi, ali mladi ljudi moraju znati elementarne stvari – da rukuju puškom, da rukuju ručnom bombom. Zato moramo vratiti u srednje škole predmet Odbrana i zaštita, a u osnovne škole Prva pomoć, i u slučaju rata i u slučaju elementarnih nepogoda i drugih nepovoljnih situacija koje prete celom društvu. Dakle, oni će u srednjoj školi da nauče osnovno.

A što se tiče kopanja zaklona, ukopavanja, pa, oni to na prvoj liniji fronta nauče za nedelju ili deset dana; ili poginu ili nauče da se ukopaju. Svi smo, kada smo služili vojsku, izbegavali da se što dublje ukopavamo; doduše, nisam bio u pešadiji pa nisu to ni tražili od nas, ali svi nekako ajde, jedna lopata manje, pa nekako nam odušak. Ali kada zagrmi, onda svi nauče. To je iskustvo ovoga rata. Svako ko je ranije služio vojsku morao je imati neku doobuku bar nedelju dana kada dođe na front. Kada se tu dobro obuči i kada mu je život u pitanju, onda on zna, onda njemu mozak radi. Ako ga iscrpljujete tamo skupljanjem opušaka na kasarnskom krugu, onda je to ubistveno.

Dame i gospodo, mi ne možemo bez vojnog saveza sa Rusijom. Nama je vojni savez samo zbog jedne stvari bitan – da nas zaštiti od NATO-a. Tako čvrst vojni savez da Rusija teritoriju Srbije brani kao teritoriju Rusije, uključujući integraciju naše vojske u zajedničku. Znači, naše jedinice da ostanu celovite

jedinice – naravno, da oznake na uniformi sadrže „Republika Srbija“ i nacionalni grb – a ostalo da bude integrisano. Zašto da ne ako nam to garantuje zaštitu? Nema šta drugo da nam garantuje.

Dalje, mora se o još jednoj stvari razmišljati. Pošto nam je Vojska profesionalna i ograničena po broju, mnogo ograničena u odnosu na onu ranije, mi moramo stvarati dobrovoljačke jedinice. Mora se obnoviti četnička organizacija. I, da bude državna organizacija, a ne samo inicijativa ljudi koji su to iz ideoloških ili političkih razlika radili, nego državna četnička organizacija. A imamo istorijsko iskustvo koje je dragoceno. Setite se Prvog svetskog rata, celi Generalštab je stravično pogrešio, srpski Generalštab, jer je bio ubeđen da će napad Austrougarske da usledi preko Save i Dunava. Austrijanci su izveli tamo neke jedinice, malo čarkanja bilo, a naša armija je usmerena da se tu sudare. Oni krenu preko Drine. I ko ih je dočekao? Četnici. Iskopali rovove, utvrdili se i zadržali ih satima, danima. Dovoljno su ih zadržali da se armije preusmere, da ta glomazna armijska mašinerija zauzme novi pravac. A da ih nije bilo, dokle bi agresor stigao? Mnogo dalje nego što je.

Dakle, moramo imati jednu snagu koja će odmah da se digne na noge iste noći kada se kaže – Hrvati udarili preko Dunava; ili udarili muslimani i Hrvati zajedno na Brčko; ili udarili Šiptari na severu Kosova. Naravno, treba i armija, ali onda treba imati brzo razvijene dobrovoljačke sastave, jer niko se bolje ne bori od onoga ko s voljom, iz patriotizma, iz nacionalizma, ide u borbu. Ako treba nekoga terati kamdžijom da ide u borbu, nema tu pravog borca. To je suština.

Šta još treba da se uradi? Namensku industriju moramo sačuvati u celosti u državnim rukama. Ne sme biti privatizacije i 49%, i ne sme da ulazi strani kapital, pogotovo ne sme iz potencijalno neprijateljskih zemalja. Koje su zemlje potencijalno neprijateljske? Sve zemlje članice NATO-a. Sve su one potencijalno neprijateljske. Nisu nam narodi neprijateljski. Grčki narod je izašao na ulice i kamenjem zasipao jedinice NATO-a. Makedonski narod isto tako. Ali režimi su bili neprijateljski jer su pustili da prođe NATO. Nevoljno nekada, ali pustiše.

Što se tiče tajne policije, moramo Bezbednosno-informativnoj agenciji vratiti stari naziv – služba državne bezbednosti. „Agencija“ nije u duhu srpskog jezika, agencija je u srpskom jeziku nešto drugo – agencija za iznajmljivanje žena za poslovnu pratnju ili agencija turistička itd.

Moramo razmišljati o obnovi jedinice za specijalne operacije. Svaka ozbiljna država u svetu ima tajnu policiju koja poseduje jedinicu za specijalne operacije. Imam ja u vidu da je ranije bilo mnogo negativnih iskustava, ali moramo imati nekoliko specijalnih policijskih jedinica, da ne bi bilo sve naslonjeno na jednu pa da komandu te jedne potkupi neprijatelj, kao što se desilo 2000. godine. Naime, 5. oktobra je komplet generalski vrh policije bio potkupljen.

(Predsedavajući: Hvala, dr Šešelj.)

Još nešto da kažem, samo što se tiče garde – garda ne sme da služi za egzercir, nisu to cirkusanti. Garda mora biti najsposobnija specijalna jedinica, obučena za razne borilačke veštine u bliskoj borbi i za sva vojna dejstva koja su neophodna.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, dr Šešelj.

Reč ima ministar Aleksandar Vulin.

Samo sam dozvolio dr Šešelju da završi misao i rečenicu.

ALEKSANDAR VULIN: Želim da se zahvalim na primedbama i na pažljivom čitanju ovog obimnog materijala.

Želim da kažem, da bi i naša javnost znala – ni u jednoj mirovnoj operaciji Vojska Srbije nije uključena u bilo kakve sukobe, niti ima misiju nametanja mira. Ona ima isključivo misiju očuvanja mira. Mi nigde nemamo borbene sastave. Uglavnom su to ili štapski oficiri, ili brinu o bezbednosti naših jedinica i, naravno, najveći broj jesu sanitetski oficiri i oni koji se bave lečenjem. Kao što znate, recimo, u Centralnoafričkoj Republici imamo poljsku bolnicu nivoa dva, koja je zaista veoma cenjena od svih međunarodnih faktora, svih koji su tamo i insistiraju da budu lečeni baš tamo, kod naših lekara, i zaista to služi na čast našoj vojsci. Zato mislim da je dobro da se sa takvom praksom nastavi.

Mi ćemo svakako nastaviti sa takvom praksom. Uostalom, kao što znate, Vojska Srbije ima tri misije: jedna je odbrana zemlje, druga je učešće u mirovnim operacijama i treća je pomoć civilnim organima vlasti u slučaju elementarnih nepogoda, katastrofa itd.

Kada govorimo o lekarima na VMA i uopšte o vojnim lekarima, oni imaju obavezu i da vežbaju oružjem i da konstantno odlaze na gađanje, na sve ono što radi bilo koji njihov kolega koji nije lekar a jeste oficir. Između ostalog, i to je razlog zašto imaju beneficirani radni staž. Ali ne odlučuje o tome organ u kome se nalaze, ne može Policija ili Vojska da odluči ko ima beneficirani radni staž, nego nadležni organ PIO fonda i medicina rada, u to vreme, donosi odluku ko može da ima beneficirani radni staž i iz kojih razloga.

Mislim da svi zajedno delimo zadovoljstvo zbog ove odluke da možemo da sačuvamo najbolje, da možemo da ih sačuvamo do kraja, da ne odu odmah. Vi izražavate određenu skepsu kada je u pitanju bilo kakav oblik privatizacije, ali, isto tako, treba sačuvati onda tog lekara i tog hirurga i tog profesora da ne ode možda negde za šta nije školovan, da ne ode u privatnu kliniku kad može da radi na VMA. Dosad nije mogao, zakonski nije mogao; mogli ste da mu produžite odlazak u penziju do dve godine, odlukom ministra, i to je to. Posle toga, zdrav čovek, koji je u punoj snazi, koji je tek završio sve specijalizacije i ima iskustvo, sve prošao, vi morate da ga sklonite odatle. To je velika šteta.

Drago mi je što ste primetili da je dobro, i to jeste, zaista, nije nimalo kozmetička, to je suštinska promena, što će sada naši vojnici po ugovoru moći da ostaju do kraja, što će moći da ostanu do penzije. Dosad, on dođe u Vojsku, recimo, sa 20 godina, postane naš vojnik, prođe sve što treba da prođe, i sa 40

godina – gotovo, on treba da napusti Vojsku. Obučili ste ga, dvadeset godina života je potrošio, najbolje godine vam je dao i vi sada kažete – na ulicu. To je loše prema čoveku, ali je loše i za strukturu Vojske, loše je za samu Vojsku, takvog čoveka ne možete da nađete na ulici.

Znate, moguće je naći u službi za zapošljavanje, možete da nađete razne obrazovne profile koji traže posao, ali hajde nađite vozača tenka, nađite nišandžiju. Nema toga u Nacionalnoj službi za zapošljavanje. Njega morate da obučite; ne smete da ga izgubite, u krajnjoj liniji.

Vojska Srbije, kao i svaka vojska, uvek proigrava sve moguće scenarije. O tome se ne izjašnjava možda u javnosti, ali uvek razmišlja o svemu.

Doprinos svih narodnih poslanika očekujem, naravno. Mi smo pokrenuli javnu raspravu po pitanju dva važna dokumenta, strategije odbrane i strategije nacionalne bezbednosti, i očekujem doprinos svih poslanika, da kažu kada ta važna dokumenta budu, pre nego što dođu u Parlament, dok su još u fazi javne rasprave.

Jeste, naša vojska je planski i sistematski namerno uništavana. Daću samo jedan kratak primer, a sigurno ćemo pričati o tome tokom zasedanja: uništeno je, istopljeno 500 tenkova i haubica. Mogli smo svašta da radimo sa njima, pa i da ih prodamo, ako ništa drugo, ako ništa pametnije nismo mogli da smislimo, mogli smo bar da ih prodamo. Mi smo ih istopili. A mogli smo da ih koristimo i za razne druge stvari, naravno.

Obuka je jedna od ključnih stvari u svakoj vojsci. U onoj meri u kojoj nam je uspešna obuka, u onoj meri u kojoj smo u stanju da se nosimo sa stalno novim izazovima, toliko smo uspešni ili neuspešni. To je nešto o čemu se zaista u Vojsci veoma vodi računa.

Mi razgovaramo... Kada je u pitanju jedan od zakona kojima ćemo se baviti ovde, koji reguliše i rezervu i vojnu obuku civila, mi intenzivno razgovaramo sa Ministarstvom prosvete koji su to predmeti, na koje načine bismo mogli da obezbedimo određena znanja za što širi krug koji bi trebalo da se obučiti za situacije koje mogu da nastupe. Dakle, upravo radimo na tome i to je jedna od stvari koje je ovo ministarstvo odmah počelo da radi, čim smo počeli da radimo u ovom sastavu.

Po pitanju dokapitalizacije – ne privatizacije, dokapitalizacije, 49% nije privatizacija, privatizacija je 51%, ovo je dokapitalizacija – postoji, videćete u zakonu, jedan vrlo ozbiljan mehanizam za to ko može da bude potencijalni investitor. Na kraju, kada dođe do toga, Ministarstvo odbrane, posle vrlo rigoroznog kriterijuma, mora to da predloži Vladi, a tek onda Vlada mora to da usvoji. Dakle, ne može tek tako da se kupi, ne može na tržištu da se kupi. To nije na tržištu, to nije automobil. Ne može sada da vam dođe, ne znam, izvinite na primeru, Behdet Pacoli, dođe i kupi, ne može da kupi. Ne može da kupi zato što ne bi prošao bezbednosne provere. Ne može da prođe.

(Vojislav Šešelj: I onda bi rekli – to je diskriminacija.)

Nije, bezbednosne provere su takve. A ja sam siguran da teško da bi mogao da kupi tako nešto. Dakle, ne može. Vrlo se vodi računa o tome.

Naveli ste primer Garde. U toku je reorganizacija naših jedinica i razmišlja se o drugačijem pristupu i kada je Garda u pitanju, u smislu borbene jedinice. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Vulin.

Doktor Vojislav Šešelj.

Izvolite, dva minuta.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Replika.

Ja imam mnogo manje vremena nego ministar, samo ću se na dva pitanja osvrnuti.

Koncept Vojnomedicinske akademije je starinski, odavno zastareo koncept. U slučaju rata, svaka naša bolnica, svaki naš dom zdravlja mora da ima ratnu funkciju. Svi naši lekari koji studiraju na medicinskim fakultetima moraju u opštem nastavnom programu da imaju jedan, dva ili tri predmeta koja se odnose na vojnu medicinu, pre svega vojnu hirurgiju jer ona je najpotrebnija. Dakle, svi bi morali imati to elementarno znanje, a onda neki od njih mogu kroz specijalizaciju dobijati dodatna.

Zašto uopšte izvlačiti Vojnomedicinsku akademiju iz normalnog sistema zdravstva? Ona treba tamo da se vrati. Svaki lekar, kada stekne određeni rang, može biti rezervni oficir određenog čina. Zašto da ne? Od njega se ne očekuje da kopa rovove i ne treba ih slati na obuku. Ako su doktori, onda treba da leče, da rane previjaju, da operišu, da seku noge, ruke itd., šta se radi u ratu. Nemojmo se igrati lekarima. Sistem zdravstva treba da bude jedinstven, a da ima i svoju ratnu ulogu, ne daj bože, u slučaju rata.

Što se tiče vojnih misija, još nijedan argument nisam čuo zašto su one opravdane. Zna se šta se dešava kod naših vojnika? Neki žele, neki ne žele da odu. Većina želi, a onda je privilegija koji će otići. Zašto unositi tu surevnjivost? Treba ih podsticati da se takmiče, da postignu što bolje rezultate u obuci. Oni koji odu imaju veće plate nego oni koji ostaju, mnogo veće. To može da unosi nemir. Isključimo to. Šta će nam naši vojnici u dalekom svetu da se bore za tuđe interese?

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Hvala lepo.

Naravno, ponavlja se ova stara praksa da se trinaest-četrnaest zakona i odluka strpaju u zajedničku raspravu. To verovatno doprinosi kvalitetu rasprave. Ne vidim koji bi drugi razlog bio, osim ako je neki razlog koji nema veze sa razumom, ali i na to smo navikli, tako da je to stanje stvari. Verovatno neko ima ideju da su sve ove stvari povezane. I povezane su u jednoj stvari, a to je da se

maksimalno povećava lična vlast ministara, odnosno direktora BIA i ministra u Vojsci.

Ima i dobrih rešenja u ovim zakonima, ali posao opozicije nije da hvali dobra rešenja, nego da ukazuje na ona koja su loša, tako da ću ja prepustiti mnogobrojnim kolegama koje će hvaliti ove zakone taj bolji deo, a ja ću govoriti o onome što mislim da je...

PRESEDAVAJUĆI: Izvolite ponovo.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Nadam se da ovo nije bila neka četnička diverzija, nego da se ovo dešava onako prirodno.

PRESEDAVAJUĆI: Da nemate vi neki uređaj kod sebe?

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Imam ja uređaj, naravno. Naravno da imam uređaj. Toliko vas sedi tu i još ne zna ko ima koji uređaj, to je stvarno neobično.

PRESEDAVAJUĆI: Izvolite, nastavite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Dakle, šta je loše? Loše je dodavanje nadležnosti ministru odbrane, i to u jednom velikom nivou. Ministar u nekim delovima Zakona o Vojsci vrši nadležnosti iz domena načelnika Generalštaba, kao što je recimo raspored i formacija vojske; određuje sam listu za unapređenje bez konsultacija sa načelnikom Generalštaba; direktno odlučuje koja će lica i objekti van sistema Ministarstva odbrane i Vojske Srbije biti štice od strane vojne policije; diskreciono je pravo ministra da prima civilna lica u službu Vojske Srbije bez konkursa. To kao da je gazda ministar, pa ima svoju privatnu vojsku koja radi šta god hoće. Vojna policija može da čuva i, ne znam, obezbeđenje splavova ili tetku iz Kanade ili ne znam koga sve, ali bez uticaja struke, a to su ova gospoda u uniformama čiji je to posao, koji su za to školovani, koji imaju iskustva i znaju da procene šta, kad i kako treba štiti.

U Zakonu o odbrani kaže se da ministar lično određuje kriterijume za proglašenje nekih udruženja građana za udruženja od posebnog interesa za odbranu zemlje. Voleo bih da čujem koja su to udruženja građana koja imaju poseban interes za odbranu zemlje, da li su to neke političke stranke, sindikati ili su to neka udruženja umetnika koja primaju čudne članove u svoj sastav, ili je to nešto što je potpuno nemoguće povezati sa bilo kojim razumnim ciljem.

U Zakonu o odbrani u članu 4. umesto dosadašnje definicije da su odbrambeni interesi zemlje odbrana države i zaštita njenih građana, sada imamo formulaciju da je zaštita suverenosti, nezavisnosti i teritorijalne celovitosti cilj odbrane zemlje. Zašto ta promena? Da li je to čisto leksička stvar ili treba da nam predstavi jedan novi pogled na to čemu služe potencijali koji treba da štite državu od napada?

Imamo i to da se u čl. 9, 14. i 15. u istom zakonu neke nadležnosti koje je imao ovaj parlament sada oduzimaju i daju nadležnom odboru, parlamentarnom, bez bilo kakvog objašnjenja zašto to. Da li je to bežanje od javnosti ili ima neku drugu svrhu?

Imamo još jednu novinu, a to je da se prave planovi odbrane u AP Vojvodini i po opštinama, a da nigde ne piše da oni treba da budu usklađeni sa planom odbrane Republike Srbije. Kako može da ...

Ako piše, voleo bih da vidim gde to piše, pa ću da se izvinim ako sam loše video, ali ja to nisam našao.

Pomera se starosna granica za pripadnike Vojske. To znači da mladi ljudi beže od Vojske. To znači da imamo problem sa popunom Vojske, što je jako loša stvar. Treba videti zašto se to dešava. Nećemo to rešiti tako što ćemo da imamo stariju vojsku, nego to mora da se reši tako da ljudi koji su neophodni u Vojsci Srbije, i u Ministarstvu verovatno, da se nađe način kako da mlađi ljudi budu motivisani da budu deo Vojske i da ostanu duže.

Zašto je produžen staž za napredovanje? Bio je tri godine, sada je četiri godine, za napredovanje sa čina na čin, ako sam dobro čitao zakon. To je neobična stvar.

Imamo prvi put mogućnost, novi princip – ako neko formacijsko mesto nije moguće popuniti oficirom ili podoficirom, da se može popuniti civilnim licem. Pa na šta to liči?! Nemamo dovoljno oficira, nemamo dovoljno vojnog školstva za to, pa onda civilna lica mogu da budu – šta? Da vode vodove, ne znam, brigade, da se bave ozbiljnim vojnim stvarima? To je potpuno neozbiljno! Onda može da nam se desi da nam, recimo, gospođa Nikolić, osim što je ušla u Udruženje umetnika, postane i komandant u Kragujevcu ili ne znam gde okolo. To je neozbiljna stvar.

Sada je prvi put moguće da vojna lica mogu biti, po potrebi, prebačena i u druga pravna lica, ne samo u državne institucije, nego u pravna lica. Koja su to pravna lica koja imaju potrebu da neko iz Vojske bude tamo po službenoj dužnosti prebačen? Koji je motiv, koji je cilj svega toga?

Imamo ovaj dopis koji ste dobili i vi kao i sve poslaničke grupe; to je od Sindikalne organizacije „Zastava oružje“. Ima puno stvari s kojima se ne slažem, posebno taj vekovni strah od liberalnog kapitalizma, ali ima nešto što podržavam potpuno, a to je da ne postoji nikakav razlog da se bilo koji deo vojne industrije privatizuje. Da li je to dokapitalizacija ili privatizacija, to je samo igra rečima, odnosno neozbiljna igra. Nema nikakvog razloga zašto bi bio uveden privatni kapital u jednu oblast koja je vrlo specifična, jako važna, i mora da bude pod permanentnom kontrolom države. To u Srbiji ne sme da se desi. Ovde ljudi pišu da je od 1853. godine to državna fabrika. Kad je „dosmanlije“ nisu privatizovale, kao što volite da kažete, onda je stvarno strašno da vi to sada radite. Nema nikakvog razloga.

Ako je dokapitalizacija uslov za razvoj, zašto se onda ne ide na dokapitalizaciju niškog aerodroma, nego mora da se prebaci u vlasništvo države? Mislim da tu kriterijumi nisu isti. Logičnije je da uđe privatni partner u aerodrom, nego u proizvodnju municije ili oružja.

Moram da se složim sa prethodnim govornikom oko vojnog zdravstva. Mislim da nema potrebe da postoji uopšte, da treba da bude jedinstveno zdravstvo. Kad je mir, sve je civilno zdravstvo. Kad je, ne dao Bog, rat, sve je vojno zdravstvo. Koja je specifičnost vojnih lekara, osim što ih terate da idu da pucaju? Besmisleno. Zašto bi neki neurohirurg morao da zna da puca? Kad će to njemu u životu da treba? Nikad, naravno.

Ako hoćemo da to organizujemo na pravi način, onda to treba da se integriše. Nema potrebe da imaju beneficirani radni staž, ima potrebe da budu bolje plaćeni. Mnogi mladi lekari sa VMA odlaze, ne samo u privatne bolnice, nego i u inostranstvo, anesteziolozi posebno. Lično znam nekoliko primera. To je nedopustivo, to mora da se spreči, ali ne tako da im se zabrani, nego tako da budu motivisani da ostanu, a ne verujem da je taj beneficirani radni staž nešto posebno važno.

Da ne govorim o objektima vojnog zdravstva koji sada po celoj Srbiji stoje prazni. U Nišu je izgrađen novi Klinički centar, koji je lepši od starog, ali je pitanje da li je taj centar potreban pošto na 200 metara od toga imamo Vojnu bolnicu, koja je nekada bila za 200.000 potencijalnih pacijenata, kada je to bila Treća armija. Sad u celoj Vojski nema 25.000 ljudi, a u toj niškoj armiji verovatno nema ni par hiljada. Tamo su mogla – naravno, uz adaptacije koje su neophodne, pošto je to pravljeno za bolnicu a ne za ne znam šta – da se otvore nova odeljenja niškog kliničkog centra i da se novac koji je ovde bačen na cigle, gvožđe i farbu upotrebi za opremu i za školovanje, doškolovanje, odnosno specijalizaciju lekara. Ovako imamo dva paralelna sistema, koji prave samo troškove, a to može da se reši vrlo jednostavno.

Šta je sa modernizacijom Vojske? Nismo čuli ništa o tome. Naravno, to nije u vojnim zakonima. To čujemo samo po novinama, po tabloidima. Vest od pre neki dan je da nam je Belorusija poklonila nekih pet-šest aviona, „migova“. Da li su isti kao ruski? To znači da je poklon koji košta nekoliko stotina miliona evra. Ili su različiti pa, za razliku od ovih ruskih, mogu da lete, pošto ovi ruski ne mogu da lete. Tu su u Batajnici, mogu da se vuku traktorima, ali da lete – to je malo teže.

Voleo bih, naravno, da imamo modernu armiju koja je primerena i strategiji odbrane i našim potrebama, nema nikakve sumnje, ali dajte da se ne igramo tog cirkusa da imao proslavu dolaska aviona koji ne lete. Čime će da dođu ovi iz Belorusije? Vozom, kamionom, brodom ne može, ali da lete sigurno neće. To je besmisleno.

Čuli smo malopre i za veliku novinu u Vojski, a to je da će biti uvedeni pozivari koji će da pozivaju ljude iz rezerve da se jave na svoj vojni raspored. To je verovatno deo projekta digitalizacije koji radi Vlada Srbije. Pozivari u 21. veku! To ima smisla samo ako bi tu trebalo da se otvori jedno dve-tri hiljade novih radnih mesta za stranačke aktiviste, koji se danas voze u Niš preko puta KP doma (tamo je neka fabrika koja se treći put otvara od strane predsednika

države), pa, eventualno, za aktiviste SNS-a, Levice Srbije i ostalih, da se zaposle kao zamena za digitalizaciju, da oni budu pozivari, kvalifikovani za taj posao sa visokim školama i fakultetima.

Ima još puno stvari koje nisu dobre. Hajde da se zadržim na još nekoliko. Recimo, BIA – direktor Bezbednosno-informativne agencije sam bira koga će da zaposli, sam ga školuje, sam ocenjuje njegovu sposobnost, sam mu diže koeficijent plate i sam mu produžava, daje mu nagrade. To može ako je keramička radnja, vi ste keramičar, imate radnju, pa birate ko će da vam radi. U državnoj službi mora da postoji neki sistem primanja u državnu službu. Naravno, i lekarski pregled, koji treba da prođu i direktor BIA, i kandidati za ministre, ali i ljudi koji treba da budu tamo zaposleni. Ovako, imamo potpunu privatizaciju. Naravno da je to put ka zloupotrebama, bez obzira na to ko je na vlasti.

(Blaža Knežević: „Sablja“.)

Da li sam čuo „Sablja“ negde? Ako se neko boji „Sablje“, boji se opravdano. Ostanite u tom nivou straha, vratiće se „Sablja“. Ima puno uslova za to, ali to nije tema. Mada, oficiri nose sablje. Ta „Sablja“, inače, da znate, dobila je ime po sablji koju mi je poklonio tadašnji ministar unutrašnjih poslova Ruske Federacije Šojgu, koji je danas, mislim, ministar odbrane. Tako da ima neke veze s ovim o čemu sada pričamo.

Prema tome, hajde da se vratimo na nešto što treba da bude ozbiljno, a to je da i Vojsku, i vojno zdravstvo, i sve što je za to vezano, vojnu industriju, uredimo na način koji je primeren u 21. veku. Kada se neko zove napredan, to bi trebalo da znači da kapira šta se dešava, da shvata šta su poruke, šta su tehnološke i sve druge mogućnosti koje 21. vek pruža. Ovako imamo situaciju da imamo pozivare umesto digitalizacije; imamo vojne avione koji ne lete; imamo direktora Bezbednosno-informativne agencije koji bira s kim će da radi, a on, pre svega, nema dovoljno stručnosti da bi mogao da radi taj posao koji sada radi, a kamoli da bira ko će da radi tamo; imamo ministra odbrane koji će da postavi sutra neku poslanicu možda iz pozicije, vlasti ili možda iz opozicije, recimo, možda... Ne, neće Gordanu Čović, mada je ona u tom odboru.

Generalno, moramo da uozbiljimo sistem odbrane. Znam da je jako teško imati ozbiljan sistem odbrane kada je ovakva vlast, jer ti isti ljudi, kada su bili vlast, ti isti ljudi devedesetih, kada su upravljali Vojskom, direktno ili indirektno, kada su ti ljudi spasavali Srbe, tamo gde su ih spasavali, Srba više nema, i žrtve su ogromne. Za to nije kriva Vojska naravno, da to bude jasno. Ovi ljudi u uniformama nisu za to krivi, krivi su političari iz tog vremena. A ti političari danas ponovo upravljaju državom i bojim se, ne dao Bog da bilo gde treba da se brane Srbi ili bilo koji drugi građanin Srbije, bilo koje nacionalnosti.

Prema tome, gospodo oficiri, ljudi iz Ministarstva, uozbiljite se i ispravite ove loše predloge zakona u ovom delu koji sam rekao; ima puno šupljina i to može da se popravi. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Aleksandar Vulin.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Odmah da vam kažem da nijedno ovlašćenje načelnika Generalštaba nije umanjeno, niti se povećavaju ovlašćenja ministra odbrane. Dakle, isto kao što je dosad mogao da unapredi do nivoa kapetana, načelnik Generalštaba će to moći i dalje. A ministar odbrane, kao što je to dosad mogao (dakle, bez bilo kakve promene), do čina pukovnika. Tako je bilo i tako će biti i sada. Ne znam zašto ova priča, jednostavno nije tako.

Inače, da znate, da bi se neko unapredio u Vojsci, postoji ozbiljan niz obaveza koje morate da izvršite, dakle, čitav niz načina kako se dolazi do toga, posle koliko godina, na koji način. To je vrlo precizno i ne može niko da vas unapredi, kao što mislite da je to odluka ministra ili načelnika Generalštaba. To je ozbiljan proces.

Između ostalog, da biste... Evo, kao jedna od stvari: pored pretpostavke da imate odgovarajuću školu, da posle toga imate odgovarajuće godine službe, pa odgovarajuće ocene, da se ističete u službi na odgovarajući način, da ste bili na formacijskom mestu koje je više od vašeg čina određeni broj godina – da biste prešli u viši čin, sve to da uradite, morate da prođete kroz Savet za upravljanje ljudskim resursima koji se nalazi u okviru Generalštaba i kroz Savet za kadrove koji se nalazi u okviru Ministarstva odbrane. Kad sve to prođete, onda dođete do načelnika Generalštaba ili ministra odbrane, koji vas unapređuju u viši čin. Dakle, to ne može da bude arbitrarno ni na koji način. Evo, u Skupštini imamo i generale, koji znaju da to ne može tako. Bilo je slučajeva da se politika tako ponaša i unapređuje, ali to jednostavno nije naša praksa i mi to ne radimo.

Tačno, treba veći broj ljudi da uđe u sastav naše vojske da bismo mi bili zadovoljni, da bi popuna bila odgovarajuća, treba. Nedostaju nam vojnici, nedostaju nam podoficiri, na prvom mestu vojnici. Dva su razloga suštinska. Jedan je – zemlji je ekonomski bolje, plate su veće, u državnoj upravi plate su manje. Naravno da se mlad čovek opredeljuje za posao koji je lakši, na kome ne mora da nosi oružje, ne mora da razmišlja koliko je opasno to što radi, gde je često izložen ozbiljnim zahtevima koji mogu da ugroze i njegovo zdravlje. Znači, nije lako biti vojnik. To je jedna od najčasnijih, ali i najtežih profesija koje možete da izaberete. Ako za isti novac, ili malo manji ili malo veći, možete da nađete neko drugo radno mesto, pa, možda ćete ga i naći.

Da biste to prevazišli, morate da napravite jedan zajednički napor cele države, celog društva, ne samo Ministarstva odbrane. Zato smo krenuli u stambenu izgradnju za pripadnike bezbednosnog sektora. Zato što kažeš – dobro, plata je takva kakva jeste, ali imam veliku šansu da dobijem i stan, koji nikad ne bih mogao da isplatim od plate koja je i mnogo veća od tog stana. Pa onda omogućite i druge stvari – recimo, uveli smo sada pravilo da dobijate solidarnu pomoć kada vam se rodi dete. Pa smo omogućili, više nego ikada dosad, da i naši vojnici sa svojim porodicama mogu da idu u naša odmarališta, i to ne samo po regresiranim cenama, nego da to snosi Ministarstvo odbrane.

A da ne govorimo koliko smo unapredili Vojsku, koliko smo je naoružali. Ovo nisu ona vremena kada Vojska nije nabavljala ništa.

Znate, jedini razlog da „migovi“ o kojima govorite ne lete jeste to što se modernizuju. Kad se nešto modernizuje, obično to ne leti, nego donosite nešto novo u njega. Biće još bolji, biće na nivou četiri plus, nešto što nismo imali.

Naravno da to od 2000. do 2012. godine nikom nije smetalo. Tad ste mogli, imali ste dvanaest godina da nabavite, da lete najbolji na svetu, da kupite „fantome“... Niste to uradili. Zašto niste to uradili? Što niste tad napravili vazduhoplovstvo koje sjajno leti? Niste se bavili time.

Kad govorite o medicinskoj struci, samo da vam kažem da ste u vreme vaše vlasti rasformirali šest sanitetskih odreda. Šest sanitetskih odreda je rasformirano! Mora da postoji vojno zdravstvo, između ostalog, zato što vojno zdravstvo treba da se brine o našem stanovništvu, ne samo o našoj vojsci, o kojoj se brine neprekidno. Mi imamo 113.000 osiguranika i oni se brinu o njima. Kao što moraju da se brinu, sanitetlije, o stanju našeg vojnika sada u Kopненоj zoni bezbednosti. Koga ćete da pošaljete, civilnog lekara? Poslaćete sad nekog iz Beograda ko nije ni na koji način prošao vojnu obuku, poslaćete ga da bude u Kopненоj zoni bezbednosti, da se tamo bavi malo, kako to izgleda. Dakle, to se ne radi. Naravno da mora da postoji.

Znate, kada govorite – to jeste zlonamerno, razumem političke motive ali jeste zlonamerno – da se civili mogu postavljati, da će sad civili postajati komandanti brigade itd.... Prvo da vam kažem da taj član glasi: „Ministar odbrane određuje formacijska mesta u Ministarstvu odbrane“, tu nemate nijednu brigadu, tu nemate nijednu vojnu jedinicu. I, drugi deo – a na predlog načelnika Generalštaba ova formacijska mesta određuju se u Vojsci Srbije. Dakle, načelnik Generalštaba određuje. Sad odmah da vam kažem šta je to: to je kad vam treba pravnik, nemate, recimo, oficira koji je položio pravosudni ispit a treba vam pravnik, nemate građevinca, nemate finansistu, nemate možda baš medicinara.

Dakle, to su one stvari gde možete da postavite. Pa ne možete vi da postavite u trupu, ne možete da postavite nikog ko komanduje. Naravno da ne možete to da uradite. Ali hajde neka bude samo da lošije izgleda ovo što mi radimo. Dakle, kao što vidite, zakoni su pisani da se unapredi funkcionisanje Vojske Srbije.

Kada je u pitanju BIA, sve ovo o čemu se govorilo dešava se nakon što se sprovede upravni postupak, nakon što se sprovede. Ko će da ocenjuje, izvinite, ko će da nagradi zaposlenog? Ko? Njegov šef ili komisija? Pa naravno da će njegov šef. Ko će u Bezbednosno-informativnu agenciju da primi čoveka nego onaj ko je vodi? Ko će to da radi? Hoćemo da imamo, ne znam, nekakvu komisiju koja će se sastojati od nevladinih organizacija, koja će da određuje ko je „čovek godine“ u Bezbednosno-informativnoj agenciji, pa ćemo da ga nagradimo? Ne može tako. Naravno da će odlučivati čovek koji je odgovoran za to. I naravno da je on odgovoran za rezultate rada i naravno da treba da mu se

omogući da bira svoje saradnike. I naravno da BIA ima svoje specifičnosti, kao što ih ima i Policija, kao što ih ima i Vojska. Ne može da bude prijem kao i svaki drugi. Nije prijem kao svaki drugi. Čim morate da prolazite rigorozne bezbednosne provere, već nije prijem kao svaki drugi. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Povreda Poslovnika, Igor Bečić.

Izvolite.

IGOR BEČIĆ: Poštovani predsedavajući, javljam se po članu 107. Vi kršite Poslovnik jer dozvoljavate predstavnicima bivšeg režima, za vreme „Sablje“, da obmanjuju javnost.

Omogućavanje Agenciji zapošljavanja kadrova bez obaveznog konkursa predstavlja uvažavanje specifičnosti prirode poslova koje Agencija obavlja. Naravno, ova odredba ne znači uvođenje novog pravila i ukidanje javnog konkursa. Uostalom, svi zainteresovani mogli su da vide na sajtu Agencije stalno otvorenu mogućnost za sve zainteresovane da apliciraju za zapošljavanje u BIA.

Ovim se daje mogućnost izuzimanja Bezbednosno-informativne agencije kada to zahtevaju opravdani razlozi. Drugačije rešenje bilo bi suprotno opšteprihvaćenim standardima i uporednoj praksi drugih bezbednosno-obaveštajnih sistema, čime bi se onemogućilo pribavljanje posebnih, specifičnih kadrova za najsloženije poslove.

Zahvaljujem. Ne tražim da se Skupština izjasni.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Bečiću. Mislim da nisam prekršio Poslovnik.

Pravo na repliku ima Vladimir Đukanović.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, uvaženi predsedavajući.

Kao ovlašćeni, koristim priliku za repliku. Ovde sam se javio da bih izneo nešto što zaista mora da se objasni javnosti, jer neko namerno zloupotrebljava i lažima, obmanama i sramnom propagandom zapravo pokušava da optuži sadašnju vlast da pravi nekakvu partijsku policiju.

Uzgred budi rečeno, u ovom Zakonu o Bezbednosno-informativnoj agenciji koji je pred nama zapravo je obrnuto, imamo transparentan rad BIA, jer dosad je direktor BIA bio taj koji je i mimo konkursa mogao da potpiše rešenje nekome da stupa na rad u Agenciji. Ovim zakonom se sada samo kaže sledeće – da nije obavezan konkurs. To ne znači da ga nema, nego nije obavezan, a znate zašto? Zamislite kada biste, recimo, primali operativca u Bezbednosno-informativnu agenciju – nacrtate kakav vam treba na nekom konkursu i dođe neka strana služba, podmetne svog čoveka i taj prođe na konkursu. Pa, samo lud čovek bi mogao da dopusti takvu vrstu konkursa. Upravo je to specifičan rad Bezbednosno-informativne agencije. Naravno da nijedna služba na belom svetu nema takvu vrstu javnog konkursa da bi primila svog operativca. To ne bi bilo normalno.

Zaista bih zamolio da više ne iznosimo ovakve gluposti i da ne slušamo one koji, zamislite, nekome spočitavaju nečije obrazovanje. Oni koji su u svojoj vladi na mestu ministra, na primer, imali... Ja inače svaki posao poštujem, ali imali su metaloglođača. To je bio ministar rada. Molim lepo, sada nekome spočitavaju nečije obrazovanje, koje je, uzgred budi rečeno, daleko više od ovoga koji je ovde, koji je bio, nažalost, predsednik Vlade, a čije obrazovanje je zaista oskudno i sramno. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Đukanoviću.

Pravo na repliku, Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Replika ministru, naravno, onom čitaču koji je nešto govorio, koji je imao repliku koja je bila napisana, to je genijalno, to prvi put vidim, ali neću da repliciram ni kolegi koji očigledno ima veliko poznavanje iz oblasti bezbednosti i raskrinkao je sada mogućnost kako strane službe mogu da ubace nama u Bezbednosno-informativnu agenciju nešto.

No, ministre... Prvo se izvinjavam Levici Srbije, rekao sam malopre greškom, misleći na Pokret socijalista, da će biti deo ovih što će biti pozivari, pa da se zaposle malo negde okolo, možda skinu neko kilo.

Niste mi dali odgovore na najvažnija pitanja, a to je zašto ne lete ti „migovi“. Rekli ste – zato što se popravljaju. Pa što niste kupili neke koji lete? Da li je moguće da se kupi u svetu avion koji leti, koji je već unapređen, pun opreme koja je neophodna za ono što je njegova namena? Ili je običaj, to isto verovatno Đukanović zna, kao i za službe, da se kupi avion koji ne leti? Onda se sedne subotom poslepodne, napravi se poselo, ne jedu se šnicle nego samo lignje, i tu ovi što sve znaju da rade popravljaju taj avion. Akumulatore, recimo. Koliko se sećam, jednom su popravljali tako što su menjali akumulatore, a to je bila velika donacija naše velike prijateljske zemlje. Dajte, ljudi, šta vam je?

Avioni lete, lekari leče. Bilo gde lekar može da leči, bilo gde, da li je to Kopnena zona bezbednosti, da li je to, ne dao bog, Sirija ili je to Beograd. Naravno da mu ne treba da zna da puca, niti je njegov posao da se sam štiti, za to postoji druga služba. To bi i neko ko nema iskustva ...

(Predsedavajući: Hvala.)

... S vojskom morao da nauči.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima ministar Aleksandar Vulin.

Izvolite, ministre, prijavite se.

ALEKSANDAR VULIN: Hvala.

Znate, da nam niste ostavili milijarde dugova, možda smo i mogli da kupimo na slobodnom tržištu, da ne moramo da dobijemo ništa ni od koga. Imali ste dvanaest godina da kupite avion koji leti, da kupite avion koji ne leti. Nije vam palo na pamet da kupite bilo šta slično.

(Zoran Živković dobacuje s mesta.)

Dakle, kada se avioni modernizuju, naravno da ne lete.

(Predsedavajući: Nemojte da dobacujete, molim vas.)

A sada, svi do jednog koji su došli u našu zemlju, leteli su.

Molim vas da, ukoliko možete, smanjite nestrpljenje našeg poslanika, on je toliko uzbuđen zbog ovog što sluša. Ali razumem i ako ne možete.

PRESEDAVAJUĆI: Izvinjavam se, ministre.

Molim narodnog poslanika Živkovića da ne dobacuje.

ALEKSANDAR VULIN: Bilo bi zanimljivo, zbog naše javnosti, da saopštimo da je, recimo, Republika Hrvatska kupila eskadrilu F16 „barak“ aviona, koji su leteli četiri puta više nego „migovi“ koje smo mi dobili; platili su ih petsto miliona dolara, samo da biste razumeli koliki je iznos zapravo naše donacije i koliko smo dobili. Znete li da samo jedna raketa koja bude ispod tog krila košta više od milion dolara? I to smo dobili. Znete li da obuka pilota koji se obučavaju na tim „migovima“ košta dva miliona dolara i da smo, između ostalog, i to dobili?

Dakle, dobili smo vrhunske avione, dobili smo ih za izuzetno malu količinu novca, dobili smo avione koji lete, koji su doleteli, avioni koji su mogli da lete kada su došli na naš aerodrom, a mi radimo i remont i modernizaciju. Žao mi je što vam smeta što modernizujemo avione. Ne možemo da ih modernizujemo dok lete. Znete, kada lete u vazduhu, onda je dosta komplikovano popravljati ih i dosta je komplikovano ubacivati novi radar. Ipak moraju da se spuste na zemlju i nešto mora tako da se uradi, da to razjasnimo.

Ne bi bilo loše... Jedino što sam ostao dužan (sve ostalo ste vi odlično razumeli, samo nećete da razumete naravno) jeste priča o dokapitalizaciji. Teško je reći za Rusiju da ne vodi računa o svojoj odbrambenoj industriji i jako je teško reći za Rusiju da joj ko zna ko ulazi u odbrambenu industriju. Samo da znate da su pre nekoliko nedelja privatizovali „Kalašnjikov“. Dakle, potreban je novac, potrebno je znanje, potrebna su tržišta, i sve pametne države to rade. I mi smo pametna država. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Povreda Poslovnika, Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 107, dostojanstvo Narodne skupštine, a mogao sam i 109. i 110, zbog dobacivanja itd.

Gospodine ministre, gospodo oficiri, u vezi s povredom Poslovnika koju je počinio moj kolega poljoprivrednik, molim vas da uvedete čin – dezertar u rezervi. Očigledno da je moj kolega poljoprivrednik malo nervozan zbog starosne granice; može vama oficirima da padne na pamet da proverite njegovo zdravstveno stanje i da ga vratite u vojsku, onu istu koju je izbegao.

Što se tiče njegovog omalovažavanja Vojske i avijacije, evo, ovaj dobacuje, a šta ćeš, nevaspitan, što se tiče njegovog komentara o avijaciji, vrlo je maliciozan. U njegovo vreme, do 2012. godine, u vreme stranke bivšeg režima, u

našoj vojsci su samo ptice mogle da lete i možda da lepršaju ovi orlovi na zastavi. Oni nisu ni motornog zmajca mogli da kupe.

Molim vas, gospodo oficiri, da ga vodite da vidi „mig“ iz Rusije i da završimo s tom temom. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Smatram da nisam povredio Poslovnika. Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Pravo na repliku prvo ima Vladimir Đukanović.

Neka se pripremi Đorđe Komlenski.

Izvolite.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Znate, kada nekom odgovorite argumentacijom koja je inače valjana i koju zaista sve službe koriste, onda taj neko pokušava da vas uvredi, valjda misleći da je mnogo pametan.

Ali kad smo već kod toga, pošto mi je rečeno da sam ja navodno raskrinkao da li će neke službe nama da ubacuju agente, znate, kadrovi tadašnje BIA, odnosno još uvek Službe državne bezbednosti, koje ste vi postavljali, napisali su sada knjige u kojima govore kako ste zapravo vi, tj. vaša vlast ubacivala upravo strane agente u našu službu. To je ono što je strašno.

Vi ste naše službe pretvorili u dečji vrtić. Vi ste zapravo od njih napravili da budu servis stranih službi. Šta su one radile? Jedino su progonile ljude koji su na haškim optužnicama, a uopšte nisu štatile interese države. Vidite, mi želimo da napravimo jedan obrnuti princip, mi želimo da štitimo državu. Zato, naravno, postoji sistem kako funkcionišu sve službe, tako će i naše službe postupati.

A pošto ste vi radili tako da je npr. VBA morala da stavi transparentnu javnu nabavku svoje tehnike, pa u zdravstvenoj knjižici radnika BIA ima pečat da je radnik BIA, vidite, to se više nikada neće ponavljati, zato što to nije normalno i zato što služba služi da štiti državu. Slažem se da treba da se vrati Služba državne bezbednosti, a ne Agencija. Služba treba da štiti državu, a ne da radi za neke druge službe. To je osnovna razlika između našeg i vašeg pristupa. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Đukanoviću.

Pravo na repliku, Đorđe Komlenski, pominjanje partije.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Zahvaljujem, predsedavajući.

Nisam se javio u prvom trenutku jer sam imao dilemu da li je greška ili je posledica ovih zbrčkanih zakona u glavi ili nečeg drugog zbrčkanog od devetnaest različitih sastojaka, ali kada čovek koji je uzeo petsto i nešto miliona evra na nepostojeće vinograde, onaj koji je zloupotrebio do maksimuma funkciju predsednika Vlade u vreme vanrednog stanja da bi Duvansku industriju Niš prodao za petsto miliona (a vredela je dve milijarde i sto) i ošteti Republiku Srbiju za milijardu i šeststo, govori o tome da neko ima nekakve namere o partijskom zapošljavanju i ovde pravi sprdnju s onim što se oduvek znalo u

Vojsci čemu služi, zaista me prinudi da citiram neke njegove bivše partijske drugove koji su bili jako bliski pokojnom premijeru Zoranu Đinđiću, od kojih sam čuo – da je pokojni Zoran Đinđić imao priliku kao Lenjin da napiše politički testament, njegov politički testament bi glasio: samo ne Zoran.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Komlenski.

Reč ima narodni poslanik Vojislav Vujić.

Izvolite.

(Zoran Živković: Replika.)

Prijavite se.

(Zoran Živković: Daj mi repliku.)

VOJISLAV VUJIĆ: Uvaženi predsedavajući, ministre vojni ...

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Živkoviću, izričem vam opomenu.

(Zoran Živković dobacuje s mesta.)

Izričem vam drugu opomenu.

Nastavite, kolega Vujiću.

VOJISLAV VUJIĆ: Uvaženi predsedavajući, ministre vojni sa saradnicima, dame i gospodo poslanici, meni je žao što smo proteklih minuta skrenuli s ovako ozbiljne teme i ovako ozbiljnih zakona. Žao mi je što ja ovako počinjem posle opomena koje je dobio kolega.

Srbija je oduvek volela vojsku, srpski narod je oduvek voleo vojsku. Moj prethodnik, imenjaka, rekao je da je služio vojni rok, i ja hoću da kažem u ime svoje Poslaničke grupe Jedinствene Srbije da smo svi mi u svoje vreme odslužili vojni rok i, kako zakletva nalaže, stavili se na raspolaganje ovoj državi kad god to zatreba.

Tačno je to da se Srbija naoružava ili, bolje rečeno, Srbija ulaže u naoružanje. Predsednik JS Dragan Marković Palma, inače i šef naše poslaničke grupe, rekao je da država ulaže u naoružanje, ali to ne znači da će Srbija bilo koga da napadne. To ne znači ni da će bilo ko da napadne Srbiju, zato što je u Srbiji trenutno politička stabilnost. Mi iz Jedinствene Srbije želimo da Srbija nikada više ne ratuje i da naša deca nikada više ne odlaze u rat.

Zakoni koji su danas na dnevnom redu, a većina se odnosi na Vojsku Republike Srbije, prihvatljivi su za nas iz JS, mi ćemo svakako glasati za sve ove zakone i dati vam podršku.

Vojska je u srpskom narodu uvek bila prihvaćena i, kada bi trebalo da je uporedimo sa bilo kojom drugom institucijom, naš narod ju je uvek stavljao u sam vrh. Tako je i danas. Najzaslužniji za takvu situaciju u ovom trenutku su, realno, predsednik Aleksandar Vučić i ministar spoljnih poslova Ivica Dačić, koji su svojim angažovanjem poslednjih godina učinili dosta da zemlje u okruženju i neke druge ozbiljnije, veće vojne sile nego što smo mi prihvate takvu situaciju.

Vrlo je bitno, po mom mišljenju, ono što ste vi rekli – da Srbija ostane neutralna i da Srbija ima i dalje politiku mira. U tome moramo da budemo

istrajni. Mi saradujemo sa NATO-om, to je tačno, saradujemo i sa ODKB-om, i to tako treba da ostane.

Deo Kosova nam je trenutno okupiran i vaš zadatak, zadatak svih nas, zadatak Vlade jeste da ne smemo da dozvolimo i da priznamo vojsku Kosova i da nikada ne smemo da priznamo nezavisnost Kosova. Dijalog je najbolje oružje koje Srbija trenutno ima i koristi u ostvarenju svojih ciljeva, ali za zemlju koja nikada nije vodila osvajačke ratove, za Srbiju i danas mogu da kažu da je zemlja koja ima čime da se brani. Posle dužeg vremena, na našu sreću, šta god ko pričao, mi ćemo da dobijemo jednu ozbiljnu eskadrilu, imaćemo i ozbiljne helikoptere, tako da Srbija definitivno u regionu, u okruženju vraća onaj svoj status koji je nekada imala.

Srbija je poslednjih par godina u vojnoj industriji napravila ozbiljan iskorak sa inovacijama. Napravili ste „lazara“, „miloša“, oklopna vozila, napravili ste dobre bespilotne letelice. Naša odbrambena industrija i dalje prednjači u proizvodnji različitog pešadijskog naoružanja različitih kalibara i Srbija i dalje ima tradiciju pravljenja odlične municije staru dugi niz godina.

Ono što je svakako za pohvalu, hoću da pohvalim sve ljude koji imaju direktne veze s tim i vas, ministre, to je da se Srbija bliži skoro milijardu dolara vrednom izvozu vojne opreme i naoružanja. Nekada, stara Jugoslavija, u svoje vreme, kada smo bili jedna ozbiljna sila, dok smo bili kompletna država, izvozili smo četiri milijarde, u ozbiljnoj konkurenciji. Danas kada je ta konkurencija još jača, Srbija ide ka izvozu vrednom milijardu dolara, što je odličan rezultat.

Ono na čemu radite, ministre, a ne smete da stanete, to je dalje poboljšanje uslova rada i života svih pripadnika Vojske Srbije. Morate da nastavite tim putem. A zamolio bih vas da mi objasnite zašto je 2002. i 2004. godine pripadnicima Vojske Srbije prestao da se isplaćuje topli obrok, tačnije od 2004. godine, i 2002. godine regres. Vas hoću da zamolim da, u skladu sa članom 25, nađete neki način, model da ponovo počnemo da uplaćujemo i topli obrok i regres pripadnicima Vojske Srbije.

Mi, naravno, imamo obavezu prema Republici Srpskoj, kao i oni za nas, da uvek možemo da računamo jedni na druge i da nikada ne dozvolimo da se ponove progoni i stradanja srpskog naroda. Sa opremom i ulaganjem u naoružanje to će svakako biti lakše, ali uvek kažem – ne daj bože da do takve situacije ikada dođe.

Danas na dnevnom redu imamo četrnaest, tj. trinaest zakona. Prvi je Predlog odluke o usvajanju Godišnjeg plana upotrebe Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama u 2018. godini. Čuo sam različite komentare danas na ovu temu. Činjenica je da smo mi kroz istoriju, to sam nekada ovde i govorio, uvek imali vojsku koja je bila prepoznatljiva u nekom bližem ili daljem okruženju. Naša vojska je i pod zastavama drugih država, zato što je vreme u kojem smo tada živeli tako nalagalo, išla i u neke osvajačke pohode. Naša vojska je uvek bila prepoznata u tim ratovima.

Danas imamo jednu drugačiju situaciju, da u 2018. godini preko sedamsto pripadnika Vojske i jedanaest pripadnika Policije ide u neke operacije, ali to su ovog puta, pre svega, mirovne operacije. Mi iz Jedinственe Srbije to podržavamo, pre svega zato što će ti ljudi, ti kadrovi koji odu vremenom da postanu kompatibilni sa tim drugim vojskama, da neko iskustvo donesu u našu zemlju.

Drugi je Predlog odluke o učešću pripadnika Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama u 2018. godini. Ja ću samo kratko, naravno ne zbog vas ili zbog kolega ovde prisutnih, nego pre svega zbog građana koji gledaju ovo što danas radimo i ove zakone koje danas izglasamo, da kažem da će u multinacionalnim operacijama u 2018. godini naša vojska, naši vojnici biti u Liberiji, u Republici Kongu, Libanu, Kipru, na Bliskom istoku, u Zapadnoj Sahari, Republici Mali, Južnom Sudanu, Džami, Kašmiru, Centralnoafričkoj Republici, Somaliji, na Mediteranu, u različitim humanitarnim operacijama. Naravno, spomenuću MUP – oni učestvuju u mirovnoj operaciji UN u Republici Kipar i u civilnim misijama EU za upravljanje krizama.

Vrlo kratko, ponoviću ono što ste i vi rekli, da je za ovakve operacije iz budžeta potrebno obezbediti 2.337.000.000 dinara, od toga Ministarstvo odbrane 1.755.000.000, MUP 66.000.000 i 515.000.000 miliona će obezbediti UN.

Treći je Predlog zakona o vojnom obrazovanju. Moramo da usvojimo ovaj zakon kako bi se uskladili propisi o vojnom obrazovanju sa propisima o obrazovanju u Republici Srbiji, da bi vojnoškolske ustanove mogle da postanu integralni deo obrazovnog sistema u Srbiji. Kada je u pitanju kadar koji je obrazovan u našim vojnoškolskim ustanovama, svakako, vi koji nas predstavljate i ljudi koji su otišli na ove misije o kojima sam pričao, ili imaju bilo kakvo drugo angažovanje u nekim vojnim operacijama, dobijaju najbolje ocene. Znači, oni tamo nisu otišli samo da preuzmu neko znanje, nego su odavde poneli odlično znanje. To je svakako pohvala za naš nastavni kadar.

Sledeći je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani. Dugo se priča o tome da se u plan rada srednjih škola vrate časovi prve pomoći, civilne zaštite. Mi smo ovde menjali skoro Zakon o saobraćaju, koji sada to malo ozbiljnije tretira i svako ko ode da polaže vozački ispit ima obavezu polaganja prve pomoći. Ja sam od onih generacija koje su imale tu mogućnost da u srednjoj školi uče, ali nove generacije se sa tim prvi put sreću, tako da je svakako dobro i treba imati intenciju u tom pravcu da se ipak takve veštine vrate u srednje obrazovanje.

Slažem se s vama, rekli ste da smo vojno neutralna zemlja, a to automatski upućuje i da možemo da računamo samo na sebe i na svoje stanovništvo, i to ste apsolutno u pravu.

Dalje, peti je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije. Ovo je, po mom mišljenju, možda jedna od najozbiljnijih izmena. Vrlo kratko ću, samo zbog onih koji prate ovo, reći o čemu se radi. Obezbeđuju se

povoljniji položaj profesionalnih vojnika, podoficira i oficira; vrši se usaglašavanje zakonskih rešenja sa odredbama novog Zakona o Policiji. Predložena je izmena kojom je civilnim licima na službi u Vojsci omogućeno da zastupaju, odnosno da budu postavljena na formacijska mesta profesionalnih vojnih lica u Ministarstvu odbrane. A to pravo omogućeno je i oficirima i podoficirima, koji ubuduće mogu biti postavljeni na formacijska mesta, odnosno zastupati civilna lica na službi, kao i državne službenike na njihovim radnim mestima.

Takođe, stvara se mogućnost upućivanja profesionalnih pripadnika Vojske u drugi državni organ, mogućnost njihovog angažovanja u strukturama međunarodnih organizacija i regionalnih inicijativa.

Oficirima sanitetske službe, oficirima u zvanju nastavnika na Univerzitetu odbrane i oficirima u naučnom zvanju omogućava se produženje službe u Vojsci. Preciznije se uređuje školovanje i usavršavanje profesionalnih pripadnika Vojske.

Predloženim izmenama i dopunama vrši se usaglašavanje sa odredbama zakona koji uređuje plate i druga novčana primanja u javnom sektoru, utvrđuju se razlozi i uslovi za prestanak službe profesionalnih lica za vreme ratnog stanja i proširuje krug lica koja mogu biti sudije porotnici Višeg vojnog disciplinskog suda.

Ponavljam, Poslanička grupa Jedinostvena Srbija svakako će podržati i ovaj zakon.

Predlog zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme. Rekao sam na početku, činjenica da se vrednost izvoza vojne industrije Srbije, vojne opreme i oružja bliži milijardi dolara dovoljan je pokazatelj da u tom sektoru sve funkcioniše kako treba. Kada vi nama pošaljete na izmenu i dopunu jedan ovakav zakon, smatram da ne treba puno da komentarišemo, nego, kad već nešto dobro radite, da to i podržimo.

Cilj ovog zakona je kontrola i unapređenje oblasti proizvodnje i prometa naoružanja i vojne opreme radi ostvarivanja i zaštite odbrambenih, bezbednosnih, ekonomskih i spoljnopoličkih interesa Republike Srbije, njenog međunarodnog kredibiliteta i integriteta, kao i razvoj i unapređenje odbrambene tehnološke i industrijske baze Republike Srbije.

Sedmi je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske Republike Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Republike Srbije. Ovo sam već komentarisao kada su bili u pitanju prvi i drugi zakon, znači, naravno da podržavamo i ovo.

Osmi je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi. Ovaj zakon se primenjuje od 2011. godine. On uređuje vojnu obavezu, regrutnu obavezu, obavezu služenja vojnog roka i dobrovoljnog služenja vojnog roka sa oružjem; rezervni sastav; putovanje i boravak vojnih obveznika u inostranstvu; pravo na naknade za vršenje vojne

obaveze; evidenciju vojnih obveznika; radnu obavezu u državnim organima i pravnim licima od značaja za odbranu; materijalnu obavezu građana, privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika u vanrednom i ratnom stanju. Ovdje je dosta stvari usklađeno u odnosu na dosadašnje iskustvo, sa željom da se preciznije definišu neke odredbe.

Deveti je Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji. O ovome je sasvim dovoljan komentar ono što nam piše šta je osnovni razlog, ono što smo dobili od ljudi iz Bezbednosno-informativne agencije, a oni kažu: „Predlaže se da se ovaj zakon donese po hitnom postupku s obzirom da bi u protivnom bila dovedena u pitanje mogućnost Bezbednosno-informativne agencije da delotvorno zaštiti ustavno uređenje i bezbednost Republike Srbije, a to bi moglo da ima štetne posledice po bezbednost građana i ostvarivanje i zaštitu njihovih sloboda i prava“.

Mi iz Jedinственe Srbije smo državotvorna stranka, apsolutno razumemo ovakvu poruku i ovde nema šta puno da se komentariše. Ako ljudi koji se brinu za bezbednost svih nas koji imamo dobre namere kažu da je ovo hitno, mi ćemo bez velikih komentara ovo da prihvatimo.

Imamo još tri memoranduma i jedan sporazum, to su: Predlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumevanju između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Izrael u vezi sa vojnom, odbrambenom i odbrambeno-industrijskom saradnjom, Predlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o razumevanju između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Grčke o saradnji u okviru Atinskog multinacionalnog strateško-pomorskog koordinacionog centra, Memorandum između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Srpske o saradnji u oblasti vazduhoplovstva, i tu je još jedan sporazum između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Rumunije o saradnji u oblasti odbrane.

Ponavljam još jednom, Poslanička grupa JS će podržati sve zakone koji su na današnjem dnevnom redu, a vas ću da zamolim, shodno stvarima koje sam rekao na početku svog govora, da budete istrajni i nastavite ovim putem jer Srbija se kreće u dobrom pravcu. Hvala.

PREDSEDNIK: Sledeći govornik je Sanda Rašković Ivić.

Izvolite.

SANDA RAŠKOVIĆ IVIĆ: Hvala, gospođo predsednice.

Gospodine ministre, gospođo visoki oficiri, gosti iz Ministarstva, dame i gospođo narodni poslanici, pokušaću da dam komentar o setu ovih zakona; ima ih dosta i ne možemo se baš svakom posvetiti.

Najpre ide odluka o učešću pripadnika Vojske u multinacionalnim operacijama u 2018. godini. Naši ljudi i naši vojnici odlaze na različite lokacije širom sveta, od kojih su neke prilično rizične. To čine najviše zbog novca, zato što na legalan i normalan način ne mogu da zarade pristojno ni za stan, niti za bilo šta drugo. Ali, dobro, to neka ostane ovako kako jeste.

Htela bih da napravim samo jednu digresiju, a to je da se, evo, vladajuća garnitura jako buni protiv toga kada se pomene zamrznuti konflikt za Kosovo i Metohiju, a mi upravo šalјemo svoje pripadnike oružanih snaga, bilo voјnike, bilo policajce, širom sveta uglavnom u zamrznute konflikte. A neki i nisu baš tako zamrznuti.

Nešto bih se više posvetila Zakonu o voјnom obrazovanju. Shvatam da je taj zakon donesen još 1994. godine i da se u međuvremenu mnogo toga promenilo i zaista su određene promene potrebne. Ja nisam iz te struke, nisam iz redova Voјske, nisam ni služila voјni rok, ali sam se konsultovala sa svojim kolegama lekarima koji rade pri Voјsci i vašim kolegama visokim oficirima. Dosta njih je imalo primedbe na ovaj univerzitet odbrane; to su procenili kao jednu preambicioznu instituciju, koja je delom zamišljena kao legalizacija ambicija pojedinih profesora Voјnomedicinske akademije i Voјne akademije.

Da je tako, svedoči i broj članova koji se u ovom zakonu bave samim ustroјstvom Univerziteta odbrane – otprilike, više od jedne četvrtine članova odnosi se na ustroјstvo tog univerziteta, a na sve ostalo, kompletno školovanje, ovaj ostatak. Recimo, članovi 17–19, 32–45. i 77–79. odnose se na Univerzitet odbrane, dok se za polaznike voјnih škola prava i obaveze definišu mnogo manjim brojem članova: 46–52, 55–58. i 62–64.

Mi smatramo da Voјna akademija treba da bude krovna organizacija voјnog školstva i, naravno, da treba da bude u strukturi Generalštaba Voјske Srbije. Ovo pre svega zbog toga što jedino Generalštab može da da pravilnu i dobru projekciju onih potreba koje Voјska sa sobom nosi. O tome da se to ne poštuje baš do kraja svedoči i inflacija kurseva u samoj Voјnoj akademiji koji se odnose, recimo, na ekonomiju ili na IT sektor, tako da ima jako puno mladih ljudi, žena i muškaraca koji završe ove kurseve, a onda ne mogu da nađu posao u Voјsci i moraju da idu u civilstvo. Po mom mišljenju, trebalo bi da bude obrnuto, da Voјska iz civilstva privlači ljude da dođu da rade, a ne da sa Voјne akademije, odnosno iz voјnih škola idu da rade u civilstvu.

Takođe, fali određeni broj oficira u rodovskim kursevima, u pešadiji i artiljeriji. Shvatam da mi nemamo dovoljan broj stručnih ljudi u Voјsci i da je to otprilike kao u medicini – morate jako mnogo da uložite u čoveka da biste na kraju dobili stručno lice.

Imam jedno pitanje. Koliko je meni poznato, Voјska Srbije raspolaže sa 212 tenkova. Koliko imamo tenkista? Da li mi možemo za svaki tenk osigurati bar jednog tenkistu i da oni u isto vreme svi izađu? To bi, u stvari, govorilo o tome da se osluškuju potrebe Voјske Republike Srbije i da se na taj način onda školuju i kadrovi.

Takođe, želela bih da mi neko odgovori šta je to srednja mešovita voјna škola. To je u članu broj 12. Videla sam da ovde ima Voјna gimnazija, i to je sasvim u redu. Onda, ako imamo Voјnu gimnaziju, zašto uvodimo i tu srednju mešovitu voјnu školu? Čini mi se da naša voјska nije toliko velika da bi bilo

potrebno da imamo dve vojne škole, jer deca imaju neku ideju da kada upišu Vojnu gimnaziju, ili tu srednju mešovitu vojnu školu, odmah mogu da polože prijemni i krenu na studije na Vojnu akademiju ili na ovaj Univerzitet odbrane koji vi kanite da otvorite. Znači, ono za šta se mi zalažemo jeste sistem školstva koji će biti u funkciji realnog razvoja i popune Vojske, a ne zadovoljavanja određenih ambicija nekih ljudi.

Dalje sledi zakon o izmenama i dopunama Zakona o odbrani. Tu ćemo amandmanski reagovati pa ćemo više pričati kada bude o tome. Isto se odnosi i na zakon o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije.

Zaustavila bih se nešto duže na zakonu o proizvodnji naoružanja i vojne opreme. Sudeći po veličini ovog predloga zakona, to je najveći materijal od svih dostavljenih materijala koje smo dobili. Tu se jasno uočava tendencija aktuelne vlasti da ovu oblast uredi i prilagodi svojim potrebama. Svakako postoji potreba da se određene stvari donesu i promene, jer prethodni zakon je iz 1996. godine i, kao kod obrazovanja, tako su se i ovde mnoge stvari promenile.

Ono što je meni lično zasmatalo, i našoj poslaničkoj grupi, jeste to da se ovde u zakonu prvi put pojavljuju pojmovi kao što je – strani ulagač, odnosno – strano ulaganje. To je u članu 3, čl. 10–13. i 40; čak i preduzeća koja su u sastavu odbrambene industrije i to u srazmeri do 49%.

Gospodin ministar je govorio da ne treba govoriti o privatizaciji. U redu, vi kažete dokapitalizacija, ja ću da vas na neki način ispoštujem pa da upotrebljavam i ja tu reč „dokapitalizacija“, ali protiv te dokapitalizacije ili, kao što vojni sindikati kažu, privatizacije jeste veliki broj sindikata iz namenske industrije. Protiv toga su predstavnici „Prvog partizana“ iz Užica, „Krušika“ Valjevo, „Slobode“ Čačak, „Prve iskre“ Barič, „Zastava oružja“ iz Kragujevca. „Zastava oružje“ je čak imala jedan štrajk upozorenja pre neki dan. Ljudi koji rade u namenskoj tvrde da namenska industrija radi odlično, da učestvuje sa dvesta miliona dolara u izvozu Srbije, da Srbija izvozi oružje u šezdeset zemalja sveta; prema tome, da nema nikakve potrebe da se ta industrija dokapitalizuje i da tajkuni i strani investitori ulaze u industriju oružja Republike Srbije.

Postavlja se pitanje kako ćemo mi, bez obzira na to što će država imati 51% (znači, imaće tu „zlatnu akciju“), moći do kraja da kontrolišemo kako će se stvari odvijati i šta će se tu proizvoditi. Jer, uvek postoji način za ucene i kod manjih stvari, a pogotovo kod ovako velikih stvari.

Druga stvar koja zabrinjava jeste da su stranci čak i podsticani da dolaze i da ovde prave neku svoju vojnu industriju. Tu ih vi ne možete ni na kakav način kontrolisati. Oni zaista mogu da proizvode šta god hoće i nešto što nije potrebno Vojsci Srbije. Na taj način smo mi sebi, odnosno svojoj industriji, čini mi se, uskratili mogućnost da ona napreduje.

Još nešto što je mene motivisalo, inspirisalo ili uverilo da ovo ne treba raditi jeste da niko iz zemalja okruženja, koliko je meni poznato, nije privatizovao, odnosno dokapitalizovao svoju vojnu industriju, niti dozvolio da

neki stranci dolaze i nešto proizvode. Čula sam pre neki dan od kolege iz vladajuće stranke da neka braća iz Karlovca sjajno proizvode izvanredne pištolje, ali to su ljudi koji su domaći i koji su krenuli u proizvodnju bez bilo kakvog stranog elementa.

Dalje, govori se o tome da neće moći da učestvuju u dokapitalizaciji ili u formiranju svojih firmi za proizvodnju oružja oni koji su pod sankcijama UN ili EU. Molim vas, da li to znači, a ja bih volela da dobijem odgovor, pošto je i Rusija pod sankcijama EU, da li to znači da će novac i investitori iz Ruske Federacije takođe dobiti rampu i neće moći da investiraju, dokapitalizuju ili otvaraju ovde svoje firme?

Sama Evropska unija dala je listu grana gde je dala preporuku, koja će prerasti u obavezu, koje nisu za prodaju. U tim granama su telekomunikacije, energetika i, svakako, namenska industrija. Zašto je to tako? Jer je strah od Kineza u EU, jer je Kina vrlo solventna i spremna je da pokupi sve živo, i oni se na taj način štite. A mala Srbija, koja je ipak jedna nejakna zemlja u tranziciji, koja ima sto problema, koja nije bogata, da ne kažem da je siromašna, nekako ne koristi priliku da zaštiti tu svoju industriju.

Takođe, čitala sam i neka pisma koja je pisao Poverenik za zaštitu informacija ministru u vezi sa Bezbednosno-informativnom agencijom i ovim zakonima. Tu oni u stvari spočitavaju da nema kontrolnog mehanizma van Ministarstva jer je sve u rukama samog ministra. Znači, Ministarstvo je to koje izdaje dozvole, koje ne izdaje dozvole, koje oduzima dozvole; ono nikome ne polaže račune. Čak o tim izdatim i povučenim dozvolama ne polaže račun ni skupštinskom Odboru za kontrolu službi bezbednosti. Mi smatramo da to zaista nije dobro, jer nije transparentno. I nijedna centralizacija nije dobra. Danas možda vama koji ste na vlasti to odgovara. Vi znate da se kolo sreće okreće; sutra ili prekosutra može da dođe neko drugi i onda to, pre svega, neće vama odgovarati.

Imam pitanje: kako se u situaciji kada imamo strance u vojnoj industriji poštuje član 102. tačka 3) Zakona o odbrani, a to su tajni podaci koji se odnose na sistem odbrane koji su označeni kao podaci od interesa za nacionalnu bezbednost Republike Srbije? Kako ćemo zaštititi podatke o patentima koji su značajni za odbranu zemlje i sredstvima i uređajima koji su namenjeni odbrani, a ta sredstva su u fazi proučavanja, ispitivanja i implementacije?

Sada bih prešla na zakon o izmenama i dopunama Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji, poznatijoj kao BIA. Taj zakon je ušao po hitnom postupku 29. avgusta prethodne godine, sa jednom velikom pričom da će, bože moj, država propasti ako zakon ne bude donesen po hitnom postupku. Međutim, evo, čekalo se do dana današnjeg. Prošlo je više od šest meseci, a mi tek sad pričamo o ovom zakonu.

Ovaj zakon o Bezbednosno-informativnoj agenciji takođe je problematičan i puno primedaba je imao Poverenik za zaštitu tajnosti podataka. I

ovde je sve stavljeno u ruke direktora BIA, dakle jednog čoveka. Problematična rešenja nalazimo u članu 20g gde se kaže: „Postupak, program i način pohađanja stručne obuke, stručnog usavršavanja i polaganja posebnog stručnog ispita utvrđuje se aktom direktora“. Pa član 20d: „Rad pripadnika Agencije ocenjuje se jednom godišnje. Postupak, merila i način ocenjivanja pripadnika Agencije utvrđuju se aktom koji donosi direktor.“ Znači, direktor prima ljude, konkursa nema, direktor odlučuje ko napreduje, direktor odlučuje ko je dobar.

Da bismo poštovali negde demokratiju – a dozvolite mi da je demokratija sistem organizovanog nepoverenja prema vlasti – mi smo amandmanski reagovali ovde i tražili da pripadnik BIA može da odbije određenu akciju za koju mu se učini da nije u skladu sa Ustavom i zakonom. Tako nešto ima i Republika Bosna i Hercegovina, tako nešto ima i Republika Hrvatska, tako nešto imaju i države Evropske unije. Evo, ja sam navela i Bosnu i Hercegovinu jer BiH nije u EU.

Takođe, amandmanski smo reagovali i tražili da se napravi jedno telo koje bi bilo nezavisno i koje bi na neki način kontrolisalo rad ove agencije, koja je praktično isuviše inokosna. Isuviše je ovaj zakon pisan, dozvolite mi i oprostite mi što kažem, kao da je pisan za Lavrentija Beriju, a mi ovde ipak ne bi trebalo da imamo staljinizam. Znači, ovde je jedna centralizacija i nedostatak bilo kakvog nadzora i netransparentnosti.

Međutim, da ne ispadne da sam baš protiv svega i da ništa ne valja, moram da pohvalim sve ove sporazume o saradnji: zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumevanju između Vlade Republike Srbije i Države Izrael u vezi sa vojnom, odbrambenom i odbrambeno-industrijskom saradnjom, slično i kod ovog strateškog partnerstva sa Grčkom, zatim Sporazum između Srbije i Vlade Rumunije i naročito zakon o potvrđivanju Memoranduma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Srpske u oblasti vazduhoplovstva. Hvala vam na pažnji.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar Vulin.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Hvala lepo.

Zahvaljujem se na trudu i naporu da se iščita ovaj obimni materijal i daju odgovarajuće primedbe i, shodno tome, hoću da kažem kako mi vidimo tematiku o kojoj ste govorili.

Znate, svaki fakultet mora da bude deo nekog univerziteta. Postoje slučajevi gde ne mora, ali priznaćete da Vojna akademija kao fakultet zaslužuje da bude deo univerziteta. Upravo zato je formiran vojni univerzitet. On već funkcioniše i radi. Šta je ono što je najvažnije kada je u pitanju vojni univerzitet? To je da mi na taj način možemo da obučimo, odškoluje profesore taktike, strategije, operatike i komandovanja. Nijedan drugi univerzitet to ne može da vam da. Ne postoji univerzitet na kojem možete da završite strategiju. Dakle,

moramo da imamo naš univerzitet i to je univerzitet odbrane. Da li ćemo praviti mešoviti, to je stvar odluke.

Dakle, mi imamo vojnu gimnaziju u ovom trenutku. Imamo srednje stručne vojne škole koje nam obezbeđuju podoficirski kadar i specifična zanimanja. To vam je, recimo, mehaničar za radare. Gde ćete vi to da nađete? Imate ga tu ili ga nemate nigde. Da li ćemo praviti mešovitu, u smislu da ćemo spojiti vojnu gimnaziju sa srednjom stručnom vojnom školom, to je pitanje. Ne mogu sada da vam dam odgovor na to, ali hoćemo da predvidimo mogućnost. Ako mislimo da treba, evo prilike da to i uradimo. Znači, neće se sada praviti. Jednostavno, nemam odgovor na to pitanje, ali postoji mogućnost da se to i desi. U ovom trenutku imamo ove dve forme organizovanja – vojnu gimnaziju i srednje stručne vojne škole.

Znate, ako imamo strah isključivo od stranog ulaganja zato što postoji mogućnost odliva informacija, da li mislite da ne može da bude odliv informacija od naših državljana? Priznaćete da i poneki naš državljanin, pa i naš investitor, može da bude pripadnik strane službe i da i te kako radi za strance, tako da ne možemo da polazimo od toga.

Uostalom, Ustav za koji ste i vi glasali na referendumu, i ja sam glasao za taj Ustav, jeste Ustav koji kaže da proces...

(Isključen mikrofon.)

PREDSEDNIK: Probajte još jednom da se prijavite.

ALEKSANDAR VULIN: Dakle, proces privatizacije društvene svojine mora da se završi. Ako se ne varam, to je član 80. Dakle, mora da se završi. Sada mi u nekim fabrikama imamo, mislim da je u pitanju baš „Zastava“, 26% društvenog kapitala... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDNIK: Izvinjavam se, trebaće nam određeno vreme da popravimo sistem. Predlažem da sada bude redovna pauza od sat vremena i da nastavimo posle sa radom.

Znači, određujem zvanično pauzu, po Poslovniku. Nastavićemo da radimo u 13.30 časova.

(Posle pauze – 13.35)

PREDSEDNIK: Sistem je proradio. Nastavljamo sa radom.

Reč ima narodni poslanik Milorad Mijatović.

Izvolite.

MIHORAD MIJATOVIĆ: Hvala, gospođo predsednice.

Meni je zadovoljstvo da mogu u ovakvom miru i tišini da govorim. To je način da kažem neke misli koje sam želeo u jednoj smirenoj atmosferi i da se malo bolje razumemo i da možda o nekim stvarima i porazgovaramo.

Poštovani gospodine ministre sa saradnicima, danas imamo čitav set zakona iz oblasti bezbednosnog sistema. To je veoma važno, ali ja želim da kažem nekoliko stvari.

Prvo, Srbija je bezbedna zemlja. To nije samo od sebe, Srbija je bezbedna zemlja jer organi koji brinu o bezbednosti dobro rade svoj posao. Neću govoriti u kojim izazovima smo bili, od migrantske krize, od našeg okruženja, od dešavanja malo šire, dalje u sredozemnom basenu, ali zato smo u Srbiji veoma bezbedni. To moramo da naglasimo, jer je to zasluga i organa o kojima danas govorimo.

Drugo, želim da naglasim da se Poslanička grupa Socijaldemokratske partije zalaže za neutralnost Srbije. Naglašavam, zalažemo se za neutralnost Srbije iz prostog razloga jer smo mala zemlja, nismo zemlja koja može da ratuje protiv velikih, niti treba da ratujemo. Ali treba da imamo svoju vojsku, dobro opremljenu, u skladu sa našim mogućnostima, vojsku koja je sposobna da nas odbrani od bilo kakvog napada koji eventualno može biti u budućnosti. Zbog toga moramo ovde vrlo ozbiljno raspravljati o zakonima koji su danas na dnevnom redu, moramo ih dopuniti, jer moramo imati ozbiljan pristup toj temi.

Ovde na ovoj temi, koja je za mene isto tako državotvorna, ne treba skupljati jeftine političke poene. Mi govorimo o bezbednosnom sistemu, a za to je zainteresovan svaki građanin Srbije. Bezbednost države nije vezana niti za jedan režim, niti za bilo koju političku partiju, vezana je za državu Srbiju. Upravo zbog toga mi imamo ovaj ozbiljan pristup o kome danas treba da raspravljamo.

Počću o Vojsci Srbije. Znaete, ja volim da kažem – ovo je narodna vojska. Istorijski gledano, Vojska Srbije je nastala iz naroda i ona mora biti uz narod, uvek uz narod. Ovo naglašavam i zbog toga što je kod nas bilo elitističkog pristupa – Vojska treba da bude neka elitna organizacija gde će ići prosvećeni, naše generale treba da kitimo nekim lentama itd. Ne, oficiri, podoficiri, vojnici, generali moraju biti sa narodom i moraju biti iz naroda. Svaki oficir koji se školuje svestan je činjenice da treba da brani svoju državu, da se za to školuje i da rizikuje svoj život, kao što i svi građani, ako to sutra bude u pitanju, moraju da čine.

Zalažem se za jedinstvenost bezbednosnog sistema. Tu ne može da bude pojedinačnih dešavanja, nikakvih grupa, nikakvih, ne znam ni ja, ne mogu da izgovorim tu reč jer sam protiv njih uvek bio, četnika, ne znam ni ja koga. Jedinstven sistem odbrane mora da postoji, mora da postoji koordinacija, jer bez toga nema rezultata.

Sada ću govoriti o jednoj drugoj stvari. A pre toga da kažem odmah, Socijaldemokratska partija Srbije će glasati za sve zakone koji su ovde. Zašto ćemo to učiniti? Sistem bezbednosti je jedan ozbiljan sistem. On se mora stalno popravljati, kontrolisati i unapređivati. Niko neće da kaže da mi ovde popravljamo zakone koji postoje; popunjavamo pravne praznine koje su se javile

u izvršavanju nekih obaveza i to ovog trenutka činimo. Činimo da taj sistem bude bolji, kvalitetniji, a samim tim i transparentniji. To znači da ne može niko unutar sistema bezbednosti da stvari tumači onako kako njemu odgovara, već kako stoji u zakonu. Ispod zakona postoje i podzakonska akta. Ta podzakonska akta se moraju poštovati. Tada postoji mali prostor za razne zloupotrebe.

Mi često mistifikujemo neke stvari. Mistifikujemo i službe bezbednosti. Molim vas, službe bezbednosti, mislim na Bezbednosno-informativnu agenciju, Vojnobezbednosnu agenciju i Vojnoobaveštajnu agenciju, rade svoj posao. Moram vam reći, rade vrlo kvalitetno svoj posao. Mi često te službe mistifikujemo smatrajući da postoje nekakve tajne akcije itd. Molim vas, tu rade dobri kadrovi, znaju svoj posao. Tu imamo javnu kontrolu preko Odbora za kontrolu službi bezbednosti. Sam sam zamenik člana i mnogo puta sam bio u kontroli svih ovih agencija. Primetio sam da te agencije zaista dobro rade, poštuju zakon. Postoje neke neodređenosti u zakonskim propisima, koje upravo sada popunjavamo. Popunjavamo ih da bi one bile bolje i kvalitetnije radile.

Upravo to je javna kontrola tih službi. Ako im ne date prostora da zloupotrebljavaju neke stvari već sve jasno i precizno definišete; ako imate dobre kadrove, tehničku opremljenost, javnu kontrolu odbora, tada ćete zaista biti u situaciji da te službe moraju raditi posao zbog kojeg postoje, a iza toga stoji bezbednost građana Srbije, što je osnovni cilj svih nas ovde.

Podržavam i pozdravljam odluku da učestvujemo u multinacionalnim snagama, o upotrebi Vojske u multinacionalnim operacijama. To je dobro za Vojsku Srbije jer na taj način u svetu pokazujemo koliko smo spremni, koliko smo osposobljeni i koliko smo opremljeni da dajemo najbolje odgovore za bezbednosne izazove u tim zemljama. Ići u Afriku nije jednostavno, rizično je, to svi znamo, ali vojni poziv je rizičan, to svi koji idu u vojsku veoma dobro znaju. Prema tome, podržavamo to. Isto tako, mogu da kažem da puno pokazujemo, imamo pohvale, ali i učimo. Tu su često i druge snage, koje su ponekad i bolje obučene nego naše snage; to je prilika da se poredimo i da iskustva koja tamo steknemo primenimo unutar naše zemlje i obučavamo druge kadrove.

Zbog toga podržavam tu činjenicu, a isto tako i ovu izmenu koju ste u zakonu dali, da mi svake godine ne donosimo odluku za određenu misiju, već da kad jednom donesemo odluku ona važi, a dalje će operativni organ, kao što je Vlada, kao što je predsednik države, raditi svoj posao i odraditi ono što se od njih očekuje.

Za Vojsku Srbije, za međunarodni ugled Srbije, to je veoma važno. To nam je važno i zbog toga što mi pokazujemo drugo lice Srbije. Ova Srbija više nije Srbija devedesetih godina, i neće više nikad biti, ovo će biti moderna država, evropska država i zato smo veoma otvoreni.

Govorio sam o vojnoj neutralnosti. To je veoma važno iz prostog razloga što vojna neutralnost znači da je Srbija okrenuta i prema Zapadu, prema NATO-

u, okrenuta je prema Rusiji, Kini, svima ostalima koji nam mogu pomoći da budemo bolji.

Dalje, ja bih želeo nešto da kažem o vojnom školstvu.

Samo da zamolim kolege za tišinu...

(Predsednik: Poslaniče, to je uobičajeno kod nas. Samo vi nastavite.)

Znam da je to uobičajeno u ovoj skupštini, ali ja želim da ova skupština bude upravo ovakva, da možemo lepo raspravljati o argumentima i činjenicama. Kao profesor sam navikao na tišinu pa mi ovo malo smeta, ali dobro.

Vojno obrazovanje kod nas je uvek bilo kvalitetno. Kvalitetno je bilo u bivšoj državi SFRJ, u Srbiji, bilo je i pre Drugog svetskog rata, i to je ono što želim da naglasim. Dobro je što nastavljamo ovaj posao poboljšavanja vojnog obrazovanja. To znači, vršimo harmonizaciju sa civilnim obrazovanjem, uslovno rečeno, ali dajemo specifičnosti koje su potrebne za vojsku.

Sam sam u toku služenja vojnog roka predavao na Višoj vojnoj akademiji, to mi čini čast, i tada sam se uverio da je kvalitet vojnog obrazovanja vrlo visok, da su standardi koji se traže od pitomaca vrlo visoki, vrlo strogi. To treba nastaviti. Nema dobrog oficira ni podoficira ako ne pokažeš znanje. Kao retko kad u sadašnjim modernim uslovima, znanje je to koje svaku vojsku dobro osposobljava da se može braniti i da može raditi.

Želeo bih još nekoliko stvari da kažem. Zakon o Vojsci, mnoge stvari su tamo dobro rešene. Nema brzog napredovanja, nema da se dešava da ko više ide u ambasade, dobija sve više vojnih činova. Morate da odradite svoj posao u određenom činu, da se dokažete i na bazi određenih kvaliteta da budete unapređeni. To je veoma važno.

Znate, naši generali i u Drugom svetskom ratu i u Prvom svetskom ratu bili su najtalentovaniji ljudi iz Srbije. Toga ima i sada u Srbiji. A kvalitetom kriterijuma možemo postići da imamo i dobre generale, koji će znati voditi stvari. Znanje je to koje će da pokaže ono što treba.

Kad govorim o vojsci, želeo bih nešto da kažem i o standardu. Znate, nema dobrog i motivisanog oficira, podoficira ili profesionalnog vojnika ukoliko nije motivisan i materijalno. Činjenica je da nismo neka bogata zemlja, ali ljude koji rade u bezbednosti moramo dobro stimulisati, jer oni daju državi ono što je najvažnije – svoje živote; spremni su da to učine, da to urade.

Pozdravljam odluku da se izvrši pomoć svim onim porodicama kojima je neko poginuo u ovim ratovima, gde je vojno lice poginulo u vršenju vojne dužnosti. Njihovoj deci moramo pomoći da završe fakultete i škole.

Isto tako, moramo im pomoći da imaju rešeno stambeno pitanje kako im dolikuje. Oni nekada ne mogu birati gde će biti premešteni, gde će biti raspoređeni. Od njih se to traži i oni to moraju da ispune.

Rekao sam nekoliko reči, i opet ću to ponoviti, o zapošljavanju u bezbednosnim agencijama. Molim vas, da bi bezbednosne akcije bile kvalitetne i dobre, svaka bezbednosna agencija, bila to BIA, VBA ili VOA, mora pre svega

imati dobre kadrove. Ti dobri kadrovi se ne nalaze lako, njih treba školovati i treba ih i dobro materijalno nagraditi. Ja ne smatram uopšte da je problematično što tu nema konkursa. Molim vas, dobrog obaveštajca ne možete dobiti preko konkursa. Ili imate talenat za to i spremnost da radite, ili nemate.

Drugo, BIA i sve ostale obaveštajne agencije koje imamo dobro rade svoj posao, ali u skladu sa zakonima. Zakoni moraju biti jasni, precizni, moraju se znati postupci, procedure i to se mora poštovati. Sasvim je logično da na čelu svake agencije, u principu, može da stoji političko lice, ali sve dalje unutar agencije su stručnjaci, posebno školovani, jer je odgovornost, ako ne date odgovor na neki bezbednosni izazov, veoma velika.

Sa željom da naše bezbednosne strukture, o kojima sam rekao ove lepe reči... Ali iza lepih reči stoje i rezultati, jer tu su rezultati veoma bitni, zato što je država Srbija bezbedna zemlja. Ja želim da se ovi zakoni usvoje jer oni znače popunjavanje pravnih praznina, popunjavanje onoga što se možda nije dosad uočilo.

Jedna možda bezazlena činjenica, o kojoj sam razgovarao sa kolegama iz bezbednosti – kod nas u Srbiji svako može da kupi karticu za telefon i da s tog telefona radi što hoće, a da nemate evidenciju. Niko neće da razmišlja šta se u bezbednosti može desiti ako se ta kartica zloupotrebi, baci, a vi nemate evidenciju.

Dakle, ima još dosta stvari koje se moraju popravljati. I budite uvereni da će SDPS dati punu podršku usavršavanju ovih službi, njihovom boljem radu, kvalitetu rada, njihovoj materijalnoj situaciji.

Nije potrebno na kraju da naglasim – da, glasaćemo za sve zakone koji su danas predloženi. Hvala.

PREDSEDNIK: Poštovani poslanici, saglasno članu 27. i 87. st. 2. i 3. Poslovnika, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18 časova.

Sada reč ima Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Poštovana predsedavajuća, poštovani ministre, uvaženi oficiri, kolege narodni poslanici, danas na dnevnom redu imamo set vojnobezbednosnih zakona. Sistem bezbednosti koji na ovoj sednici želimo da uredimo predstavlja javno dobro. Usvajanje ovih zakona trebalo bi biti praćeno i adekvatnim ustavnim promenama, jer sektor bezbednosti zaslužuje da bude obrađen i da dobije poseban odeljak u Ustavu Republike. Nažalost, nijedan srpski ustav, pa ni aktuelni, nije na celovit način uredio problematiku nacionalne bezbednosti, niti je nacionalnu strategiju odbrane regulisao na nivou najvišeg državnog akta.

Ustavom bi najpre trebalo utvrditi da su svi nosioci bezbednosnih ovlašćenja podložni demokratskoj i civilnoj kontroli, svi, a ne samo Vojska; dakle, i Policija i službe bezbednosti i drugi državni organi koji imaju ovlašćenje

za upotrebu sile. Pod demokratskom civilnom kontrolom treba da budu i civilni naredbodavci, uslovi proglašenja vanrednog i ratnog stanja, uloga Saveta za nacionalnu bezbednost, misija Vojske, Policije i službi, sve to mora biti definisano Ustavom i postati deo ustavne materije. Savet za nacionalnu bezbednost ne bi trebalo da bude samo najviše već zapravo i jedino koordinaciono telo za pitanje bezbednosti Republike Srbije. Sve to bi trebalo biti uređeno i Ustavom, a ne samo posebnim zakonima.

U pogledu predloženih zakonskih rešenja jedna opšta ocena stručne javnosti je da ona na neki način predstavljaju korak unazad zbog određenih trendova koji su uočeni u izmenama i dopunama predloženih zakona, a to su povećanja diskrecionih ovlašćenja lica na čelnim pozicijama u sektoru bezbednosti.

To je možda najuočljivije u zakonu o izmenama i dopunama Zakona o BIA, gde imamo diskreciona prava direktora Agencije koja se proširuju u domenu organizovanja Agencije i upravljanja ljudskim resursima, a na štetu transparentnosti i kontrole rada Agencije. Istovremeno se eskiviralo propisati koje uslove lice koje je kandidat za direktora te agencije mora da ispuni u pogledu stručnosti i radnog iskustva.

Zatim, imamo proširenje opsega podataka koji se smatraju tajnim, što donosi na neki način konfuziju u odnosu na opšti zakon kojim se uređuje zaštita tajnosti podataka i opseg podataka o kojima se bezbednosne strukture moraju izveštavati od strane civilnog sektora, privrede i slično, kao što je, recimo, slučaj u predloženim izmenama Zakona o odbrani, gde privreda treba da dostavlja podatke koji se procene da su značajni za odbranu. To je jedna od predloženih izmena.

Naravno, imamo i jedno, da kažem, biznis pitanje, a to je privatizacija namenske industrije, gde se zapravo kaže da će biti dokapitalizacija i da se neće ići preko suvlasničkog odnosa 49:51 u korist Republike Srbije. Međutim, imali smo takve slučajeve dokapitalizacija jakih kompanija u domaćoj privredi, jačih, a nekih i slabijih, i želim da kažem da odnos udela u osnovnom kapitalu nije jedino merilo gde se vaga stepen ulaganja, jer to što imamo 49:51 odnos u vlasništvu nije i konačan pokazatelj.

Imamo primer „Er Srbije. Imamo raznorazne mehanizme gde zapravo obim ulaganja može, uz pomoć tih mehanizama, prevagnuti na štetu Republike Srbije kroz raznorazne otpise potraživanja od poverilaca, koji mogu da potpadnu pod politički uticaj i pristanu na otpis potraživanja, kao što je Aerodrom, recimo, otpisivao potraživanja od „Er Srbije“; ili, recimo, preuzimanje obaveza, kao što takođe imamo situaciju u „Er Srbiji“.

Nedavno sam dobio odgovor od ministra finansija na poslaničko pitanje, gde mi je eksplicitno iz Ministarstva finansija odgovoreno pisanim putem da su obaveze „Er Srbije“, za koju je Republika Srbija aktivirala garanciju da bi izmirila kredit koji „Er Srbija“ nije u stanju da izmiri (dakle, poreski obveznici i

Republika Srbija), 30. 7. 2017, na taj dan, 656.000.000 dinara. Na primer, to nije ulaganje u vlasništvo i ne dira onaj odnos od 49:51%, ali kada pogledate, recimo, doći ćete do podatka da je čitavih 150.000.000 evra, recimo, Srbija uložila u „Er Srbiju“ a da i dalje procenat vlasništva nije promenjen.

Držim da će, verovatno, slična stvar da bude i sa kompanijama iz namenske industrije. Nedavno sam pročitao izjave predstavnika ministarstava koji tvrde (to je iz septembra 2017) da je namenska industrija nešto što očekuje veliki rast i veliku finansijsku injekciju države, da izvozi i do milijardu evra, da je izuzetno profitabilna. Onda se postavlja se pitanje zašto je dokapitalizacija potrebna da bi se finansirale investicije u jednoj industriji za koju se predstavnici Vlade hvale da izuzetno dobro posluje. Dakle, to je nešto što je kontradiktorno.

Osvrnuo bih se sada na par stvari iz konkretnih zakonskih predloga. Između ostalog, osvrnuo bih se i na neke stvari koje je trebalo da budu regulisane predloženim izmenama i dopunama zakona, a nisu, nažalost.

Pre svega, što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije, predloženim izmenama će se napraviti konfuzija nadležnosti civilne i vojne policije zato što se predlaže da Vojna policija, po odluci ministra odbrane, obezbeđuje i lica van sistema Vojske, a da nije precizirano po kojim kriterijumima se tačno određuje o kojim će se licima raditi. To su i neke od kolega spominjale kao problematičnu odredbu. Zatim, predloženo je da Vojna policija više nema obavezu da bez odlaganja civilnoj policiji predaje privedene civile.

Zatim, u pogledu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani nisu predviđene izmene i dopune članova koji regulišu inspeksijski nadzor u oblasti Vojske. Nije definisano, i dalje neće ni ovim izmenama Zakona biti definisano, ko postavlja i razrešava direktora Inspektorata odbrane, dakle glavnog inspektora, i na koji vremenski period. Postavljanje direktora Inspektorata odbrane trebalo bi da bude posebno uređeno zakonom, jer bi taj direktor Inspektorata odbrane trebalo da bude nosilac unutrašnje kontrole celokupnog sistema odbrane. U praksi, to je formacijsko mesto za čin generala, te ga postavlja predsednik, na predlog ministra odbrane, na neograničen vremenski period.

Zašto nije urađena, recimo, izmena u smislu da se doda član 16a Zakona, gde bi se propisalo da se direktor Inspektorata postavlja od strane Vlade ili predsednika Republike na period od pet godina? Zašto nije izričito propisano pod kojim uslovima direktor Inspektorata odbrane može biti razrešen, po uzoru na rešenja iz Zakona o VBA i VOA? Zašto, recimo, nije propisana odredba po kojoj bi direktor Inspektorata odbrane podnosio godišnji izveštaj Narodnoj skupštini, kako je propisano u slučaju Generalnog inspektora vojnih službi? Direktno izveštavanje Narodnoj skupštini značajno bi ojačalo demokratsku kontrolu i nadzor nad Ministarstvom odbrane i Vojskom kroz povezivanje unutrašnjih i spoljnih mehanizama kontrole i nadzora.

Takođe, Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani nisu obuhvaćeni čl. 71. i 71a. To su odredbe koje regulišu naučnoistraživački rad, po kojima bi, ako bi se dosledno primenjivale, praktično svi naučnoistraživački instituti, fakulteti, organizacije imali obavezu da potencijalno sve svoje podatke dostavljaju Ministarstvu odbrane, jer bi sva istraživanja mogla biti proglašena relevantnim, što bi njih nesrazmerno opteretilo, a nejasno je i kako bi Ministarstvo odbrane obrađivalo sve te informacije. Mislim, nelogično je očekivati da Ministarstvo odbrane razvija kapacitete kojima bi sve te informacije obrađivalo i da izdaje odobrenja za sva živa istraživanja koja bi mogla imati veze s odbranom. Prosto, to je nesvršishodno.

Dakle, odredbe su neprecizne, trebalo ih je menjati. Pored toga, te odredbe su i protivustavne verovatno, u sukobu sa članom 73. Ustava koji garantuje slobodu naučnog istraživanja, članom 46. koji garantuje slobodu mišljenja i izražavanja, članom 51 (pravo na obaveštenost), članom 72 (autonomija univerziteta), kao i čl. 83. i 84 (sloboda preduzetništva i položaj na tržištu), tako da je te odredbe čl. 71. i 71a trebalo menjati.

Naravno da je legitiman interes Ministarstva odbrane da podstiče istraživanja kojima bi unapredilo politiku i materijalne i tehničke kapacitete sistema odbrane, operativne sposobnosti Vojske i drugo, ali taj legitimni interes može se ostvariti raspisivanjem konkursa za dodelu sredstava za naučnoistraživačku delatnost sa definisanim istraživačkim ciljevima.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o BIA, te izmene i dopune Zakona pre svega imaju za cilj da regulišu problematiku ljudskih resursa, ali čini se da to ne rade na celovit način. Ako se već detaljno propisuju uslovi koje moraju da ispune osobe koje žele da rade u Agenciji, kao i način njihovog napredovanja, za očekivati je bilo da se istovremeno propišu i uslovi koje mora da ispuni lice koje može biti imenovano za direktora BIA. Moglo se, takođe, i ovde iskoristiti rešenje iz Zakona o VBA i VOA, koji propisuje da za direktora ovih agencija i njihove zamenike može biti postavljeno lice koje je završilo generalštabno usavršavanje i ima najmanje devet godina radnog iskustva na obaveštajno-bezbednosnim poslovima u sistemu odbrane.

Većina zakona o civilnim bezbednosno-obaveštajnim agencijama država iz okruženja (Crne Gore, Hrvatske), Češke i mnogih drugih država EU sadrže odredbe da izvršna vlast mora pre imenovanja direktora da konsultuje odbor parlamenta koji je nadležan za kontrolu službi bezbednosti. Time bi se zapravo funkciji direktora BIA dalo na značaju ovom pojačanom civilnom, demokratskom kontrolom i izbegla politička instrumentalizacija jedne ovako važne funkcije.

Ni ovaj predlog izmena ne sadrži nijednu odredbu o zamenicima direktora BIA. Uslovi i postupak za zamenika direktora BIA obično su isti kao i za samog direktora. Neke države, poput npr. Hrvatske, imaju dodatni uslov da imenovanje zamenika ide na predlog direktora službe. Mi tih odredaba nemamo.

Konačno, uobičajeno je da se u zakonima o službama bezbednosti propišu uslovi i procedure za smenu direktora i njegovih zamenika. Predlog ne sadrži nijednu odredbu o Akademiji za nacionalnu bezbednost kao strukovnoj ustanovi nastaloj na specifičnoj potrebi BIA da ima stručno osposobljen kadar. Ako zapošljavanje diplomaca ove akademije nije unapred propisima rešeno, onda će to zaposlenje zavisiti od volje političara. Pored toga, u Srbiji imamo veliki broj visokoškolskih ustanova i fakultetskih programa koji za svoj predmet imaju bezbednost pa je onda upitno čemu jedna ovakva obrazovna institucija, koja će školovati ljude, zapravo, za Nacionalnu službu za zapošljavanje.

Inače, Akademiju je osnovala sama Vlada aprila 2013. godine kao visokoškolsku ustanovu od posebnog nacionalnog interesa. Sredstva za osnivanje i početak rada Akademije obezbeđena su u budžetu Republike Srbije, i to baš u okviru sredstava opredeljenih Bezbednosno-informativnoj agenciji. Dakle, i budžetski je predviđeno da ta obrazovna institucija služi Bezbednosno-informativnoj agenciji.

U suštini, promene Zakona o BIA na neki način predstavljaju legalizaciju postojeće prakse. Baš je to zabrinjavajuće, jer u uslovima kada mehanizmi i tela nadzora i kontrole ne rade učinkovito veliki je prostor za arbitrarnost, posebno ako se ove promene povežu sa najnovijim povećanjem budžeta Bezbednosno-informativne agencije za 2018. godinu.

U pogledu odluke i Godišnjeg plana upotrebe Vojske i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama 2018. godine imamo, recimo, mandat misije mirovne operacije UN u Liberiji koji traje do 30. marta 2018. godine. Ako sam dobro rastumačio predloženi akt i ako dobro gledam kalendar, to je prošlo. Mi praktično usvajamo odluku o nečemu što je prošlo. Učešće je pokriveno Odlukom iz 2016. godine, koja je inače za 2016. godinu doneta 10. novembra 2016. godine, a odluka za 2017. godinu ne postoji. Tako da i u ovom pogledu imamo dalju degradaciju parlamentarne kontrole i smanjenje kontrolne funkcije Narodne skupštine nad vojnobezbednosnim strukturama. Jer, postojećim rešenjem detaljno je propisano na osnovu kojih strateških dokumenata se Godišnji plan izrađuje – Strategija nacionalne bezbednosti Republike Srbije, Strategija odbrane Republike Srbije, Strategijski pregled odbrane Republike Srbije, koja su sve ministarstva nadležna da iz svog resora, iz svog domena rada učestvuju u izradi tog godišnjeg plana, da se isti izrađuje na osnovu međunarodnih obaveza Republike Srbije i raspoloživih materijalnih i finansijskih resursa. Između ostalog, i zbog kontrole raspolaganja tim materijalnim i finansijskim resursima predviđeno je da isti usvaja Narodna skupština, a ne Vlada.

Predloženim izmenama Narodna skupština sada treba da donese samo vremenski neograničenu odluku o misijama u kojima će se angažovati bezbednosne snage, koja sadrži samo nazive i mandate, bez uvida u detaljan plan i bez učešća Skupštine u njegovom donošenju, jer će to, na predlog Ministarstva,

raditi Vlada. Sveukupna uloga Narodne skupštine u donošenju odluka i generalno u daljem demokratskom nadzoru i kontroli vojnobezbednosnih struktura, opšti je utisak, degradirajuće se ovakvim predloženim zakonima.

Zahvalio bih vam se na pažnji u ovom delu rasprave. Ostaviću još određeno vreme za kolege nakon završetka načelne rasprave. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala, kolega Đuriću.

Reč ima ministar Aleksandar Vulin.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Zahvaljujem se na primedbama. Sada, samo da to malo pojasnimo. Što se tiče nadležnosti, direktor BIA nema nijednu novu nadležnost, ista su mu od osnivanja Agencije i ima iste nadležnosti kao što je imao dosad. Potpisuje rešenja zato što, kao i u bilo kom drugom organu, direktor potpisuje rešenja. Naravno da ne može da zaposli koga hoće. Postoje procedure, vrlo je precizno određeno ko ispunjava određene kriterijume. To što to ne stavljate u oglas i ne pravite od toga javnu stvar, to je druga stvar, ali sve je vrlo jasno predviđeno unutar samog organa, a organ se kontroliše, kao što znate, između ostalog, i od strane ovog parlamenta.

Što se tiče odbrambene industrije Srbije, znate, novac se traži, kapitalizuje se onda kada nešto vredi, kada nešto imate. Da smo to radili 2012. godine, ne bismo dobili ništa. Godine 2012, samo da vam kažem, odbrambena industrija Srbije je imala ugovorenih poslova u vrednosti od 154.000.000 dolara. Ove godine ima ugovorenih poslova u vrednosti od 713.000.000 dolara i zaposleno preko 3.500 ljudi više nego te 2012. godine. Dokapitalizaciju tražite kada ima vrednosti. To je kao da ste prodali Aerodrom 2012. godine – taman tako biste zaradili, a pogledajte koliko se zaradilo danas.

Znate, moramo da budemo realni. Jesmo li sigurni da će uvek prilike u svetu na ratištima biti ovako, uslovno rečeno, povoljne za našu odbrambenu industriju Srbije? Da li će se baš uvek tražiti ovaj proizvod i program koji mi imamo? Ili treba da se pripremimo novcem i iznad svega tehnologijom, do koje ne možemo da dođemo na drugi način, da se spremimo za neku sledeću stepenicu, za neko sledeće vreme?

Danas, kao što vidite, ratovi koji su sada aktuelni... Pričamo o industriji naoružanja, ne može tu da se bude mnogo fin, to je tako; jednostavno, vi prodajete nešto što nije baš najlepša stvar na svetu, prodajete sredstvo koje će ubiti drugo ljudsko biće, ali to je tako, zato to postoji. Dakle, ratovi koji se danas vode su u tehnološkom smislu vrlo primitivni. To su neobučene, velike armije, koje troše ogromne količine municije. Mi proizvodimo municiju, mi smo na prvom mestu municijaška proizvodnja. Da li će biti tako i za deset godina, ne znam. Ali zato moramo biti spremni sada da dođemo do novca i tehnologije koja će nas spremiti za deset ili dvadeset godina. To je ono što treba da znamo, i da razmišljamo.

Što se tiče tajnosti podataka, samo da vam kažem da je u prošlom rešenju Zakona ovako glasila norma: „Tajni podaci koji se odnose na sistem odbrane, označeni kao podaci od interesa za nacionalnu bezbednost i sistem odbrane (prema odredbama posebnog zakona), štite se u skladu sa zakonom“. To je sve. To znači da je moglo da bude bilo šta, a sada je sve precizirano, vrlo precizno rečeno šta to može da bude. Dakle, sami sebi smo u tom smislu vezali ruke i odredili šta je to tačno, koji su to podaci. Da smo hteli da podaci budu široki i da niko ne može da nas kontroliše, ostavili bismo staro rešenje. Tako da sam tu očekivao podršku a ne kritiku, ali dobro, i to je u redu.

Što se tiče obaveze Vojne policije da uhapšena lica predaje civilnoj policiji, nije to naša odluka, to je ZKP. ZKP donosi, uređuje nadležnosti tužioca, a tužilac je taj koji nama naredi gde mi vodimo uhapšena lica, ili ne. To nema nikakve veze sa našom odlukom i nema veze ni s ovim zakonom. Dakle, ZKP je zakon koji reguliše ovo ponašanje, nikakav drugi, i to nema nikakve veze sa nama. Verovatno je u pitanju samo nerazumevanje.

Što se tiče Inspektorata, na čelu Inspektorata nalazi se general. Na svako generalsko mesto... Ukaz o imenovanju generala na generalsko mesto mora da potpiše predsednik Republike, tj. vrhovni komandant. Kao što vidite, nema mogućnosti da to prođe bez striktno civilne kontrole: ministar odbrane predloži, vrhovni komandant tj. predsednik Republike to prihvati ili ne prihvati, zato što je general u pitanju. Nema drugog načina. To što ste vi tražili, a vi ste eksplicitno rekli da predsednik Republike odlučuje o tome... Niko drugi ne može da odluči o tome, to je jednostavno tako.

Naravno, inspektor o onome što radi obaveštava ministra odbrane i predsednika Republike. Dakle, u potpunosti je ispoštovana upravo takva procedura. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Izvolite, kolega Đuriću.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Samo kratka replika. Hajde da krenemo od nazad, od Generalnog inspektorata. Predlog Beogradskog centra za bezbednosnu politiku je da se zakon dopuni, da se propiše da se inspektor bira na pet godina. Sada je to neograničeno. Predlog je da ide biranje, da ga postavlja Vlada ili predsednik Republike, ali poenta je u ograničenosti na pet godina.

Što se tiče obaveze Vojne policije da privedene civile preda civilnoj policiji, u predloženim izmenama i dopunama Zakona predloženo je brisanje odredbe u kojoj piše da ona to mora uraditi bez odlaganja. Kad budemo imali raspravu u pojedinostima, ako dođe na red amandman, mi smo predložili da se ta odredba ne briše, odnosno da se zadrži obaveza da Vojna policija privedene civile civilnoj policiji preda bez odlaganja, kako i piše u postojećem zakonu.

Što se tiče tajnosti podataka, takođe ćemo amandmanom, kada dođe vreme za raspravu, predložiti da se tajnost podataka sadržanih u aktu o

unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta BIA donese u skladu sa Zakonom o tajnosti podataka, koji jasno propisuje da se podaci i informacije, a ne njihovi nosači, označavaju stepenom tajnosti, jer određeni nosač, dakle određeni dokument ili akt, može u sebi sadržati i podatke koji jesu tajni i koji nisu tajni. Dakle, u skladu sa zakonom koji reguliše tajnost podataka, a ne ovako, na nivou celog akta, kako je Predlogom zakona predloženo. To je ono što predlažemo.

Konačno, za kraj replike, bukvalno da stanemo u dva minuta vremena, što se tiče dokapitalizacije namenske industrije, dokapitalizacija ne znači prodaja, pa da prodajemo kad vredi. Dokapitalizacija je jedno od sredstava i načina finansiranja rasta određene kompanije, jedan od načina da se pridobiju finansijska sredstva koja će se uložiti u razvoj kompanije. Konačno, ako je to biznis koji vredi i koji je profitabilan, zašto država izlazi i prepušta suvlasnički udeo nekom u nekome biznisu koji vredi, koji je profitabilan? Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Poštovani predstavnici Ministarstva, poštovani predstavnici Vojske Srbije, poštovane kolege narodni poslanici, uvaženi građani koji pratite tok našeg današnjeg zasedanja, pre svega bih želeo da pozdravim časne oficire Vojske Srbije i da izrazim svoje duboko poštovanje srpskoj vojsci i u ime čitave Poslaničke grupe Srpskog pokreta Dveri za sve ono što je naša vojska učinila u odbrani naše zemlje u otadžbinskim ratovima od 1991. do 1999. godine. Mislim da nikada ne možemo dovoljno i da nismo dovoljno istakli ulogu naše vojske, koja nije slučajno najomiljenija i najpoštovanija institucija srpskog naroda, pored Srpske pravoslavne crkve.

Ono što je veoma važno, a o tome smo često govorili i inicirali razna rešenja da se to istakne, pa između ostalog, da se ovde donose i jedna deklaracija o izražavanju počasti svima koji su dali svoj život za otadžbinu, jeste nešto što mislimo da uvek treba iznova naglasiti jer mi danas ne bismo živeli u miru da neko u svoje vreme, u otadžbinskim ratovima, nije bio spreman da da svoj život za našu slobodu i naš današnji mir.

Osećao sam dužnost i obavezu da u ime Poslaničke grupe Dveri ovo kažem, jer su inače vojničke tradicije srpskog naroda svetle i zaista mogu da nam služe za ponos kao narodu. Zato pristupamo ovoj raspravi sa najvećim mogućim poštovanjem ove teme i želimo da damo određeni doprinos u konstruktivnom smislu kako bismo pohvalili sve što je dobro i, naravno, pokušali da ispravimo, a to smo učinili kroz određene amandmanske predloge, nešto što smatramo da je nedovoljno dobro ili loše.

Kao što sam to činio i ranije, prvo bih krenuo sa dobrim stvarima. Dakle, nisu sve stvari loše, kada govorimo kao opozicija protiv vlasti, i bilo bi nepošteno

reći da je sve što radi vlast loše. Ali isto tako – moramo to da kažemo, a vi se ljutili ili ne ljutili – nije ni sve što radi vlast dobro.

U ovom smislu, želim pre svega da istaknem Sporazum sa Republikom Srpskom. To je jedna stvar koja bi na svakom zasedanju Narodne skupštine trebalo da se nađe na dnevnom redu, da uvek iznova proširujemo naš sporazum o specijalnoj saradnji sa Republikom Srpskom. Ovde je u pitanju samo vazduhoplovstvo, odnosno obučavanje pilota, remont helikoptera i druge važne stvari, ali ja vas molim, gospodine ministre, i sve druge ministre u Vladi Republike Srbije, da intenziviramo do maksimuma specijalne veze između Srbije i Republike Srpske. Ja vam kažem, računajte, uvek ćete imati glas Poslaničke grupe Srpskog pokreta Dveri za svaku inicijativu koja se tiče specijalnih veza između Srbije i Republike Srpske, bez obzira na to što smo mi opozicija ovde u Domu Narodne skupštine.

Druga stvar koju naravno podržavamo javno, i kako god hoćete, jeste modernizacija, naoružavanje i bolje opremanje Vojske Republike Srbije. Tu uvek možete računati na našu podršku. Mislim da je to od izuzetnog značaja jer je odbrambena bezbednost zemlje nešto što mora svakako da bude među prioritetima državne politike.

Takođe, nešto što mi apsolutno podržavamo (čisto da se zna da ističemo nešto što je dobro u radu Vlade Republike Srbije) jeste to što nismo postali član zločinačkog i agresivnog NATO-a i što smo značajno proširili i produbili vojnu saradnju sa Rusijom i Belorusijom. To je nešto što se, naravno, nalazi u programu Srpskog pokreta Dveri. U tom smislu, sve dok ova država i ova vlada ne ide ka definitivnom članstvu u NATO-u i ne uvodi sankcije Ruskoj Federaciji, to je nešto što će apsolutno uvek imati podršku Dveri.

Naravno, tu se negde završavaju, da tako kažem, dobre ili pozitivne stvari koje bih mogao da kažem o Vladi Republike Srbije po svim ovim pitanjima i sada otvaram niz drugih pitanja za koja smatram da su izuzetno problematična.

Da krenemo redom, od Vojske Srbije, gde je mnogo stvari, gospodine ministre, problematično. Problematične su, pre svega, plate, odnosno primanja pripadnika Vojske Srbije. To je nešto što vi bolje znate od mene, a ja bih voleo da taj podatak saopštite i javno, koliko je pripadnika Vojske Srbije napustilo Vojsku Srbije u poslednjih nekoliko godina. Nađite mi neki vremenski interval koji vama odgovara. Moji podaci govore da je to nekoliko hiljada pripadnika Vojske Srbije, ali, evo, dajte nam vi tačan podatak i koji su razlozi napuštanja pripadnika Vojske Srbije u toliko nenormalno velikom broju, a radi se o više hiljada pripadnika Vojske Srbije.

Drugo veliko i problematično pitanje jeste penzionisanje naših ratnih oficira, koji su elita Vojske Srbije, koji su, da tako kažem, prošli sva ratišta od 1991. do 1999. godine. Oni predstavljaju jednu vrstu stručnog i kadrovskog blaga Vojske Srbije, pa i Ministarstva odbrane. U tom smislu, trebalo bi voditi računa

da oni treba da budu na određeni način reaktivirani i stavljeni u funkciju maksimalne stručne i svake druge osposobljenosti Vojske Srbije.

Ono što je takođe važno jeste Savez organizacija rezervnih vojnih oficira i vojnih starešina uopšte, jer je to najznačajnije, po našem mišljenju.... Imamo jedan amandman na tu temu, obratite pažnju sigurno na njega. Jedno od udruženja od posebnog značaja koja vi predviđate u zakonu je sigurno to, i treba, naravno, da igra značajnu ulogu u sistemu Ministarstva odbrane.

Ima tu i niz drugih problematičnih stvari oko kojih sada ne bih trošio previše vremena, ali sam dužan da vas podsetim na to da u Ministarstvu odbrane od 2000. godine do danas neprestano imamo tu čudnu Kancelariju NATO-a. Ne znamo koliko smo mi bezbednosno, da tako kažem, „probušeni“ i kontrolisani od strane NATO-a, koji nam sedi u Ministarstvu odbrane, u Generalštabu ili gde god već da sede ti predstavnici NATO-a u državi Srbiji, što je apsolutno nedopustivo. Da li smo mi suverena država ili smo mi okupirane od strane NATO-a?

Podsetio bih vas, gospodine ministre, da se deo naše teritorije nalazi pod okupacijom, to je Kosovo i Metohija, da mi nikada nismo završili rat sa NATO-om. Mi smo samo sklopili primirje 1999. godine. Taj rat još uvek praktično traje, jer je Kosovo i Metohija pod okupacijom NATO trupa.

Naravno, podsetio bih vas da nikada nije okončan proces za špijunažu, koji je proistekao iz jedne od najvažnijih i najboljih ikada urađenih aktivnosti Vojne službe bezbednosti, kada je u svoje vreme, 2002. godine, uhapšen tadašnji potpredsednik Vlade i bivši načelnik Generalštaba Momčilo Perišić kako direktno predaje vojne tajne tadašnjem šefu CIA za Balkan Džonu Nejboru. Da li je moguće da šesnaest godina nemamo završen sudski postupak protiv nekoga ko je izdavao državne, vojne tajne agentima strane obaveštajne službe? I da li se takve stvari možda danas iznova dešavaju?

Ono što ovde želim da kažem vrlo konkretno o određenim zakonskim rešenjima, a počecu od multinacionalnih operacija – polemisali smo i prošle godine ovde u Domu Narodne skupštine – mi smo apsolutno protiv korišćenja pripadnika Vojske Srbije u bilo kakvim stranim, tzv. multinacionalnim operacijama i bilo kakvim kriznim i ratnim žarištima u svetu. To nije naša uloga. Mi ne treba time da se bavimo. Mi imamo svoja žarišta, imamo svoje probleme. Imamo malo vojske u Kopненоj zoni bezbednosti, na našim granicama. Inače, imamo malo pripadnika redovnog vojnog sastava i moram da vam skrenem pažnju na ono o čemu su Dveri ranije mnogo puta govorile, a to je – povratak redovnog služenja vojnog roka kao izuzetno važna stvar.

Gospodine ministre, volim da čujem vaše mišljenje, šta vi mislite da li neko ko nije služio vojsku treba da radi u državnoj službi? Da li neko ko nije služio vojsku treba da se nađe na najvišim državnim funkcijama? Da li neko ko nije bio spreman da služi svojoj otadžbini može da vodi ovu državu na bilo koji način? Recimo, voleo bih da čujem vaše mišljenje po tom pitanju.

Zašto su za nas sporne ove mirovne operacije? Evo, recimo, vi navodite u jednom od ovih materijala da se civilna misija EU za upravljanje krizama uspostavlja na osnovu odluka Saveta EU (takve multinacionalne operacije), a naše Ministarstvo unutrašnjih poslova planira angažovanje, u skladu sa potrebama i pozivom Evropske unije. Šta to znači? Da li smo mi vazali Evropske unije? Zašto smo mi koji nismo član EU nešto dužni Evropskoj uniji, zašto smo mi deo njihovih mirovnih operacija?

Druga stvar su humanitarne operacije, ovde stoje i humanitarne operacije. Imamo apsolutnu spremnost da vas podržimo u slanju pripadnika Vojske Srbije i MUP-a u humanitarne operacije. Mimo humanitarnih operacija, nemate našu podršku.

Inače, da bi javnost bila bolje upoznata, sedamsto pripadnika Vojske Srbije i jedanaest pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova učestvuje u multinacionalnim operacijama. Da li je to previše, gospodine ministre? Ko će ovde da se bavi određenim potrebama Vojske Srbije?

S druge strane, novac, dozvolite, 1,8 milijardi dinara iz budžeta države Srbije ide na naše učešće u multinacionalnim operacijama! Pa mi imamo mnogo većih potreba da uložimo tih 1,8 milijardi dinara, gospodine ministre. Zašto bismo ih bacali na strane multinacionalne operacije? Da li smo mi izazvali te krize, jesmo li mi napravili te probleme u Africi, jesmo li mi uzročnici tih ratova ili bilo kakvih drugih katastrofa? Zašto mi da rešavamo te probleme? Imamo mi dovoljno svojih problema.

Naravno, ovo što ste sada uveli ovim izmenama zakona, da naši pripadnici praktično nastavljaju angažovanje i u sledećoj godini do usvajanja godišnjeg plana upotrebe Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama, šta to znači? Evo, polovina godine, mi nismo usvojili plan, a neko će već nastaviti da to radi po inerciji. Šta to znači, da Narodna skupština gubi svoju funkciju, pola godine neko već učestvuje u nekim multinacionalnim operacijama bez saglasnosti Narodne skupštine Republike Srbije? To je, verujte, apsolutno nedopustivo.

Ono što takođe želim da istaknem kao pozitivno, ali samo u načelu, jer imam ovde određene primedbe, jesu ovi sporazumi sa Grčkom, Rumunijom i Izraelom, mada ima problematičnih mesta, moram priznati, gospodine ministre. Što se tiče Republike Srpske, apsolutno smatram da je ispravno sve, dok, recimo, u slučaju Memoranduma o saradnji sa Grčkom, tamo se pominje, takođe, da se angažuju multinacionalne snage u operacijama predvođenim EU, što je za nas sporno i samim tim je i taj memorandum sporan iz tog ugla.

Pogledajte šta piše u članu 8. Sporazuma sa Rumunijom: „Dok borave na teritoriji države Strane primaoca, status predstavnika države Strane pošiljaoca reguliše se na osnovu odredbi Sporazuma između država članica Severnoatlantskog ugovora i drugih država učesnica u Partnerstvu za mir...“. Šta to znači, da mi radimo po pravilima NATO-a, da mi sklapamo sporazume sa

Rumunijom po pravilima NATO-a? Da li je to onaj čuveni SOFA sporazum, kao što se ovde navodi, potpisan u Briselu 19. juna 1995. godine, po kome kada pripadnici NATO snaga prolaze teritorijom Republike Srbije ne moraju da plaćaju nikakve troškove, ne odgovaraju ni za kakva učinjena krivična dela, koriste, da kažem, kapacitete Vojske Republike Srbije i, generalno, mogu da rade šta hoće? Da li je to taj sporazum, pa treba po njemu da se rukovodimo u saradnji sa Rumunijom?

Naravno, pitanje Izraela je ozbiljno pitanje. Saradnja apsolutno da, ali je ovo ozbiljna saradnja, saradnja u oblasti vojnoj, odbrambenoj, odbrambenoindustrijskoj. Verujte, to su osetljive stvari, posebno u ovim kriznim momentima kada, kao što vidite, po pitanju Sirije postoji velika zaoštrenost između raznih međunarodnih faktora i činilaca, u čemu, naravno, učestvuje i Izrael.

Ono što bih sada želeo da istaknem, a veoma je značajno, jeste ono što je vezano za tzv. privatizaciju ili, kako vi ispravno kažete, dokapitalizaciju naše namenske industrije. Ne mogu da razumem, gospodine ministre, zašto se to radi. Pitao bih vas vrlo konkretno – zašto smo do sada izuzimali namensku industriju iz privatizacije? Pa, zbog nacionalne bezbednosti. Ko je sada smislio i iz kog razloga da to više nije tema nacionalne bezbednosti, nego sada možemo da dokapitalizujemo, odnosno privatizujemo (do 49% vlasništva) našu namensku industriju?

Pazite, druge naše firme iz oblasti namenske industrije koje nisu deo grupacije Odbrambena industrija Srbije mogu se privatizovati i sa preko 50% kapitala u vlasništvu stranaca! Da li je to tačno? Koje su to firme koje podležu kupovini u većinskom vlasništvu od strane stranaca, a iz oblasti su namenske industrije u Srbiji?

Dakle, ozbiljna je stvar i nije za igru. Ne vidim, voleo bih da mi objasnite, ako su profitabilna naša preduzeća u oblasti namenske industrije, zašto ih dokapitalizujemo kada ostvaruju tako ogroman profit i dobro funkcionišu? Zar ne treba sva ta sredstva da ostanu u našim rukama? Prvo pitanje.

Drugo pitanje – da li shvatate da 49% tajnosti podataka dajete nekome ko će postati suvlasnik namenske industrije u Srbiji? Možete li mi objasniti, evo, iz ugla Ministarstva odbrane, koji je naš interes tu da mi otkrivamo tajnost naših podataka, da ugrožavamo nacionalnu bezbednost, da nam stranac ulazi u sva naša preduzeća namenske industrije? Čekajte, molim vas, hoće li oni nama dati da mi uđemo u njihova preduzeća da vidimo šta oni rade u sistemu namenske industrije bilo koje druge države?

Ono što bih ovde još istakao... Mislim, gospodine ministre, da vi nedovoljno obraćate pažnju na aktivnosti Vojnog sindikata Srbije. Mislim da se radi o veoma časnim i ozbiljnim oficirima Vojske Srbije, da su njihovi zahtevi veoma opravdani, posebno što se tiče primanja i materijalnog statusa pripadnika Vojske. Mislim, takođe, da je ovaj progon Novice Antića, predsednika Vojnog

sindikata Srbije, nedopustiv, da je to jedna vrsta odmazde i da je verbalni delikt, praktično, uveden u Vojsci Srbije. Mislim da ne biste smeli na taj način da se obračunavate sa časnim oficirima Vojske Republike Srbije samo zato što su rekli i primetili korupciju u Generalštabu ili u vrhu Vojske, ili zato što su rekli da imaju minimalna primanja, da vojnici po ugovoru napuštaju Vojsku Srbije, da postoje brojni problemi sa vojnom opremom, da nema dovoljno redovnog vojnog sastava itd. Znači, oni vama ukazuju na probleme i nepravilnosti u Vojsci Srbije. To nije razlog da Vojni sindikat trpi bilo kakav progon, a njegov predsednik nekakve odmazde.

Na kraju jedna tema koja je ovde već pomenuta i o kojoj ćemo se svi složiti da je veoma osetljiva, to je tema Bezbednosno-informativne agencije. Mi smatramo neprihvatljivim usvajanje odredbe koja predviđa da akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji donosi direktor Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade istina, jer će ista dati preširoka ovlašćenja političkim subjektima u pitanjima kadrovske politike.

Zašto vam to kažem, gospodine ministre? Zato što je već sam direktor Agencije čovek bez ikakve veze sa obaveštajnim sektorom do sada, čovek koji nikada nije radio ni u jednom segmentu bezbednosti u Srbiji, niti u Vojsci, niti u Policiji, niti je čak pravnik, niti ima bilo kakve veze sa tim sektorom. On je tamo postavljen kao poverljiva osoba predsednika Srbije, predsednika SNS-a i kao dotadašnji uspešni partijski aparatčik SNS-a. Ako je to kriterijum za biranje direktora Agencije, navedite mi u kojoj je još državi sveta to kriterijum, da vi svog partijskog poslušnika postavite za direktora najvažnije bezbednosno-informativne agencije. Koja je njegova stručnost? Na osnovu koje svoje stručnosti će on onda postavljati bez konkursa i bez pitanja bilo koga dalje, zaposlene u BIA? Verujte, to zaista deluje neozbiljno.

Takođe, predložena amandmanska izmena... A videćete da smo tu na više mesta intervenisali štiteći, zapravo, javni interes da se spreči dodatna politizacija BIA. Ono što je naš stav, apsolutno, jeste da su ovo osetljiva i važna bezbednosna pitanja i u slučaju neadekvatne kadrovske politike ugrožava se bezbednost države Srbije. Dakle, ne možemo bilo kome dati da vodi BIA; ne možemo bilo kome dati da on onda zapošljava kako god hoće u BIA. Ne možemo dozvoliti da ta agencija bude predmet partijskog zapošljavanja članova SNS-a ili drugih činilaca vladajuće koalicije. Ako to dozvolimo, to je ugrožavanje bezbednosti države Srbije.

Navikli smo da vladajuća SNS većina politizuje sve javne službe i bez konkursa zapošljava partijske poslušnike u svim granama državne službe, ali smatramo da je poigravanje s osnovnim bezbednosnim interesima radi ostvarivanja onih sitnosopstveničkih, partijskih previše čak i za Srpsku naprednu stranku.

I, na kraju, gospodine ministre, nešto što je zaista bolno pitanje. Bio sam prisutan na zajedničkoj sednici više skupštinskih odbora na temu bezbednosnog

incidenta koji se desio prilikom hapšenja direktora Kancelarije za Kosovo i Metohiju Marka Đurića na Kosovu i Metohiji. Naravno, obaveza sam se na poštovanje tajnosti podataka u koje sam tom prilikom imao uvid na toj zatvorenoj sednici, što ću naravno ispoštovati, ali sam dužan da vam postavim nekoliko pitanja koja se tiču ozbiljno bezbednosne situacije na Kosovu i Metohiji.

Pre svega, šta planira Vojska Srbije i šta planira Vlada Republike Srbije u slučaju pokušaja nasilnog zauzimanja severa Kosova i Metohije, ili bilo kog drugog incidenta na teritoriji Kosova i Metohije pod okupacijom?

Podsetiću vas da smo samo dva puta imali upad tzv. specijalnih jedinica tzv. nezavisnog Kosova ROSU na sever Kosova i Metohije. Oba puta je to isprovocirao Marko Đurić: prvi put kada je krenuo vozom iz Beograda, a drugi put kada je ušao na prostor Kosova i Metohije a da nije imao nikakvu bezbednosnu procenu kako će se ta njegova opasna avantura završiti. Sada vas pitam – da li je normalno da bilo koji činovnik i visoki funkcioner Vlade Republike Srbije ode na Kosovo i Metohiju bez saglasnosti BIA, bez saglasnosti vojnih službi bezbednosti, bez bezbednosne procene šta će mu se tamo desiti, bez obezbeđenja i mogućnosti da se zaštiti? Jer, njegovo onakvo vođanje i hapšenje nije sramota Marka Đurića, nego države Srbije i svih službi bezbednosti koje su to dozvolile. Dakle, ili mora da odgovara neko iz službi bezbednosti ko je uradio lošu procenu i nije zaštitio visokog državnog funkcionera ili odgovara visoki državni funkcioner koji je tamo otišao bez procene bezbednosti i bez podrške službi bezbednosti.

PREDSEDNIK: Hvala.

Prvo replika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem se, gospođo Gojković.

Gospodine ministre, gospodo oficiri, vas je upravo pozdravio, kao časne oficire srpske vojske, čovek koji je ideološki sledbenik Dimitrija Ljotića, koji je u toku Drugog svetskog rata bio kvistling i služio Nemcima. Svi Ljotićevci koji su pobjegli iz Jugoslavije 1944. odnosno 1945. godine, a neki su i danas živi, primaju penzije od Savezne Republike Nemačke, kao pripadnici nemačkog Vermahta. To morate da znate kada vas pozdravlja gospodin koji je govorio pre mene.

Što se tiče SOFA sporazuma, on je potpisan... To vam se takođe spočitava kao nekakva vaša greška i vaš politički gaf.

Dakle, SOFA sporazum je potpisan 2005. godine, a ne 1995. godine, kao što je rekao prethodni govornik, u vreme kada je u Srbiji postojala Vlada Vojislava Koštunice, koja je, između ostalog, finansirala i njegov pokret, odnosno njegovu organizaciju, preko „Kolubare“, preko Ministarstva za dijasporu itd.

Što se tiče Bratislava Gašića, direktora BIA, vidim da su se ovde mnogi okomili na tog čoveka. Bratislav Gašić, pre svega, ispunjava sve zakonom

propisane uslove da bi bio direktor BIA i oko toga nema bilo kakve dileme. Što se tiče pravilnika o sistematizaciji radnih mesta u BIA, pa, kao što vi, gospodine ministre, u vašem ministarstvu donosite pravilnik o sistematizaciji radnih mesta, tako je sasvim normalno da pravilnik o sistematizaciji radnih mesta u BIA donosi direktor BIA.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Vulin.

ALEKSANDAR VULIN: Nije nikad dobro svesti raspravu na ličnost, jer mi ovde slušamo zapravo da se nekom ne dopada direktor BIA. Odmah da vam kažem da je Bratislav Gašić bio izuzetno dobar ministar, da je odličan direktor BIA i da će imati izuzetne rezultate, kao što ih već sada ima, tako da možemo da budemo samo zadovoljni zbog tog izbora, i nikako drugačije.

Ovim zakonom se uređuje sistem koji omogućava i direktoru BIA da radi u punom kapacitetu i BIA da radi u punom kapacitetu.

Kao što su svi vojni zakoni o kojima ovde raspravljamo doneti uz saglasnost i posle duge rasprave unutar sistema, svaki deo sistema Ministarstva odbrane i Vojske Srbije je dao svoje mišljenje i na kraju se složio sa svakom od odredaba, tako je bilo i sa BIA. Dakle, to su zakoni koji služe sistemu, a ne – ko se nalazi na njihovom čelu. Ali ponavljam još jednom, Bratislav Gašić je dobra vest za BIA i odličan direktor BIA, baš kao što je bio odličan ministar odbrane.

Mi smo, kao što se zna, odnose sa Republikom Srpskom podigli na najviši mogući nivo. Mi smo prva vlada, i to je bilo na inicijativu tadašnjeg predsednika Vlade Aleksandra Vučića... Uveli smo četiri zajednička datuma koja obeležavamo sa Vladom Republike Srpske. Niko pre nas nije to uradio. Mi smo ti koji to radimo i produbljujemo specijalne odnose i specijalne veze.

Samo da vam kažem da smo u protekloj i ovoj godini sa odbrambenom industrijom Republike Srpske ugovorili poslove vredne preko tri miliona evra. Preko tri miliona evra. To omogućava život odbrambenoj industriji Republike Srpske. Mislim da je to od ogromnog značaja i govori kakva je orijentacija ove vlade i kako radimo.

Po pitanju starešina, penzionisanih oficira naše vojske, naravno da su oni naše blago i da smo ponosni na njih. Zato upravo i radimo na tome, na vraćanju onih koji to mogu da budu, koji to zaslužuju svojim stručnim kvalitetima, tamo gde je moguće, a na prvom mestu mislim na predavanja na našim školskim ustanovama, gde mogu da prenesu svoje znanje i iskustvo. Mi to već radimo. To niko pre nas nije radio, a mi to radimo.

Moram da kažem da rat jeste završen time što je potpisan Vojno-tehnički sporazum u Kumanovu, njegov naslov je – Uslovi za prekid neprijateljstava. Dakle, nije bila nikakva kapitulacija kao što neki vole da kažu, nego – Uslovi za prekid neprijateljstava. Tako je završena NATO agresija na Saveznu Republiku Jugoslaviju. Između ostalog, i donošenjem Rezolucije 1244, koja definiše Kosovo i Metohiju kao teritoriju pod privremenom upravom Ujedinjenih nacija.

Pošto su pod privremenom upravom UN, mi se pozivamo na Rezoluciju 1244, mi smo jedna od članica UN, pa je onda sasvim logično da budemo i da učestvujemo, između ostalog, u mirovnim misijama koje te Ujedinjene nacije sprovode. Nema tu ničega što može biti loše za nas, naprotiv, to ne samo da omogućava našim vojnicima i oficirima da se usavršavaju, omogućava i čitavoj našoj vojsci da usvaja nova znanja, da odgovara na nove izazove, sve ono što savremeni svet u kome živimo traži i očekuje od nas.

Kada ste rekli sedamsto, nije to sedamsto u jednom trenutku, sedamsto vojnika i oficira; to je ukupno sedamsto vojnika i oficira, lekara, medicinskog osoblja, koji će u svim rotacijama u toku godine biti na dužnosti. Negde oko 300-318 ih bude u jednom trenutku. Dakle, nikada ih ne bude sedamsto, da se i tu razumemo.

Kada govorimo o SOFA sporazumu, zahvaljujem se na intervenciji, ali želim da vam kažem da je SOFA sporazum aktivan samo onda kada Vlada Republike Srbije da odobrenje za svaki pojedinačni slučaj. To nije nešto što je ad hok, što je unapred i što je za sve. Svaki pojedinačni slučaj mora da se najavi, a mi moramo da damo saglasnost da li ćemo to da uradimo ili nećemo.

Takođe, ma kako to izgledalo, nemojmo potcenjivati svoju zemlju, taj sporazum se određuje na bazi reciprociteta, znači da i naša vojska može da se kreće na taj način. Nemojmo se smejati svojoj zemlji. Naravno, nikad ne očekujete od naše zemlje, vidim kako se smejete, nemojte očekivati od naše zemlje – ona je nebitna, ona nikad... Možda hoće. Možda će nam jednom trebati prolaz naših trupa. Nemojmo se smejati pre nego što se to desi, možda će se i desiti. Videćemo. Uvek verujem u svoju zemlju i verujem u njenu snagu i verujem da nam to može biti potrebno.

Po pitanju Partnerstva za mir, kao što znate, mi smo vojno neutralna zemlja i mi smo rekli svima – naš nivo saradnje sa NATO-om, optimalni nivo saradnje jeste Partnerstvo za mir. Samo da podsetim sve koji ne znaju, a mislim da većina zna, u Partnerstvu za mir su članice i Ruska Federacija i Belorusija, ako je nekom potrebno i neko opravdanje. A nama nije potrebno nikakvo opravdanje, to su naši interesi, mi smatramo da tako treba da radimo.

Ako se plašimo privatizacije odbrambene industrije Srbije, onda ovaj zakon moramo obručke podržati zato što odbrambena industrija Srbije sada ni na koji način nije izdvojena iz Zakona o privatizaciji; ona sada može da se privatizuje kako god hoćete. I samo zahvaljujući čvrstoj odluci Vlade i političkoj odluci Vlade, ona nije privatizovana, inače bi mogla da bude privatizovana danas, dok ne donesemo zakon, odmah. Što se tiče Zakona o privatizaciji, odbrambena industrija Srbije je potpuno ista kao i neko auto-prevozničko preduzeće u vlasništvu države, kao „Lasta“. Potpuno isto, nema nikakve razlike, odmah može da se proda. Kad donesemo ovaj zakon, ona postaje od posebnog značaja za funkcionisanje države i više ne može da se proda. Možete da

dokapitalizujete do nivoa 49%, i to, kada govorimo o stranom ulagaču, ne može nijedan strani ulagač da ima 49% nego po 15%. Ne može više od toga. Ne može.

Kao što smo i pričali, ne znam koliko ste slušali i da li ste bili u sali kada smo o tome govorili, ali ako se bojite da će neko doći sa strane, uzeti sve naše tajne, zašto mislite da to ne može da bude srpski državljanin? Zašto mislite da neko od direktora naše odbrambene industrije ili bilo koje industrije ne može da bude strani agent? Da li mislite da je time što je državljanin Srbije zaštićen od toga da je strani agent? Ne, baš strani agent i postaje kao državljanin Republike Srbije. I te kako to može da se desi.

E, da se to ne bi desilo, bez obzira na to da li je u pitanju stranac ili naš državljanin, za bilo koje tajne podatke, koji su vrlo precizno... Posvetite se tome, pročitajte to, možda je dosadno, zamorno, puno stranica ima, ali pročitajte kako je regulisano šta je sve tajni podatak u ovom zakonu. Da bi neko mogao da barata tajnim podacima, on mora da dobije sertifikat o tajnosti, dakle o mogućnosti da barata tajnim podacima. A taj sertifikat mu ne izdaje čak ni Ministarstvo odbrane, već Kancelarija Saveta za nacionalnu bezbednost.

Ministarstvo odbrane, kao što sam već naglasio, sprovodi posebnu i vrlo temeljnu istragu, bukvalno, za nekog ko bi želeo da postane suvlasnik nekog od preduzeća odbrambene industrije Srbije. I tek kada se to završi, kada prođe sve to, ide se na Vladu. Posle toga mora da dobije sertifikat o tajnosti podataka, da je uopšte u stanju da upravlja i rukuje time. Dakle, ne možete da uđete u to. To je jedina brana. A da li je ovaj pasoš ili onaj pasoš, priznaćete da je to manje važno.

Evo, vi ste govorili, sumnjičili ste neke ljude da su špijuni ili šta već, a to su naši državljanin. Dakle, i te kako može naš državljanin da bude osumnjičen za bilo šta, ili konkretno to što ste vi rekli. Ja se zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Sledeći govornik je narodni poslanik Ana Stevanović.

ANA STEVANOVIĆ: Zahvaljujem se, gospođo Gojković.

Ministre, uvaženi predstavnici Ministarstva i predstavnici Generalštaba, velika je šteta što smo ovako važan set zakona objedinili u samo jednu tačku dnevnog reda, jer su zakoni toliko bitni da bi trebalo da svakom posvetimo značajnu i željenu pažnju i detaljno o njima prodiskutujemo.

Zbog čega je ovo važno? Zbog toga što postoji opravdana bojazan i opasnost da izmene zakona o odbrani, o vojsci, o BIA mogu da uruše sistem bezbednosti i stepen ionako krhke demokratije u našoj zemlji.

Kako su na javnoj raspravi istakli predstavnici Beogradskog centra za bezbednosnu politiku, nova zakonska rešenja predložena u oblasti bezbednosti lošija su nego ona koja se trenutno primenjuju, jer mogu dovesti do urušavanja sistema i predstavljaju korak unazad u odnosu na dosadašnju praksu. Tom prilikom njihovi predstavnici naglasili su loše odredbe u izmenama i dopunama zakona o odbrani, o Vojsci Srbije, o BIA i istakli da osim loših rešenja koja su ponuđena mnogo više zabrinjava način na koji se obavljaju te izmene i trendovi koji su приметni u sektoru bezbednosti. Zaključak ove rasprave bio je da se

predloženim izmenama o kojima bi trebalo da raspravljamo ruši sve što je postignuto u prethodnom periodu, a da rastu diskreciona prava političara koji su na vrhu sistema, dok se ljudska prava građana urušavaju.

Verujem da Ministarstvo i Vlada smatraju da će ove izmene doprineti ubrzavanju evropskog puta Republike Srbije, ali stručna javnost ne deli taj stav, već smatra da će eventualno usvajanje ovih zakona smanjiti stepen odgovornosti vlasti i dostignuti nivo demokratije.

Mogu da pohvalim i da naglasim da je dobro što je država Srbija prepoznala potrebu da se menja zakonska regulativa iz ove oblasti, ali tvrdim da ono što je predviđeno za izmenu ne treba da bude menjano i da može da bude višestruko štetno.

Primeru radi, izmenama Zakona o Vojsci proširuju se ovlašćenja Vojne policije da obezbeđuje i ljude van Vojske, po odluci ministra odbrane. Stoga bih upitala ministra – zbog čega te poslove ne može da obavlja Ministarstvo unutrašnjih poslova, odnosno da li postoji opasnost da se Vojska pretvori u privatno obezbeđenje, koje će plaćati svi građani Republike Srbije?

Takođe, sporna je odredba po kojoj Vojna policija više neće morati civilnoj policiji da bez odlaganja preda civile koje je privela.

Kada govorimo o Zakonu o odbrani, Poslanička grupa Dosta je bilo smatra da je strahovito loše rešenje da se veoma široko definiše koji su podaci tajni iz sistema odbrane, iako nije sporna potreba da jedan deo podataka iz tog sistema treba da bude zaštićen. Ovde ne sporim potrebu da Vojska i Ministarstvo odbrane imaju kontraobaveštajnu zaštitu, ali ne na ovaj način na koji je predviđeno zakonom.

Osvrnuću se i na važne izmene Zakona o BIA i potencijalne mogućnosti zloupotrebe. Naime, nedostatak efikasnog mehanizma civilne kontrole bezbednosnih službi (o čemu su već kolege iz opozicije uveliko pričale), činjenica da je direktor BIA partijski funkcioner i da će nakon usvajanja izmena Zakona imati pravo da bez konkursa zapošljava koga hoće, što nama sugeriše da može doći do partijskog zapošljavanja, te da se budžet službe povećava skoro svake godine, ukazuje na zloupotrebu Bezbednosno-informativne agencije u političke svrhe. Činjenica je da je teško to eksplicitno dokazati, ali prisetimo se samo bolnih iskustava iz ne tako davne političke prošlosti, kada su pripadnici Službe bili oruđe vlasti za obračun sa ljudima koji su bili označeni kao protivnici režima.

Značajne kritike u vezi sa nepostojanjem konkursa koje sam malopre pomenula istakla je i organizacija „Transparentnost Srbija“. Naime, oni su kritikovali predložene izmene Zakona o BIA upravo u delu koji reguliše da ubuduće za službenike BIA neće biti obavezan konkurs pri zapošljavanju. Takođe, „Transparentnost Srbija“ je navela i da se nameću dva pitanja, ako bi se verovalo na reč Vladi i Agenciji da je ta promena zaista neophodna i da Agencija ne treba da bude u obavezi da raspisuje konkurs za zapošljavanje. Za

„Transparentnost Srbija“, primera radi, prvo pitanje je bilo kako je moguće da se krajem avgusta 2017. godine predloži da se zakon donese po hitnom postupku ako se zna da je Zakon o Policiji, koji je stvorio probleme, donet u januaru 2016. godine. A drugo, kako je BIA uspevala da ispuni svoje zakonske obaveze u protekle dve godine; to je tačno od 6. februara 2016. godine, kada je Zakon o policiji počeo da se primenjuje, pa sve do danas.

Podsetimo se, takođe, da je sedam meseci prošlo otkako je Narodnoj skupštini po hitnom postupku upućen Predlog izmena i dopuna Zakona o BIA. Naime, hitan postupak obrazložen je time da bi u protivnom bila dovedena u pitanje mogućnost Agencije da delotvorno zaštiti uređenje i bezbednost Republike Srbije. Sedam meseci kasnije, kada predlog konačno dolazi pred nas poslanike, pokazalo se da je BIA normalno funkcionisala, bez ikakvog potresa.

Setimo se, takođe, prošlogodišnje rasprave o budžetu Republike Srbije, kada smo zamerili to što je predviđeno da budžet BIA bude uvećan za 18% u odnosu na prošlu godinu, bez detalja o tome kako će taj novac biti utrošen. Tada smo se pitali šta je to tajna u BIA, ali je vlast tvrdila da je Odbor za kontrolu službi bezbednosti još 2013. godine usvojio zaključak da se budžeti službi bezbednosti prikazuju samo u ukupnom iznosu, jer bi u suprotnom moglo doći do informacija o operativnim i funkcionalnim sposobnostima službi bezbednosti.

Izmene Zakona o BIA od samog početka kritikovali su stručnjaci, kolege iz opozicije, značajan deo nevladinog sektora, a Poverenik za informacije od javnog značaja Rodoljub Šabić upozorio je da je taj predlog u suprotnosti s Ustavom.

Da upozorenja o mogućoj zloupotrebi službe treba uzeti ozbiljno, svedoče presude za ubistva premijera Republike Srbije, odnosno Jugoslavije, Zorana Đinđića i Ivana Stambolića. Naime, sumnje u rad BIA podstakle su informacije o tome da je porastao broj građana koje BIA, nažalost, prisluškuje.

Da se zloupotrebe ne dešavaju samo na najvišem državnom nivou svedočio je nedavno i inspektor za suzbijanje privrednog kriminala u Nišu Nebojša Blagotić, koji je upozoravao da je radeći po nalogu Uprave kriminalističke policije MUP-a na predmetima koji se tiču ozbiljnih zloupotreba u niškoj privredi tokom istrage otkrio da podaci iz policijskih provera preko BIA i određenih političkih struktura stižu do direktora firmi čiji se rad proverava.

Jedan od osnovnih problema odnosi se na to što nema efikasne civilne kontrole bezbednosnih službi o kojima sam i malopre govorila.

Takođe, imajte u vidu da ove zamerke ne treba da shvatate samo kao običnu kritiku opozicije, već da razumete sumnju velikog dela javnosti, ali i kolega iz opozicije, s obzirom na to da se na čelu BIA nalazi osoba koja je partijski funkcioner, ili je bila partijski funkcioner, pošto to još uvek nije precizno jasno.

Takođe, verujem da ćete razumeti stanovište da je teško proceniti rad službi bezbednosti ukoliko se ne znaju njihovi prioriteti rada i planovi, kako bi se

na osnovu njih moglo videti šta je ostvareno, a šta pak nije ostvareno. Zbog toga, svi sporni slučajevi, uz nedostatak informacija, pokazuju da se radi ili o zloupotrebi sektora bezbednosti ili o njegovoj neefikasnosti.

Među najozbiljnije zamerke ubrajamo planirana velika diskreciona ovlašćenja direktora. Proučavajući evropsku praksu u ovoj oblasti, uviđam da se na čelne funkcije u bezbednosnim agencijama postavljaju ljudi iz struke, sa iskustvom, do ljudi koji opet i imaju konkretne veze sa politikom.

U predloženom zakonskom rešenju direktor se nalazi na vrhu, kada se govori o upravljanju ljudskim resursima, a da njegovo postavljenje, zatim kriterijumi i uslovi za njegov izbor nisu detaljnije regulisani. Prosto, to je nelogično, da neko ko ima tolika ovlašćenja koja nisu uobičajena za bezbednosno-obaveštajne službe, ali je neuobičajeno da nisu jasno propisani mehanizmi i uslovi za direktora obaveštajne agencije...

Na kraju, govoreći o ovom zakonu završila bih pitanjem – zbog čega Vlada Republike Srbije nije prihvatila mišljenje Poverenika Rodoljuba Šabića pre upućivanja Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji? Podsećanja radi, Poverenik Rodoljub Šabić izneo je više kritičkih opservacija i mišljenja kojima ukazuje da je u suprotnosti s Ustavom i drugim podzakonskim aktima, ali ih Vlada nije prihvatila pre upućivanja u Parlament po hitnom postupku. Poverenik je takođe isticao da Nacrta zakona o BIA sadrži rešenja koja su suprotna Ustavu ili drugim relevantnim zakonima i da bi se njihovim usvajanjem u pravni sistem unela dodatna konfuzija. Upravo su se glavne primedbe odnosile na rešenja kojima se uređuju bezbednosne provere i ona kojima se uređuje način određivanja tajnosti podataka.

U vezi sa bezbednosnim proverama, ukazano je da je veoma važno da budu uređene zakonom na jasan i nedvosmislen način, a da najvećim delom ostaju neuređene, nejasne, fluidne, kao i da su suprotne Ustavu. Umesto da se uredi samim zakonom, uređivanje bitnih pitanja u vezi sa bezbednosnim proverama svodi se na nivo podzakonskog akta direktora Agencije. Takođe, rešenja kojima se uređuju tajni podaci u suprotnosti su sa fundamentalnim rešenjima Zakona o tajnosti podataka.

Podsećam, takođe, da primedbe i sugestije Poverenika Bezbednosno-informativna agencija i Vlada, nažalost, nisu prihvatile.

Pred sam kraj rekla bih par reči u vezi sa zakonom o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme. Osvrnuću se na saopštenje za javnost koje je potpisao Granski sindikat industrije, energetike i rudarstva „Nezavisnost“. Naime, oni su tražili da se ovaj zakon povuče iz procedure. Ovaj stav su pravdali argumentom da je država Srbija svojim političkim opredeljenjem prihvatila sistem tržišne privrede, u kome se, prema Ustavu Republike Srbije, osim državne svojine ravnopravno tretiraju privatna i zadružna svojina. Članovi Granskog sindikata „Nezavisnost“ zalažu se za bespogovorno poštovanje Ustava i zakona

Republike Srbije i smatraju da državna svojina, svakako uz dobar menadžment, može da bude efikasna kao i privatna svojina, što se jasno može videti na primeru državnih kompanija u privredno i ekonomski moćnim zemljama i državama Evropske unije.

Odbrambena industrija Srbije svakako je resurs od strateškog značaja za državu, pa iz tih razloga Granski sindikat „Nezavisnost“ smatra da se po pitanju privatizacije proizvodnih resursa namenske i odbrambene industrije moraju izjasniti ne samo Vlada Republike Srbije i Narodna skupština Republike Srbije, već i reprezentativni sindikati, stručna javnost, kao i nevladine organizacije koje se bave ovom tematikom.

Sindikati „Nezavisnost“ smatra da je ponuđeni zakon o proizvodnji naoružanja i vojne opreme u kontradiktornosti sa Zakonom o privatizaciji, da daje velika ovlašćenja Ministarstvu odbrane a minimizira ulogu Vlade Republike Srbije, te da predložena rešenja nisu u interesu radnika u namenskoj i odbrambenoj industriji Srbije, niti same države Srbije. Oni su takođe istakli da smatraju da se rokovi za javnu raspravu određuju po vojnom diktatu, a ne demokratskoj proceduri, pa su iz navedenih razloga tražili da Vlada Republike Srbije povuče ovaj zakon iz procedure. Kao što vidimo, to se nažalost nije desilo.

Granski sindikat „Nezavisnost“ je protiv privatizacije namenske i odbrambene industrije Srbije i smatra da država mora da ostane vlasnik preduzeća u namenskoj i odbrambenoj industriji Srbije, a da se ulaganje u tehnološko-inovativni razvoj i jačanje konkurentnosti na tržištu naoružanja i vojne opreme obezbeđuju iz kreditnih aranžmana države.

Takođe, pitali smo se zbog čega bi država prodavala namensku i odbrambenu industriju ako Vlada Republike Srbije izlazi sa podacima da se sve više povećavaju prihodi od prodaje naoružanja i vojne opreme, kao i da ove industrije snažno podstiču razvoj srpske privrede.

Na samom kraju osvrnuću se na komentare Beogradskog centra za bezbednosnu politiku koji se odnose na Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske Republike Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama. Naime, u nedostatku javne rasprave, Beogradski centar za bezbednosnu politiku ukazao je na izmene koje smatra problematičnim ili nedovoljno precizno obrazloženim. Ja ću se upravo sada osvrnuti na te izmene.

Naime, krajem 2017. godine u toku je bila izmena paketa zakona koji se tiču sistema odbrane i Vojske Republike Srbije. Dok su zakoni o Vojsci i odbrani prošli kroz proces javne rasprave, iako javnost nije adekvatno informisana da se to događalo, za zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama javna rasprava nije bila omogućena. Zbog toga su se, naime, zahtevale izmene i dopune po hitnom postupku. Imajući u vidu prirodu predloženih izmena, kao i činjenicu da se početkom ove godine očekuju nova

strateška dokumenta s kojima bi ovaj zakon svakako trebalo uskladiti, hitna procedura se ne može činiti opravdanom.

Šta je još ovde sporno? Sporno je i to što se ograničava kontrolna uloga Narodne skupštine. Naime, izmenom člana 7. važećeg zakona predviđa se da Narodna skupština, na predlog Vlade, donosi odluku o upotrebi Vojske Republike Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama. Na osnovu odluke, Vlada usvaja detaljni godišnji plan realizacije učešća Vojske Srbije i drugih snaga odbrane. Takođe, predviđeno je da ceo plan priprema Ministarstvo odbrane, u saradnji sa nadležnim organima. Važećim članovima 7. i 8. zakona propisuje se detaljan godišnji plan koji usvaja Narodna skupština, na osnovu kog se odlučuje o učešću Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama.

Ove izmene svakako čine ceo proces fleksibilnijim i operativnijim, kako se ne čeka na Narodnu skupštinu za odobrenje godišnjeg plana, ali se umanjuje njena kontrolna uloga. Naime, predloženo rešenje podrazumeva da Narodna skupština donosi odluku, vremenski neograničenu, koja sadrži nazive i mandate misija, kao i broj pripadnika Vojske Srbije koji će biti na raspolaganju za angažovanje. U važećem zakonu ovlašćenja Narodne skupštine su mnogo šira; na primer, kroz usvajanje godišnjeg plana ona je kontrolisala i finansije za učešće u multinacionalnim operacijama.

Međutim, uloga Skupštine u donošenju odluke o učešću u multinacionalnim operacijama svakako je važna zbog obezbeđivanja veće demokratske legitimnosti i omogućavanja javne rasprave, te je važno pronaći balans između efikasnosti i demokratskog nadzora. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Reč ima Borisav Kovačević.

BORISAV KOVAČEVIĆ: Izvinjavam se, gospođo predsednice, jedva sam vas čuo. Hvala vam što ste mi dali reč.

Gospodine ministre, uvažena gospođo saradnici gospodina ministra, oficiri i ostali, poštovane kolegice i kolege narodni poslanici, danas imamo set zakona iz vojnobezbednosne oblasti. Pre izvesnog vremena, mislim na prethodnoj sednici Skupštine, imali smo set zakona iz oblasti unutrašnjih poslova i Zakon o Policiji. S obzirom na to da je u već poodmakloj fazi izrada nove strategije nacionalne bezbednosti, pretpostavljam da ćemo ubrzo imati i set zakona bezbednosno-obaveštajnog sistema. Ovo su upravo tri segmenta, tri komponente, tri grupacije zakona koji čine osnovne stubove strategije nacionalne bezbednosti.

Nadam se... Ne nadam se, nego sam siguran da je tako, da se pisanju nove strategije nacionalne bezbednosti pristupilo na bazi studije bezbednosnog stanja u zemlji i svih faktora i činilaca stanja unutar zemlje, kao i analitičke procene inofaktora (inofaktora, u množini!), pre svega međunarodnih odnosa, odnosa u međunarodnoj zajednici, odnosa međunarodne zajednice prema ovoj zemlji i svega drugog. Ako će na tome, na toj studiji, izrasti strategija nacionalne

bezbednosti, onda ja unapred tvrdim da će ona biti izuzetno kvalitetna i maksimalno upodobljena potrebi ove zemlje u očuvanju najznačajnije stvari, a to je bezbednost zemlje.

Današnji set zakona koji se tiče Vojske i bezbednosti ove zemlje jeste vrlo osetljiv i zato ima, po meni, i danas dosta pogrešnih pogleda na ovu zakonsku oblast. Često nam se učini, u poodmakloj demokratiji i navici na demokratske odnose u ovoj zemlji, da je u Vojsci preterano prisutan stepen, da ga tako nazovem, inokosnosti, odnosno inokosnog odlučivanja o mnogim stvarima. Osim toga, ovde je nekoliko govornika zatražilo i odgovor na neka pitanja zaboravljajući da je ovo oblast iz koje se ne može sve, ni blizu sve, činiti transparentnim u ovom društvu i da se, bez obzira na proklamovana ustavna prava svih građana ove zemlje da treba da znaju što više toga, ne mogu javno eksplicirati mnoge stvari i mnogi podaci iz vojnobezbednosne oblasti.

Ovo sam hteo da naglasim da bismo onda pod tim uslovima gledali na ove zakone koji su pred nama i njihov kvalitet. A gledano iz tog aspekta, iz tog rakursa, ja mislim da smo dobili za ovu sednicu, sveukupno, vrlo kvalitetne zakone, zakone u kojima imate (ja ću o pojedinim nešto reći kasnije) za mene čak iznenađujuće prisutno demokratsko opredeljenje kod mnogih odlučivanja, koliko to uslovi dozvoljavaju.

Ministar je danas, kada je odgovarao na neka pitanja, vrlo jasno, precizno i tačno ocrtao upravo taj segment. Ministar ili dekan školske ustanove ili načelnik Generalštaba ili bilo ko za koga se kaže da donosi odluku... Ja sam potpuno shvatio iz onoga što je ministar govorio, a i iz samih zakona, da se kaže da on donosi odluku; faktički, samo je najviša funkcija ta koja stavlja potpis na ono što je razmatrano u jednom, reklo bi se, krajnje demokratskom procesu donošenja te odluke. Ministar je to upravo objašnjavao. Mislim da je toga jako mnogo prisutno u ovim zakonima i da se predlagaču zakona može, u tom smislu, odati puno priznanje.

Što se tiče ovih zakona koji su danas pred nama, ja ću reći – preskočiću ove dve odluke, pa ću o njima nešto reći na samom kraju, videćete zašto – kada je u pitanju Predlog zakona o vojnom obrazovanju, da je u njemu u najvećoj meri sadržano upravo ovo što sam govorio. Mislim da je izvanredno, sveobuhvatno sačinjen; da je data vrlo precizna organizacija kompletnog školstva; jasne nadležnosti u sistemu školstva. Iako je zadržana sva specifika vojna, da kažem uslovno, koja je sadržana u subordinaciji i drugim epitetima, u tom zakonu dovoljno je izražen stepen autonomije Univerziteta u poređenju sa civilnim univerzitetima. Sve ostale specifikve vojne ustanove zadržane su, ali usaglašene sa interesom i samostalnošću polaznika. Sačuvana je samostalnost i stručnost ustanova, organa i obrazovno-vaspitnog rada u njima.

Ovaj zakon, uređujući specifičnosti vojnog obrazovanja, ubeđen sam, veoma će pomoći i ubrzati integrisanje vojnoškolskih ustanova i celog

vojnoškolskog sistema u obrazovni sistem Republike. Ubeđen sam da je u tome jedan od njegovih najjačih kvaliteta.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani, mislim da je u njemu u odnosu na dosadašnji, postojeći zakon mnogo toga precizirano, dopunjeno, ili ugrađeno kao novo ili pojačano kao obaveza ili definisano kao dosad nepostojeća obaveza za građane, ustanove, fizička i pravna lica.

Na primer, dosadašnji član 102, koji je bio sadržan u svega dva i po reda (već to može jasno pokazati koliko se u dva i po reda moglo reći) brisan je i zamenjen novim članom u obimu od cele jedne strane potpuno novog teksta i potpuno nove, značajne sadržine. Posebno je u njemu značajno to što je znatno poboljšan i obezbeđen povoljniji položaj pripadnika Vojske, o čemu je u nekim odgovorima ministar govorio danas.

Kad sam rekao da ću, osvrćući se na ove zakone, na kraju reći nešto o ovim odlukama pod tačkama 1. i 2, samo usputno – molio bih da se povede računa ubuduće, jer stoji nešto što je nedopustivo, mislim da je greška, a to je da su ove odluke, kao i jedan izveštaj koji je uz njih dat... Ispada da je godišnji plan upotrebe Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama u 2017. godini. Bilo bi, čini mi se, glupo da se razmatra sada plan za 2017. godinu i uz njega Izveštaj o izvršenju Godišnjeg plana upotrebe Vojske u 2016. godini, usvojen na sednici od 12. decembra 2017. godine, tek. Ista stvar je i sa Predlogom odluke o učešću pripadnika Vojske u multinacionalnim operacijama u 2017. godini – ispada da tek sada treba da ga usvajamo. Očigledno je omaška i nepažnja, pa sam samo hteo da ukažem da to ne bi trebalo tako, jer kviri utisak o svemu ovome o čemu sam napred govorio, iako se to može i zanemariti jer je očigledno tehnička greška.

Što se tiče Zakona o BIA, mislim da su učinjena poboljšanja i da obezbeđene izmene u njemu čine i omogućuju veći stepen integrisanja građana u sistem rada BIA. Mislim da je potrebno da se nakon usvajanja nove strategije nacionalne bezbednosti pristupi novom usklađivanju svih zakona s njom, s obzirom na to da će se ona doneti pre. Čini mi se da je jako važno i da dobija još više na značaju potreba izrade novog krovnog zakona, koji bi obuhvatio sve službe, odnosno ceo bezbednosno-obaveštajni sistem. Posebno je bitan ovaj obaveštajni rad.

Ovo je javna sednica i jasno mi je, kao i vama, da ne mogu o tome detaljnije i šire govoriti, ali nadam se da će biti prilike kada bude donošen taj zakon, kao i ostali zakoni koji će upotpuniti i poboljšati bezbednosno-obaveštajni sistem.

Mislim da smo od izmena, već koliko godina ima od kad smo usvojili, umesto Državne bezbednosti formirali Bezbednosno-informativnu agenciju (BIA) i uopšte agencije... Neko je danas ovde pomenuo da bi bolje bilo da je to Državna bezbednost i ja s obe ruke glasam za to, ne zato što sam ja bio radno

angažovan u ovoj zemlji u vreme kada je postojala Državna bezbednost, nego zbog toga – ako ne to, onda će se morati drugačije uraditi – da se obezbedi zakonski daleko veće, s jedne strane, samostalno nastupanje svakog od ovih segmenata bezbednosno-obaveštajne službe (današnjih agencija), ali mora se, još značajnije je, obezbediti puna, puna sinergija svih tih segmenata u jedinstvenom cilju. Mislim da danas ta međusobna saradnja ne postoji u dovoljnom stepenu.

Ovde je naglašeno da treba da postoji saradnja i donosi se akt o saradnji sa drugim organizacijama (baš tako je rečeno – sa drugim organizacijama), a ja plediram i predlažem da se donese poseban akt o saradnji BIA sa Ministarstvom unutrašnjih poslova...

(Predsednik: Hvala, isteklo vam je vreme.)

... Odnosno da se usaglasi što više zakon o njihovom radu sa Zakonom o Policiji. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala, poslaniče.

Reč ima Miroslav Aleksić.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani gospodine ministre, poštovana gospodo oficiri i predstavnici Ministarstva, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Republike Srbije, danas raspravljamo o važnim zakonima iz oblasti bezbednosti, odbrane, Vojske. Naravno, nastavlja se praksa i način rada u ovoj skupštini da se objedinjuju sve tačke u jednu tačku dnevnog reda, kako bismo što manje vremena imali da se posvetimo detaljnije ovim predlozima zakona.

S druge strane, danas ovde imate devet zakona koji se usvajaju po hitnom postupku. Zaista bih voleo da mi neko objasni zašto se po hitnom postupku usvajaju ovi zakoni, recimo, zakon o vojnom obrazovanju, koji je danas na dnevnom redu. Zar to nije moglo da ide kroz jednu redovnu proceduru i da se manje greške prave? Time bi se izbeglo da se na svakih godinu, dve ili tri menjaju pojedini zakoni.

Naravno, kada se tako radi onda ne možemo imati kvalitetno izgrađene institucije, niti možemo imati adekvatne zakone, ni vladavinu prava. To je ono na šta nas upozorava svet, na šta nas upozorava i Evropska unija, kojoj težimo. Dakle, sve smo dalje svakoga dana od tih standarda i načina funkcionisanja u uređenim zemljama i uređenim društvima i sistemima.

I, naročito, kada dođemo do rasprave u pojedinostima, kada zaista postoji prilika da o svakom od ovih zakona raspravljamo član po član i možda i mi iz opozicije damo neki kvalitetan predlog koji bi popravio zakon, što bismo mi mogli da podržimo, nemamo priliku za to jer je sada najnovija moda da poslanici vlasti predlažu amandmane na predloge zakona koji dolaze od strane vlasti, odnosno Vlade Republike Srbije.

Što se tiče ovih zakona koji su na današnjem dnevnom redu, dve reči ih opisuju: jedna je – ovlašćenja, a druga je – odgovornost, i jedno ne prati drugo. Dakle, ovlašćenja političkih funkcionera, kako u Ministarstvu odbrane tako i u

BIA, dramatično se povećavaju, a s druge strane, njihove odgovornosti gotovo i nema. Obrazloženju o čemu se tu tačno radi.

Naravno, ono što još upada u oči svima koji su čitali ovaj materijal i ove zakone jeste da je onaj deo koji se tiče profesije i struke iz oblasti vojske dosta dobro postavljen, ali svuda gde se težilo davanju veće težine političkim funkcionerima, konkretno ministru odbrane koji ovde sedi, nije se štedelo nimalo, pa je onda dodatno politizovana institucija Ministarstva odbrane.

Što se tiče prve i druge tačke dnevnog reda, kao i sedme tačke, to je učešće u multinacionalnim operacijama, što se tiče Narodne stranke, mi to možemo da podržimo. Možemo da podržimo zato što se to tiče naših vojnika i naših ljudi, koji i te kako imaju loš status u Vojsci i većina njih se prijavljuje za učešće u ovim multinacionalnim operacijama iz jednog jedinog razloga, a to su finansijski razlozi, jer je to način da oni, poput nekih gastarbajtera, odu u svet i zarade nekakav novac, da posle kupe stan, auto. Oni nemaju tetku iz Kanade koja bi mogla da im pomogne i moraju se sami snalaziti kako će finansirati i održavati svoje porodice i planirati svoj život.

Naravno, oko sedamsto lica iz Vojske i jedanaest lica iz MUP-a predviđeno je za učešće u ovim operacijama. Oni su svakako spremni čak i da rizikuju živote zbog finansijskih razloga, što je jedan od razloga zašto, po nekim statistikama koje govore o tome, dva vojnika dnevno napuštaju Vojsku. Voleo bih da me ispravite ako to nije tačno. Dakle, vojnici polako traže drugi način za uhlebljenje i svoje profesionalno angažovanje.

Takođe, kada govorimo o ovim zakonima, godinama se profesionalnim vojnicima obećavaju beneficije, i pripadnicima Policije, pa i BIA, obećavaju se jeftini stanovi. Trebalo je da krenu u martu da se grade; nisam čuo da su krenuli. To je pompezno najavljeno tokom izborne kampanje za beogradske izbore, ali se to očito nije dogodilo, što nas ne čudi jer šest godina slušamo obećanja, najave, laži, propagandu vladajućeg režima, ali je problem kada se to dešava u institucijama kao što je Vojska Republike Srbije.

Što se tiče Zakona o vojnom obrazovanju, da, on je trebalo da se promeni zato što je poslednji usvojen, kako reče ministar, davne 1994. godine, ali se postavlja pitanje da li ste ovaj zakon postavili malo ambicioznije nego što bi to bilo realno i da li se on zapravo više odnosi na zadovoljavanje i legalizaciju ambicija pojedinih profesora ili na polaznike vojnog obrazovanja u Republici Srbiji. Dakle, ako pogledate sam zakon, videćete da se dve trećine zakona odnosi upravo na profesore, na ambicije pojedinih profesora za stvaranje univerziteta odbrane, a da se vrlo malo pominju polaznici, odnosno da se zakon jako malo odnosi na polaznike. Pitanje je da li ta vojna akademija, odnosno univerzitet treba da bude krovna organizacija vojnog školstva i da li je u strukturi Generalštaba.

Vojska danas, nažalost, ima veoma malo uticaja na vojno školstvo koje vi ovim zakonom predlažete, što govori o tome da je on ambiciozno postavljen,

naročito ako pogledamo iskustva iz prethodnih godina kada smo imali sve veći broj polaznika na smerovima Vojne akademije kao što su finansije, IT sektor ili neki drugi sektori, daleko više od bazičnih, osnovnih rodovskih kurseva kao što su pešadija, artiljerija ili neki drugi. A razlog je što ti mladi ljudi imaju veću alternativu i lakše mogu da dođu do posla i da se bave drugim poslovima van Vojske i tako reše svoju egzistenciju. Ali, s druge strane, trpi Vojska, jer prelazak na bolje plaćeni posao stvara manji broj rodovskih oficira koji bi trebalo da obavljaju svoj posao u Vojsci.

Takođe, ovde uvodite i pojam nekakve mešovite vojne škole, kao nekakav hibrid između vojne gimnazije i strukovnih vojnih škola. Nije baš najjasnije zašto ste to uradili.

Generalno, u ovom zakonu vojni sistem neće biti u funkciji realnog razvoja i popune Vojske, već zadovoljenja ambicija profesora ili pojedinih rukovodilaca na ovom univerzitetu.

Što se tiče Zakona o odbrani, ovaj zakon ima jednu ključnu stvar koju ste vi naveli, a to je da se izmešta rasprava o izveštaju o stanju priprema za odbranu iz Narodne skupštine u resorni odbor. To znači da idemo korak dalje od transparentnosti. Umesto da se ovde raspravlja o tome, raspravljace se na odboru i na taj način verovatno izbegnuti ozbiljna rasprava o ovoj temi, kao što je priprema za odbranu.

Ovaj zakon uvodi jednočlana privredna društva, javna preduzeća, privredna društva i preduzetnike. Potpuno je nejasno šta će oni raditi. U obrazloženju zakona to nije baš najjasnije rečeno, jer ta privredna društva praktično omogućavaju stvaranje određenih privilegovanih javnih preduzeća, subjekata, pod partijskom kontrolom ili možda kontrolom nekih pojedinaca. Da li je ideja da ta preduzeća koja ćete formirati praktično drže monopol u oblasti odbrane?

Naravno, ono po čemu je ministar Vulin naročito poznat, u ovom zakonu su navedena i udruženja koja će doprineti jačanju sistema odbrane i koja mogu steći status udruženja od posebnog značaja za odbranu. Sećamo se afere sa udruženjima dok je bio ministar u svom prethodnom resoru, gde je govorio o nekakvim udruženjima koja će licima u stanju socijalne potrebe omogućiti uslove za funkcionisanje, pa je tu bilo nekih dva miliona evra, a od čega se posle naprasno odustalo, kako je on rekao tada, zbog pritiska medija ili ne znam čega drugog.

Vidim da nastavljate tu praksu ovde. Ono što je najzanimljivije, kriterijume za dodelu sredstava propisuje lično ministar. Jako zanimljivo. To govori o tome koliko ste izgradili ovu instituciju.

Takođe, u domenu ovog zakona imamo još jednu problematičnu stavku, a to je uređenje i zaštita tajnosti podataka. Dakle, jako proširujete tu oblast. S jedne strane, onemogućavate javnost da dobije uvid u neke podatke koji možda dosad nisu bili državna tajna, da li su u pitanju građani, da li su u pitanju neka

strukovna udruženja, da li su u pitanju sindikati... Da dobije uvid, recimo, u to šta se dogodilo i ko su krivci za helikoptersku nesreću, ili uvid u to ko je odgovoran i ko će snositi odgovornost za to što se u vozilu Ministarstva odbrane kod državnog sekretara pronašla droga, da li vozilo Ministarstva služi za prevoz droge. S druge strane, ovako postavljen pojam tajnosti podataka takođe omogućava samom ministru ili nadređenima da kažnjavaju pripadnike Vojske Srbije za koje se po toj širokoj, slobodnoj proceni može reći da su prekršili pravilo tajnosti podataka.

Dalje, takođe u ovom zakonu, kao jedan od posebnih razloga za donošenje i izmenu ovog zakona navodi se primena posebnih mera bezbednosti za lica koja se bave poslovima odbrane i uvođenje posebnih kriterijuma za popunu takvih radnih mesta. Naravno, još jedna politička stvar gde će se povećati politička moć ministra u samom ministarstvu.

Što se tiče Zakona o Vojsci Srbije, taj zakon je takođe vrlo bitan sa političkog aspekta. Tu se prvo uvodi da ministar raspoređuje i premešta profesionalna vojna lica unutar i van Vojske, na predlog ili mišljenje načelnika Generalštaba, ali odmah u nastavku se kaže da ministar može da delegira ove poslove na načelnika Generalštaba ili svoje pomoćnike. S jedne strane, ako vas interesuje neki slučaj, da nekog vi želite sami da raspoređujete, premeštate, ako je to u nekom vašem političkom interesu, to ćete raditi vi, a u nekim drugim slučajevima će raditi načelnik Generalštaba ili vaš pomoćnik.

Takođe, ovaj zakon o Vojsci koji predlažete daje vam mogućnost smanjenja osnovice za računanje plata profesionalnih vojnika, verovatno ukoliko bi se uočila manja lojalnost ovih lica prema onoj politici koju vi budete zastupali u Ministarstvu. Takođe, ustanovljavanje evidencija civilnih lica koja bi se primila na službu u Vojsci – bez javnog konkursa, naglašavam. Dakle, ministar ovim zakonom dobija mogućnost da može da određuje specifična formacijska mesta bez javnog konkursa, i van Vojske gde se primaju civilna lica ali i u samoj Vojsci.

Dakle, proširuju se nadležnosti, proširuju se ovlašćenja ministara nauštrb institucija. Dalje se uporno radi, šest godina, na razgradnji svih institucija, pa i Ministarstva odbrane.

Zakon o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme (prethodni je usvojen 1996. godine), naravno, vrlo jasno govori šta je namera donošenja jednog ovakvog zakonskog predloga – stvaranje novih privrednih subjekata i društava u ovoj oblasti i lica koja će biti registrovana, načina za njihovu registraciju, koja će se baviti trgovinom i proizvodnjom vojne opreme i naoružanja. Takođe, ovde se uvodi stvaranje grupacije Odbambena industrija Srbije kao kategorije koja će biti pod apsolutnom kontrolom ministra odbrane. Naravno da se ovde ide na to da pojedini trgovci i mešetari mogu da budu povlašćeni i da rade ove poslove koji se tiču trgovine naoružanjem i vojnom opremom.

U ovom zakonu se predviđa i strani ulagač, strano ulaganje. Ministar je maločas rekao kako će to sprečiti privatizaciju. Ne, ministre, dosad su ta preduzeća bila od strateškog interesa za državu Srbiju, a vi sad uvodite kategoriju da ih neko može dokapitalizovati i da će neki stranac (pa i da nije stranac) brinuti više o tim preduzećima nego što je dosad brinula država Srbija. To ste ovde naveli kao ključnu novinu. Protiv toga se bune sindikati, i „Nezavisnost“ i vaši vojni sindikati, ali vas to očigledno ne interesuje. Jasno je da vi želite da sve stavite pod svoju apsolutnu kontrolu.

Što se tiče ovog zakona o prodaji i proizvodnji naoružanja, naročito treba da se zamislite zbog toga što se Srbija danas nalazi na crnoj listi *FATF*-a, i to je u izveštaju Evropske komisije, osumnjičena za finansiranje terorizma i pranje novca. Vi znate, ministre, pretpostavljam, jako dobro da svake nedelje iz Niša poleće avion „antonov“, iznajmljen od ukrajinske firme, koji vozi naoružanje, koje se skuplja iz namenskih fabrika po Republici Srbiji. Dobro je da ljudi rade, da imaju posla, dobro je da se proizvodi, ali je pitanje samo na koji to način raditi i da li će to ugroziti opšti interes Republike Srbije.

Dalje, što se tiče Zakona o BIA, žao mi je što tu nema šefa BIA već taj zakon treba da brani ministar Vulin. Ne znam zašto njega danas nema ovde, trebalo je da on sam obrazloži ovo što je predložio.

Ja ću pročitati nekoliko ključnih stvari iz Zakona o BIA da bi građani, pre svega, mogli da čuju: „Akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji donosi direktor Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade.“ Dakle, donosi direktor BIA, uz političku saglasnost aktuelnog režima. „Za popunjavanje radnih mesta u Agenciji nije obavezan konkurs. O zasnivanju radnog odnosa u Agenciji rešenjem odlučuje direktor.“ Dakle, direktor odlučuje koga će primiti, kako će primiti i na koje mesto.

Pripadnici Agencije dužni su da pohađaju stručnu obuku, kao i da se stručno usavršavaju i da polože poseban stručni ispit, a program i način pohađanja stručne obuke, stručnog usavršavanja i polaganja posebnog stručnog ispita utvrđuje se takođe aktom direktora.

Dalje: „Rad pripadnika Agencije ocenjuje se jedanput godišnje.“ Možete misliti ko ga ocenjuje – ocenjuje ga direktor. „Uslovi za sticanje i gubitak zvanja utvrđuju se aktom direktora, uz prethodnu saglasnost Vlade.“ „Koeficijenti za obračun plate utvrđuju se aktom direktora, uz prethodnu saglasnost Vlade“, odnosno politike ove vlasti.

Dalje, pripadnik BIA može biti trajno ili privremeno premešten na drugo odgovarajuće radno mesto. Za premeštaj zbog potrebe posla nije potrebna saglasnost pripadnika Agencije, već to direktor može uraditi sam.

Ovo što piše u ovom zakonu je samo davanje političke moći direktoru da može da radi šta god hoće sa pripadnicima Bezbednosno-informativne agencije i, s druge strane, da izvršava političke naloge onih koji su ga tu postavili. To je

urušavanje institucija, sve smo dalje od uređenog društva, od institucija i od Evrope, i ovaj zakon takođe potvrđuje to šta će se dešavati.

S druge strane, gde je odgovornost? Da li je neko pitao ko je odgovoran možda iz BIA za smrt Olivera Ivanovića? Oliver Ivanović je najavljiavao svoje ubistvo. Niko nije odgovorio za to. Šta su naše službe radile? Njih finansiraju građani Republike Srbije, iz budžeta. Dužni su da brinu i o državi Srbiji, o interesima države Srbije, ali i o svakom pojedincu koji živi u ovoj državi. To je posao BIA. Treba da izađu i kažu ko je odgovoran za propuste, ako ih je bilo. Ako ih nije bilo, zašto ćute i po čijem nalogu ćute, u ovom konkretnom slučaju, da ne govorim o nekim drugim slučajevima.

Na kraju, kada sve ove zakone pregledamo i sublimiramo, jasno se vidi kroz sve ove predloge, od kadrovskih do materijalnih, da se oni dimenzioniraju ne shodno potrebama Vojske, već mešetara koji će trgovati naoružanjem i vojnom opremom i srasli su s ovim režimom.

Dalje, jačanjem nadležnosti ministra i direktora BIA u oblasti zapošljavanja, unapređivanja, raspoređivanja pripadnika Vojske i zaposlenih u BIA urušavaju se svi propisani kriterijumi i kadrovska politika u jednom uređenom sistemu i omogućava zapošljavanje partijskih kadrova bez obzira na stručne kompetencije.

Ono što je najveći problem jeste to što se povećava rizik po odbrambenu moć zemlje, kao posledica izmeštanja odlučivanja o izrazito profesionalnim vojnim pitanjima na određene političke, smem reći, nekompetentnosti pojedinaca koji danas upravljaju sistemom kao što je Vojska Republike Srbije.

Na kraju, posledica jednog ovakvog odnosa Vučićevog režima prema sistemu odbrane i bezbednosti jeste urušavanje odbrambene moći zemlje. Vojska je, gospodine ministre, sve manje stub države, a sve više državna firma koja nudi visokorizičan posao za mizerne plate i kao takva predstavlja instituciju kojom režim kupuje socijalni mir. A sebi priređujete parade, uz povremene ratnohuškačke izjave o zemljama u regionu sa kojima Srbija treba da ostvaruje partnerske odnose. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Prvo po Poslovniku imamo kolege.

Prvo Marijan Rističević, po Poslovniku.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani oficiri, povređen je član 107, dostojanstvo Narodne skupštine.

Upravo smo gledali poslanika koji sve najgore priča o Vučiću, a preko Davenporta je hteo da pristupi Srpskoj naprednoj stranci i bude ministar poljoprivrede. Ali se mi ne „palimo“ na strane ambasadore.

Čovek koji je poslanik Vuka Jeremića, naknadni, ovde je govorio veoma loše o Vojsci. Nije ni čudo, Vuk Jeremić civilno je služio vojni rok u Predsedništvu Srbije kod Borisa Tadića i onda kao takav, kao vojnik, ode u SAD

na skup „Western polisi inter“ (znaju oni šta je to) i kaže ovako, obraćajući se NATO oficirima – govorim o penzionisanju, ovo govori Vuk Jeremić „Potomak“, ili otpuštanju šesnaest aktivnih generala i više od trista oficira. Mogu vam reći, imali smo užasne pritiske, reč je o odlikovanim oficirima i herojima ratova devedesetih, rekao je Jeremić. Uz to, Jeremić se tada američkim domaćinima pohvalio da je saradnja sa Haškim tribunalom izuzetno visoka u agendi, kao i da je bilo bitno i naporno predstaviti proces penzionisanja i otpuštanja generala i oficira kao nepolitički i prikazati da nisu otpušteni jer imaju drugačije poglede i preglede. Nadalje, on se založio za civilnu vojsku, govoreći NATO generalima – evo, zapravo, ovde dok vama to govorim, ja služim vojsku, što je izazvalo prvo smeh, a posle aplauz.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Rističeviću.

Po kom osnovu, kolega Aleksiću?

(Miroslav Aleksić: Po Poslovniku.)

Reč ima narodni poslanik Đorđe Komlenski, povreda Poslovnika.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Zahvaljujem, predsedavajući.

Povređen je član 106. stav 1, jer nikakve veze sa temom dnevnog reda nema poništavanje konkursa za nevladine organizacije dok je gospodin ministar Aleksandar Vulin bio ministar u Ministarstvu za rad, boračka i socijalna pitanja, ali očigledno je da to ima drugi osnov.

Slažem se sa kolegom Rističevićem da je povređen član 107. pored ovog člana 106, a to je dostojanstvo ovog doma, jer poništavanje konkursa, da bi se sprečila moguća zloupotreba novca deobom nevladinim organizacijama, i davanje tog novca fondu za lečenje dece od specifičnih bolesti može da smeta samo nekome ko ima sopstvenu kriminalnu nevladinu organizaciju, koja se zove Fond za unapređenje resursa građana, koji je opljačkao 53.000.000 dinara od Opštine Trstenik na navodno zbrinjavanje odraslih i starih. Niko nije pronašao te koje su oni zbrinjavali. A da je to kriminalna organizacija, govori i to da se protiv zastupnika, Julijane Jovanović, vodi krivični postupak upravo zbog malverzacija u toj ustanovi.

Jedino što je dotični gospodin, koji je svojim nastupom povredio Poslovnik a vi propustili da to prekinete, uspeo svojom snalažljivošću da eskivira da on bude taj koji će krivično odgovarati, nego je onako nemušto i neljudski smestio nekom drugom. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o povredi Poslovnika? (Ne.)

Povreda Poslovnika, koleginica Dragana Barišić.

Izvolite.

DRAGANA BARIŠIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Smatram da ste povredili član 8. jer se vi kao predsedavajući starate o toku ove sednice. Zašto? Zato što je gospodin koji je govorio o ovim zakonima

vrlo često spominjao gospodina Bratislava Gašića. Ja znam da je taj gospodin opsednut likom i delom gospodina Gašića, jer su mu se priviđali i dronovi, i sam je na svom Tviter nalogu napisao da „BIA radi i druge poslove pored asfaltiranja puteva; nađoh ovo na svojoj terasi, neka se javi vlasnik da mu vratim“.

Gospodin je opsednut, ali treba da bude opsednut na način da se ugleda na gospodina Gašića i za svoju opštinu uradi sve ono što je gospodin Gašić uradio. A verovatno se dotični gospodin plaši toga što je gospodin Gašić na 118. rođendan BIA najavio ekonomsku bezbednost, odnosno da će se pozabaviti i time, kroz prikupljanje relevantnih informacija i borbu protiv korupcije i kriminalnog delovanja koje ugrožava ekonomske osnove našeg društva. Verovatno gospodin koji je govorio o gospodinu Gašiću sve najgore oseća izvesnu dozu straha. Opravdano. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Da li želite da se Skupština u danu za glasanje izjašnjava o povredi Poslovnika? (Ne.)

Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Đukanović.

Izvolite.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, uvaženi predsedavajući.

Znate, ovde je neko, dotični kolega pominjao Vučićev režim, koji razara sistem odbrane, bezbednosti i ne znam čega. Elem, uvaženom kolegi bih... Zapravo, vama ću se obratiti, predsedavajući.

Znate, Vučićevom režimu nije palo na pamet da najbolje oficire, koji su imali 40 godina, imali su možda čin potpukovnika, pukovnika, penzionise. A razlog što su oni to radili bio je taj što su svi ti oficiri bili uključeni u borbu protiv NATO-a. Njima je stigao nalog da sve te ljude penzionišu, i oni su to uradili. A onda su za načelnika, recimo, Generalštaba izabrali čoveka koji ne znam da li je ičim komandovao u životu, ali je postao načelnik Generalštaba. Preskočio je sve moguće čino ve, od potpukovnika je došao da bude načelnik Generalštaba. Zašto? Završio je nekakav kurs, da li u Garmišpartenkirhenu ili nekoj drugoj obaveštajnoj instituciji, nije ni važno, ali to je bila jedina referenca da bude načelnik Generalštaba. Onda oni nađu da nam pričaju kako je neko razarao bezbednosni sistem.

Uzgred budi rečeno, kada već govorimo o demokratijama, ovo je ugledni list „Economist“ radio – njihov period vlasti je svrstao tako da je Srbija tada bila nekakav hibridni režim, ispod svakog mogućeg kriterijuma, najgora, onako... neka vrsta poludiktature. Izvinite, danas su mnogo veće ocene istog tog uglednog časopisa za Srbiju; mi smo u rang u SAD, demokratija sa izazovima, što je ogroman napredak u odnosu na ono što su oni nama ostavili.

Tako da priče koje oni serviraju... A sada ću vam reći, ovo što je pročitao vezano za članove Zakona o BIA, pa, napredak Srbije u demokratiji upravo su ovi članovi, jer mi nešto definišemo zakonom, što bi inače bilo normalno da direktor BIA radi, kao što je u svakom javnom preduzeću sasvim normalno da je

direktor taj koji ocenjuje svoje radnike i, zamislite, vrši sistematizaciju radnih mesta, uz saglasnost Vlade.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Đukanoviću.

Pravo na repliku, narodni poslanik Miroslav Aleksić.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem.

Ne znam čemu ovolika nervoza pojedinih kolega poslanika, očekivao sam da će biti malo kreativniji, da ne iznose ove laži koje iz sednice u sednicu iznose o meni. Ako je neko... Valjda ste vi izgradili pravnu državu, pa će neko u njoj da odgovara za neka zlodela, krađe, korupciju, ako je uradio. Vi pucate iz nečega jer ne znate šta ćete da kažete o ovome što sam ja govorio.

Očekujem da mi ministar odgovori, njemu sam se obraćao, nisam se obraćao ovim partijskim vojnicima koji imaju zadatak samo da na ličnim osnovama vređaju nas iz opozicije. Nego, odgovorite i recite da ja nisam u pravu po svim ovim stavkama koje sam izneo obrazlažući predloge zakona. Dakle, to je suština.

A to ko je šta radio pre šest godina, pre deset godina... Pa, da li neko treba da se vraća u 1999. godinu da vas pita gde je tada bio Aleksandar Vučić, da li je tada bio u Vladi, da li je bio u Vladi koja je izazvala rat, da li je bio u Vladi posle koje su građani ginuli na tom Kosovu koje on sada brani tako što ga ponovo predaje Haradinaju, sa kojim danas vlada na Kosovu? To je nešto što treba da odgovorite građanima Srbije, a ne da ovde lažima, klevetama i nekakvim ličnim prozivkama prozivate bilo kog poslanika u ovoj sali.

Na sve to što govorite o meni, nemam nameru da odgovaram. Postoje institucije, nadam se, u ovoj zemlji, pa neka svako kaže ko je od nas šta radio. A ove laži i bljuvotine o kojima vi govorite već su davno shvaćene od strane građana Srbije, jer to nije način na koji možete pokazati da ste u pravu. To pokazuje samo koliko ste nesigurni, koliko ne stojite iza svega ovoga što govorite i koliko vas boli istina. Na sve što vam se kaže u oči, što je istina, odgovarate ličnim uvredama, lažima, klevetama i pretnjama. To je politika koju zastupate u ovom parlamentu i u Republici Srbiji. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Po Poslovniku, narodni poslanik Milena Turk.

MILENA TURK: Hvala, predsedavajući.

Povređen je član 107. Poslovnika. Naime, prethodni govornik je povredio dostojanstvo Narodne skupštine, dostojanstvo građana, ali je vređao i inteligenciju svih građana i narodnih poslanika izrekavši ovakve reči.

Kada govorimo o tome kako se utvrđuje odgovornost, mi zaista prepuštamo nadležnima da utvrde šta se dešavalo sa fabrikom „Petoletka“ dok su stizale subvencije Republike Srbije u iznosima koji su milionski, a za to vreme se gomilali dugovi, dok je prethodni govornik bio u Nadzornom odboru i sve to aminovao. Isto tako, prepuštamo nadležnima da utvrde, ne donosimo paušalne zaključke, šta je sa pedeset četiri miliona iz Fonda, koji su stizali pred izbornu kampanju 2012. godine, mesec za mesec. To su bili milioni građana Republike

Srbije, za koje nije utvrđeno na šta su potrošeni, ali mi ne donosimo paušalne ocene nego prepuštamo nadležnima da to odgovore.

Kada govorimo o 1999. godini, još neki bi trebalo da kažu gde su se nalazili, da li su branili zastavu i budućnost naše zemlje ili su se pozivali na prigovor savesti, a znamo pouzdano da umeju da barataju oružjem jer su u raznim lovačkim društvima.

Dakle, to su sve neki odgovori koje mi zahtevamo ovde, ali hajde da ne iznosimo paušalne ocene, nego da nadležnima prepustimo i da govorimo o zakonu danas koji znatno unapređuje i poslovanje namenske industrije i Fabrike TMO, a o tome je, naravno, reč, jer se radi o Trsteniku i o razvoju cele naše zemlje. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Potpuno se slažem s vama, kolegice Turk. Neka nadležni organi utvrđuju odgovornost, i građani na izborima – i oni potvrđuju ko se kako ponašao kada je bio na vlasti.

Samo polako.

Pravo na repliku, narodni poslanik Vladimir Đukanović.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Evo ovako. Ne znam čime sam vas uvredio, pričao sam o onome što ste vi izlagali, ali moram sada da kažem, zarad javnosti, pošto tako ružno govorite o našoj vojsci koja je branila ovu zemlju, vaš direktor, sadašnje stranke kojoj pripadate, istu tu uniformu nosio je tih devedesetih godina. Što tada nije skinuo uniformu i rekao – mene je sramota, ova vojska masakrira, ubija decu itd., nego je bio isto pripadnik te vojske? Naravno, kasnije je napredovao do čina načelnika Generalštaba, iako ne postoje nikakvi kriterijumi kako je do toga došao. Nije li vas sramota da tako nešto kažete?

Moram još nešto da kažem o demokratiji. Znae, gospodine Arsiću, a o tome su pisale i novine, u vreme njihove vlasti bilo je valjda najnormalnije da političkog protivnika stavite na mere i prisluškujete ga. Moja malenkost, nažalost, tri godine im je bila na merama, bez ikakvog obrazloženja. Samo su rekli sudiji – napiši tamo meru da ga prisluškuju, podveli pod nekakav ekstremizam i nacionalizam. Zašto? Da bi jurili kretanje gospodina Nikolića i gospodina Vučića.

To je bila njihova vlast. Prisluškivali su ljude kako im je palo na pamet. I oni su danas našli za shodno da pričaju o tome da li neko stavlja BIA pod kontrolu ili ne. To je zaista vrhunac licemerja i drskosti!

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Đorđe Komlenski.

ĐORĐE KOMLENSKI: Da li postoji većeg bezobrazluka nego kad neko ko besomučno laže govori za nekog drugog da laže?

Možemo mi izgovoriti svašta, ali papir pokazuje i dokazuje ko govori istinu a ko laže. Protiv Julije Jovanović se vodi krivični postupak pred sudom u Smederevu, i to je dostavljeno kao odgovor Ministarstva pravde na pitanje poslanika Marijana Rističevića.

Fond za unapređenje resursa građana, u njegovom Upravnom odboru se nalaze Ljubiša Knežević, tast gospodina Miroslava Aleksića, Miroslav Aleksić, Marija Knežević Aleksić, Julija Jovanović i još troje lica.

Dalje, ovlašćenje kojim gospodin koji tvrdi da ja lažem daje Dragani Puzović da može da raspolaze novcem sa računa ovog preduzeća, da li je to dokaz... Odnosno, nevladinoj organizaciji, izvinjavam se. Da li je to dovoljan dokaz da je 53.000.000, nespornih, za to postoje ugovori i dokazi, od Opštine Trstenik, zloupotrebjeno? A za zloupotrebu, od tih 53.000.000, postoje zasad dokazi, ono što tužilaštvo kaže, za neka četiri i po miliona. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar gospodin Vulin.

ALEKSANDAR VULIN: Hvala lepo. Ovde su izrečene brojne neistine, pa da počnemo da radimo i na tu temu.

Dakle, ovde je rečeno kako su svi zakoni doneti po hitnom postupku. Naravno, neistina. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani – javna rasprava održana od 3. do 23. novembra 2017. godine, okrugli sto u Nišu, Novom Sadu, Beogradu, ali kome je to važno. Jednostavno je to tako.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojski Srbije – javna rasprava održana od 3. do 23. novembra 2017. godine, opet u Nišu, Novom Sadu, Beogradu.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u mirovnim operacijama van granica Republike Srbije – nadležni odbor Vlade Republike Srbije još 2016. i 2017. godine (znači, dva puta) utvrdio je da nije potrebno sprovesti javnu raspravu, jer se izmenama i dopunama samo unapređuje primena Zakona. Ali kome je to važno, samo zalepite etiketu, urađeno je tako i ništa više.

Predlog zakona o naoružanju i vojnoj opremi – održane su dve javne rasprave. Dve, ne jedna, dve. Prva od 2. do 23. marta 2015. godine, u saradnji sa Privrednom komorom Srbije, a druga javna rasprava održana je od 26. septembra do 16. oktobra 2016. godine. Dakle, dve javne rasprave održane o jednom zakonu, ali nije važno, kažete da nije nikad održana i to je u redu. Kao, to je neka velika tajna. Usput da vam kažem, lično sam razgovarao sa svakim od sindikata, sa svakim delom posloводства, ali kome je to važno, dovoljno je da kažete – nije, pa neka se ta neistina pretvori u istinu.

Predlog zakona o vojnom obrazovanju – održane su dve javne rasprave, od 5. do 31. marta 2014. i od 22. septembra do 11. oktobra 2016. godine. Dakle, dve. Opet i tu dve. A bitno nam je da bismo stigli za početak ove školske godine, da bismo počeli da radimo i da omogućimo deci da se obrazuju po najboljim mogućim uslovima.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi. Nadležni odbor Vlade je utvrdio da nije potrebno sprovesti javnu raspravu, jer opet ima minimalan broj izmena.

Dakle, sve do jednog što je rečeno da je po hitnom postupku – nije. Jednostavno nije istina, ali valjda je tako najlakše.

Aleksandar Vučić je bio ministar odbrane 2012. godine. Tada je počela Vojska da se vraća tamo gde joj je mesto, na prvo mesto od svih institucija u našoj zemlji. Podsetiću vas da pre toga ne samo da nije kupljen nijedan avion i da je istopljeno petsto tenkova i haubica, da su produžavali resurse na avionskim gumama, guma nisu imali, da nije bilo ni čizama, ni uniformi. Jedina nabavka koju su imali... Sada ćete čuti šta su kupili od naoružanja i kako su nas opremili od 2000. do 2012. godine: kupili su nešto „lend rovera“, i to civilne verzije, ne vojne verzije, i puške „hekler i koh“, tačno trista komada. To je sve što je za našu vojsku nabavljeno u svim tim decenijama.

Od 2012. godine, otkako je Aleksandar Vučić postao ministar odbrane, do danas kupuju se avioni, najmoderniji, remontuju se, modernizuju; stižu tenkovi, stižu oklopna vozila pešadije; uvodimo naše proizvode, naše odbrambene industrije Srbije, koje do sada nismo imali; uvodimo od „nore“, „lazara“, „miloša“, „malog miloša“, da ne nabrajam šta smo sve napravili. Rezerve naše vojske, materijalne rezerve, više su nego što su ikada bile. Nikada nismo imali toliko goriva, toliko hrane, toliko municije, toliko uniformi, toliko opreme, toliko čizama. Nikada nismo imali toliko.

Dakle, konačno se o Vojsci brine. Počelo je da se brine otkako je Vučić postao ministar odbrane 2012. godine, nastavio je Bratislav Gašić (kao što će nastaviti odlično da radi i u BIA), nastavio je Zoran Đorđević, i na meni je da sprovedim to što su oni radili pre mene. Tako je bilo i tako jeste. Ali kome je to bitno, bitno je da se napadne politički protivnik i neka to bude najgrubljim lažima.

Mi smo samo u 2017. godini, pa do sada, 2018. godine, zbrinuli oko sedamsto pripadnika Vojske što se tiče stanova – neke putem povoljnog kreditiranja, neke putem stambene izgradnje, a neke putem Fonda SOVO. To se nije radilo. To je do 2012. godine prestalo da se radi, skoro da je bila zabranjena stambena izgradnja.

Zato, kada govorimo o ovakvim stvarima, kada govorimo o instituciji kakva je Vojska, onda bi bilo zaista dobro da se uzdržimo od politike, ali vidim da jednostavno nije moguće. Teško je to reći nekome ko se usudi da optuži naše službe bezbednosti za ubistvo Olivera Ivanovića na teritoriji koju ne kontrolišemo, i znamo da je ne kontrolišemo i znamo da je to po Rezoluciji 1244. Optužiti našu državu za tako nešto... A nije im palo na pamet da kažu, recimo – na prvom mestu pitam Hašima Tačija šta se desilo, ili pitam međunarodnu zajednicu koja tamo ima efektivnu vlast. Ne, prvo čega se setite, pitate naše službe i odmah ih optužite da su krive, nesposobne, maltene umešane u tako nešto. Ja to ne mogu da razumem.

Ne mogu da razumem to, kao što ne mogu da razumem da se najsnažnija opravdanja politike bombardovanja naše zemlje i NATO agresije nađu u Srbiji!

Niko više u svetu ne pokušava da opravda NATO agresiju. Niko više, čak ni dobar deo funkcionera NATO-a ne govori više o NATO agresiji kao o pozitivnoj stvari. Ovde čujete kako su zbog neke vlade 1999. godine ginuli ljudi. Znači, nisu zbog terorizma šiptarskog, nisu zbog toga što su 1998. godine ubijali vojnike i policajce, pa im se moralo odgovoriti, nisu. Nisu zbog toga što su odlučili da sakrivaju svoje skandale i šire svoj uticaj, svoju politiku 1999. godine, nisu, nego zbog politike srpske države i njene vlade. To ne možete da čujete u NATO-u. To vam u NATO-u više niko ne kaže. Kada razgovarate sa funkcionerima NATO-a, oni vam ne kažu tako nešto.

Vi čujete u Narodnoj skupštini Republike Srbije da su za sve krivi Srbi, odnosno oni koji su ih vodili u to vreme! Dakle, nisu krivi ni Tači, ni NATO, kriva je Vlada 1999. godine i krivi su Srbi koji su podržali tu vladu.

A šta misle Srbi o svakom od nas, rekli su na izborima. E, rekli su na izborima. Pa vidite koliko su dali glasova Vučiću, a koliko miliprocenata su dali vašoj koaliciji. I dali su to sa punim razlogom, nije ih niko naterao na tako nešto.

Kada govorite o odbrambenoj industriji Srbije, pa, imali ste sjajnu priliku da od „Prve petoletke“ u vašem Trsteniku napravite giganta, da sačuvate 2012. godine, kada se došlo da se spasava „Prva petoletka“. Otiđite među radnike „Prve petoletke“, pitajte ih kako je sad a kako je bilo u vreme te vlasti. Pitajte ih kako je bilo u to vreme kada su uništavali tu fabriku, kada je planski uništen gigant koji je radio za najveće svetske proizvođače aviona. Mi ga sada spasavamo, vraćamo.

Samo da vas podsetim da je Vlada u kojoj je Aleksandar Vučić bio predsednik Vlade dala preko 40.000.000 evra namenskoj industriji, pa i vašem Trsteniku, i vašoj „Prvoj petoletki“, koja je to, odmah da ih pohvalim, odlično iskoristila, sjajno rade sa tim novcem i možemo da budemo ponosni na njih i na ono što su uradili.

A šta misli svet o nama kada je u pitanju odbrambena industrija i kada je u pitanju trgovina oružjem, da vam kažem da je, po najznačajnijim međunarodnim organizacijama, po transparentnosti trgovine oružjem naša Srbija – valjda zbog toga možemo svi da se obradujemo, bez obzira na to iz koje smo političke partije (ako možete da se radujete zbog toga) – na trećem mestu na svetu. Prva je Nemačka, druga je Švajcarska, treća je Srbija. Hajde bar da se obradujemo, da se obradujemo svi zajedno i da kažemo – evo kako se ponaša naša država.

Znate li vi, da biste bilo šta prodali od našeg naoružanja, morate da dobijete dozvolu od četiri ministarstva i dve agencije. To skoro da nema nigde na svetu. I onda slušamo ovde kako država švercuje oružje i kako prodaje ko zna kome i ko zna šta.

Ovo su zakoni u kojima ne bi smelo da bude politike. U redu je, mrzite Vučića, Gašića, mene, u redu je, to je najmanji problem, ali kada govorite o ovim zakonima, govorite o Vojsci Srbije, govorite o BIA, institucijama važnijim od naših odnosa i vaše mržnje. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Po Poslovníku, narodni poslanik Radoslav Milojićić.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJIĆIĆ: Gospodine Arsiću, zahvaljujem na replici.

Reklamiram član 107, govornik je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine i da govori istinu. Ako to važi za narodne poslanike, važi pogotovo za goste i za ministre, koji su ispod narodnih poslanika. Tako da, radi istine, od 2008. do 2012. godine kupljeno je samo sto džipova „diskaveri“, osamnaest aviona „lasta“, avion „embraer“ za snimanje iz vazduha, snajperske puške; kupljeni su padobranci, rakete vazduh–vazduh za avione Mig 29. Urađena je baza „Jug“, u kojoj se obučavaju oficiri za učešće u multinacionalnim operacijama, ne samo iz Srbije i regiona već i čitavog sveta; rekonstruisana je VMA klinika; izgrađeno je pet hiljada stanova.

Gospodine Arsiću, ja vas samo molim da svi ovde, to važi i za mene i za sve druge, govorimo istinu kada govorimo o podacima koji su izuzetno važni. Nije ovde bitno ko je u pravu, već je bitno kako Vojska Srbije živi, u kakvom je materijalnom i svakom drugom stanju. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Milojićiću, zaboravili ste nešto, da vas dopunim: naime, sašiveno je jedno specijalno letačko odelo za ministra Šutanovca onda kada nije bilo goriva za avione.

(Radoslav Milojićić: Povreda Poslovníka.)

Nisam još završio.

(Radoslav Milojićić: Povreda Poslovníka.)

Samo sam vas dopunio, ništa više.

Da li želite da se o prethodnoj povredi Poslovníka Skupština izjasni?

(Radoslav Milojićić: Da.)

Izvolite, kolega Milojićiću.

RADOSLAV MILOJIĆIĆ: Gospodine Arsiću, vi ste dugo u Parlamentu. Prvo, nije korektno to što vi radite, ali mi smo navikli na to. Ja sam ovde rekao šta je kupljeno i nabavljeno za Vojsku Srbije i rekao sam da je Vojska Srbije u izuzetno teškoj materijalnoj situaciji.

(Predsedavajući: Samo recite po kom članu?)

Član 100.

(Predsedavajući: I prethodni je bio 100, je l' tako?)

Ne. Molim vas, uključite se u sednicu, ako vam to kapaciteti dozvoljavaju.

(Predsedavajući: Ja sam uključen.)

Vi ste meni na to što sam govorio o tome kako Vojska Srbije živi rekli da ja nemam kose. U redu je, ja nemam kose, ali Vojska Srbije i dalje ima najniže plate u regionu.

Molim vas da se uozbiljite na ovako važnoj sednici i da govorimo o temi. To što vi želite da napravite ovde incident neće pomoći pripadnicima Vojske Srbije... (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Milojeviću, vi ste upravo pravo na povredu Poslovnika iskoristili kao pravo na repliku dva puta. Ja sam vas pustio. Vi ste replicirali ministru na njegovo izlaganje.

(Radoslav Milojević: Ne, povreda Poslovnika, ministar nije govorio istinu.)

Još ste, maltene, optužili ministra da laže.

(Radoslav Milojević: Ne, samo da ne govori istinu.)

Šta je istina? To je sukob argumenata i deo diskusije, a ne povrede Poslovnika.

Povredu Poslovnika, narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Predsedavajući, povredili ste član 103. Naime, kada ste dopunili povredu Poslovnika koju je izneo gospodin Milojević, vezano za taj kombinezon, zaboravili ste da kažete da je morao da bude angažovan i geometar da bi izvadio meru za taj kombinezon, tako da je to bio ekstra trošak oko tog kombinezona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Komlenski, ne znam za geometra, ali znam da su piloti sakrili taj letачki kombinezon svom ministru, Draganu Šutanovcu.

(Aleksandra Jerkov: Arsiću, javite se za reč.)

Odgovaram kolegi poslaniku na povredu Poslovnika.

Ne mora da se izjasni Narodna skupština.

Gospodine Aleksiću, po kom osnovu?

Ministru, pravo na repliku. U redu.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, gospodine predsedavajući.

Pošto je ministar maločas optužio mene da ja lažem i ne govorim istinu, dužan sam samo da ga pozovem da pročita naslovne strane ovih predloga zakona koji su ušli u Skupštinu. Ja ću pročitati prvu tačku dnevnog reda, gde se kaže – Predlog odluke o usvajanju Godišnjeg plana upotrebe Vojske i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama u 2018. godini, sa predlogom da se, na osnovu člana 167. Poslovnika Narodne skupštine, donese po hitnom postupku. I tako druga tačka, i tako treća i tako devet tačaka, sve po hitnom postupku. Ovo je materijal koji je potpisala Ana Brnabić, predsednica Vlade, gospodine ministre. Toliko o tome ko ovde govori istinu, a ko ne govori.

Što se tiče toga da li sam ja uvredio vojnike na bilo koji način, mislim da nisam. Vojnici nisu tema. Ovde ste tema vi, ovde je tema politika koju vi sprovodite u Ministarstvu prema profesionalnim pripadnicima Vojske Republike Srbije.

Kada govorite ovde o „Petoletki“ iz Trstenika, ja ću vas podsetiti da je „Namenska“ samo jedan deo od dvanaest fabrika koje su u okviru tog holdinga poslovale. Preživele su i ratove i sankcije i ekonomske krize od 1949. godine, ali nisu vlast Aleksandra Vučića i 2016. godine je najveći deo otišao u stečaj.

Juče sam podneo predlog zakona za formiranje anketnog odbora, da se utvrde činjenice ko je odgovoran, pa da vidimo zašto, na koji način i šta danas te fabrike u Trsteniku rade u sklopu privatne firme koju ste vi formirali i koja se lažno predstavlja kao nekadašnja „Prva petoletka“. Nasledila je ugovore sa kupcima, koristi repromaterijale, poluproizvode i robu koja je ostala u magacinima, u dogovoru sa stečajnim upravicima i Agencijom za licenciranje stečajnih upravnika. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Po Poslovníku, narodni poslanik Milena Turk.
Izvolite.

MILENA TURK: Zahvaljujem, predsedavajući.

Reklamiram povredu Poslovníka, člana 107, ponovo dostojanstvo Narodne skupštine, jer je moj prethodni govornik pokušao da obmane javnost iznošenjem delimičnih činjenica ili neistina.

Kada je reč o fabrici „Prva petoletka“, podsetila bih da je fabrika primila blizu trideset miliona sredstava Fonda za razvoj, koji su bili namenjeni unapređenju proizvodnje, bez ikakvog plana o trošenju, bez nabavke bilo koje mašine. Najmlađa mašina je bila starija od mene, znači, trideset godina minimum. Za sve to vreme, samo su otpušteni radnici, osim u kampanjama, kada su na silu zapošljavani mahom režijski radnici.

Dakle, fabrika je za sve to vreme, dok su u Nadzornom odboru sedeli prethodni govornik, njegova uža rodbina i ostali članovi URS-a, i sve to ćutke gledali i aminovali, napravila dugove od 120.000.000 evra. Kada su istekli svi rokovi privatizacije, koje je inače Dinkić zadao, koju smo mi samo produžavali, ispostavilo se da su dugovi tri puta veći od vrednosti same fabrike. U zakonskim okvirima i onome što je moglo da se uradi, urađeno je jedino moguće a to je da su radnici preuzeli fabriku, da su se okupili i sada već dve godine posluju pozitivno, plaćaju i struju, i vodu, i poreze i doprinose, sve ono što fabrika nikada nije plaćala.

Ono što nas je najskuplje koštalo jeste kampanja tadašnjeg predsednika opštine, odnosno prethodnog govornika, koji je sve vreme govorio pogrđno i o Trsteniku i o fabrici. Čak postoji jedan članak u novinama „Kamen oko vrata državi“, koštao je 144.000 dinara novca građana Trstenika. Nisam sigurna da bi se oni složili da toliko košta članak „Kamen oko vrata državi“, a koliko je zapravo koštao Opštinu Trstenik i radnike „Petoletke“, tek će vreme da pokaže. Hvala.

PRESEDNİK: Po Poslovníku ili replika?
Dobro, po Poslovníku.

Izvolite.

MIROSLAV ALEKSIĆ: To je bila reklamacija Poslovnika, gospođo predsedavajuća. Dobro je da ste došli tu. Inače, reklamiram član 103. jer je vaš prethodnih sve vreme dozvoljavao kolegama poslanicima da kroz reklamaciju Poslovnika praktično meni repliciraju. Najgrublje su povredili Poslovnik o radu, odnosno predsedavajući, govoreći raznorazne optužbe na moj račun, lične prirode, kakve god hoćete, zaboravljajući i preskačući svesno sve one koje im ne odgovaraju, kao što su, recimo, sadašnji predsednik Opštine iz SNS-a i njegova žena, koji su bili u upravnim odborima „Prve petoletke“ i u ovom fondu o kome govori ovaj gospodin, pa zaboravi ženu aktuelnog predsednika Opštine iz SNS-a itd.

Dakle, to je grubo kršenje Poslovnika i tendenciozno govorenje stvari koje nisu istinite, sa idejom da se ono što sam ja ovde govorio obesmisli na jedan način kroz kršenje rada i dostojanstva ovog parlamenta.

Ja vas molim da ubuduće vi kao predsedavajuća sedite tu ili upozorite vaše predsedavajuće, potpredsednike koji vode sednicu, da se ponašaju u skladu sa Poslovníkom.

PREDSEDNIK: Želite da glasamo o ovoj povredi?

Hvala.

Reč ima Aleksandar Vulin.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Samo da pojasnimo neke stvari. Naravno, sve što je ovde rečeno, što je nabavljano od oružja, ne može da se po vrednosti meri sa jednim „migom“, a ne sa nečim više. Uostalom, svaki pripadnik Vojske zna da sada po prvi put ima dve uniforme, ima nove čizme, a da o tome nije mogao ni da mašta u vreme kada su terali naše borce i naše oficire iz Vojske.

Oni koji su se hvalili da im je najveći uspeh to što su oterali tolike načelnike Generalštaba u Hag i otpustili toliki broj borbenih oficira teško da mogu da razumeju ovo o čemu govorimo. Pa zato, znate, kad kažu avioni „lasta“, avioni „lasta“ su sada uvedeni u naoružanje, i to šest komada. Sada, zato što su morali da prođu sve ono što je potrebno da bi jedan avion ušao u naše naoružanje, da se isprave sve greške, da se popravi, da se uradi, da sve bude kako treba. Sada su ušli, ne tad. Dakle, sada je ušlo tek šest aviona „lasta“.

I, samo da vam kažem, oni su od silne hvale nabavili znate koliko raketa za „migove“? Osam. Znate koliko ćemo mi? Mnogo više. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Niko se više ne javlja od ovlašćenih ili se javlja? Moram da znam da planiram sednicu ili da pređem na listu.

Dobro, reč ima Radoslav Milojević.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala.

Dame i gospođo narodni poslanici, poštovani građani, poštovani oficiri, danas imamo izuzetno važne teme na dnevnom redu. Nadam se da će svi

poslanici adekvatno učestvovati u raspravi, da nećemo govoriti o onim stvarima koje skreću sa ovako izuzetno važne teme, i ne samo jedne, već je ceo dnevni red izuzetno važan.

Pred nama je set zakona i ja se nadam da će javnost, pre svega, shvatiti namere Srpske napredne stranke. A namere su da pored nekoliko kvalitetnih zakona o Vojsci, ne svih, prođe neopaženo i Zakon o BIA, te je moja obaveza kao narodnog poslanika koga su građani izabrali i poslanika Demokratske stranke da skrenem pažnju javnosti i na one zakone koji su prihvatljivi za DS, a to su pre svega zakoni o učešću naše vojske u multinacionalnim operacijama, i one zakone koji nisu prihvatljivi za politiku DS, a to je pre svega Zakon o BIA.

Meni je zaista žao što jedan vrstan stručnjak kakav je gospodin Panić, koji sedi ovde s nama, nije izabran za direktora BIA. Mnogo bi manje napada bilo na ove zakone da je gospodin Panić, apolitična ličnost, kao čovek iz struke postavljen na ovu odgovornu funkciju, a da to nije gospodin Bratislav Gašić, koji je visoki funkcioner Srpske napredne stranke. Naravno da imam opravdan strah da će BIA potpasti pod rukovođenje SNS-a, što nije dobro za bezbedonosne službe u celini a nije dobro ni za građane Srbije.

Imamo ispred sebe Predlog odluke o učešću Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama za 2018. godinu. Slušao sam pažljivo izlaganje ministra Vulina, koji je rekao, i molim ga da me ispravi ako grešim, da trenutno imamo 328 pripadnika koji učestvuju u multinacionalnim operacijama.

Poštovana gospodo, sada je skoro 1. maj, peti mesec u 2018. godini. Demokratska stranka podržava učešće naše vojske u multinacionalnim operacijama, ali postavljam jedno opravdano pitanje – zašto nismo doneli odluku o učešću naše vojske u multinacionalnim operacijama krajem decembra ili u decembru 2017. godine? Da li ste znali da će se te misije odvijati ili neće? Da li mi sada donosimo retroaktivnu odluku, a pripadnike Vojske Srbije ste već uputili na rad i učešće u multinacionalnim operacijama i mirovnim misijama?

Zašto je dobro da Vojska Srbije učestvuje u multinacionalnim operacijama i mirovnim misijama? Ima dosta razloga za to. Pre svega, odredbom člana 5. tačke 4) Zakona o odbrani propisano je da se odbrana zemlje upravo ostvaruje učešćem naše vojske u multinacionalnim operacijama i mirovnim misijama.

Demokratska stranka to podržava, za razliku od vas iz Srpske napredne stranke koji ste do 2012, 2013. godine bili protiv učešća naše vojske; doduše, do 2009. godine preobučeni u dresove Srpske radikalne stranke, ali nam je drago da smo uspeli bar u ovoj oblasti da vas edukujemo.

Mi smo, nažalost, u vreme vlasti sadašnjih vlastodržaca, iste ekipe, samo jedne u drugim dresovima, druge ekipe u istim dresovima, imali uvoz bezbednosti u Srbiju. Mirovne misije su dolazile u našu zemlju kako bi uspostavile red, kako bi smirile zaraćene strane. To je, naravno, jako loše po stanovništvo i čitavu državu. Dolaskom na vlast Demokratske stranke, država

Srbija je postala izvoznik bezbednosti. Naše mirovne misije su počele prvi put da učestvuju u multinacionalnim operacijama i to je ono što je dobro, da smo postali izvoznici bezbednosti. Da Vlada Demokratske stranke i Dragan Šutanovac nisu profesionalizovali i modernizovali Vojsku Srbije, mi ne bismo imali kapacitete da učestvujemo u multinacionalnim operacijama i mirovnim misijama, i to je važno istaći.

Šta je još važno? Važno je da učešće naše vojske u mirovnim misijama i multinacionalnim operacijama prati diplomatska aktivnost. Naravno, tu ne mislim na diplomatsku aktivnost kakvu propagira ministar Vulin, diplomatsku aktivnost konflikta i svađe, već mislim na jednu ozbiljnu strategijsku diplomatsku aktivnost, gde će država od učešća naše vojske u multinacionalnim operacijama i mirovnim misijama imati što ekonomske što strateške benefite i koristi. Nadam se da je to svima nama koji živimo u ovoj državi primarni cilj, bez obzira na to ko je na vlasti.

Moram da istaknem da su upravo Vlada koju je predvodila Demokratska stranka i tadašnji ministar odbrane otvorili sjajnu vojnu bazu „Jug“ kod Bujanovca, koja služi da se sertifikuju oficiri ne samo iz naše države i regiona već i čitavog sveta za učešće u multinacionalnim operacijama kopnenih vojski, i to je ono što je dobro. Takođe, Vlada Demokratske stranke je 2012. godine u Parizu potpisala bilateralni sporazum – molim vas da odgovorite ako nešto od toga nije tačno – koji je potpisao tadašnji ministar odbrane, gde su se po prvi put naši oficiri rečnih jedinica ukrkali na francuski brod „Floreal“ i učestvovali u multinacionalnim operacijama rečnih jedinica.

Međutim, ono što je bitnije od učešća naše vojske u multinacionalnim operacijama, to je, gospodine ministre, kako žive pripadnici Vojske Srbije, a ima ih oko 37.000. I sami ste rekli da ukupno sedamsto pripadnika Vojske Srbije učestvuje u multinacionalnim operacijama, u različitim etapama, a u ovom trenutku oko trista pripadnika Vojske Srbije. Meni je stalo, naravno, i do tih pripadnika koji učestvuju u multinacionalnim operacijama, ali moramo da vidimo kako realno živi onih 36.700 pripadnika Vojske Srbije koji ne učestvuju u multinacionalnim operacijama, kakav im je životni standard, kakva im je oprema, kakve su im uniforme.

Pre svega, budžet Ministarstva odbrane je, nažalost, jedan od najnižih u regionu. Nažalost, u Hrvatskoj vodnik ima platu devetsto evra; vi znate kolika je plata našeg vodnika, našeg podoficira i naših oficira, doći ćemo i do toga. Ne kažem da ste direktno vi odgovorni za to, ali je odgovorna politika koju vi podržavate već šest godina.

Vi ste, gospodine ministre, peti ministar za šest godina vlasti Srpske napredne stranke. Vojska je sistem, izuzetno kompleksan, izuzetno složen. Vojska u sebi ima, naravno, sem vojnih zadataka, i poljoprivredu, školstvo, zdravstvo. Znači, Vojska nije sistem kojem neko može vrlo lako da uđe u pore. Dovoljno je jednom ministru godinu dana, taman se upozna sa sistemom – vi ga,

vaša koalicija, smenite. Vi ste peti ministar za šest godina vlasti SNS-a. Ono što je simptomatično, to je da je svaki ministar iz SNS-a lošiji od svog prethodnika na tom položaju. Nemate sistematski način za upravljanje Vojskom Srbije, već na godinu dana menjate ministra. To nije dobro ni za sistem odbrane u celini, ni za državu, ni za te ministre koji taman uđu u formacije, u problematiku, u sistem Vojske Srbije, a onda budu smenjeni.

Što se tiče ostalih podataka, 70% civila koji rade u Vojsci Srbije imaju platu od 22.000 dinara. Čovek koji je zaposlen u Vojsci Srbije, civil, na rubu je egzistencije, jer sa 22.000 dinara jedva da može da preživi. Osamdeset dva posto podoficira Vojske Srbije ima platu oko 30.000 dinara. Sedamdeset dva posto pripadnika Vojske Srbije koji napuste Vojsku Srbije to uradi na lični zahtev.

Kao neko ko je služio redovni vojni rok, mogu da kažem da mi je žao zbog toga, jer je Vojska nekada bila institucija sa najvećim poverenjem građana u nju. Sada je Vojska, nažalost, institucija iz koje se beži. Voleo bih da mi kažete zbog čega je tako. Mislim da je to delom i zbog toga što 80% pripadnika Vojske Srbije ima zaradu nižu nego što je prosečna zarada u Srbiji. I mislim da to nije dopustivo u 2018. godini.

Smanjili ste pripadnicima Vojske Srbije plate, smanjili ste pripadnicima Vojske Srbije penzije, ljudima koji su u penziji, smanjili ste pripadnicima Vojske Srbije dnevnice. Da li vojnik koji dođe na izvršenje svog zadatka a razmišlja da li su mu u kući isekli struju, da li može dete da pošalje na ekskurziju, da li je detetu ostavio novac za užinu, može da obavlja svoj posao nesmetano i bude usredsređen na svoj posao? Pa, sigurno da ne može, jer smo svi živi ljudi i naravno da vodimo računa o tome kako živi naša porodica. Prema poslednjoj anketi, 73% pripadnika Vojske Srbije nezadovoljno je svojim materijalnim stanjem.

Na kraju ovog dela o vojnim zakonima, gospodine ministre, nemojte da shvatite ništa loše, ja bih želeo da Srbija ima najbolje moguće rezultate, ne zbog vas i zbog vaše politike, već zbog toga što sam rođen i živim u ovoj zemlji. Naravno da ćemo uvek biti opozicija Srpskoj naprednoj stranci i vama, ali nikada Demokratska stranka neće biti opozicija onome što je dobro za građane Srbije – zato smo i rekli da je u redu da se učestvuje u multinacionalnim operacijama i to ćemo i podržati. No, gospodine ministre, vi nemate legitimitet da obavljate funkciju ministra odbrane. Legitimitet za to postoji na dva načina. Svi se mi bavimo politikom i ministar u bilo kom resoru je politička funkcija. Vi nemate ni stručno zvanje, to bi imao neko od vaših saradnika da je čovek iz struke, a nemate ni političko zato što nikad u životu niste učestvovali ni na jednim izborima.

Malopre ste kolegi Aleksiću rekli da on ima 1%. Neka je i tačno, ali vi nemate ni taj 1% jer nikad u životu niste učestvovali na izborima. Znači šta, ako ja protiv vas igram fudbal, a sa mnom u timu je Kristijano Ronaldo, naravno da ću pobediti. Tako da vi nemate politički legitimitet da se nalazite na mestu na

kome se nalazite. Za to nisu krivi građani Srbije, već vi koji ste to prihvatili, i onaj koji vas je postavio na to mesto bez ikakvog legitimiteta i bez ikakve stručnosti.

Od 2012. godine, tvrdim, unižava se sistem bezbednosti u celini. Ne možete da me ubedite, ni građane Srbije, da nije tako kada o bezbednosti Srbije brinete vi i gospodin Bratislav Gašić.

Ja bih zamolio samo predsednicu Parlamenta, ako možemo da se čujemo, da uvažene kolege ne dobacuju.

Prešao bih sada na izmene i dopune Zakona o BIA, koje su izuzetno važne i molim celokupnu javnost da obrati pažnju na predložene izmene i dopune Zakona o BIA.

Pre svega, zakon koji vi predlažete izuzetno je loš i molim vas da povučete ovaj zakon o izmenama i dopunama Zakona o BIA sa dnevnog reda. S druge strane, čovek koji će sprovesti taj zakon ima niz afera i nije kompetentan da se nalazi na tom mestu. To su dva ključna problema.

Bezbednosno-informativna agencija pre svega mora biti apolitična, a konkursi moraju biti javni i transparentni. Naravno da nisam napadao prošlog puta budžet BIA zato što znam da tamo postoje stvari koje nisu ni za poslanike ni za javnost i ne može sve biti...

Molim vas, možete li da utišate poslanike, zaista?

PREDSIEDNIK: Samo vi govorite koga tačno da utišam od vaših.

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Naravno, kolege iz SNS-a.

PREDSIEDNIK: Pokazivali ste levo na kolegince, pa...

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Mogu li ja da završim, da mi ne oduzimate vreme?

PREDSIEDNIK: Samo vi završite.

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Nismo imali nikakvih primedaba na to što je budžet BIA tajan, već smo imali primedbe na to ko sprovođa taj budžet. Ovim zakonom Bratislav Gašić dobija apsolutnu vlast i apsolutnu moć, bez ikakve kontrole. Nije dobro da jedan čovek ima apsolutnu vlast i apsolutnu moć, bez obzira na to u kojoj je stranci i koja stranka ga je predložila. Mi smo apriori protiv toga, pa makar taj dolazio iz naše stranke. Samo, mi nikada ne bismo predložili ovakve izmene i dopune Zakona o BIA.

Ovde postoji jedna zaista opasna stvar, a to je da će BIA postati agencija Srpske napredne stranke i raditi u interesu SNS-a, što je loše i za njih iz SNS, no oni to još uvek ne shvataju. Ali shvatiće kada budu otišli sa vlasti, jer videli su da se, nažalost po njih a na sreću po sve druge, sve menja.

Sada ću navesti nekoliko ključnih problema što se tiče izmena i dopuna Zakona o BIA. Pre svega, u članu 20b se kaže da o zasnivanju radnog odnosa u Agenciji odlučuje isključivo direktor Agencije, da ne ulazimo u njegovo ime i prezime. Bez ikakvog konkursa, bez ikakve komisije, lično će Bratislav Gašić moći sutra da zaposli sto aktivista Srpske napredne stranke.

Sledeći član koji je takođe problematičan jeste član 20v. To je najproblematičniji član. Molim javnost da obrati pažnju na ovaj član. Ako pripadnik koji radi u BIA dobije otkaz, ima pravo da se žali sudu. Ako ga sud vrati na posao, Bratislav Gašić, tj. direktor BIA, ima diskreciono pravo da ga ne primi na posao. Ovom odlukom i članom 20v direktor Agencije je, kako god se zvao, iznad odluke suda. Time gazimo i Ustav. Nadam se da ste svesni ove činjenice i molim vas da navedene izmene i dopune Zakona povučete.

U članu 20e kaže se da isključivo direktor određuje visinu plate i koeficijent. Znači, tom članu Srpske napredne stranke koga će dovesti u BIA Bratislav Gašić, zaposliti ga bez ikakvih merila i kriterijuma, određiće platu koju on bude želeo i smatrao za shodno.

Još jedan član koji je izuzetno sporan za nas iz Demokratske stranke, to je da će direktor Agencije određivati uslove za sticanje i gubitak zvanja. Mislimo da on nije kompetentan, da nije kvalifikovan da određuje sticanje ili gubitak bilo čijeg zvanja, a pogotovo ljudi koji su ozbiljni i odgovorni i rade profesionalno svoj posao u toj agenciji preko dvadeset godina.

Ovo je jedan skandalozan zakon. Usvajanjem ovog zakona biće bolje samo aktivistima Srpske napredne stranke i kriminalcima koji podržavaju Srpsku naprednu stranku. Molim vas da povučete ove izmene i dopune Zakona o BIA.

Naravno da će u danu za glasanje Demokratska stranka biti protiv ovog zakona.

PREDSEDNIK: Reč ima Aleksandar Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem. Povređen je član 107.

Kriminalci su podržavali i danas podržavaju Demokratsku stranku. Kriminalci su vas 5. oktobra 2000. godine doveli na vlast, bili vaši pajtosi; sa njima ste se kupali na bazenima, dilovali drogu, sklapali poslove, nameštali tendere i opljačkali Srbiju.

Što se tiče partijskih kadrova, Bratislav Gašić ne obavlja nijednu stranačku funkciju u Srpskoj naprednoj stranci od dana kada je postavljen za direktora BIA. A gospodina koji je prethodno govorio pitao bih – koje članske karte su imali šefovi Državne bezbednosti posle 5. oktobra 2000. godine, Goran Petrović, Andreja Savić, Rade Bulatović i poslednji Saša Vukadinović? Jesu li to bile nestranačke ličnosti? Nijedan, apsolutno nijedan; sve partijski kadrovi tada vladajućih stranaka.

Ali ono što je najgore, ako ste primetili u izlaganju prethodnog govornika, to je da se Demokratska stranka i zvanični hrvatski državni vrh takmiče u optužbama Srbije, da je Srbija kriva za rat i raspad bivše Jugoslavije. Prethodni govornik je rekao – dok ste vi (misleći na nas iz Srpske napredne stranke) bili na vlasti devedesetih godina, ovde su bili „plavi šlemovi“. Pa, jesu li „plavi šlemovi“ došli zbog Aleksandra Vučića, zbog Marka Atlagića, zbog Vlade Orlića?

(Radoslav Milojević: Zbog Tomislava Nikolića i SPS.)

Zbog Tomislava Nikolića?

(Predsednik: Hvala, vreme je isteklo.)

Dakle, ja vas molim, gospođo Gojković, da se u srpskom parlamentu srpska država i srpski narod ne optužuju za raspad bivše Jugoslavije, jer ako je iko bio žrtva raspada bivše Jugoslavije, bili su Srbi.

PREDSEDNIK: U pitanju je polaganje zakletve.

Nastavićemo sa raspravom, samo da pristupimo polaganju zakletve.

Poštovani narodni poslanici, podsećam vas da je Narodna skupština Republike Srbije na Trećoj sednici Prvog redovnog zasedanja u 2018. godini, održanoj 19. aprila 2018. godine, donela Odluku o izboru članova Saveta Državne revizorske institucije i da je za predsednika Saveta izabran dr Duško Pejović, za potpredsednika Saveta izabrana je Bojana Mitrović, a za članove Saveta izabrane su Nevenka Bojanić, Marijana Simović i Ljiljana Dimitrijević.

Takođe, podsećam vas da je članom 19. stav 3. Zakona o DRI predviđeno da nakon izbora predsednik, potpredsednik i članovi Saveta polažu zakletvu pred Narodnom skupštinom, čime preuzimaju dužnost.

Molim predsednika, potpredsednika i članove Saveta da pristupe radi polaganja zakletve i da ponove zakletvu nakon mog čitanja.

„ZAKLINJEM SE NA ODANOST REPUBLICI SRBIJI. OBEĆAVAM DA ĆU POŠTOVATI USTAV I ZAKONE. ZAKLINJEM SE ČAŠĆU DA ĆU SVOJU DUŽNOST OBAVLJATI NEZAVISNO, POŠTENO I NEPRISTRASNO I DA NEĆU ZLOUPOTREBLJAVATI SVOJE NADLEŽNOSTI.“

Hvala.

Molim predsednika, potpredsednika i članove Saveta da sada potpišu tekst zakletve.

Dozvolite mi da u svoje ime i u ime Narodne skupštine Republike Srbije čestitam predsedniku, potpredsedniku i članovima Saveta DRI na preuzimanju dužnosti i poželim im uspeh u radu u predstojećem mandatu.

Reč ima ministar.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Hvala.

Što se tiče slanja naših trupa u međunarodne mirovne operacije, Skupština je ta koja odlučuje kada naše jedinice odlaze, kada se vraćaju, kada ih upućuje. Skupština to radi. A mi smo predlog poslali u novembru. Skupština, u skladu sa svojim dnevnim redom, može da odlučuje kako misli da treba. To je njeno suvereno pravo, na koje ne može niko da utiče.

Jedan od razloga zašto donosimo izmene zakona jeste upravo to – da ne bismo morali da opterećujemo Skupštinu i, kada jednom usvojimo da naše jedinice, naše trupe idu u mirovne operacije, a ne menja se karakter mirovnih operacija, da ta odluka važi dokle god traje mirovna operacija, u skladu sa

odlukama koje je Narodna skupština podržala i prihvatila. Dakle, nemojmo onda to napadati, nego hajde da vidimo da je to rešenje koje svakako dobro funkcioniše.

Samo da znate, po svim istraživanjima (ne znam koja ste istraživanja vi gledali), Vojska je sada najpoštovanija institucija u našoj zemlji. A pošto se kod nas rade neprekidno, u inspekcijskom nadzoru se uvek rade anonimne ankete sa pripadnicima Vojske, da znate da nivo zadovoljstva raste. Nije dovoljno, nikada neće biti dovoljno i daćemo sve od sebe da bude bolje, ali da znate da raste. Evo, da se i vi obradujete.

Što se tiče opremanja Vojske, rekao sam već koliko naoružanja smo nabavili. Ali, evo, samo o tim uniformama da govorimo: mi smo, zaključno sa decembrom, naručili i platili 35.000 čizama i 22.000 pari uniformi, naručili i platili. Svaki pripadnik aktivne vojske imaće dva para uniformi i nove čizme. To nije bilo od JNA. Trebalo bi, valjda, svi da se obradujemo tome.

Znate, činjenica je, i to nije ništa sporno, da plate moraju... Mi bismo voleli da budu veće, ali su plate veće nego što su ikada bile. Godine 2012. profesionalni vojnik je primao 33.000 dinara, danas 39.764 dinara; 2012. godine podoficir je imao prosečnu platu 43.686 dinara, danas 52.824 dinara, oficir 63.428, danas 74.030. I računajte bez inflacije; nema inflacije, nema obezvređivanja dinara. Imamo najnižu inflaciju i najniži evro ikada. Dakle, to svakako govori da se trudimo da poboljšamo kvalitet.

Trudimo se, evo, samo da vam kažem jednu sitnicu koja znači vojnicima. Ne znači ništa nama koji nismo u samoj Vojsci Srbije, koji ne kupujemo u kantini, koji se ne hranimo u kantini. Imamo najniže cene u kantinama ikada. U vreme vlasti te stranke o kojoj ste vi govorili cene u kantinama su bile iznad cena u prodavnicama! Sad više nisu. Sad su onakve kakve treba da budu, pa i to utiče na standard vojnika i standard života.

Znate, za ukupno povećanje plata u Vojsci Srbije izdvojeno je oko dve milijarde dinara, i nešto preko toga. Samo vojni penzioneri, o kojima ste ovde govorili, koji su tužili državu Srbiju zbog odluka ministra Šutanovca koje je Ustavni sud proglasio neustavnim, dobili su od države Srbije preko pet milijardi dinara. Znači, dvogodišnje povećanje plata u Vojsci Srbije nam je otišlo na penale zato što ministar Šutanovac nije hteo da sprovodi Ustav i zakon. Samo to. Kad govorite o standardu vojnika i penzionera, setite se i ovoga; samo ovde je država Srbija izgubila pet milijardi dinara, koje je dala na penale. Najvećim delom sredstva su otišla na sudske troškove, na advokatske troškove. Dobar deo smo spasili zato što smo se vansudski dogovorili sa penzionerskim udruženjima da nas ne bi tužili do kraja, jer to su ljudi koji vole svoju državu i koji su bili spremni da učestvuju u tome da pomognu svojoj državi.

Dakle, pet milijardi dinara smo sa svim ovim izgubili zato što vaš ministar nije bio u stanju da poštuje Ustav i zakon. To je odluka Ustavnog suda, a ne moja ili bilo koga drugog.

Naravno da se ja ovde optužujem za nekakvu nediplomatičnost, zato što ne volite istinu. Ja ne razumem kakva je to diplomatija u kojoj se ne govori istina. Šta sam ja to pogrešno rekao? To je kao kad slušam gospodu iz Hrvatske, koja uvek kažu „ima teške ili zapaljive izjave“, a nikad ne kažu koje su to izjave. Zar nije Alojzije Stepinac bio vikar ustaške vojske? Zar je sramota reći istinu? Zar nije činjenica da su se na grobu jasenovačke dece pojavile zastave „Za dom spremni“? Da li treba ćutati, da se pravimo zbog diplomatije da se to nije desilo?

Ova vlast, koju vodi Aleksandar Vučić, nije vlast koja je ... Citiram Borisa Tadića: „Mi Srbi smo za prsa krivlji za rat u Hrvatskoj.“ To nije takva vlast. Mi nismo ti. Da opet citiram, sećate se razgovora sa „dragim Ivom“... E pa, znate, u vreme kada smo mogli da rešimo pitanje imovinskih prava Srba proteranih iz Hrvatske, kada smo mogli da rešimo pitanje njihovih penzionih prava, njihovog radnog staža, u vreme kada je Evropska komisija rekla hrvatskoj državi da mora najpre o svim ovim pitanjima da se dogovori sa srpskom državom pa tek onda da uđe u EU, mi smo govorili o „dragom Ivi“ i džentlmenski rekli: „Sve ćemo to rešiti kada postanete članica EU“.

Kao što vidite, postali su članica Evropske unije, umeju nas da zadržavaju na tom putu, a nisu nam učinili ništa od ovoga što smo tražili. Imovinska prava nisu rešena, penzije nisu rešene, nisu rešena pitanja radnog staža. Nije rešeno ništa od onoga što smo mogli da rešimo tada kada je trebalo da govorimo istinu i budemo hrabri. Mi smo tad govorili „dragi Ivo“ i da smo „za prsa krivlji za rat“ i, zbog svega toga, „sačekaćemo kada postanete član EU“. Oni su član EU, a mi smo ostali bez penzija, imovine i svega ostalog bez čega su ostali Srbi u Hrvatskoj. To ova vlast neće. Hvala.

PREDSEDNIK: Vladimir Đukanović je tražio repliku na početak izlaganja Radoslava Milojevića.

Izvolite.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Znate, kad neko priča o životu pod nekom vlašću... Pročitaću vam, nadam se da se svi sećate te tragedije radnika „Glutina“ Mileta Čavića; 49 godina je imao, zapalio se ispred Skupštine ovde; brзом intervencijom pripadnika obezbeđenja spasen mu je život, ali on je rekao sledeće – ne date mi da se zapalim, ali ne možete me sprečiti da se bacim s mosta; ja se kući ne vraćam, nemam čemu da se vratim, jutros sam uzajmio za hleb i više ne mogu tako da živim. Radi se o radniku Veterinarskog instituta „Glutin“. U vreme vaše vlasti je tako čovek živeo.

Imamo i primere da su pripadnici Vojske zbog potpune nemaštine u vašem periodu skakali sa zgrade, i to sa čitavim porodicama. O tome ne želite da govorite.

Gospodine Vulin, meni je drago da ste vi sada izneli ove podatke koji su veoma važni, da se ovde nekom podiže plata i da nikada veće plate u sistemu bezbednosti nisu bile. I moramo još više novca da uložimo. Ono što je ključno,

mi ne moramo da pozajmljujemo novac i da zadužujemo državu da bismo nekome isplatili platu ili penziju vojnim osiguranicima koji su otišli u penziju. Oni su to radili, besomučno su zaduživali ovu državu i tako kupovali, zapravo, glasove pojedinih pripadnika naših oružanih snaga. Mi to ne radimo, iz realnih izvora podižemo ljudima plate, životni standard, i podizaćemo još više.

Drago mi je što je gospodin Vučić najavio da će baš sistemu bezbednosti, odnosno našim snagama bezbednosti podizati plate i, naravno, podizati nivo operativnog rada, u smislu bolje tehnike. U njihovo vreme nisu imali ljudi ni za čizme, a danas imamo i novu opremu, i nove uniforme, i novu tehniku, i nove puške i mnogo toga što je zaista dobro. Zato je ovo nešto što je mnogo bolje nego što je bilo u njihovom periodu.

PREDSIEDNIK: Hvala.

(Radoslav Milojević: Replika.)

Kome tačno?

(Radoslav Milojević: Na pomen DS-a, gospodin Martinović.)

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Prvo, Demokratska stranka nije došla na vlast 2000. godine tako što ju je neko doveo, već izbornom voljom građana i građanki Srbije, gospodine Martinoviću.

Pod broj dva, ko koga podržava, u prilog tome govori to da vi najubedljivije pobjede na izborima ostvarujete upravo u zatvorima. U zatvorima ostvarujete najubedljivije svoje pobjede, tako da to govori u prilog tome ko vas podržava.

Mislim da nije fer da se vi poredite, da je Srpska napredna stranka i sadašnja vlast, narod i Vojska. Niste, niti ćete biti nekad, niti ste bili u prošlosti. Svi mi, građani Srbije, Vojska Republike Srbije, nemamo veze s vašom politikom, samo smo devedesetih godina plaćali cenu vaše politike, i to je velika razlika. Velika je razlika u tome.

Gospodine ministre, voleo bih da mi kažete gde vi živite. Znam da je vama kao ministru odbrane teško da odete u prodavnicu, ne zato što ste lenji, da me ne shvatite pogrešno, već zbog celog sektora obezbeđenja i svega toga. Znam tačno gde živite i koliko je teško radnicima koji rade u zgradi preko puta. To je sve normalno, bez obzira na to ko je ministar odbrane, ne ulazim u to. Ali ulazim u činjenicu da ste rekli da nema inflacije. Da li neko vaš odlazi u prodavnicu pa vam prenosi neke podatke kako građani žive? Znam da vi od vaših besnih automobila i kožnih fotelja ne vidite da građani Srbije nemaju da daju svojoj deci za ušinu, ali vas molim da se spustite u realnost.

Gospodinu Đukanoviću ne želim da odgovaram. Koristite tragediju da biste se ovde politički obračunavali. To je ispod svakog nivoa diskusije.

PREDSIEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, da je Demokratska stranka legalno došla na vlast 5. oktobra 2000. godine, onda ne

bi upali u zgradu tadašnje Savezne skupštine i zapalili kompletan izborni materijal Savezne izborne komisije.

A ja pozivam vas iz Demokratske stranke da pokažete izborni materijal po kome ste vi pobedili na izborima koji su održani 24. septembra 2000. godine. Tog izbornog materijala nema, jer ste ga zapalili i proglasili, uz pomoć Čumeta, Legije, „zemunskog klana“, „surčinškog klana“ itd., pobjedu Vojislava Koštunice u prvom krugu. To je jedna stvar.

Druga stvar, Demokratska stranka se takmiči sa najekstremnijim pripadnicima hrvatske političke elite u optuživanju Srbije i srpskog naroda za raspad bivše Jugoslavije. Da li ste vi svesni? To što vi tvrdite, to više ne tvrdi ni tužilaštvo Haškog tribunala.

Ne znam da li vi čitate dnevnu štampu, juče je tužilaštvo Haškog tribunala u raspravi po žalbi u postupku protiv Radovana Karadžića priznalo da je Alija Izetbegović, da je armija BiH granatirala sopstveni narod u ulici Vase Miskina, da je armija BiH granatirala pijacu na Markalama! I vi se pojavite u 2018. godini i kažete – zbog vas iz Srpske napredne stranke su došli „plavi šlemovi“. Kako vas, bre, nije sramota?

PREDSEDNIK: Vreme.

Aleksandar Marković.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Povreda Poslovnika, član 107 – govornik je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine.

Povređeno je dostojanstvo Narodne skupštine, povređeno je dostojanstvo oficira Vojske Srbije, povređeno je dostojanstvo svih vojnih lica ali i svih građana. Predstavnici stranke koja je sistematski i planski uništavala Vojsku Srbije decenijama, dvanaest godina, od 2000. do 2012. godine, sistematski i planski, temeljno uništavala Vojsku Srbije, danas zameraju, spočitavaju i iznose neke kritike na račun Vojske Srbije.

Pa i prethodni govornik je poznat samo po aferi koju je zajedno sa predsednikom njegove stranke imao kada je reč o prodaji Doma Vojske u Smederevskoj Palanci 2011. godine. Dakle, visoki funkcioner Demokratske stranke Radoslav Milojević Kena i Dragan Šutanovac, koji je tada bio ministar odbrane, učestvovali su u sumnjivom poslu kupoprodaje Doma Vojske u Smederevskoj Palanci, kojim su Opština i država oštećeni za 13,5 miliona dinara. Kupili su od Ministarstva odbrane Dom Vojske, tada je bio ministar Dragan Šutanovac, a onda ga prodali duplo jeftinije firmi „Delez Srbija“. Time je Opština Smederevska Palanka oštećena za 13.695.000 dinara.

Dakle, nije njima stalo ni do materijalnog položaja vojnika ni do stanja u Vojsci Srbije; njima je samo bio bitan njihov interes, kako da naprave kombinaciju, kako da zloupotrebe budžet, kako da otmu neke pare i od Vojske i od građana Srbije. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Poslaniče, ovo je bila replika. Počeli ste sa objašnjenjem zašto sam povredila član 107. a onda ste ušli u repliku, tako da mi je teško da prepoznam da sam ja tu doprinela povredi člana 107, odnosno povredi dostojanstva Narodne skupštine.

Molim vas da ne glasamo o tome.

Dala sam repliku Radoslavu Milojeviću na povredu Poslovnika Martinovića, te time jesam povredila Poslovnik, ali se niko toga nije setio. To sama prijavljujem.

(Vladimir Orlić: Replika, lično pominjanje.)

Replika?

Šta kažete?

(Vladimir Orlić i Vladimir Đukanović: Lično pominjanje.)

Pustite malo da vodim sednicu. Ne znam zašto mi je poslanik ustao i stoji, bez da sam mu dala reč.

Imam još prijavljenih.

Samo polako, da završimo jedan krug pa da ocenim da li da idemo u treći krug itd.

Vladimir Đukanović pomenut je lično, je l' tako?

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Pomenut sam naravno, predsedavajuća. Zaista je skandalozno šta je neko malopre izjavio. Rečeno mi je da ovde zloupotrebljavam tragediju a, uzgred budi rečeno, citirao sam čoveka koji je pokušao samoubistvo, citirao sam šta je izjavio.

A rekao mi je čovek koji inače svako malo koristi da nam ovde kaže kako je dečak izvršio samoubistvo jer nije imao za užinu. I, onaj koji je inače učestvovao u kreiranju afere „Helikopter“, gde su na najgori mogući način zloupotrebljavali tragediju koja se dogodila kako bi vodili kampanju protiv Bratislava Gašića. Mesecima su to radili. On priča o tome da li neko zloupotrebljava tragediju! Kako vas, bre, nije sramota? Imate li stida makar malo?

Naravno, kada govorimo o nekakvoj popularnosti, pa vi, gospodine, u rođenom Glibovcu ne možete da pobedite! Izgubili ste ubedljivo jer je tamo Srpska napredna stranka, u mestu gde vas najbolje poznaju, dobila skoro 60%, u vašem selu, a vi niste dobili ni 15. Nije vas stid da vi nekome nešto pričate? Hvala vam.

PREDSEDNIK: Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala.

Prvo, ja sam dobio 40%, tako da i tu niste izgovorili istinu.

S druge strane, da neko ima malo stida, a da je član SNS-a, bilo bi ga sramota pred ovim časnim oficirima da izgovori reč – helikopter. Molio bih prethodnog govornika da kaže, Vladimira Đukanovića, kako sam ja učestvovao u aferi „Helikopter“. Da nisam možda ja bio ministar odbrane, general ili komandant Ratnog vazduhoplovstva?

Zaista, neistine koje ovde izgovarate mogu da se porede samo sa braćom Grim.

Naravno da smo mi iz Demokratske stranke ponosni na svoju dugogodišnju istoriju – sledeće godine će biti sto godina od osnivanja Demokratske stranke – pogotovo zato što se razlikujemo od vas, jer smo se devedesetih godina zalagali za mir, za razgovor, da se problemi među narodima rešavaju za zelenim stolom, a ne izazivanjem sukoba, za šta ste bili vi i za šta je odgovorna vaša politika lično.

Imam ćerkicu koja ima pet godina i ona zna jedno pravilo – da za sve što uradiš u životu moraš da odgovaraš. Ali, to je odlika časnih ljudi, a ne onih ljudi koji nemaju ni stida ni obraza.

PREDSEDNIK: Vladimir Đukanović.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Dakle, jasno je da čovek nema nikakvog stida, mrtav hladan je izgovorio nešto što... Valjda je kompletna javnost videla kako je učestvovao u kreiranju afere „Helikopter“. Pa, valjda svi znamo šta ste sve govorili ovde u Skupštini. Ne znam zašto se sada stidite toga. Ili vas je možda sada naknadno sramota?

Kao što lažete i za svoj rezultat. Uzgred budi rečeno, najbolje su vas građani u vašem mestu, u vašoj opštini ocenili kakvi ste, jer ste prošli kao bosci po trnju na tim izborima.

Ono što je ključno, vi pričate od devedesetim godinama... Pa vaš lider je okretao vola na Palama, bre! Prkosio NATO avionima. To ste zaboravili sad. I to sa Radovanom Karadžićem, koga ste tada smatrali, kao, velikim prijateljem Demokratske stranke. Ne znam zašto ste ga se odrekli tako. Vi ste 1993. godine bili na Palama i dok je bilo NATO bombardovanje vi ste okretali vola na Palama, vaš predsednik stranke. Da li ga se odričete danas? Da ne pričam o tome kada je drugo bombardovanje Republike Srpske bilo, kada je drugi vaš lider, Boris Tadić, organizovao skupove ispred Američke ambasade... Mene kao đaka je vodio tamo i govorio – Klintone, mirotvorče, koliko si srpske dece danas pobio? Što se stidite danas toga? Kako vas nije sramota?!

Prema tome, očigledno neko ima naknadnu pamet i samo koristi priliku, političku naravno, da zloupotrebljava razne tragedije i dobija naknadnu pamet kako bi ovde građanima plasirao laži. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Aleksandar Martinović, replika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Kaže prethodni govornik da slave sledeće godine sto godina od osnivanja Demokratske stranke. Ja mislim da se Ljuba Davidović i Milan Grol u grobu prevrću kada vide ko danas u Skupštini Srbije predstavlja tu Demokratsku stranku. Od Ljube Davidovića i Milana Grola do Kene – put popločan suzama, bolom, užasom, kriminalom, pljačkaškim privatizacijama itd.

Ja bih sada pitao ovog genijalca iz Glibovca da mi kaže tačno, da ne govori uopšteno „vi ste krivi, vi ste krivi“ – ko je tačno od Srba kriv za raspad

bivše Jugoslavije? Šta smo mi to Srbi uradili pa se raspala bivša Jugoslavija? Šta smo mi to uradili?

Mi smo do poslednjeg trenutka bili za očuvanje celovite Jugoslavije. Jesmo li mi prvi formirali paravojne formacije, ili su to uradili Franjo Tuđman i HDZ u Hrvatskoj još 1990. godine? Da li je Vojna kontraobaveštajna služba snimila Martina Špegelja kako objašnjava svojim saradnicima kako su se naoružavali iz Austrije, Mađarske, nabavljali „kalašnjikove“ itd.? Da li se sećate šta je govorio tadašnji ministar unutrašnjih poslova Hrvatske Josip Boljkovac – „Pokucajte na vrata oficirima JNA, kada otvore vrata, pucajte im u glavu“? I sada smo mi Srbi krivi za raspad bivše Jugoslavije?!

Vi pojma nemate. Vi pojma nemate! Vi brukate sopstvenu državu. Mislim da neće proći mnogo vremena da će Demokratska stranka reći da su Srbi krivi i za genocid u Jasenovcu....

(Predsednik: Hvala.)

... I u Staroj Gradiški...

(Predsednik: Vreme, hvala.)

... I tako dalje.

(Predsednik: Vreme, zahvaljujem.)

Uхватite se ruku podruku sa ustašama, idite...

(Isključen mikrofon.)

PREDSIEDNIK: Hvala.

(Radoslav Milojević: Na šta ovo liči, da nas poredi sa ustašama? Da li ste vi čuli šta je rekao?)

Niste primetili da sam isključila mikrofon i da poslanik nije više imao vremena. Niste, zato što nećete da primetite. Zato što nećete da primetite.

(Radoslav Milojević: Ne, nego da mu date opomenu.)

Nemojte da vičete. Ili ćemo da nastavimo ovu raspravu ili da idemo kući. Želite repliku?

Reč ima Radoslav Milojević.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Želim prvo objašnjenje zašto za ovaj sraman govor poslanik nije dobio opomenu minimum, ili isključenje sa sednice. Da li ste čuli šta je rekao gospodin Martinović? I to vas ne zanima? Sada potvrđuje da je rekao istinu. Stvarno je sramno to što se pravite da niste čuli zato što ne smete da mu izreknete opomenu.

Mi smo ponosni na svog predsednika Demokratske stranke i prvog demokratskog premijera Srbije, koji je dao život za ovu zemlju, koji je u vaše vreme, dok ste vi zagovarali ratove, njega proglasili izdajnikom i svakog ko je bio protiv rata 1999. godine, morao zbog toga da pobjegne iz zemlje, zbog vaše ratnohuškačke politike koja je 1998. i 1999. godine i dovela do ovoga.

Da, ja sam ponosan što sam iz sela i ponosan sam što sam iz sela Glibovac. I ponosan sam na sve ljude koji se nalaze i u selima i u gradovima. Nisam kao vi, kao pokondirena tikva, pobjegao iz svog sela, kupio stan u

Beogradu i sada se pravim Beograđanin. Da, ja sam Šumadinac iz centralne Srbije i ponosan sam na to čemu se vi rugate.

Ono što mogu vama da kažem jeste da se mi ne odričemo nijednog svog predsednika stranke, bez obzira na to da li je to Zoran Đinđić, Grol, Ljuba Davidović, Dragan Đilas, Bojan Pajtić. Ponosni smo na sve te ljude, jer ono što su oni uradili za Srbiju vi nećete moći ni da shvatite, nikada. A vi ste se odrekli prvo Šešelja, sada ste se odrekli Tomislava Nikolića, a odreći ćete se vrlo brzo i Vučića. To je razlika između nas i vas.

PREDSEDNIK: Reč ima Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Vidim da se prethodni govornik...

(Radoslav Milojević: Ja ga nisam pomenuo.)

PREDSEDNIK: Rekli ste da je pokondirena tikva.

(Radoslav Milojević: Kome?)

Nemojte, molim vas, pustite me da vodim sednicu. Kada budete vi vodili, vodite kako ...

(Radoslav Milojević: Ako ste ga vi prepoznali da je pokondirena tikva, slažem se.)

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Vidim da se prethodni govornik mnogo iznervirao. Samo polako, nemojte da padate u vatru, nije to dobro ni za fizičko ni za psihičko zdravlje.

Mislim da su sada svi narodni poslanici i svi građani Srbije čuli šta je rekao naslednik Ljube Davidovića i Milana Grola, da je zbog ratnohuškačke politike Srbije ...

(Radoslav Milojević: Srpske napredne stranke, ne Srbije.)

... Dobro, Srpske radikalne stranke, dakle, 1998. i 1999. godine došlo do NATO agresije.

Sada se vraćamo na ono što je maločas rekao gospodin Vulin. Nije odgovoran Haradinaj, nije odgovoran Hašim Tači, nisu odgovorni oni koji su vadili Srbima organe u „žutoj kući“, nije odgovorna OVK, vi Srbi ste odgovorni za to što je došlo do oružane pobune Šiptara na Kosovu i Metohiji, vi ste huškali na rat i zbog vas, zlih i pokvarenih Srba, NATO je morao da interveniše.

To je zvanična politika NATO-a iz 1999. godine. Ali u tu politiku danas, u 2018. godini, ni NATO više ne veruje. Sada i oni koji su bili najžešći albanski lobisti u Americi tvrde da su ljudi koji danas vode tzv. republiku Kosovo narkodileri, kriminalci i ratni zločinci. Vi ste poslednji koji veruje u to da je Srbija odgovorna za to što ju je NATO bombardovao 1999. godine.

PREDSEDNIK: Hvala.

Poštovani poslanici, kako tačno sat vremena vodimo raspravu koja se ne odnosi na dnevni red i vidim po listi prijavljenih, koji se osim Komlenskog nisu javili da diskutuju o tačkama dnevnog reda i predlozima zakona, određujem pauzu od pet minuta.

Sat vremena traje ova rasprava, uvažena koleginice, sat vremena traje ova rasprava. Svi su imali dovoljno vremena. Nemojte da vičete. Pet minuta pauza.

(Posle pauze – 17.15)

PREDSEDNIK: Možemo da nastavimo po dnevnom redu.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Komlenski.

Izvolite.

ĐORĐE KOMLENSKI: Dame i gospodo, drugarice i drugovi, uvažena predsednice, poštovani ministre sa saradnicima, ono što je nesporno jeste da najjače oružje koje čovek u životu može da ima jeste istina, a najbolji motiv da se brani otadžbina je upravo ljubav prema otadžbini. To se ne uči na specijalnim američkim kursevima, ili u Maršalovom centru za bezbednosne studije u Garmišpartenkirhenu, kao što je to učio šibadžija sa Đeram pijace, to se uči na Visokim studijama bezbednosti i odbrane, najvišoj nacionalnoj školi u kojoj se može naučiti kako se rukovodi Vojskom Republike Srbije.

Uvek je biti vojnik u Srbiji bila obaveza koja se nikad nije dovođila u pitanje, a biti oficir je bila posebna čast za svakog Srbina. Vojska Srbije je oduvek bila stub državnosti, stub stabilnosti i njena snaga i moć su uvek bile razlog odustajanja mnogih da ugroze granice Srbije. Kada je vojska bila jaka, i država je bila jaka. Kad je vojska bila slaba, neprijatelji su nepogrešivo birali momenat kada i kako će ugrožavati slobodu i čast Srbije.

Nakon ustanka koji je predvodio Karadorđe nastala je ustanička i buntovnička vojska od ljudi koji više nisu mogli da trpe zulum. U Prvi svetski rat otišla je vojska koja je braneći čast i dostojanstvo male ali hrabre države pokazala da su sloboda i kućni prag nešto što se brani po svaku cenu. U Drugom svetskom ratu vodila nas je ideja antifašizma. Sve to zajedno je 1999. godine bilo nešto što je bio motiv za Vojsku Srbije, jer tada smo se borili za kućni prag po svaku cenu, protiv fašizma koji se budi, ustanički i buntovno, protiv najveće i najmoćnije sile, a sve zarad Srbije.

Iako se od petooktobarskog puča 2000. godine dvanaest godina činilo sve da se ove vrednosti zaborave, ponižavanjem vojnika i oficira, izručivanjem Haškom tribunalu, toj zločinačkoj i antisrpskoj nezakonitoj tvorevini, najhrabrijih, najčestitijih među nama... Isporučivani su srpski generali, srpski vojnici, samo da bi se dodvorilo sponzorima koji su pučiste doveli na vlast. Njihovog puzanja i gmizanja gadili su se čak i njihovi nalogodavci, jer su činili i mnogo više nego što su tražili od njih. Tako su pristali na hiljadu puta veća poniženja nego što su Austrougari 1914. godine tražili od male Srbije.

Da bi obezbedili svoje fotelje, napunili svoje džepove, omogućili su da naše nebo ostane nezaštićeno, da nam bezbednosna zona bude prostor za narko-trgovinu, da se naoružanje rasprodaje za manje novca nego što je vredelo kao otpad, a za razliku koju su ostvarivali punili su svoje džepove. Postali su vlasnici

vračarskih pašnjaka i stambenih zgrada i dolarima prali sopstvenu savest, ako su je uopšte imali.

Ali prevarili su se, kao i mnogi pre njih. Od 2012. godine naovamo mladi koji se dobrovoljno prijavljuju za služenje vojnog roka jasno pokazuju šta misle o uništavanju kasarni, o ukidanju obaveznog služenja vojnog roka. A upravo civili u Vojsci garancija su opstanka demokratije. Ja vas molim da ponovo preispitate i razmotrite mogućnost da se otvori prostor za još veći broj, zasad, dobrovoljaca, a nadam se i ponovno vraćanje jednog modifikovanog obaveznog služenja vojnog roka. Čast, antifašizam i ljubav prema Srbiji su u genetskom kodu ovog naroda i to se ne može izmeniti za samo dvanaest godina lopovluka.

Ovaj set zakona koji danas imamo pred sobom upravo nastavlja uspešan oporavak Vojske Srbije, omogućava vraćanje časti i dostojanstva svakom pripadniku Vojske Srbije, koji su mu uvek pripadali u sopstvenim očima i očima ovog naroda. Nije lako, ali od Aleksandra Vučića, preko Gašića, Đorđevića, do Aleksandra Vulina, svi ministri odbrane kontinuiranim i sistematičnim radom uspeali su da danas Vojska Srbije živi i radi u pristojnim uslovima, da ima uniforme, a ne da se stidi kao do 2012. godine jer su imali bar osam različitih vrsta uniformi i izgledali kao dobrovoljno lovačko društvo.

Ali nisu ni mogli da budu bolje obučeni, ni obučeni, jer je tadašnje ministre interesovalo samo kako da ugase kasarne, da prodaju oruđe i oružje u bescenje, kako da uzmu provizije i sklone ih na sigurno, u inostranstvo. Koliko bi bili u boljem materijalnom položaju da nismo prinuđeni da ponovo kupujemo tenkove, koji su prodavani za manje od pet hiljada dolara, oružje i drugu opremu koju su „dosmanlije“ prodavale u bescenje, znaju samo oni koji se s tim svakodnevno bore.

I pored svega toga, srpski vojnik je danas ponovo cenjen i poštovan među svojim kolegama. Svojim učešćem u mirovnim misijama Vojska Srbije svakog dana potvrđuje da je Srbija vojno neutralna, da je uvek spremna da bude tamo gde je potrebno učestvovati da se obezbedi mir, radi tamo i ponaša se kao da je Srbija u pitanju.

Iz tog razloga mi ćemo bezrezervno podržati ovaj set zakona, kao i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama van granica Srbije. To će umnogome olakšati procedure oko angažovanja Vojske Srbije u multinacionalnim snagama, ali i obezbediti potpunu kontrolu od strane Parlamenta kao najvišeg zakonodavnog tela u tome gde će biti angažovana Vojska Srbije, a to je ono što je bitno i što je posao ovog parlamenta.

Predložene izmene i dopune Zakona o odbrani omogućavaju redovno praćenje primene svih propisa i usaglašavanje sa nastalim promenama, ali tako da je obezbeđena adekvatna garancija proverljivosti i poverljivosti predmetnih dokumenata, kao što je, na primer, godišnji izveštaj o stanju priprema za odbranu.

Predloženim rešenjima Zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme omogućice se brži i sigurniji razvoj vojne industrije, ali se prvi put uvodi pojam grupacija Odbrambena industrija Srbije, i to treba stalno pojašnjavati, da taj pojam ne bi bio zloupotrebljavan. To su privredni subjekti u kojima ce, i pored omogucavanja da dođe do ulaganja sredstava od strane fizičkih ili čak i stranih lica, većinski udeo ostati isključivo u vlasništvu Republike Srbije. Primer podržavljenja koji se predviđa ovim zakonom i pretvaranje nekadašnje društvene u državnu imovinu, tako što je i država dužna da investira i uloži sredstva u vrednosti društvene imovine i praktično kupovinom stekne većinsko vlasništvo, upravo je sve suprotno od onoga što se kroz pljačkaške privatizacije do 2012. godine radilo.

Osnovne karakteristike rešenja koja su predložena u vezi sa Zakonom o Vojsci Srbije jesu upravo obezbeđenje socijalne sigurnosti i podizanje starosne granice do 53 godine života, do kada se može obnavljati ugovor o radu, ili za pojedine formacije do 65 godina, što jeste jako važno jer se time ispunjava uslov, u skladu sa zakonima iz oblasti Republičkog fonda PIO, da se stekne puna penzija.

Zakon o vojnom obrazovanju će biti predmet dodatne rasprave, u cilju poboljšanja predloženih rešenja, ali važno je da se njime ne ograničava uspostavljena dobra praksa da se kao predavači u našim vojnim školama mogu pojaviti sada i penzionisani ratni generali i oficiri, od kojih posebno izdvajam generala Lazarevića, ali i sve one od kojih očekujemo da će svoja ratna i neprocenjiva iskustva preneti mladim budućim kadetima ili budućim vojnicima Vojske Srbije. To ratno iskustvo i taj moral koji oni u sebi poseduju i njihovo dostojanstvo jako su važni za buduću moral i obrazovanje vojnika Srbije.

Nemojte da se čudite što se danas neki bune zbog toga što se traže investitori koji će dokapitalizovati preduzeća iz ove grupacije, jer očigledno je da ne rade za domaće interese. Njima čak smeta i to što će kao mogući stranci koji će ući u rad, proizvodnju i vlasništvo ove grupacije biti i Kinezi. Kinezi su, prvo, pokazali da su danas jedan od najvećih prijatelja Republike Srbije; drugo, da su jedan od najzdravijih investitora jer poseduju ogroman kapital koji mogu i žele da investiraju. I nije slučajnost ovo što radi Engleska, koja izlazi iz EU a zadržava veze sa EU i pravi probleme na Balkanu upravo da bi pokušala da spreči dalje investicije Kineza u Republici Srbiji i na liniji od Pireja do Budimpešte, da bi oni došli nekako u posed tih investicija, jer ako se toga ne budu dočepali, Engleska će uskoro bankrotirati.

Gospodo, zburadi komentari ovde, u odnosu na ovaj i druge zakone, očigledno su dirigovani i traženi sa strane. Očigledno je da je to samo ispunjavanje želja nalogodavaca kojima dobro Srbije nikada nije bilo u interesu. Srbija je bila i ostaće uvek iznad svega. Vojska je nešto što treba da bude van prepucavanja politike i zato će Poslanička grupa Pokreta socijalista, Narodne

seljačke stranke i Ujedinjene seljačke stranke u danu za glasanje podržati ove zakone. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Povreda Poslovnika.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, predsednice.

Recimo, član 109. Da li vi ne čujete šta narodni poslanici ovde izgovaraju tokom svojih govora? Da li ne čujete šta se u ovoj sali dešava? Da li niste čuli šta je prethodni govornik izgovorio o našoj stranci, šta je izgovorio o onima koji su našu stranku vodili i koji je vode? Da li niste čuli da je gospodin Martinović rekao da smo ustaše? Da li ne znate da je ovo već peti ili šesti dan da nas na ovaj način u ovoj skupštini maltretiraju? Ako je postojala bilo kakva sumnja da zaista niste čuli, niste videli, niste pročitali ili bilo šta drugo na šta ste se „vadili“ i pravdali u javnosti da je slučaj, danas ste tu sumnju apsolutno razvejali.

Ono što govore srpski radikali govori Aleksandar Martinović, ono što govore srpski radikali podržavate vi, ono što govore srpski radikali misle svi ovi poslanici koji su nam dobacivali za vreme govora Aleksandra Martinovića, koji su ne samo sa oduševljenjem prihvatili njegovu optužbu da smo ustaše nego su potvrđivali i govorili da je tako.

Danas ste razvejali apsolutno svaku sumnju. Ova izlaganja danas, izvinite, deluju kao da 1990-ih gledamo Dnevnik RTS-a ili Politike, kada ste, kao i sada, svi zajedno bili u jednoj stranci, svi vodili politiku koja je stotine hiljada ljudi u ovoj zemlji upropastila, desetine hiljada ljudi koštala domova i hiljade ljudi koštala života. Svaku sumnju ste razvejali.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Neću danas kažnjavati poslanike, zato što osećam da od prošle nedelje...

(Aleksandra Jerkov: Morate da kaznite. Kaznite Martinovića.)

(Radoslav Milojević: Znači, mogu da govore bilo šta i nećete ih kazniti.)

Znate šta, mislila sam da dam odgovore, ali kad me neko prekine na pola rečenice jednostavno ne moram, jer vas to ne interesuje; ustali ste da biste rekli šta ste rekli, sve ono što se nije odnosilo na čl. 107. i 109. Eto, reda radi se ustane, kaže se neki član i idemo dalje, da biste rekli to što ste hteli da kažete. Zašto to govorite, nikome nije jasno.

Čula sam vrlo dobro danas šta poslanici jedni drugima govore, napravila sam pauzu. Čula sam i kada sam dala reč poslaniku Komlenskom šta ste vi opsovali njemu. Nisam reagovala, sve da bi...

(Aleksandra Jerkov: Ja opsovala?)

O da, čuju drugi.

(Aleksandra Jerkov: Ja opsovala? Sram vas bilo!)

Nemojte vikati, ja govorim, a vi sad malo slušate. Znači, opsovala je poslanica Jerkov, vrlo sočno. Nisam htela...

Nemojte vikati, pustite me da objasnim malo.

(Aleksandra Jerkov: Predsednice, koga sam opsovala?)

(Radoslav Milojević: Govorite istinu!)

Pauza od pet minuta, da pokušaju poslanici Demokratske stranke koji su ostali na sednici da se smire, da puste da barem dobiju odgovor kad ga traže, kada nešto pitaju.

Znači, vas to ni ne interesuje.

Idemo dalje.

Reč ima Stefana Miladinović.

Vodim sednicu kao predsednik Parlamenta. Reč ima Stefana Miladinović, jer uopšte se nema želje da se čuje odgovor, a postavi se pitanje. Ko ne želi da sluša raspravu...

Izvolite, Stefana Miladinović.

(Radoslav Milojević: Dali ste pauzu!)

(Aleksandra Jerkov: Po Poslovniku!)

Molim vas, smirite se, pa do juna ćemo poludeti od vaših unutarstranačkih izbora. Pa smirite se, pa to je samo vaš problem.

(Aleksandra Jerkov: Predsednice, koga sam opsovala? Vi ste mene sada opsovali.)

Molim troje poslanika iz Demokratske stranke da nas ostave da radimo.

Reč ima Stefana Miladinović.

STEFANA MILADINOVIĆ: Hvala vam, uvažena predsednice.

Poštovani ministre, gosti iz Ministarstva, predstavnici Ministarstva odbrane i Generalštaba Vojske Srbije, pre nego krenem izlaganje, zamolila bih kolege iz Demokratske stranke da mi dozvole da diskutujem.

(Maja Videnović: Po Poslovniku.)

(Aleksandra Jerkov: Molim vas, dali ste pauzu. Po Poslovniku.)

Kao što sam ja imala strpljenja da saslušam vašeg ovlašćenog predstavnika, nadam se da ćete i vi imati strpljenja da saslušate mene.

PREDSEDNIK: Molim poslanicu Aleksandru Jerkov da ostavi Stefanu Miladinović na miru.

STEFANA MILADINOVIĆ: Hvala vam, predsednice.

PREDSEDNIK: Nismo svi krivi valjda sada.

STEFANA MILADINOVIĆ: Na dnevnom redu je paket zakona iz sistema nacionalne bezbednosti, posebno sistema odbrane...

PREDSEDNIK: Poslanice Jerkov, molim vas i Maju Videnović... Vas dve poslanice, pa ovo je kaos!

(Radoslav Milojević: Nazvali ste nas ustašama. Kako mislite da pređemo preko toga?)

Pa preko čega sam ja sve prešla, pa psujete me, pa tučete me, pa ne znam ni ja šta sve nisam doživela u ovom mandatu, pa hajde, molim vas. A to vam i nije rečeno, to što tvrdite.

(Radoslav Milojević: Jeste.)

Izvinjavam se, poslanice. Izvolite.

STEFANA MILADINOVIĆ: Da li mogu da nastavim?

PREDSEDNIK: Izvinjavam se, poslanice.

STEFANA MILADINOVIĆ: Hvala vam.

Predlozi koji su pred nama prate Strategiju nacionalne bezbednosti i strategiju sistema nacionalne bezbednosti Republike Srbije i treba da doprinesu jednom efikasnijem i, možemo reći, savremenijem sistemu odbrane naše zemlje.

Uvažavajući složenost i veličinu sistema odbrane, ja ću na početku da se osvrnem na dva osnovna zakona sistema odbrane, a to su Zakon o odbrani i Zakon o Vojsci, odnosno izmene i dopune ovih zakona koje imaju za cilj uklanjanje nekih pravnih praznina i nepreciznosti u pojedinim rešenjima. Svakako da ceo paket zakona iz odbrane teži tome da se svrsishodnije saraduje i sa civilnim sektorom, pre svega sa subjektima nacionalne bezbednosti.

Predložena rešenja ova dva zakona jesu rešenja nadležnih i stručnih ljudi sektora odbrane, i Ministarstva i Vojske. Svakako su ti ljudi suočeni sa izazovima tokom sprovođenja ovih zakona i, samim tim, verujem da predložena rešenja jesu rezultat struke i ocene šta je za Vojsku i za Ministarstvo odbrane najbolje. Za nas narodne poslanike važno je da u predlozima ovih zakona rešenja budu u skladu sa Ustavom i politikom nacionalne odbrane i da prate trendove razvoja i unapređenja vojnog sektora.

Efikasniji sistem odbrane zahteva veće učešće civilnog sektora. Paketom ovih zakona jača se ova veza, odnosno saradnja. Ono što je novina koju podržavamo jeste mogućnost sticanja statusa udruženja od posebnog značaja za odbranu, koje svojim programom i delovanjem doprinosi jačanju sistema odbrane. O ovome će govoriti malo detaljnije moja koleginica Vesna Ivković, a mi smo podneli amandman na član 76. važećeg zakona koji se upravo tiče udruženja.

Izmene i dopune Zakona o Vojsci prate izmene i dopune Zakona o odbrani i Strategiju odbrane, posebno u kontekstu vojno-civilne saradnje. Služba u Vojsci obuhvatiće ne samo profesionalne vojnike već i državne službenike i nameštenike, ali i civilna lica, koja će imati mogućnost i da budu postavljena na ona mesta koja su do sada pripadala isključivo pripadnicima Vojske. Ove izmene omogućiće i veće učešće civila u poslovima Vojske, u Ministarstvu odbrane i vojnoj sudskoj vlasti, gde će osim vojnih sudija porotnika moći da učestvuju i civilne sudije porotnici.

Naša poslanička grupa posebno pohvaljuje rešenja koja se tiču položaja profesionalnih pripadnika Vojske, jer će ovim izmenama njihov status biti povoljniji pomeranjem starosne granice do koje se može obnavljati ugovor o radu, čime pripadnik koji je radio poslove specifične sadržine može ostvariti uslove za odlazak u starosnu penziju u skladu sa Zakonom o PIO.

Ono što je dobro rešenje jeste da je omogućeno lakše karijerno napredovanje. Lica koja su završila vojnu školu a ne ispunjavaju zdravstvene

uslove za rad na mestu profesionalnih vojnika mogu biti primljena u službu bez konkursa, u svojstvu civilnih lica.

Još jedno rešenje za koje smatramo da je dobro, s obzirom na to da je u cilju sprečavanja odliva obrazovanog kadra, jeste da će nakon školovanja i usavršavanja pripadnici Vojske imati obavezu da provedu određeni period u službi.

Kada govorimo o obrazovanju, danas je na dnevnom redu i Zakon o vojnom obrazovanju. Srbija se, kao retko koja zemlja u okruženju a i u Evropi, može pohvaliti dugom i bogatom tradicijom vojnog školstva. Tradicija koja je duga skoro 170 godina tesno je povezana sa procesom stvaranja moderne srpske države. Na predlog Ilije Garašanina, 1850. godine knez Aleksandar Karađorđević je ukazom formirao prvu visokoškolsku obrazovnu vojnu ustanovu. Tradiciju ove škole danas baštini i čuva Vojna akademija u Beogradu.

Temeljne reforme koje su u ovoj oblasti sprovedene poslednjih godina, možemo reći otpočete devedesetih godina, teže da profilišu jedan nov, moderan, efikasan i funkcionalan sistem vojnog obrazovanja. Nekoliko faza je prošlo, možemo reći da je ovo poslednja faza reforme visokog obrazovanja, jer ona je podrazumevala i formiranje vojnog univerziteta, kojim se objedinila delatnost Vojne akademije i Vojnomedicinske akademije. Vojni univerzitet, do sada, kao akreditovana visokoškolska ustanova bio je formiran u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Zbog specifičnosti sistema odbrane ali i zadataka koji proizilaze iz struke, jasna je potreba da se njegovo formiranje reguliše i posebnim zakonom. Unutar univerziteta biće objedinjena kompletna obrazovna i naučnoistraživačka delatnost, a realizovaće se akademske studije u okviru tri naučne oblasti, i to na svim nivoima akademskih studija.

Reforma i reorganizacija vojnoškolskog sistema odnosi se i na srednje obrazovanje. Srednje vojne škole moći će da se formiraju kao gimnazije, kao srednje stručne škole i mešovite škole, a smatramo dobrim rešenjem i mogućnost formiranja mešovitih odeljenja ukoliko se ukaže potreba za određenim profilom obrazovanja. Bez obzira na to što će škole biti vojne ustanove, one će biti sastavni deo mreže obrazovnih ustanova srednjih škola u Srbiji.

Ugled naše vojske i tradicija koju imamo obavezuje nas da još ozbiljnije pridemo pitanju vojnog obrazovanja na svim nivoima. Učešće naše vojske u multinacionalnim operacijama, pod pokroviteljstvom UN ali i EU, takođe potvrđuje i kapacitet naših oružanih snaga i obrazovanost, svakako, i osposobljenost oficira i vojnomedicinskog kadra. Tu pre svega mislim na vojno zdravstvo i naučnotehnička dostignuća naših vojnih i vojnomedicinskih stručnjaka, koji su priznata svuda u svetu.

Učešće pripadnika Vojske u multinacionalnim operacijama UN i EU važan je element spoljne politike Republike Srbije, i u skladu sa Strategijom odbrane Republike Srbije i sa Strategijom nacionalne bezbednosti. Važeći Zakon o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama

van granica Republike Srbije uređivao je upotrebu i pripremu Vojske Srbije i drugih snaga odbrane za učešće u multinacionalnim operacijama, prava i obaveze nadležnih organa i pripadnika, odnosno učesnika u ovim operacijama, njihovo finansiranje, kao i sva druga važna pitanja za izvršavanje misije i zadataka. Izmene i dopune ovog zakona jesu rezultat potrebe da se prevaziđu uočeni problemi u praktičnoj primeni.

U cilju efikasnije koordinacije aktivnosti između nadležnih organa i postupaka donošenja neophodnih odluka za učešće u mirovnim misijama i multinacionalnim operacijama, Narodna skupština će ubuduće donositi odluku o učešću u ovim operacijama van granica Republike Srbije koja nije vremenski ograničena, dok će Vlada, na predlog Ministarstva, usvajati godišnji plan. Takođe, Narodna skupština će odlučivati o tome u koje multinacionalne operacije možemo da uputimo pripadnike Vojske Srbije i utvrđivaće njihov broj. Svakako, ta odluka bi važila do isteka mandata ili eventualnog povlačenja pripadnika Vojske Srbije pre isteka mandata. Svoju kontrolnu funkciju, i to pozdravljamo, ostvarivaćemo i razmatranjem izveštaja o izvršavanju godišnjeg plana realizacije Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama.

Naše učešće u ovim operacijama pokazalo je potrebu da se u zonu operacija upućuju i lica koja će pružati podršku snagama angažovanim u izvršavanju mandata misije. Ovim zakonom ovo će biti omogućeno, a sertifikat o osposobljenosti za učešće u multinacionalnim operacijama biće preduslov za njihovo upućivanje. Ova lica biće upućivana isključivo u slučaju nastanka potrebe, u cilju efikasnog sprovođenja zadataka na terenu.

U skladu s Ustavom, zakonima i strateškim dokumentima koje sam nekoliko puta pomenula, Srbija učestvuje u multinacionalnim operacijama i time doprinosi, naravno, miru i stabilnosti u svetu, kao i rešavanju svih spornih pitanja mirnim putem.

Mi ćemo na ovoj sednici, u skladu sa važećim zakonom, usvojiti odluku o učešću pripadnika Vojske Srbije i godišnji plan upotrebe Vojske u multinacionalnim operacijama za 2018. godinu.

Kao članica UN koja ima dugu tradiciju učešća u ovim operacijama, a mnogo smo čuli danas i od vas, ministre, kada je u pitanju učešće pripadnika i pripadnica Vojske Srbije u multinacionalnim operacijama, zasad ih je ukupno devet, imamo 328 pripadnika na terenu. Ja verujem da će broj žena, iako ste pomenuli 38, iz godine u godinu biti veći. Bilo da se radi o borbenim ili neborbenim mirovnim operacijama, potrebno je da se istakne izuzetan kadrovski potencijal kojim raspolažemo. Nadam se da ćemo u narednom periodu imati još uspešnije misije.

Na dnevnom redu je jedan izuzetno važan zakon, može se reći od suštinske važnosti za našu privredu – zakon o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme. Analizirajući predlog, možemo da konstatujemo da zakon prati potrebe industrije i potrebe za usvajanjem novih tehnologija, naravno, u skladu sa

međunarodnim standardima, ali i potrebu demilitarizacije i utilizacije naoružanja i vojne opreme u Republici Srbiji, koja je više nego neophodna.

Vojna industrija je jedna od najznačajnijih privrednih grana Srbije i ovaj zakon omogućava dalji razvoj našeg naoružanja i proizvodnje vojne opreme. Poznato da je naša država bila veliki i značajan proizvođač naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namene, koju smo izvozili širom sveta. Nova globalna međunarodna regulativa, koja se prevashodno odnosi na strožu kontrolu proizvodnje i prometa naoružanja, zahteva od država članica UN praćenje, usklađivanje svih propisa i uvođenje savremenih standarda u vojnoj industriji. Veliki broj država i danas, bez obzira na privatizaciju vojnoindustrijskih kompleksa, podržava razvoj i proizvodnju oružja kao deo spoljne, vojne i ekonomske politike.

Tradicija naše industrije naoružanja i vojne opreme zahteva jedan stabilan i savremen kontrolni sistem. Republika Srbija je u tom smislu ispunjavala sve svoje obaveze preuzete međunarodnim dokumentima i na svetskom tržištu poslovala odgovorno, a ja verujem da će se ovim zakonom štititi i naš međunarodni kredibilitet i integritet.

Potrebe za strožom kontrolom same proizvodnje ali i prometa unete su u ovaj zakon, počevši od potrebne tehničke dokumentacije za proizvođače, potrebe usaglašenosti naoružanja i vojne opreme, obaveze izrade i dostavljanja dokumenata za sprovođenje mera industrijske osposobljenosti i obaveze proizvođača u pogledu bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite životne sredine.

U cilju stvaranja povoljnijeg poslovanja u vojnoj industriji, zakonom se po prvi put omogućava kontrolisana dokapitalizacija privrednih društava kroz privatna i strana ulaganja, što može ubrzati modernizaciju vojnog naoružanja, naravno uz napomenu da, kada je u pitanju dokapitalizacija, mora da postoji stroga kontrola države.

Smatramo dobrim predlog za formiranje grupacije Odbrambena industrija Srbije zato što se radi o industriji u kojoj je potrebno da država ima kontrolni paket, posebno kada je u pitanju sedam privrednih subjekata koji su od vitalnog značaja za vojnu industriju.

Naša vojna industrija možda nije u tehnološkom vrhu, ali je svakako i dalje poznata po konkurentnoj i kvalitetnoj opremi i naoružanju. Neki od naših proizvoda iz kategorije konvencionalnog naoružanja, kao što je sistem „nora“ ili avion „lasta“, borbeno vozilo „lazar“, i dalje su međunarodno konkurentni. Uverena sam da ćemo u narednim godinama uspeti da razvijemo neke nove tehnologije u industriji naoružanja, a svakako zadržati poziciju najvećeg izvoznika i proizvođača jugoistočne Evrope.

Toliko od mene zasad, a verujem da će moje kolege ostale zakone obrazlagati kasnije. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima Vladimir Đukanović.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Ja bih krenuo sa tim da mi ovde postavimo neke stvari na svoje mesto. Prvo, mislim da treba da definišemo šta uopšte hoćemo od naših službi bezbednosti. Ako pođemo od one definicije, posebno vezano za BIA, kao i za svaku službu generalno koja se bavi tim poslom, da ona radi i ima neku konspirativnost u sebi, onda se svakako ne možemo osloniti na koncept koji je inače vladao dugi niz godina, a to je da svaki dokument te službe bude na izvol' te. To je godinama, nažalost, bilo tako. Zašto? Zato što je neko sistematski uništavao našu bezbednosnu zajednicu, vrlo ciljano je to radio.

Elem, zašto ovo govorim? Ovde je neretko uspostavljena jedna sramna praksa da ako kažete za nekoga da radi za BIA, odnosno nekadašnju Službu državne bezbednosti ili bilo koju raniju službu, pa čak i iz socijalističkog perioda, sledi – uh, on je neki žbir, on je neki denuncijant, on je ne znam šta... Ali ako kažete da je slučajno saradnik CIA, možda saradnik neke strane zapadne obaveštajne službe – pa, ti napreduješ u karijeri ovde. Ovde si mogao da dođeš na najviše moguće mesto, u vreme vlasti ovih koji nam se sada žale na ove zakone, samo zato što si, recimo, možda negde bio saradnik takve službe. Ako si slučajno radio za našu službu – e, sram te bilo, branio si zemlju, ti si denuncijant, ti si žbir itd.

Ljudi, ovde mora da se promeni ta svest. Čast je raditi za našu službu. Čast je raditi za našu službu i štititi interese naše države. Ne postoji veća čast od toga. Ja, naravno, ovim putem želim da pomognemo pripadnicima BIA koliko god možemo.

Elem, ovde su nam postavljali pitanja o obrazovanju šefa BIA. Mogu da kažem da je njegovo obrazovanje izuzetno veliko. Vi ga ne poznajete dovoljno, on jeste diplomirani ekonomista, pre svega, za razliku od mnogih vaših prethodnika za koje je pitanje kakvi su bili sa obrazovanjem. Ali vi ste nama svojevremeno, neki vaši funkcioneri, recimo, čak jedan direktor izdavačke kuće bio je fasciniran npr. Slobodanom Penezićem Krcunom. Fasciniran, čak je u jednoj emisiji toliko lepih reči govorio o Krcunu, kao da je to bio jedan divan čovek, kao da nije posle Drugog svetskog rata ko zna šta sve radio. Postavljam pitanje – a kog je Krcun bio obrazovanja?

Ili, recimo, meni je čak drago što ste vi to objavili, iz VBA, naravno u saradnji, takođe, sa nekim vašim funkcionerom ranije – dokumenta KOS-a o praćenju Rankovića. Vidim da su neki bili fascinirani Rankovićem, uz sve poštovanje tih ljudi koji su prošli neke partijske škole, imali tu vrlo jako stečeno obrazovanje, ali postavljam pitanje – koje su ovako obrazovanje stekli? Evo, Ranković je bio rabadžija, čini mi se. Ali ste fascinirani njima. Kao što su mnogi od vas fascinirani Josipom Brozom.

Recimo, često ste prigovarali Tomislavu Nikoliću, koji ima fakultet, ali ste Brozom bili fascinirani. A objektivno, bio je, šta li, kovač ili već neko iz Kumrovca, tako bar zvanično kažu. Mašinbravar iz Kumrovca. Pa mi je to

fascinantno, kako uvek tu pronalazite da pričate o obrazovanju nekoga, a mnogi od vas su se divili takvim funkcionerima koji objektivno nisu imali obrazovanje za takve funkcije. No, da sada ne govorimo o tome.

Zakon o BIA koji se ovde donosi zapravo je napredak u demokratiji zato što sada zaista možemo da vidimo čime se bavi direktor BIA. U vaše vreme, sve ste ovo radili mimo zakona i tajno, a danas – neko je definisao zakonom šta bi trebalo da radi šef BIA. Normalno je da će šef BIA da ocenjuje rad pripadnika službe i da će on da potpisuje rešenje ko će da uđe u BIA. Izvinite, u svakom javnom preduzeću direktor je taj koji vam potpisuje rešenje ko će da bude zaposlen. Direktor je taj, na kraju krajeva, koji ocenjuje ko kako radi. Ko bi drugi, inače, to trebalo da radi?

Naravno, vi uvek zaboravljate da kažete, on sve to može da radi, pa i tu sistematizaciju, uz prethodnu saglasnost Vlade, jer je BIA pre svega agencija Vlade. Ali to je valjda nešto što je normalno. Ne mislite valjda da će neko drugi osim direktora to da radi? To je zaista neverovatno!

Onda kažete – nema konkursa za pripadnike BIA. Nije tačno. Konkurs nije obavezan, ali može da postoji. Naravno da će postojati za određena mesta; pretpostavljam, gospodine Paniću, za mesto pravnika u BIA ili za mesto nekoga ko radi u tehnici BIA, mada bi i tu trebalo jako da se vodi računa. Ne možete valjda za operativca da raspisujete konkurs, ko to radi? Da li ste normalni? Hajde da nacrtamo kakav nam operativac treba i da onda, naravno, bilo koja strana služba podmetne svog čoveka i kaže – evo, imamo mi tog koji ispunjava te uslove. Mi bismo bili „izbušeni“ u potpunosti. To niko ne radi, nema te službe na belom svetu koja prima pripadnike tako kao što ste vi zamislili.

S druge strane, sama bezbednosna provera koja se radi za pripadnike BIA... Svako ko iole zna, odnosno ko je imao ikakvih dodira sa ljudima iz sistema bezbednosti, posebno ako je bio u odborima za kontrolu službi bezbednosti, zna da je to provera gde vam bukvalno krvna zrnca proveravaju. Nemoguće je da dođe neko ko je „pao s Marsa“ tek tako, nestručan i da uđe u BIA. To je van svake pameti. Upravo ta bezbednosna provera je ključna za ulazak u BIA.

Znate, ja bih zaista zamolio da više ne pričamo kojekakve gluposti o nekakvoj transparentnosti i ne znam čemu. Mi smo doživljavali, ovo zaista javnost mora da zna, da su naše bezbednosne službe, i VBA, pa i BIA čak, morale da imaju transparentnu javnu nabavku tehnike. Da li je to normalno? Hajde da obavestimo sada svaku zemlju na ovom svetu šta želimo da nabavimo. Ko to radi? Da li ste normalni kada neko to traži?! To je nešto što zaista mora da bude vrhunska tajna. Kakav mi sistem imamo... Na kraju krajeva, sva ta vrsta tehnike, šta smo proizveli, to ne mora da bude baš tako na izvol' te.

I onda kažu – jao, tu se remeti sistem tajnih informacija. Nije tačno, upravo ovim zakonima vi sada definišete konačno šta u sistemu odbrane, pre svega, može da se smatra tajnom informacijom. Pa najbolje bi bilo da vam čitavu

strategiju odbrane i čitav naš sistem prezentujemo svima u Dnevniku, bilo bi to verovatno najbolje. Pa dajte, ljudi, nemojte da se zavitlavamo sa službama i sa sistemom bezbednosti.

Ono što moram, gospodine ministre, da pohvalim, što niko ovde nije primetio – vi prvi put, odnosno ova država prvi put uvodi vojnu neutralnost kao deo odbrambenog sistema ove zemlje, odnosno kao nešto što ćemo morati i te kako da branimo i čuvamo. Toga dosad nigde nije bilo, prvi put se sada ovim zakonom uvodi da je to od strateškog interesa i da je to nešto na čemu će Vojska pre svega, a i svi ostali državni organi, morati da radi. Znači, ne postoji nikakva šansa da se ovako nešto prekrši. Mi smo vojno neutralna zemlja, ne pada nam na pamet da ulazimo ni u NATO niti u bilo koji drugi vojni savez, i to je sada lepo zakonom definisano. Žao mi je što to niko nije primetio. Ovo je nešto što je od vrhunske važnosti za naš bezbednosni sistem.

Po pitanju same vojske, ovde smo čuli da ministar odbrane ili ne znam ko mora obavezno da služi vojni rok. To je notorna glupost. A zašto? Pa mi onda ubuduće nećemo imati uopšte ministra odbrane s obzirom na to da je ranije ukinut vojni rok. Ti mladi ljudi, kada porastu, jednog dana će valjda doći na funkciju ministra odbrane – kako će onda bez vojnog roka da dođu ako se vi zalažete sad da se vrati drugačiji sistem?

Prvo, ministar odbrane je politička funkcija; ministar odbrane nije vojna funkcija. Na kraju krajeva, u nekim zemljama žene su ministri odbrane, možda će se i kod nas tako nešto dogoditi.

(Radoslav Milojević: A dezerteri? Ima li toga?)

Ne znam to što se tiče dezertera, možda je neko kod vas to bio.

Ono što je veoma važno, nemojmo da iznosimo više nebuloze, jer onda ćemo ubuduće morati da ukidamo funkciju ministra odbrane ako budemo tražili da jedino neko ko je služio vojni rok može da bude ministar odbrane. To su gluposti, to je politička funkcija. I sam sistem odbrane je inače veoma uređen sistem, gde vi suštinski dođete na nešto što je gotovo, zna se tačno hijerarhija, ko šta radi i kako funkcioniše. Nije to, ne znam, neko ministarstvo koje je bilo potpuno u rasulu, pa da sad ne znate kako to funkcioniše. Ministar tu suštinski dođe na gotovo. To je jako uređen sistem. I dobro je što je naša vojska takva.

Ono što bih vas zamolio, ministre, upravo zbog izazova, ovde to niko ne govori... Plašim se da će nam izazovi biti sve veći i veći, posebno po pitanju Kosova i Metohije i drugih pritisaka, ali zbog ovog što se na Bliskom istoku dešava i mogućeg napada na Iran (čini mi se da to polako ide) mi ćemo očigledno imati ponovo migrantsku krizu. Moraćemo i te kako da se angažujemo i još više da obnovimo i osavremenimo rad naših službi, posebno VBA i VOA.

Moram da priznam da je jedna od katastrofalnih grešaka u našem bezbednosnom sistemu, skandalozna greška prethodne vlasti bila ukidanje SID-a, Službe za informisanje i dokumentaciju. To je bila služba Saveznog ministarstva spoljnih poslova, odnosno SMIP-a. Pravo da vam kažem, to nijedna zemlja na

svetu ne bi uradila, to smo samo mi uradili, i to je potpuna katastrofa. Pitanje je da li mi danas u mnogim ambasadama imamo ljude koji poznaju kako to funkcioniše i kako bi trebalo obaveštavati našu državu o nekim događajima. Nadam se da će se to nekada obnoviti. Voleo bih da nam se obnovi SID, ali zasad, kako stvari stoje, mi nažalost to nemamo, voljom nekih ljudi koji su očigledno želeli da se što više dodvore i upropaštavali su našu bezbednosnu zajednicu.

Ja sam tokom ove rasprave istakao da mešanje u rad naših službi, posebno nekih jačih službi, i CIA, i *MI6* i već koga... To ne govorim ni ja niti bilo ko od nas, niko to ne iznosi paušalno, to iznose kadrovi koji pišu danas knjige, koje ste vi postavljali. Oni pišu o tome kako ste im vi davali naloge da ubacuju pojedine ljude i kome da se potčine.

Ono što je najstrašnije, mi smo naše bezbednosne službe u tom periodu isključivo sveli na to da jure haške optuženike, a ne da štite državu. Ili smo imali takav sistem odbrane da se isključivo bavimo borbom protiv terorizma, a ne zaštitom države, što je naravno bio pogrešan koncept. Neko je namerno urušavao naš sistem odbrane.

Ovo što se sad radi je nešto sasvim drugačije. Mi podižemo naš sistem odbrane. Dobro je što obnavljamo Vojsku, dobro je što dobijamo avione. Neko nam ovde kaže – avioni vam ne lete. Pa, izvinite, vi ste nam ostavili zemlju bez ijednog aviona, bez i jednog jedinog aviona. Danas neko to obnavlja, a vi na tako ružan način govorite o tome. Ne razumem zašto.

Ovoliki broj misija koje imamo, to je nešto što je zaista dobro, zato što neko uvažava našu vojsku, i Ruska Federacija s jedne strane i NATO s druge strane. Želimo sa svima da vežbamo, ali smo vojno neutralni.

Ja inače podstičem vas, gospodine ministre, da imamo što više misija. Misije, pre svega, popravljaju imidž Srbije u svetu. Naravno, ne misije NATO-a, nego isključivo misije pod zastavom UN i pojedine misije EU, recimo, borba protiv pirata u Somaliji itd., gde naši vojnici mogu da se zaista dobro obuču, i da zarade na kraju krajeva.

Neko kaže ovde – male su plate u Vojsci. Jesu, slažem se, morale bi da budu veće, ali nikada nisu bile veće, za razliku od vašeg perioda kada su ljudi masovno napuštali Vojsku.

Ono što bih vas ja zamolio, ministre, što je naš veliki problem u Vojsci, vezano je za IT sektor – ne možete u IT-u, ili gde već, da zadržite ljude, zato što neka strana firma može mnogo više da im plati. Ljudi odlaze tamo. To je katastrofa! Mi moramo što više da razvijamo našu tehniku i naše sisteme u Vojsci.

Meni je jako drago, recimo, što danas imamo situaciju da naša namenska industrija pet puta bolje radi nego što je radila u njihovom periodu. Pet puta! Voleo bih da nam iznesete podatke o proizvodnji i prodaji municije koju imamo danas, u odnosu na njihov period. Mislím da je fascinantno koliko zarađujemo

danas. Naravno, nije mi drago što ta municija završava na ko zna kojim tržištima, preko raznoraznih kanala, pošto je to tržište i razne firme tu kupuju sve i svašta, ali je situacija upravo takva da mi zapravo zarađujemo – izlazimo na tržište i prodajemo naše naoružanje. I sve nam je bolje i savremenije. To je ulaganje u Vojsku, to je pravo pravcato ulaganje u Vojsku.

Naravno, pozivam građane da i dalje našu vojsku podržavaju. Drago mi je što je ona prva institucija po poverenju. Voleo bih, naravno, i da BIA vrlo brzo dođe.

Molim ljude da poštuju naše bezbednosne službe. Ti ljudi rade danonoćno, moramo da im pomognemo što više. Nemojmo više da degradiramo naše službe i da uvek govorimo, ako neko radi za našu službu – to je denuncijant i žbir. Ne, ne, to je čovek koji časno radi za svoju zemlju i bori se za svoju zemlju. Hajde da im svi pomognemo. Mislim da ovim zakonima zaista unapređujemo naš sistem bezbednosti, a, naravno, tokom dalje rasprave ću još neke pojedinosti izneti. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

ALEKSANDAR VULIN: Ja bih da se zahvalim i vama, gospodine Đukanoviću, i gospođi Miladinović na očigledno pažljivom čitanju. Ne samo što učestvujete na sednici sa velikim strpljenjem, nego ste uložili veliki trud da ovaj obimni dokument pročitate i izvučete iz njega ono što smatrate da je najbitnije.

Stvarno želim da kažem, evo, jedna od stvari koje niko nije primetio a jeste zaista veoma važna, ljudski važna, to je da ono naše dete koje završi Vojnu akademiju a iz bilo kog razloga njegovo zdravstveno stanje se pokvari (razboli se dete, povredi se ili se desi bilo šta slično), ne može da bude oficir. Ali zašto ne može da bude zaposleno u sistemu odbrane? To je ljudska stvar. Mi smo se trudili da na puno tih malih primera, gde god smo videli način da pomognemo našem pripadniku, našem pitomcu, našem gimnazijalcu, da to i uradimo.

Imali smo nekoliko... Evo, prošle godine smo imali primer dva naša dečaka, našli su im srčanu manu koje nije bilo na početku. Oni su završili školu i ne mogu da budu oficiri. Pa, da li treba da budu bačene četiri godine njihovog života? Naravno da ne treba. Eto, to je način. I hvala što ste to primetili.

Kao što želim da zahvalim poslaniku Đukanoviću na onome što ste primetili. To je suštinski važno. Setite se koliko puta je bilo pitanje da li ćemo zadržati vojnu neutralnost ili nećemo. Pa, evo je u zakonu. Znači, morate da promenite zakonom. Nije to tako lako i jednostavno, nije to više politička odluka – danas ćemo jedno, sutra drugo, nego je to temeljna orijentacija ove države. Hvala što ste to primetili. To je stvarno od izuzetnog značaja.

Bilo je ovde pitanja o tome ko ima kakvu kvalifikaciju. Znae, ja sam, ako to nešto znači (ali političaru to ne mora ništa da znači), završio visoke studije bezbednosti i odbrane. To je najviša škola u sistemu našeg vojnog obrazovanja. Najviša, nema više od toga. Ovo što nosim ovde to znači. Nisam završio FBI kurs, priznajem. To ne mogu da završim, FBI kurs ne mogu da završim, sigurno

ne bih bio primljen tamo, ali visoke studije bezbednosti i odbrane Vojske Srbije mogu, i jesam, i veoma sam ponosan zbog toga.

Ali nije to glavna stvar, hajde sada i to da sklonimo sa strane, hajde da budemo potpuno realni. Da li stvarno neko misli da ijedan civilni ministar odbrane zna više o Vojsci Srbije nego načelnik Generalštaba koji je čitav svoj život proveo u Vojsci? Ne zna i ne treba da zna. Naopako bi bilo da znam o Vojsci više nego general Diković, koji je čitav život proveo u Vojsci. Veći je problem u tome što su prethodni ministri, u vreme DOS-ove vlasti, mislili da znaju više o Vojsci od vojnika i tako se i ponašali.

Šta je moj posao u Vojsci? Moj posao je da imam veliki budžet. Moj posao je da promenim zakone tako da ti zakoni odgovaraju pripadnicima Vojske; da obezbedim da istraživanja idu tako da dobijemo što više dobrog i kvalitetnog naoružanja; da obezbedim kao političar da imamo otvoren prolaz kao vojska u drugim državama, drugim ministarstvima odbrane. To je moj posao i ja se trudim da ga radim najbolje što mogu. Naravno da će načelnik Generalštaba i svako od ovih generala, svako od ovih oficira ovde da zna više o Vojsci. To im je posao, tako treba da bude. I onda svako radi svoj posao. Moj je da obezbedim da oni funkcionišu i da se bore za svoju zemlju. Moj je da obezbedim prijatelje, moj je da obezbedim komunikaciju, moj je da obezbedim da Vojska može da napreduje i raste. A ko će to da radi? Pa, vojnici, zato ih plaćamo, zato ih školujemo i zato su oni važni.

E, tu se mi razlikujemo. Mi razumemo da je upravljati Vojskom i učestvovati u upravljanju Vojskom najveća čast, a nije nikakva komandna dužnost gde ste vi postali gospodar preko 30.000 ljudi, tako se ne ponašamo. Mi smo zahvalni ovim ljudima u uniformi na njihovom požrtvovanju i hrabrosti. Oni treba da znaju više, a mi treba da im omogućimo da njihovo znanje bude pretočeno u svakodnevni život pripadnika Vojske Srbije i da čuvaju našu zemlju. Hvala.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Muamer Zukorlić.

Izvolite.

(Radoslav Milojević: Da li vidite da sam se javio?)

MUAMER ZUKORLIĆ: Dame i gospodo...

(Radoslav Milojević: Demokratska stranka je pomenuta, da nije ostavila nijedan avion u zemlji.)

PREDSEDNIK: Poslaniče, da probamo ponovo...

MUAMER ZUKORLIĆ: Možemo li sad?

PREDSEDNIK: Izvolite.

Ostavite me na miru već jednom. Stvarno ste dosadni sa dobacivanjem.

(Radoslav Milojević: Kako možete tako da razgovarate?)

Poslaniče, daću vam opomenu, nismo u kafani.

Izvinjavam se poslaniku Zukorliću.

MUAMER ZUKORLIĆ: Možete li da mi vratite vreme?

PREDSEDNIK: Hoću.

Izvolite.

MUAMER ZUKORLIĆ: Hvala.

Dame i gospodo, pitanje bezbednosti građana i države jedna je od veoma važnih tema. Svakako da se kvalitet bezbednosti reguliše zakonima, reguliše se kvalitetom institucija koje se bave ovim pitanjima i reguliše se tehničko-tehnološkom opremljenošću.

Što se predloženih zakona tiče, jasno je da je bila intencija da se oni unaprede, značajno su iskorišćena iskustva i dostignuća savremenih evropskih standarda, međutim, skrenuo bih pažnju na sledeće. Naime, pored ovih momenata na koje sam ukazao, za kvalitet bezbednosti, bilo kroz formu odbrane ili drugih bezbednosnih agencija i institucija, veoma je važno pitanje poverenja.

Ovo ističem iz razloga što u Srbiji imamo oko 20%, možda i nešto više, dakle skoro jednu petinu stanovništva, odnosno građana koji nisu srpske nacionalnosti. Poznato je da smo u proteklim decenijama imali momenata, pogotovo kroz ratne sukobe, oko kojih nemamo, zasada, jedinstven stav. To je zapravo pokazatelj da je jako važno pobrinuti se da kroz zakonodavstvo ali i kroz druge aspekte delovanja dobijemo punu podršku i puno poverenje svih građana ove zemlje, uključujući i sve pripadnike naroda i zajednica koji nisu srpske nacionalnosti.

Svakako da na tom polju postoje pozitivni iskoraci i značajni momenti, kao što je pitanje vere i verskih prava u vojnim objektima i Vojsci uopšteno. To je dobro regulisano s aspekta zakonodavca, ali po pitanju prakse imamo izvesne manjkavosti, posebno kada su u pitanju pripadnici islama, odnosno Islamske zajednice u Vojsci. Zasada, doduše nasleđeno od prethodnih vlasti, prisutni su vojni imami isključivo iz jedne, i to manjinske, grupacije Islamske zajednice, što je neprihvatljivo i predstavlja nedovoljno pozitivnu poruku za ostale muslimane u ovoj zemlji. Očekujem od ove vlade, od ministra i ostalih struktura da se što pre pristupi rešavanju ovoga pitanja i problema.

Čuli smo da je istorija Srbije ratna istorija. Dakle, delimično se mogu složiti s tim, ali u meri u kojoj je istorija uopšteno korisna ukoliko je koristimo kao izvor pouke i za ono što valja i za ono što ne valja. Međutim, ono što su moja očekivanja i, verujem, većine građana i narodnih poslanika jeste da naša budućnost, odnosno vizija o budućnosti ove zemlje bude na pouci iz prošlosti, a ne na sleđenju prošlosti. Očekujem da budućnost i viziju ove zemlje gradimo mnogo bolje od onoga što je naša prošlost i da ona ne bude ratna budućnost, već da bude budućnost razvoja i prosperiteta za sve građane i zemlju u celini.

Želim se veoma pohvalno izraziti po pitanju spremnosti Vojske da saraduje i daje svoje objekte za tehnološke parkove i druge naučnoobrazovne institucije. Želim da podržim takvu spremnost da nastavimo, kako bi ova zemlja u svim svojim regionima dobila po jedan tehnološki park, centar izuzetnosti, o

čemu smo nedavno imali sastanak u kabinetu predsednika sa ministrom prosvete i drugim faktorima koji su zaduženi za obrazovanje. To su jako dobri primeri, jer znate da takvih objekata ima još i oni se mogu preurediti. Time se zapravo daje puna podrška budućnosti, prosperitetu kroz obrazovanje, ne samo vojno već i kroz sve druge aspekte obrazovanja. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Jovan Jovanović. Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Ana Karadžić.

ANA KARADŽIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Poštovani ministre Vulin sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama se nalazi set veoma važnih zakona iz oblasti Ministarstva odbrane. Imam osećaj da smo danas više pričali o politici, nego o onome što je Ministarstvo odbrane uradilo u prethodnom periodu i zašto su ovi zakoni koji se danas nalaze pred nama veoma važni za Srbiju.

Želim da napomenem da će Poslanička grupa Pokreta socijalista, Narodne seljačke stranke i Ujedinjene seljačke stranke u danu za glasanje podržati ove zakone.

Svesni smo činjenice da se nijedna zemlja ne može razvijati ekonomski, a takođe da ne može imati ni nezavisnu političku strategiju, ukoliko nije zaštićen njen suverenitet, teritorijalni integritet i njena nezavisnost. Na koji način mi to treba da uradimo? Svakako smo danas dobili taj odgovor, a to je – jačanjem Vojske.

Vlada Republike Srbije vodi politiku mira. Da bismo takvu politiku vodili, moramo da modernizujemo Vojsku, moramo da modernizujemo opremu, naoružanje, posebno ratno vazduhoplovstvo, o čemu smo danas razgovarali.

Želim da pohvalim Ministarstvo odbrane i ministra Vulina za sve što je Ministarstvo odbrane preduzelo u prethodnom periodu, vezano za vojno obrazovanje, za vojno zdravstvo, za status i položaj pripadnika Vojske u prethodnom periodu, za poboljšanje standarda ljudi. Imali smo priliku da vidimo da su plate povećane, da se rešava stambeno pitanje pripadnika Vojske. Sve ove sprovedene novine potvrđuju da Ministarstvo radi dobar posao, da se nastavlja vojna politika koja je započeta 2012. godine i da će Srbija definitivno ostati na istom kursu, a to je kurs vojne neutralnosti.

Prepoznata je važnost vojnog obrazovanja. Obrazovanje predstavlja stub jake i suverene Vojske. Ne mogu da se setim da li smo danas čuli da je uloženo trista miliona dinara u infrastrukturu Vojne akademije, obnovljeni su sportski centar, streljane i tereni. Na taj način će kadetima biti značajno olakšano da se školuju i da žive i rade u najboljim uslovima. U prvu fazu rekonstrukcije Vojne gimnazije uloženo je trinaest miliona dinara.

Nemam još mnogo vremena, samo bih pored važnosti ulaganja u obrazovanje istakla međunarodnu saradnju. Na taj način mnogo doprinosimo ugledu Vojske u svetu. Nije važno šta će neko u svetu da misli o nama i da li će

neko da nas hvali, važno je da mi šaljemo jednu poruku koja se danas prožima kroz svaki govor. Nekima odgovara nekima ne. Mi jačanjem naše vojske pokazujemo da je Srbija suverena, da je Srbija nezavisna zemlja i da se to neće promeniti.

Saradnjom sa različitim stranama, Istokom i Zapadom, pokazujemo da smo vojno neutralni. Ono o čemu je kolega Đukanović pričao malopre – važnost vojne neutralnosti kao jedne od najvažnijih političkih strategija u narednom periodu – danas se to uvrstilo i u zakon.

Ulaganjem u Vojsku stvaramo jaku, snažnu, profesionalnu, borbenu, patriotsku, nezavisnu i moćnu vojsku, a samim tim stvaramo isto tako jaku, snažnu, borbenu, nezavisnu, vojno neutralnu, a pre svega našu Srbiju. Zbog toga želim da se zahvalim ministru odbrane, Ministarstvu odbrane i Vladi Republike Srbije što na takav način sprovodi politiku. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Nada Lazić.

Izvolite, koleginice.

NADA LAZIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovana gospodo iz Ministarstva, poštovane kolege narodni poslanici, u raspoloživom vremenu koje imam želim da se osvrnem samo na nekoliko aspekata, odnosno nekoliko delova zakona.

Na početku bih pomenula Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi. Želela bih da podsetim, više zbog građana koji ovo gledaju, da se od januara 2011. godine upućivanje na služenje vojnog roka u Vojsci Srbije vrši po principu dobrovoljnosti, odnosno ukinuta je obaveza služenja vojnog roka i uvedena profesionalizacija Vojske i od tada vojni rok služe samo oni koji to žele. Dobrovoljno služenje vojnog roka u našoj zemlji traje šest meseci. Svakom vojniku se u prva tri meseca isplaćuje po 12.000 dinara, četvrtog meseca 15.000, a petog i šestog meseca 25.000. Na taj način se želi stimulisati da najbolji dobrovoljci ostanu u Vojsci i postanu profesionalni vojnici, a kasnije, ako se dobro pokažu, i podoficiri.

Zašto sve ovo govorim? Naime, postavljam pitanje – da li su profesionalni vojnici, oficiri, podoficiri i svi drugi zaposleni u Vojsci zadovoljni svojim primanjima? Ovde smo čuli da plata oficira iznosi oko 60.000 dinara. Ako znamo da je potrošačka korpa 64.000-65.000 dinara – gospodine ministre, vi ćete me ispraviti za sve ono što govorim, ako pogrešno kažem – dakle ako je korpa preko 60.000 dinara, onda znači da oni krpe kraj s krajem.

U poslednje tri godine, prema nekim podacima koje sam dobila (zato očekujem od vas ili da potvrdite ili da ispravite), Vojsku je napustilo oko 3.000 profesionalaca. Nisu u pitanju samo vojnici već i svi oni koji su zaposleni, inženjeri i drugi kadrovi zaposleni u Ministarstvu odbrane. A to je upravo zbog zarada. Sem toga, imaju problem rešavanja stambenog pitanja. Vidim da su u ovom zakonu predložene neke subvencije vezane za rešavanje stambenih

problema. Naime, prema podacima kojima raspolazem, oko 20.000 vojnih penzionera i profesionalnih vojnih lica nema rešeno stambeno pitanje.

Posebna kategorija na koju želim da se osvrnem, i što posebno naglašavam, jeste oko 4.200 vojnih lica iz perioda bivše JNA, sa teritorije bivše Jugoslavije, koja nemaju rešeno pitanje stana, a njih oko 2.500 i dalje živi u kolektivnom smeštaju. Novi Sad je, recimo, pravi primer za ovaj problem, jer u nekoliko kasarni žive porodice ovih ljudi u nemogućim i potpuno nehumanim uslovima. Apsurdno je da oni nemaju status izbeglica i na taj način nemaju verovatno ni pomoć za rešavanje pitanja stana.

Vidim da ste vi, ministre, bili ovih dana u poseti gradonačelniku Novog Sada i da se na tu temu razgovaralo, pa od vas očekujem, ako imate odgovore kada će se ovaj problem rešavati, da pomognete.

S druge strane, kasarne i drugi objekti proglašeni su za državnu imovinu i, koliko znam, u nadležnosti su Direkcije za imovinu. U nekim lokalnim samoupravama su zamenjeni za stanove za vojna lica, ali u većini mesta to nije urađeno i ti objekti propadaju a, s druge strane, ne rešavaju se stambeni problemi oficira, odnosno uopšte vojnih lica.

Neki od tih objekata mogu da se pretvore u izuzetno značajne turističke objekte, kao što su recimo vojni objekti u podgrađu Petrovaradinske tvrđave, koji sada propadaju a mogli bi da budu izuzetna turistička atrakcija u sklopu cele Petrovaradinske tvrđave.

U Novom Sadu je bilo pokušaja, a vidim sada i u Beogradu, da se jedna od napuštenih kasarni osposobi za aktivnosti; neke nevladine organizacije su to pokušale, ali ih je policija izbacila i ti objekti i dalje nisu osposobljeni, niti je njihovo pitanje rešeno. Isti slučaj desio se ovde u Beogradu kada su pripadnici Vojne policije izbacili grupu aktivista Društvenog centra NNK koji su pre nekoliko dana ušli u jedan takav vojni objekat u Beogradu. Zato postavljam pitanje – za koga se i dokle čuvaju ovi objekti i kada će se ovi problemi rešiti?

U izmenama i dopunama Zakona o Vojsci posebno želim da istaknem da se kao razlog za predložene izmene i dopune kaže da se stvaraju uslovi za obezbeđivanje povoljnijeg položaja profesionalnih pripadnika Vojske Srbije, posebno profesionalnih vojnika, podoficira, oficira i svih drugih u službi Vojske Srbije. Tu mi upadaju u oči dva člana: član 25. i član 26.

U članu 25. kaže se da profesionalnom vojnom licu pripada naknada troškova za ishranu u toku rada i regres za korišćenje godišnjeg odmora kada se za takvu vrstu naknade steknu uslovi u budžetu Republike Srbije, u visini koju utvrdi Vlada, što znači da će možda dobiti topli obrok i regres, a možda neće. Mislim da to, kada su vojna lica u pitanju, ne sme da ostane ovako nedorečeno i da se ostavi da može i da ne može. Prosto, za njih moraju da se nađu sredstva bez obzira na okolnosti. Naime, svaka vlast zna da mora da ima zadovoljnog vojnika, zadovoljnog policajca, lekara, učitelja. To su kategorije na kojima ne bi smelo da se na ovakav način eksperimentiše. Uostalom, u praksi vidimo kako to izgleda.

U članu 26, koji se odnosi na plate profesionalnih vojnika, u stavu 2. se kaže – osnovica za obračun plate ne može biti niža od 75% od prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji isplaćene u mesecu u kojem se utvrđuje osnovica, a ukoliko to ne omogućavaju odobrena sredstava u budžetu Republike Srbije namenjena za plate, Vlada može da u skladu sa odobrenim sredstvima utvrdi nižu osnovicu.

Znači, opet se ostavlja mogućnost da se, u skladu sa mogućnostima, ta osnovica smanji. Smatram da je nedopustivo da vojna lica spadaju u kategoriju kojoj se na takav način može smanjivati plata. To znači da praktično ništa nije zagarantovano, a od oficira se traži da izvršavaju naređenja, od pilota se traži da lete na letelicama sumnjive ispravnosti... Evo, najnoviji je slučaj pogibije iskusnog pilota Roberta Kalocija, koji je bio i nastavnik letenja. Po meni, treba da se da odgovor i istina o tehničkoj ispravnosti letelice i druge opreme, i kako se uopšte održava oprema. Inače, da naglasim da je ovaj pilot, prema mojim informacijama, bio podstanar sa svojom porodicom. Postavljam pitanje – zašto nam ginu piloti? Ovo nije prvi slučaj.

Vi ste u medijima izjavili da smo od Belorusije dobili četiri „miga“, da će se povećati naoružanje, da ćemo dobiti helikoptere i ostalo naoružanje za našu vojsku. Ja prosto postavljam onako žensko pitanje – da li se mi to spremamo za rat i da li treba da brinem? Treba da imate u vidu da je prosečna starost u Srbiji preko 40 godina, da imamo manje od 17% dece mlađe od 14 godina, a iz zemlje nam odlaze mladi i radnosposobni ljudi. Na koji način mislite da privučete da se ljudi opredele za vojno zanimanje?

U izmenama Zakona o odbrani predviđeno je formiranje fonda za finansiranje i unapređenje službe traganja i spasavanja vojnih vazduhoplova i za razvoj sposobnosti Vojske Srbije po ovom pitanju. Postavljam pitanje – zašto se ovaj fond uvodi? Prosto, to mi nije jasno.

U zakonu o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme omogućava se strano ulaganje u oblasti proizvodnje naoružanja i vojne opreme, i kaže se da je proizvodnja naoružanja, što meni posebno para uši, i vojne opreme od strateškog značaja. Postavljam pitanje zašto se po ovom zakonu omogućava stranom ulagaču da bude većinski vlasnik, s jedne strane. S druge strane, bila bih daleko srećnija da nam znanje i zdravlje budu strateški ciljevi, tj. da ulažemo u škole i bolnice, jer smatram da su ljudi važni, a ne oružje. Podsetiću samo da je prihod, recimo, od IT sektora možda u rangu izvoza u poljoprivredi ili naoružanja, ne znam tačno kolike su sume, ali, evo, pokazalo se da je ulaganje u znanje ispalo veoma unosan princip.

Mi poslanici Lige socijaldemokrata Vojvodine dali smo amandmane, samo se od sveg srca nadam da ćemo biti u prilici da uopšte te svoje amandmane branimo. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Predrag Jelenković.

Izvolite.

PREDRAG JELENKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Poštovani ministre, poštovani direktore BIA, poštovane kolegice i kolege, moje kolegice iz poslaničkog kluba će govoriti o ostalim zakonima i u danu kada budu amandmani došli na red, a ja ću se fokusirati na zakon o vojnom obrazovanju. To je vrlo važan zakon jer se njime, kao što i stoji, obuhvataju svi oblici obrazovanja ne samo profesionalnih pripadnika Vojske Srbije već i državnih službenika, kroz vojnoškolske ustanove i ustanove Ministarstva odbrane i Vojske Srbije.

Ono što je interesantno, u članu 13. ovog zakona u stavu 1. stoji da su vojne visokoškolske ustanove univerzitet i fakultet, dok se u stavu 2. definiše da univerzitet u svom sastavu može imati akreditovane naučnoistraživačke organizacije i biblioteku. Važno je istaći da univerzitet u svom sastavu može imati visokoškolsku jedinicu sa svojstvom ili bez svojstva pravnog lica, pod uslovima propisanim zakonom i statutom visokoškolske ustanove.

Takođe, univerzitet odbrane je samostalna visokoškolska ustanova koja obavlja delatnost visokog vojnog obrazovanja iz više naučnih oblasti u okviru obrazovno-naučnih polja, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Zašto sam ovo citirao? Kada se pominje Zakon o visokom obrazovanju, a u vezi s članom 22. podtačka 2), možda treba imati u vidu, ukoliko za to postoje uslovi, mogućnost stvaranja novih nastavnih baza na teritoriji Srbije. Odnosno, treba razmišljati o mogućnosti da se neki segmenti ili smerovi nastave visokog školstva Vojske Srbije detaširaju, na primer, u Niš, jer za tako nešto, verovatno znate, postoje prostorni kapaciteti, prateći objekti i nastavni kadar.

Primer rada na ovaj način pokazuje Univerzitet u Nišu, koji ima pozitivna iskustva u nastavnim centrima van Niša, odnosno odeljenjima Pravnog i Ekonomskog fakulteta u Medveđi i Zaječaru. I drugi univerziteti imaju slična iskustva, na primer Ekonomski fakultet iz Subotice u Bujanovcu.

Ovo je vrlo važno kako bismo približili i omogućili većem broju mladih ljudi iz Kuršumlje, Prokuplja, Vranja, Leskovca, Pirota, Knjaževca, Aleksinca, Zaječara obrazovanje u ovoj oblasti, ali je značajno i za jug Srbije, posebno zbog njegovog geostrateškog položaja.

U svakom slučaju, ovim zakonom normativno se uređuju i usaglašavaju specifičnosti vojnog obrazovanja, a samim tim i dovršava proces usklađivanja propisa, gde vojnoškolske ustanove imaju mogućnost da postanu integralni deo obrazovnog sistema Republike Srbije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar gospodin Vulin.

Izvolite.

ALEKSANDAR VULIN: Da se zahvalim još jednom svim poslanicima koji su pre govorili, pa, evo, sada da malo pojasnimo stvari: dakle, prosečna plata oficira nije 63.000, tolika je bila 2012. godine, sada je 74.000 dinara. Molim vas

da vodite računa i o tome, povećali smo dnevnice, sa 800 dinara su otišle na 1.100 dinara; i to ulazi u ukupna primanja. Takođe, ulaze i uvećani troškovi stanovanja za one koji nemaju rešeno stambeno pitanje. A oni koji rešavaju stambeno pitanje putem povoljnog kreditiranja od strane Vojske i dalje dobijaju uvećane troškove, tako da im Vojska i na taj način smanjuje ratu, što je, priznaćete, nešto o čemu biste u civilstvu mogli samo da maštate da je moguće, a zaista nije. Takođe, imamo dodatke na specifičnu službu – to je kada ste pilot, specijalac itd. pa to dobijate.

Naveli ste brojeve koji se odnose na plate naših vojnika na dobrovoljnom služenju vojnog roka. Da vas obradujem da su za sve pripadnike koji dobrovoljno služe vojni rok, zatim za sve naše kadete, za sve naše pitomce naredbom vrhovnog komandanta takođe povećana primanja za 10% od 1. marta. Dakle, i njima su povećane nadoknade. Kao što vidite, gde god možemo i kad god možemo radimo na poboljšanju standarda svih naših pripadnika, bez obzira na to u kom delu Vojske oni bili.

Takođe, uveli smo nešto što godinama jednostavno nije bilo moguće – evo, tu su i penzionisani generali, znaju da je to nekada u JNA bilo moguće, a u Vojsci Srbije skoro da se ne pamti – to je da smo uveli i dnevni bon za ishranu, koji je dosad dobijao bataljon specijalne policije „Kobre“, ali sada dobija i specijalna brigada. Uskoro ćemo, nadamo se, imati budžetske mogućnosti da to proširimo i na pripadnike Vojne policije i pripadnike izviđačkih jedinica, što puno znači. To je veliki broj ljudi i to puno znači našim pripadnicima kada dobiju... Jednostavno, kao da su dobili novac koji mogu da potroše u kantini, bilo za svoju ishranu, bilo da kupe nešto što je potrebno njima i njihovim porodicama.

Po pitanju stanova i stambene izgradnje, zato smo i pokrenuli ovu veliku aktivnost oko izgradnje stanova za pripadnike bezbednosnih struktura. U pravu ste sa brojevima, veliki broj naših pripadnika nema rešeno stambeno pitanje, ali na ovaj način se to rešava. Prvi put, od JNA i od SFRJ, to se rešava ovako masovno. Možda je malo, ali je značajno. Pitajte pripadnike Prve brigade u Novom Sadu kada su poslednji put dobili stanove. Sada su dobili, bukvalno nakon decenija, sada je u Novom Sadu podeljeno nekih četrnaest stanova. Dugo, dugo toga nije bilo, ali čim nešto može, mi to uradimo.

Radi se na Kasarni „Jugovićevo“. A to što ste rekli o razgovoru sa gradonačelnikom Vučevićem, uskoro treba da potpišemo sporazum po kome se u Kasarni „Jugovićevo“ određuje koliko stanova dobijamo, a Grad Novi Sad počinje da projektuje, pa da nam gradi bazu „Majur“. To je nešto što će takođe biti velika stvar. Mi decenijama nismo imali veliki novi vojni objekat.

Vidite, stvari se menjaju. I menjaju se nabolje. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Jasmina Obradović.

Izvolite.

JASMINA OBRADOVIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovani direktore BIA sa saradnicima, drago mi je da vas ponovo vidim ovde u Parlamentu, gde smo 2012. godine počeli. Bogu hvala, sve ide dobro i bolje, i biće sve bolje.

Danas se na dnevnom redu nalaze dve odluke o upotrebi naših vojnih i policijskih snaga u međunarodnim snagama u jedanaest zemalja. Ovo govorim prosto da bih podsetila one koji prate prenos Skupštine o čemu to mi juče, danas i u narednim danima raspravljamo u ovoj skupštini.

Pored toga, na dnevnom redu nalazi se sedam predloga kojima unapređujemo naš sistem bezbednosti, a to su: Predlog zakona o vojnom obrazovanju, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije, Predlog zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o upotrebi Vojske Srbije i drugih snaga odbrane u multinacionalnim operacijama, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi i Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o BIA. Takođe, tu su i četiri potvrđivanja međunarodnih sporazuma.

No, ono na šta želim da skrenem pažnju u ovim predlozima jeste pre svega poboljšanje uslova života zaposlenih u našim bezbednosnim strukturama. Činjenica je, od toga ne možemo pobeći, da je raspad Jugoslavije pripadnike Vojske i Policije doveo na rub egzistencije. Onda kada se mislilo da ne može biti teže po Vojsku, dolazi DOS i – može. Može mnogo teže.

Dolaskom DOS-a na vlast, na mestima ministra odbrane i saveznog ministra MUP-a izmenjali su se sadašnji i nekadašnji lideri Demokratske stranke, pa imamo Zorana Živkovića, Borisa Tadića, Dragana Šutanovca, danas lidere moćnih opozicionih stranaka. To njihovo vreme je vreme totalnog propadanja srpske vojske i policije. Setimo se samo raznih afera pomenute gospode: „Pašnjak“, „Satelit“, „Vojska“, „Vinograd“ i sl. U tom periodu srpska vojska i policija su finansijski i materijalno totalno upropaštene.

Ali dolaskom na vlast Srpske napredne stranke i Aleksandra Vučića, koji je, podsetiću, bio ministar odbrane u prvoj vladi SNS-a, ovaj proces je zaustavljen i srpska vojska je ponovo stavljena na zdrave noge. To su ona tri koraka 2012. godine, kada je tadašnji ministar vojni Aleksandar Vučić rekao: zaustaviti propast, pokrenuti šta se može pokrenuti, a onda pokrenuto razvijati.

Nakon mnogo vremena obnavlja se, pored opreme i naoružanja, vojni stambeni fond, a time i motiv da se kvalitetni kadrovi odlučuju na vojnu školu i vojni poziv.

Meni je drago što je ministar u svom obraćanju malopre pomenuo Kasarnu „Jugovićevo“, bazu „Majur“. Jako dobro znam koliko je Novi Sad pružio ruku, zato što je sa druge strane pružena ruka Vojske, da zajedno rešavamo sve probleme koje možemo rešiti zajednički. Evo, vidite, četrnaest

stanova je već podeljeno, na Jugovićeve se planira jedan kompleks, a ako do mene stižu dobre i tačne informacije, priča se o proširenju i na prigradska naselja, što znači da sve ovo potvrđuje ono što sam malopre rekla – postavljamo Vojsku na zdrave noge.

Biti oficir u vreme DOS-a bilo je ponižavajuće. Danas su srpski vojnici i oficiri ponovo ponos Srbije. Iz tih razloga, gospodo, u danu za glasanje ponosno ću glasati za ovaj set predloga zakona. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Božidar Delić.

Izvolite.

BOŽIDAR DELIĆ: Uvaženi predsedavajući, gospodo iz Ministarstva odbrane, Generalštaba Vojske, BIA, kolege narodni poslanici, danas raspravljamo o setu vojnih zakona. Praktično, sa ovih šest zakona zaokružuje se sve što je vezano za Vojsku, Ministarstvo odbrane i odbranu.

Da sam ovde video još jedan zakon za koji sam ja uvek posebno zainteresovan, rekao bih da je celokupan posao po ovim pitanjima završen, a to je zakon o borcima, porodicama poginulih boraca i nestalih boraca. Nadam se da će gospodin ministar sa ministrom za rad, zapošljavanje i socijalna pitanja učiniti napor da, ako ne u ovoj godini, a ono u sledećoj godini, konačno, posle 27 godina, borci dobiju svoj zakon, da im se država Srbija kroz neke spomen-medalje ili spomenice oduži, jer to su radile sve susedne države, pa čak i kvazidržava Kosovo. Eto, neka čak naši borci budu i poslednji, ali je red i vreme da to učinimo.

Prvi zakon je zakon o obrazovanju. Mi nismo imali većih primedaba na ovaj zakon, ali smo ipak kroz jedan veći broj amandmana dali neke predloge u vezi sa saradnjom našeg univerziteta sa civilnim visokoškolskim ustanovama. Međutim, dali smo i neke primedbe, posebno u članu 18, na uvođenje nekih novih termina, a to je termin „poslovođenje“, koji se pojavljuje u više stavova. U tradiciji naše vojske postoje tri termina, to su – komandovanje, rukovođenje i upravljanje. Ovde se u zakonu pominju dva termina, „komandovanje“ i „upravljanje“, dok je umesto termina „rukovođenje“ uveden novi termin – poslovođenje. Mislim da ipak treba da se pridržavamo naše tradicije i ovaj termin „rukovođenje“ vratimo u zakon.

Još jedna stvar, kada se govori o visokoškolskim ustanovama i posebno Vojnoj akademiji, gospodo, Vojna akademija je stub vojnog obrazovanja. Ona daje osnovno obrazovanje, zatim drugi i treći stepen. Ona je kroz član 15. obrađena samo kroz jednu rečenicu. Nemam ništa protiv vojnog medicinskog fakulteta VMA. Dalo bi se o tome mnogo raspravljati, ali ako je već to uvedeno u sistem zbog toga da bi mogao postojati univerzitet odbrane, mi smo predložili izmenu, da se kroz član 15. kaže da je Vojna akademija osnovna visokoškolska jedinica, od posebnog značaja za sistem odbrane. Mislim da je to apsolutno

prihvatljivo i da se upravo kroz te izmene pokazuje da je Vojna akademija stub vojnog školstva.

Dalje, u članu 18. kaže se da visokoškolske jedinice u sastavu univerziteta imaju veća obrazovno-naučnih polja, komisiju za obezbeđenje kvaliteta i kadetski parlament, a onda se kaže: „a mogu imati i katedre kao stručne organe“. Ne znam kome je to palo na pamet, ovo „mogu imati“ apsolutno mora da se briše, jer katedre svakako moraju postojati.

Dalje izmene koje smo mi predložili vezane su za ukidanje visokoškolskih ustanova, pa smo neke dopune pravili, šta sa arhivama vojnoškolskih ustanova i šta sa njihovom dokumentacijom, jer prvenstveno se kroz ovaj član zakona govori o tome šta sa njihovim materijalnim stvarima, a mislim da je takođe važno, ili mnogo važnije, šta sa dokumentacijom i arhivama, odnosno određivanjem pravnog naslednika koji će imati obaveze da po zahtevima u određenim situacijama, da li su to učenici, studenti, polaznici, dostavi određenu dokumentaciju. Gospoda i posebno rektor univerziteta znaju da je u njegovo vreme iz bivših republika prema Vojnoj akademiji bilo mnogo zahteva bivših studenata, odnosno pitomaca da im se dostave njihove diplome i da je to u celom ovom periodu rađeno kako valja.

Ove izmene koje smo zahtevali i za koje smo napisali amandmane nisu suštinske ali doprinose boljem kvalitetu ovog zakona, pa molimo, kad se budu razmatrali naši amandmani, da to imate u vidu.

Što se tiče Predloga zakona o odbrani, mi već imamo veliku primedbu kada je u pitanju član 2, gde se dodaje novi stav 3. koji glasi: „Godišnji izveštaj Vlade o stanju priprema za odbranu razmatra se na sednici nadležnog odbora Narodne skupštine.“ Znači, zaobilazi se Skupština i taj izveštaj razmatra samo nadležni odbor.

Gospodo, ja sam član tog odbora, zajedno sa šesnaest drugih narodnih poslanika. Taj odbor, po Poslovniku, ima jedanaest nadležnosti; formalno obavlja samo dve nadležnosti vezano za zakonske predloge i za izveštaj koji Ministarstvo odbrane tromesečno dostavlja Narodnoj skupštini.

Odbor za odbranu i unutrašnje poslove Skupštine Srbije je jedini, zapamtite, praktično jedini organ civilne kontrole Vojske i Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno policije. Znači, ovih sedamnaestoro ljudi u Skupštini moralo bi da zna kakvo je stanje operativnih sposobnosti Vojske. Pošto izveštaji koje dobijamo od Ministarstva, a imao sam priliku da to kažem i sadašnjem ministru, nisu poboljšani, pošto nikad ne dobijamo stanje i ocenu operativne sposobnosti Vojske, pošto nikada ne dobijamo ni izveštaj Inspektorata odbrane, odnosno kako su ocenjene kontrolisane jedinice, gospodo, mi ne možemo i nemamo na osnovu čega da zaključimo kakvo je stanje Vojske.

Ovo što se sad pokušava sa Skupštine prebaciti na Odbor apsolutno je pogrešno. Naš je stav da se član 2. briše upravo zbog toga, a da ministar poradi na onome što smo od njega tražili, da izveštaj u dva segmenta bude kvalitetniji –

da nam se kroz tromesečne izveštaje dostavlja broj inspekcijskih kontrola ali i ocene tih jedinica. Mi smo čak govorili o tome da bi možda nekim analizama trebalo da prisustvuju i članovi ili pojedini članovi Odbora. Ne znam, možda je predsednica ovog odbora bila pozvana na vašu godišnju analizu operativnih sposobnosti, ali ona nas kao članove Odbora nije o tome obavestila. Na kraju krajeva, mi smo ovde svi jednaki, i kada razgovaramo u Skupštini i kada razgovaramo o zakonskim predlozima mi nju ovlašćujemo da umesto svih nas iz Odbora može pred Skupštinu da izađe sa našim stavovima. Ja, jednostavno, nemam nikakvih podataka da li je ona prisustvovala toj analizi.

Sledeći je član 3. Mi takođe predlažemo da se član 3. briše, jer ovde se radi samo o dve reči: „obaveštava“ i „izveštava“. Nemojte vi, gospodo, da štitite Skupštinu i olakšavate joj posao; Skupština mora da radi ono što joj je posao. Po varijanti prethodnog zakona, radilo se o izveštavanju, a po ovome predlogu – o obaveštavanju. Ovo nije samo igra reči, gospoda iz Vojske zna ko izveštava, a ko obaveštava. Izveštavanje je obaveza, a obaveštavanje je, da kažem, daleko nižeg nivoa i neobavezno, odnosno mogućnost.

Što se tiče člana 8. koji se odnosi na član 23. stav 1, gospodo, vi ste ovde dali, i to je dobro, da Ministarstvo ima i vodi evidenciju o poginulim, nestalim, ranjenim, zarobljenim i ubijenim pripadnicima Vojske. To je apsolutno sve u redu, međutim, meni se čini da ovaj datum nije u redu. Kada se radi o periodu od 23. marta 2001. godine do 30. juna 2001. godine, mislim da bi datum trebalo da bude 13. oktobar 2000. godine.

Mislim da je ovaj datum koji ste ovde dali datum kada je Vojski Jugoslavije odobreno da može da uđe u Kopnenu zonu bezbednosti. Ali mi smo pogibije vojnika... Pogibije policajaca imali smo čak i pre ovog datuma koji sam izneo, ali imali smo pogibije i ranjavanje vojnika pre toga. Prema tome, moramo voditi evidenciju od momenta kada je Vojska dobila zadatke i naređenja da uđe u Kopnenu zonu bezbednosti, a nikako za nas ne treba da bude relevantan datum kada nam je KFOR dozvolio da rešimo situaciju u onim sektorima A, B, C itd. Mislim da bi trebalo da se ovo malo analizira i da se vidi da li sam ja u pravu i da se adekvatan datum nađe u zakonu.

Što se tiče člana 21, koji se odnosi na član 76, i novog stava 2, apsolutno podržavamo da se udruženja koja deluju na teritoriji Republike Srbije a svoje delovanje težišno zasnivaju u oblastima od značaja za odbranu prvo imenuju, da se na određen način vežu za budžet Ministarstva i da se zna koja su to udruženja od posebnog značaja za odbranu.

Ministarstvo obrazovanja treba verovatno da donese odluku koja su udruženja od posebnog značaja za njih, ali, recimo, Udruženje rezervnih vojnih oficira, Savez radio-amatera, izviđača, klubovi sportskih padobranaca itd., ipak su svi oni vezani na određen način za Vojsku, oni su izvor kadrova, bez obzira na to da li će to biti regruti ili ljudi koji će kroz neko osposobljavanje služiti interesima odbrane ili Vojske Srbije. Tako da njih treba odvojiti od velikog broja

udruženja građana i, kad se već kao takva imenuju u zakonu ili u odluci ministra, onda treba da dobiju neka minimalna sredstva da mogu da funkcionišu.

Što se tiče Zakona o Vojsci, člana 7, koji se odnosi na član 42, tu je s jedne strane, gospodo, dobro što se ova granica pomerila na 53 godine za profesionalne vojnike, podoficire, odnosno oficire po ugovoru. Međutim, želim da kažem i jednu napomenu, da možda to nije trebalo učiniti sa profesionalnim vojnicima, jer, gospodo, ako neko od 25 godina dođe u Vojsku kao profesionalni vojnik, on bi do 40. godine (kako je dosad bilo u zakonu i mislim da tako treba da ostane) ipak trebalo, kroz leaderske kurseve koje imate u Vojsci, da postane podoficir po ugovoru. Samim tim, onda bi njegova služba u Vojsci trajala do penzionisanja, odnosno do 53 godine. Ako neko za petnaest ili dvadeset godina ne uspe da položi ili ne dođe...

Druga je stvar vaše unutrašnje organizacije, da li svi kvalitetni vojnici po ugovoru imaju šanse da polažu prijemni za taj leaderski kurs, da li tu ima problema. Znam da ima onih koji više puta nisu uspeli čak ni prijemni da polože. Takvima, gospodo, ne treba omogućavati da do 53 godine budu u Vojsci, jer oni opterećuju Vojsku i njezine operativne sposobnosti; na njihovo mesto bi mogao da dođe neko mnogo mlađi i neko mnogo sposobniji. U Vojsci nema toliko formacijskih mesta na koja bi oni koji nisu za borbene jedinice mogli da budu raspoređeni. Nisam u tom smislu za tu socijalu što se tiče podoficira, oficira po ugovoru, apsolutno se slažem da to bude do 53 godine kako ste predvideli u zakonu.

Sledeće, član 9, koji se odnosi na član 47a, stav 5, vezano za nadležnosti Vojne policije oko nabavke oružja itd. Mislim da je i to zakonom dobro rešeno, međutim, ovaj stav u zakonu da Vojna policija podatke dostavlja, po zahtevu, državnim organima ali i drugim organima, organizacijama i fizičkim licima... Zna se ko su državni organi, a ne znam kakva bi uopšte bila potreba i koje su to organizacije i zašto bi se nekim fizičkim licima dostavljali podaci o tome koje je oružje i koja su odobrenja izdata od strane Vojne policije za nabavku oružja vojnim licima. Mislim da o tome svakako treba razmisliti i, osim podataka koji se dostavljaju MUP-u i drugim državnim organima, agencijama itd., da fizička lica tu apsolutno ne dolaze u obzir i da to treba brisati.

Član 25. govori o regresu i toplom obroku. Gospodo, ovo je sasvim u redu, međutim, kada se kaže da nešto pripada, onda svakako treba brisati ovo: „kada se za takvu vrstu naknade steknu uslovi u budžetu Republike Srbije“. Ili nečega ima, gospodo, ili nema. Jer ako postoji ova mogućnost, onda postoji mogućnost da toga nikada nema. Ministar je upravo tu da zajedno sa Vladom obezbedi sredstva, jer ako se kaže u zakonu da pripada, onda treba da se obezbedi da to pripada.

Takođe, član 26. govori o platama, da osnovica ne može biti manja od 75% od prosečne mesečne zarade u Republici Srbiji iz prethodnog meseca, a onda ide u tekstu – ukoliko to ne omogućavaju odobrena sredstva u budžetu

Republike Srbije, onda to može biti i manje. Ja sam stava, gospodo, da ne može tako da stoji. Ako je rečeno da je to 75%, onda je zadatak Vlade, ministra da to i obezbedi, jer onda će uvek biti – nema. Bio sam u Vojsci i znam da je Vojska institucija koja, za vreme dok sam ja bio na nekim dužnostima i mogao da pratim te podatke, nikada nije dobila sredstva iz budžeta koliko je budžetom dodeljeno. Nije se moglo uzimati od drugih, ali se od Vojske uzimalo uvek.

Gospodo, što se tiče člana 31, a on se odnosi na član 110, mislim da je to apsolutno pun pogodak, apsolutna podrška da se ljudima, našim doktorima, doktorima nauka koji se nalaze u visokoškolskim ustanovama, institutima omogući da nastave sa radom do 65 godina života. Mi smo izgubili mnogo kadrova na VMA, na VTI i u ostalim institucijama, i ovo apsolutno podržavam, da ti ljudi ostanu u sistemu odbrane, i mislim da je to apsolutno pun pogodak.

Što se tiče zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme, gospodo, naše najveće primedbe ovde su samo na dve stvari, a to je strani kapital, odnosno privatizacija. Svi naši amandmani usmereni su upravo prema tome. Danas je ministar govorio ovde, rekao je koji su iznosi zaključenih ugovora, rekao je da sada imamo dobru situaciju po pitanju naše namenske industrije jer većina naših fabrika naoružanja, municije itd. ima nekoliko godina unapred prodatu proizvodnju. A naša vojska je u današnjim uslovima vrlo mali kupac i jednog i drugog, gotovo sve ide u izvoz. Uopšte, postavlja se pitanje potrebe tog stranog kapitala. Može da se kaže da je to zbog nekakvih tehnologija.

Gospodo, danas nismo govorili o Vojnotehničkom institutu, ali biste vi morali o tome u Ministarstvu debelo da razmišljate, jer kada smo danas govorili i kada je gospodin Živković, naš kolega, rekao da „žuti“ nisu uništili namensku industriju... Ona je jedva preživela taj period. Samo u jednoj nedelji, za vreme Borisa Tadića, VTI je izgubio 600 formacijskih mesta. A kada osakatite Vojsku, odnosno njen institut koji se bavi tehnologijama, vi ste osakatili i namensku industriju. Morate raditi na tome da se u tom smislu ponovo Vojnotehnički institut podigne na nivo koji je... Ne može možda na onaj nivo koji je nekada bio, ali ovom odlukom da doktori nauka mogu da ostanu do 65 godina, prijemom mladih inženjera, može se popraviti stanje u ovoj oblasti, pa nam te strane investicije neće biti potrebne.

Šta znače strane investicije? Pa čak one bile i 20% ili 49%, svakako da bi ti partneri želeli da znaju gde to mi prodajemo naoružanje, i verovatno ne bismo mogli da prodajemo tamo gde prodajemo sada. Kada govorim o stranim partnerima, uvek mislim na ove koji bi dolazili sa Zapada.

Sledeće, što se tiče naše namenske industrije, ona je u prošloj godini, rekao je ministar, dobila oko četrdeset miliona evra. Recimo, „Zastava oružje“ je dobila u opremi devet miliona evra, ove godine šest miliona evra; primila je jedan broj radnika. Razumem ministra da ni tu ne može biti nekog preterivanja, jer šta ako se sutra situacija u svetu promeni. Naša namenska industrija po svojim kapacitetima daleko prevazilazi naše potrebe, ili potrebe naše vojske. Upravo

zbog toga što je VTI kao ustanova u prethodnim godinama prilično urušen, „Zastava“ ima sopstveni razvoj proizvoda i sopstveni razvoj tehnologija.

Što se tiče Zakona o upotrebi Vojske, mi smo još jutros rekli kakav je naš stav o tome. Mi smo protiv, posebno smo protiv misija u organizaciji Evropske unije. Kad su u pitanju humanitarne misije, imamo drugačiji stav.

Poslednji zakon je Zakon o vojnoj, radnoj i materijalnoj obavezi. Gospodo, mi na ovaj zakon nismo napisali nijedan amandman. Smatramo da je zakon sasvim u redu. Možda ima članova koji nisu obuhvaćeni ovim dopunama, na koje bismo imali primedbe, međutim, na ono što ste dali kroz ove dopune apsolutno nemamo primedbe i smatramo da je ovaj zakon urađen vrlo kvalitetno.

Ako bi već trebalo nešto da kažemo, onda bi možda iz člana 40, koji se odnosi na član 130, trebalo izbaciti poslednji stav, da članovi porodice odgovaraju, odnosno mogu biti kažnjeni kaznom od 10.000 do 40.000 dinara ukoliko ne prijave svoga člana. Mislim da je to neprimereno, ali, na kraju krajeva, neka i to ostane pošto smo rekli da smo zadovoljni ovim zakonom i da nismo napisali praktično nijedan amandman na njega.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar, gospodin Vulin.

ALEKSANDAR VULIN: Zahvaljujem generalu Deliću na zaista iscrpnom izlaganju i na energiji koju je uložio u proučavanje svih ovih zakona. Bar ono što mogu da odgovorim, da kažem, kada je u pitanju bila terminologija, oko „poslovođenja“, slažem se, i ja više volim srpske reči koje zvuče kao srpski jezik, ali to je prilagođavanje sa civilnim Zakonom o visokom obrazovanju, i tamo piše da se – poslovođa. To je, jednostavno, usaglašavanje, nije do nas.

Što se tiče datuma koji ste naveli, to ćemo proveriti. Nijedan vojnik, nijedan policajac koji je stradao, koji je poginuo, ne sme da ostane van zaštite države zato što nismo datumski to regulisali. Dakle, proverićemo i videćemo; ako ima jedna žrtva, naći ćemo načina da bude u datumu, ili šta god. Ne sme niko da izgubi pravo zato što u tom trenutku neki datum nije odgovarao. To ni slučajno. Hvala vam na tome, obratićemo posebno pažnju.

Što se tiče dostavljanja izveštaja generalnog inspektorata, to u stvari nije po zakonu. Izveštaj generalnog inspektorata može da dobije samo ministar odbrane i vrhovni komandant, niko drugi. Tako da ukupni možemo da napravimo, ali ne možemo da napravimo pojedinačni. Jednostavno, to ne može.

Što se tiče godišnjeg izveštaja o stanju priprema za odbranu, to je, kao što znate, strogo poverljive prirode, a sednica Narodne skupštine ne može da bude zatvorena za javnost nikada. Ona uvek mora da bude otvorena za javnost, ne možemo da je zatvorimo. Pogotovo što bi oni koji bi to slušali morali da imaju sertifikat o tajnosti podataka, a to nema svaki narodni poslanik. Jednostavno je tako i moramo se pridržavati toga.

I da je takva praksa već ustanovljena, evo da vam kažem, od 2011. godine nijedan godišnji izveštaj o stanju priprema za odbranu nije razmatran na

sednicama Narodne skupštine, ali jeste na odborima. To je, mislim, sasvim prihvatljivo rešenje. Uostalom, 2014. godine predsednik Odbora za odbranu i unutrašnje poslove prihvatio je upravo ovo rešenje. Mislim da je to... Sve stranke su zastupljene, svi članovi Odbora imaju odgovarajuće sertifikate o čuvanju tajni i rukovanju podacima, tako da mislimo da je to sasvim u redu. U krajnjoj liniji, nije politička stvar.

Što se tiče Vojnotehničkog instituta, njemu poklanjamo posebnu pažnju. Potpuno ste u pravu, VTI je mozak naše industrije. Bez VTI nema ničega. On je taj koji je razvoj, on je taj iz koga i odbrambena industrija Srbije crpi nove projekte, nove ideje, crpi, u krajnjoj liniji, nove tehnologije. Između ostalog, zato smo u ovom zakonu uveli *royalty*, dakle uveli smo nadoknade za VTI, jer dosad je odbrambena industrija koristila patente i znanje Vojnotehničkog instituta, a za to nije ništa morala da mu plati. E pa to je način da ga ojačamo.

Takođe, razrađujemo pravilnik i nadam se da ćemo imati podršku Ministarstva finansija da se posebno stimulišu inženjeri u Vojnotehničkom institutu koji rade na određenim projektima, jer to je jedini način da ga sačuvate. Upravo ovo ulaganje u odbrambenu industriju Srbije je način da ga sačuvate da radi ovde, jer vi ne možete da se nosite na tržištu. Možete li da zamislite koliko košta jedan inženjer koji projektuje raketu? Mi nikad nećemo moći da ga platimo. Nikad. Na ovaj način, kada dođe neko s velikim novcem ko će imati interes da ga zadrži ovde, možda ćemo ga zadržati. Ovako nećemo, budimo realni, nećemo ga zadržati.

Znate, hladnotermovizijski detektor, linija za proizvodnju toga (što je sad svetski hit) košta između petsto i milijardu evra. Da li nam je to potrebno? Jeste. Da li bi bilo jako dobro da to možemo? Bi. Da li ćemo imati taj novac? Nećemo. Na ovaj način možda možemo da ga imamo. Možemo da dovedemo tehnologiju; čak i mnogo primitivniju, evo, da ne govorimo sad o ovoj zaista sofisticiranoj, ovo je svetski vrh, ali govorimo, recimo, o polimerskoj dršci, koju mi nemamo i zato je naš pištolj mnogo skup. Zato naš pištolj pravite od kilograma aluminijuma – nemate polimersku dršku za njega. Kad budete imali tu liniju, koju treba neko da donese, treba neko da je plati, pravićete ga i biće mnogo konkurentniji, jeftiniji itd. To je samo jedan od primera.

Samo da se vratim još jednom na ovu važnu stavku oko produženja vremena vojnicima po ugovoru.

Vidite, kada je doneta odluka – politička odluka, naravno, kao i svaka – o uvođenju profesionalne vojske, smatralo se da će profesionalni vojnik biti do svojih najboljih godina, do 40 godina života, kada je čovek negde u najvišoj fizičkoj snazi, intelektualnoj itd. Posle toga on više neće biti potreban Vojsci, ali će mu država obezbediti novac za njegovu otpremninu, obezbediće novac da on može da ode, da započne nešto svoje, da bude stimulisan, u krajnjoj liniji, da ode i da radi tih dvadesetak godina, siguran da će imati značajan novac kada bude odlazio. Taj novac nikad nije obezbeđen. Zbog toga je ta odredba od 40 godina.

Na nama je sada da tog vojnika, koji možda više nije u najboljoj fizičkoj kondiciji, nije više na tom nivou, ali može da radi neke druge dužnosti u Vojsci, pogotovo za specifična zanimanja koja ne možete da nađete na tržištu rada, treba dug vremenski period da ga obučite... Nije da mi sada imamo... Ni mnogo bogatije zemlje ni mnogo razvijenije vojske, koje nemaju obavezu služenja vojnog roka, nemaju neki neograničeni rezervoar mladih ljudi koje odmah možete da stavite u funkciju. Nema. Morate da radite s onim što ima. Onda morate da stimulirate tog vojnika da on sa svojih dvadeset godina uđe u Vojsku i kaže – pa dobro, bar ću ostati do penzije.

S druge strane, što vi odlično znate, nemamo mi taj broj formacijskih mesta za sve podoficire, ne može svako od njih da postane podoficir u Vojsci. Za one koji ne znaju, nije moguće da dobijete viši čin ili unapređenje ukoliko ne postoji upražnjeno mesto za vas sa tim činom, inače biste imali, ne znam, hiljade vodnika koji nemaju vod, koji nemaju ono što mogu da rade, nemaju mesto gde će da rade. Dakle, i tu je problem.

Upravo zbog toga... Mi smo se borili sa tom dilemom, nije to nama ništa novo, ali zato smo i uveli ovo da produžavate ugovor na po tri godine, da bi uvek ostajao onaj ko zaslužuje. Dakle, nećete odmah u startu reći – ostaješ do 53 godine, nego na svake tri godine (što je duže nego što traži Zakon o radu) vi ćete praktično proveravati tog čoveka i stimulisati ga da uvek bude što bolji da bi ostao do kraja. Mi ćemo se truditi da nađemo prostor za njega i prostor za njegov rad.

Još jednom da se vratim na VTI, radimo na tom pravilniku, koji je jako važan, i zaista očekujemo podršku. Tu moramo dobiti podršku ne samo Ministarstva finansija nego čitave Vlade i čitavog društva. Decenijama su zapušteni, odlazili su inženjeri, sada moramo da ih zadržimo i vratimo. Sada očekujemo prijem... Neću da budem neskroman, ali deset ili dvanaest godina nismo primili taj broj inženjera. Očekujemo da ćemo primiti sedamdeset novih inženjera. To je za nas ... General kaže, nismo primili otkako smo ih otpustili. To je sedamdeset mladih inženjera i biće to spas za VTI, biće velika promena. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Božidar Delić.

BOŽIDAR DELIĆ: Gospodine ministre, da pojasnimo – kada sam pomenuo Kopnenu zonu bezbednosti, ovaj datum o kome govorim, ja sam gledao samo datume za vojnike. Taj datum, ako se uzme u obzir policija, ne odgovara, jer je onda to još nekoliko meseci pre toga.

Što se tiče izveštaja Inspektorata, mi ne tražimo izveštaj Inspektorata, ali u vašem izveštaju, kada kažete da je Inspektorat izvršio, recimo, dvadeset pet redovnih inspekcija, pet vanrednih itd., za naš rad je važno da se kaže – jedinice te i te, ili hajde čak... Valjda bi važno bilo i valjda to može da zna Odbor, da mi znamo koliko je jedinica ocenjeno kojom ocenom. Jer, kako mi zaključujemo? Ja gledam jedan izveštaj u kome kaže – dvadeset četiri redovne inspekcije,

osamnaest povratnih. Gospoda u uniformama znaju šta znači povratna inspekcija. Onda ja iz toga treba da zaključim da su one, svih osamnaest, bile neke ocene koje nisu bile dobre, da je dat rok za otklanjanje slabosti i da je onda bila povratna inspekcija.

Mi smo, nas sedamnaestoro ovde, i pred ovom skupštinom i pred našim narodom jedini predstavnici te civilne kontrole Vojske, a ništa ne znamo o tome kakvo je stanje u Vojsci. Možemo da saznamo samo kroz ta dva elementa: kroz ocenu operativnih sposobnosti i kroz ocene Inspektorata. Nisu nama potrebni detalji Inspektorata, ali ocene u tom tromesečnom periodu, koliko je od tih ocena dobrih, koliko negativnih...

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Igor Bečić.

IGOR BEČIĆ: Poštovani predsedavajući, dame i gospodo narodni poslanici, izmene i dopune Zakona o BIA neophodne su kako bi se prevazišla situacija u kojoj je Zakon o Policiji neprimenljiv u pogledu prijema novih zaposlenih i popunjavanja sistematizovanih radnih mesta i upražnjenih odlivom kadra, raspoređivanja na nova radna mesta postojećih pripadnika i napredovanja u karijeri.

Sva ova pitanja utiču na adekvatno vođenje kadrovske politike i ostvarivanje prava zaposlenih iz radnog odnosa. Ukoliko ovi instituti nisu uređeni na pravno valjan način, posledice mogu biti veoma negativne kada govorimo o Agenciji čiji je zadatak zaštita nacionalne bezbednosti, a onda posledice mogu biti štetne i po bezbednost svih nas. Zbog toga je donošenje ovog zakona veoma značajno.

Prozivanje gospodina Bratislava Gašića, što je postavljen na mesto direktora BIA, samo zato što dolazi iz Srpske napredne stranke, u najmanju ruku je licemerno. Bratislav Gašić je zamrzao svoje stranačke funkcije. A kada već govorimo o tome, da podsetimo da neki direktori BIA od 2002. godine naovamo... Da spomenemo, na primer, da je direktor bio Rade Bulatović, visoki funkcioner DSS-a, zatim i Saša Vukadinović, član Glavnog odbora DS-a. Ponavljam, licemerno je povezivati Srpsku naprednu stranku i Bratislava Gašića.

Jedan od najvećih licemera, koji osporava potpis direktora Agencije na rešenjima o radnopravnom statusu kandidata za rad u Agenciji, stavljao je svoj potpis na takva rešenja. Vidimo ovde jedno rešenje o preuzimanju, gde se radnik Saveznog ministarstva unutrašnjih poslova preuzima na rad na neodređeno vreme u BIA Republike Srbije.

Imamo potpis direktora Agencije, gospodina Savića, ali je zanimljivo, s druge strane, da imamo potpis – Savezno ministarstvo unutrašnjih poslova, ministar gospodin Živković. Pa onda govoriti o licemerstvu.

Kao predsednik Odbora za kontrolu službi bezbednosti, odgovorno tvrdim da je postavljenje gospodina Bratislava Gašića za direktora Agencije, koji je bio i ministar vojni i razume probleme unutar sistema, dalo neophodni kvalitet unutar bezbednosnog sektora. U našim nadzornim posetama dalo se primetiti da

je saradnja i koordinacija unutar bezbednosnog sektora nikad bolja i da u ovom osetljivom trenutku, kada su bezbednosne pretnje više nego prisutne svuda u Evropi, možemo da budemo sigurni da će Agencija da odgovori svim izazovima i zaštititi bezbednost građana Republike Srbije i Republiku Srbiju.

O kvalitetnim promenama unutar Agencije i poboljšanju materijalno-tehničkih uslova da ne govorim, o tome govore pripadnici Agencije.

Poštovane dame i gospodo, sada ću da se osvrnem na pojedine članove izmena i dopuna Zakona o BIA, gde se članom 1. menja član 7. osnovnog zakona i preciznije definiše sadržaj pravilnika o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji. Propisuje se da akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Agenciji donosi direktor Agencije, uz prethodnu saglasnost Vladu i da su podaci sadržani u ovom aktu tajni podaci, što se određuje u skladu sa zakonom o tajnosti podataka.

Naime, Agencija, iako ima specifičan status i obavlja specifične poslove, po zakonu ima status posebne organizacije i svojstvo pravnog lica. Samim tim, dužna je da primenjuje Zakon o državnoj upravi, koji u članu 43. st. 2. i 3. definiše da akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u posebnoj organizaciji donosi direktor, i on ne može stupiti na snagu dok na njega Vlada ne da saglasnost. Tako je ovom izmenom zakona obezbeđena kontrolna funkcija Vlade nad službom bezbednosti.

Članom 1. Zakona o BIA propisano je da se BIA obrazuje kao posebna organizacija, dok član 35. Zakona o državnoj upravi propisuje: „Posebnom organizacijom rukovodi direktor, koji za svoj rad odgovara Vladi.“ Članom 44. Zakona o državnoj upravi propisuje se da rukovodilac organa državne uprave može da izdaje direktive kojima određuje način rada, postupanja i ponašanja zaposlenih u organu državne uprave.

Sva ova ovlašćenja imaju direktori raznih kancelarija Vlade, npr. Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom itd. Zbog toga me ovi pokušaji degradacije funkcije direktora BIA i same BIA od strane mojih kolega pomalo plaše. Da li je moguće da je neko samo radi političkih poena u stanju da se na ovakav način igra sa institucijom koja obavlja poslove koji se odnose na zaštitu nacionalne bezbednosti Republike Srbije?

Naravno da je sistematizacija poverljiva, i to kod svake ozbiljne službe ovog tipa u svetu. To povezivanje da neke službe na svojim sajtovima imaju organizacione šeme je tačno – imamo to, takođe, na sajtu BIA – ali nigde nemate broj ljudi po pojedinačnim organizacionim jedinicama, što jeste logično, jer detalji i podaci o organizaciji zalaze u metodologiju rada službe, a metodologija obaveštajnog rada jeste tajna. Budimo malo realni, u svim zemljama informacije koje se odnose na nacionalnu bezbednost su tajne.

U članu 2. predloženom izmenom briše se stav 1. člana 20. osnovnog zakona, jer se kasnijim predloženim odredbama precizira ova upućujuća norma

na Zakon o Policiji koja se odnosi na prava, dužnosti i odgovornosti na osnovu radnog odnosa pripadnika Agencije.

Takođe, član 20a posledica je izmena koje je doneo novi Zakon o Policiji po osnovu prava, dužnosti i odgovornosti iz radnog odnosa. Naime, ovim članom se odredbe Zakona o BIA prilagođavaju Zakonu o Policiji u pogledu kategorizacije pripadnika u zavisnosti od poslova koje obavljaju. Uvodi se kategorizacija zaposlenih prema vrsti poslova koje obavljaju i predviđaju tri kategorije zaposlenih: ovlašćena službena lica, lica na određenim dužnostima i lica bez ovlašćenja.

Odredbe člana 20b su takođe posledica novina koje je doneo Zakon o Policiji. Sama priroda poslova za koje je BIA nadležna pretpostavlja da nije uvek i za svako radno mesto moguće sprovesti javni konkurs. Naime, Zakon o Policiji je predvideo da Vlada bliže uređuje način sprovođenja konkursa za popunjavanje radnih mesta u MUP-u. Vlada je to učinila donošenjem Uredbe o sprovođenju javnog konkursa u MUP-u. Vidimo da se u oglasu o konkursu za popunjavanje radnog mesta navode podaci o organu i unutrašnjoj organizacionoj jedinici, naziv uže organizacione jedinice, mesto rada, podaci o radnom mestu, redni broj radnog mesta, podaci o uslovima za rad na radnom mestu, znanjima i veštinama koje se ocenjuju u izbornom postupku, način njihove provere.

Ako iko od kolega poslanika smatra da bilo koja služba bezbednosti treba da objavljuje oglase za radna mesta na ovakav način i sa ovoliko podataka i informacija, onda očigledno neko ne razume prirodu poslova koje službe bezbednosti obavljaju.

Ako pažljivo pročitate ovaj stav, on kaže: „Za popunjavanje radnih mesta u Agenciji nije obavezan konkurs.“ Nije obavezan, znači, nužno ga neće biti za radna mesta za koja je moguće sprovesti ga, ili da taj konkurs Agencija sprovede na neki drugi, adekvatniji način, kojim se ne bi kompromitovali podaci o njenom radu i pripadnicima za koje treba da ostanu poverljivi. Odredbe o neobaveznosti konkursa za zapošljavanje u BIA ne znači ukidanje konkursa. Agenciji se zbog specifičnih poslova ostavlja i ovakva mogućnost da bi zaštitila bezbednosno osetljive podatke o upražnjenim radnim mestima i profilima potrebnih kadrova.

Stavom 2. člana 20b propisano je da o zasnivanju radnog odnosa u Agenciji rešenjem odlučuje direktor. U samom startu, polemiku u sredstvima informisanja izazvale su odredbe koje se odnose na zapošljavanje u BIA i ovlašćenje direktora. Naime, predloženim izmenama utvrđuje se da direktor odlučuje rešenjem o zasnivanju radnog odnosa, čime je zapravo definisan samo pravni akt kojim se zasniva radni odnos i pripadnik BIA raspoređuje na odgovarajuće radno mesto. To ne znači da je promenjena procedura za prijem novih radnika, niti da novi pripadnik može da bude zaposlen bez prethodne bezbednosne provere i ako ne ispunjava druge uslove predviđene za radno mesto na koje se raspoređuje. Ovom odredbom se samo definiše pravni akt.

Sada dolazimo do člana 20v, gde smo imali stručno mišljenje kandidata za potpredsednika DS, u kome se precizira postupak bezbednosnog proveravanja u slučaju zasnivanja radnog odnosa u Agenciji i u slučaju vraćanja zaposlenog na rad po osnovu pravosnažne odluke nadležnog organa.

Stav 1. predviđa da Agencija odlučuje u slučaju pravosnažne odluke nadležnog organa kojom se lice vraća na rad u Agenciju i ima pravo da sprovede postupak bezbednosnog proveravanja tog lica radi utvrđivanja postojanja bezbednosnih smetnji koje predstavljaju stvarni i neprihvatljiv bezbednosni rizik.

Odredbu kojom se uređuje vraćanje na rad na osnovu pravosnažnih sudskih odluka i propisuje postupak bezbednosne provere, neophodno je sprovesti u slučajevima vraćanja na rad, odnosno nastavka rada u Agenciji. Naime, određena sistematizovana radna mesta u Agenciji uživaju poseban zaštitni režim, koji je deo primene opštih mera zaštite tajnih podataka u posedu Agencije, a u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu tajnih podataka i propisima donetim na osnovu ovog zakona.

U slučaju pravosnažne sudske presude, Agencija mora uzeti u obzir protok vremena od momenta prestanka radnog odnosa pripadnika do donošenja konačne odluke kojom se lice vraća na rad, kao i da postoji mogućnost da su se okolnosti u životu lica koje nastavlja rad u Agenciji promenile. U nekom slučaju određene okolnosti mogle bi da predstavljaju osnov za sumnju u njegovu poverljivost i pouzdanost, naročito ako su njegove aktivnosti u suprotnosti sa interesima Republike Srbije ili ako je povezan sa stranim licima koja mogu da ugroze bezbednost i međunarodne interese Republike Srbije. Stoga je neophodno sprovesti postupak bezbednosne provere za lica koja nastavljaju rad u Agenciji. Ovu odredbu je potrebno uneti u tekst zakona u cilju jasnog određivanja u slučajevima kada je potrebno sprovesti postupak bezbednosne provere.

Ovde se BIA nijednog trenutka ne stavlja iznad suda niti zakona, naprotiv, sud u postupku utvrđuje zakonitost postupanja u jednom trenutku u prošlosti. Protok vremena je ovde presudan. Zamislite praktičnu situaciju u kojoj sud posle nekoliko godina donese presudu da određeno lice vraća na rad u Agenciju, a da ga Agencija vrati bez prethodne bezbednosne provere, bez provere šta se dešavalo tih nekoliko godina koliko u Agenciji to lice nije radilo. Po meni je to ne samo nezamislivo nego i nedopustivo; time bi se ozbiljno mogao ugroziti rad Agencije i bezbednost Republike Srbije.

Mogli bismo da komentarišemo i neke druge članove i da vidimo koliko je neophodno da se te izmene ugrade u izmene i dopune Zakona o BIA, ali, ipak, zbog vremena, ostavićemo to za sutrašnji dan. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Milorad Mirčić, povreda Poslovnika.

MILORAD MIRČIĆ: Na osnovu člana 104, gospodine Arsiću. Trebalo je da bar vi kao predsedavajući reagujete.

U članu 104. jasno se definiše da jedni prema drugima treba da se odnosimo s punim uvažavanjem. To važi i za članove Vlade, a i za državne službenike najvišeg ranga kakav je direktor Bezbednosno-informativne agencije. Ovde razgovaramo o zakonu, kako rekoše, o BIA. I rekoše, sad sam čuo jednu od uvreda (po meni, uvreda) – da je licemerno povezivati Gašića sa Srpskom naprednom strankom. Molim vas, trebalo je da reagujete, kao predsedavajući.

Nejasno je da li je Gašić član SNS-a ili nije član SNS-a. Da li Gašić ovde predstavlja ne samo direktora BIA nego kadrovsko rešenje Srpske napredne stranke? Kada je rečeno da je licemerstvo povezivati njega sa SNS-om, trebalo je da bar vi reagujete. Sada vi objasnite, gospodine Arsiću, da li je Gašić i dalje član SNS-a, ili je licemerstvo i dalje povezivati ga sa tom strankom, ili ste vi možda razumeli drugačije tu konotaciju koju je izneo kolega poslanik.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Mirčiću, zaista ne mogu da vidim gde je ovde kršenje Poslovnika. Apsolutno nema nikakve veze sa kršenjem Poslovnika.

(Milorad Mirčić dobacuje.)

To što vi imate da postavljate pitanja, postavite predlagaču zakona, postavite kolegi poslaniku, možete i javno, ali kakve to veze ima sa Poslovníkom?

(Milorad Mirčić: Kako nema?)

Nema nikakve.

Reč ima narodni poslanik Igor Bečić, povreda Poslovnika.

IGOR BEČIĆ: U ovom trenutku se obmanjuje javnost i izvrću reči koje sam izgovorio. Samo sam rekao da je prozivanje gospodina Gašića...

(Vjerica Radeta: Koji član?)

... Samo zato što je član Srpske napredne stranke, a da je gospodin Gašić zamrznuo svoje stranačke funkcije.

Jedina mana koja je ovde stavljena na teret gospodinu Gašiću jeste to što je bio visoki funkcioner SNS-a, a sada niko ne može da govori kako on i na koji način profesionalno obavlja svoju funkciju direktora BIA.

Zahvaljujem i ne tražim da se Skupština izjasni.

(Vjerica Radeta: Po kom članu si ti pričao?)

Po članu 107, dostojanstvo Narodne skupštine, ako ne znate, gospodo.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Bečiću, da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? (Ne.)

Reč ima narodni poslanik Milorad Mirčić, povreda Poslovnika.

MILORAD MIRČIĆ: Gospodine Arsiću, vi očigledno želite da vodite ovu skupštinu tako što ćete selektivno da postupate...

(Aleksandar Marković: Koji član?)

Član Srpske napredne stranke, to je član po kome se javljam. Koristim neku logiku stvari – ako je prethodnik mogao, što bih se ja razlikovao? Član Srpske napredne stranke.

Ono što je veoma bitno, kada dajete reč povodom povrede Poslovnika, morate imati jednak aršin prema svima. Malopre ste pustili poslanika da govori bez toga da je naveo član. Na kraju se setio da je to 107, povreda dostojanstva, i to kaže vrhunskom pravniku, Vjerici Radeti, ne zna ona to. Zamislite kako je to!

Još malo i završavamo sa današnjim radom, koliko vidim, dajte malo, skoncentrišite se. Nisam vas pitao da li vi vidite povredu Poslovnika, člana 104, nego da razjasnite situaciju oko gospodina Gašića, to sam pitao. A vaš vid, to je možda predmet interesovanja nekih drugih struka ili nekih drugih lica.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Mirčiću, moram da vam odgovorim. Pustio sam kolegu Bečića, kao i vas. Znači, vi ste se pozvali u prethodnom izlaganju na povredu Poslovnika. To je bio član 104. u kome se kaže – ako se narodni poslanik u svom izlaganju na sednici Narodne skupštine uvredljivo izrazi o narodnom poslaniku... To je pravo na repliku. A taj deo o kome ste vi govorili odnosi se na član 107; niste ga nijednom pomenuli, pa sam vas pustio.

Kolega Bečić je na kraju svog izlaganja rekao na koji član se povreda Poslovnika odnosi. Očekivao sam do kraja vašeg izlaganja da ćete da predete na član 104...

(Milorad Mirčić: Član Srpske napredne stranke.)

Taj član ne postoji u Poslovniku.

(Milorad Mirčić: Kako ne postoji?)

Ima ih puno u Skupštini Srbije, ali u Poslovniku ne postoji.

Reč ima narodni poslanik Nataša Sp. Jovanović, povreda Poslovnika.

Izvolite.

NATAŠA SP. JOVANOVIĆ: Hvala, gospodine Arsiću.

Reklamiram čl. 27. i 32. Očekivala sam da ćete malopre da reagujete sa mesta predsedavajućeg zato što je na najgrublji način govornik Igor Bečić iz klupe, što je nedozvoljeno, dobacio kolegici Radeti, obrativši joj se rečima – taj član, gospođo.

Prvo, ona nije za njega nikakva „gospođa“, već pravnik sa odličnim pravničkim iskustvom, potpredsednik Narodne skupštine, za razliku od njega koji je italijanskog predsednika nazivao Serđo „Mortadela“, koji govori o tome da mi pričamo ovde o nekom zakonu, da se neko „bije“, jer govorimo o zakonu Bije itd. Vi ste slušali sve te nebuloze, da ne može čovek da pročita ono što je napisao.

Ujedno da kažem da je zaista... Osam godina sam bila, tada kao jedini predstavnik manje zastupljenog pola, u Odboru za odbranu i bezbednost, i to kada su ovi „žuti“ harali i radili šta su hteli... Svedok je i gospodin Panić, koji je jedini profesionalac, istrajni, već više decenija, u Agenciji ili Službi državne bezbednosti. Tada nisam mogla da verujem, kada je bilo najgore moguće vreme, i pod tim Vukadinovićem i pod Tadićevim režimom i pre toga, mafijaškim režimom Đinđića, da će da dođe na mesto predsednika Odbora...

(Radoslav Milojević: Na šta ovo liči?)

Hajde ti, učuti malo, nemoj da dobacuješ. Ja govorim. Javi se za reč.

A vi uvedite red.

... Dakle, da će da dođe na mesto predsednika Odbora za kontrolu službi bezbednosti neko ko, prvo, ne zna da čita a kamoli da govori...

(Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Jovanović, nemojte tako. Ne mogu da vam dozvolim da reklamirate povredu Poslovnika, pošto ovo prelazi neke granice.

(Nataša Jovanović dobacuje s mesta.)

Da za kolegu kažete da je nepismen – nemojte tako, ne dolazi u obzir.

Gospodine Milojičiću, po kom osnovu ste tražili reč?

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Replika, gospodine Arsiću.

PRESEDAVAJUĆI: Na osnovu čega?

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Znači na osnovu čega, na osnovu pominjanja Demokratske stranke.

PRESEDAVAJUĆI: Ni u jednom delu vas kolega Bečić nije pomenuo u negativnom.

(Igor Bečić: Nisam te spomenuo.)

(Poslanici Srpske napredne stranke dobacuju.)

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Ima veze, mogli biste da naučite Poslovnik. Pošto sam ovlašćen, na primer.

Pomenuli ste.

PRESEDAVAJUĆI: Pomenuo jeste, ja sam čuo da je pomenuo, ali ništa loše nije rekao o Demokratskoj stranci.

RADOSLAV MILOJIČIĆ: A kako vi znate da li je loše ili nije?

Ovo što...

(Isključen mikrofon.)

... Ovo što puštate poslanike radikala da rade, da govore svašta...

PRESEDAVAJUĆI: Prelazimo dalje. Nemate pravo.

(Radoslav Milojičić: Imam pravo, pominjao je Demokratsku stranku.)

Da vam pročitam, gospodine Milojičiću, da završimo i to. To je član 104: „Ako se narodni poslanik u svom izlaganju na sednici Narodne skupštine uvredljivo izrazi o narodnom poslaniku koji nije član iste poslaničke grupe“, znači, taj uslov nije ispunjen, „navodeći njegovo ime i prezime ili funkciju“, ni taj uslov nije ispunjen, „odnosno pogrešno protumači njegovo izlaganje“, niste imali nikakvo izlaganje, „narodni poslanik na koga se izlaganje odnosi ima pravo na repliku“. Znači, stav 1. ne ispunjava. Je li u redu?

„Ako se uvredljivi izrazi odnose na poslaničku grupu“... E, sad mi recite šta je bilo uvredljivo u tome što je rekao – kandidat za potpredsednika Demokratske stranke? Ajde, recite mi šta je tu uvredljivo?

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Uključite mi mikrofon.

Gospodine Arsiću, pomenuta je Demokratska stranka.

PRESEDAVAJUĆI: Šta je tu uvredljivo?

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Kao ovlašćeni predstavnik imam pravo da odgovorim.

PRESEDAVAJUĆI: Nemate pravo. Ništa nije bilo uvredljivo.

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Pokušavate da uskratite reč poslanicima iz Demokratske stranke.

PRESEDAVAJUĆI: Niko vama ne pokušava da...

RADOSLAV MILOJIČIĆ: Da li pokušavate da zaštitite gospodina Gašića koji je sada došao? (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Milojičiću, niko vama ne pokušava da oduzme pravo na reč, nego vi zloupotrebljavate odredbe Poslovnika. Znači, nije bilo ni imena, ni prezimena, ni funkcije, delimično funkcije, ni naziva.

(Radoslav Milojičić: Kao što nas je Martinović nazvao fašistima, zašto mu ne date opomenu?)

Kolega Milojičiću, rekao je, ako toliko želite, možete da se uhvatite sa nekima i da idete u Blajburg. Vas nije nazvao ustašama. Sa ustašama konkretno, ali vas nije nazvao ustašama. Da završimo i taj deo priče. Ne možete tako.

(Aleksandra Jerkov: Mene je nazvao.)

Nisam čuo.

(Aleksandra Jerkov: Slušajte.)

Čujem odlično.

Koleginice Radeta, prijavite se. Povreda Poslovnika.

VJERICA RADETA: Tačno je da ovi tamo zloupotrebljavaju Poslovnik, ali vi, gospodine Arsiću, treba da ga koristite i da vodite računa o svakom članu, a posebno, recimo, o članu 27.

(Predsedavajući: Maločas je koleginica Nataša Jovanović...)

Stav 2. Ja govorim o stavu 2.

(Predsedavajući: Preciznija odredba, dobro.)

Molim vas, taj član ima dva stava.

Gospoda koja ne znaju kako se tumače propisi, neka se malo edukuju i neka u tom smislu ne dobacuju. Naravno, ne smeta meni dobacivanje, jer ne može to da me dekoncentriše, ali sramota je da ne znaju osnovne stvari. Moraju malo da nauče. Imaju u ovom delu bar dva pravnik koji bi mogla da ih nauče.

Malopre Nataša Jovanović nije rekla da je Igor Bečić nepismen. Ako on ne ume da čita ono što mu je napisano, to znači da je on funkcionalno nepismen. (Isključen mikrofon.)

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Radeta, ne mogu, to prelazi svaku granicu.

(Vjerica Radeta: Samo da završim rečenicu.)

Nemojte da završavate rečenicu. Ovo već ide i na uvrede kolega poslanika.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Čabraja.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Vladan Zagrađanin.

Izvolite, kolega.

VLADAN ZAGRAĐANIN: Poštovani predsedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, uvaženi direktore BIA gospodine Gašiću sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, pred nama se danas nalazi set zakona iz sektora odbrane i bezbednosti, čije izmene treba da doprinesu boljem funkcionisanju Vojske Srbije kao najvećeg faktora odbrane, kao i njenom još boljem pozicioniranju na međunarodnom nivou kroz kontinuirano učešće naših snaga u međunarodnim multilateralnim operacijama.

Danas raspravljamo i o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o BIA, na koji ću se osvrnuti u svojoj diskusiji. Bezbednosno-informativna agencija je posebna organizacija kojoj je Zakonom o BIA iz 2002. godine dodeljen status pravnog lica. Kao nezavisna vladina agencija, izdvojena je tada iz resora državne bezbednosti MUP-a.

Bezbednosno-informativna agencija, kao jedna od tri organizacije definisane Zakonom o osnovama uređenja službi bezbednosti Republike Srbije koje se bave bezbednosno-obaveštajnim poslovima, predstavlja centralnu bezbednosno-obaveštajnu službu, nadležnu kako za obaveštajne tako i za kontraobaveštajne poslove. U njenom delokrugu rada nalaze se najosetljiviji poslovi koji se tiču zaštite nacionalne bezbednosti Republike Srbije. Ti poslovi se odnose na otkrivanje i sprečavanje delatnosti usmerenih na podrivanje ili rušenje Ustavom utvrđenog poretka Republike Srbije, istraživanje, prikupljanje, obradu i procenu bezbednosno-obaveštajnih podataka i saznanja od značaja za bezbednost i informisanje nadležnih državnih organa o tim podacima.

U fokusu operativnog angažovanja BIA je i prikriveno delovanje stranog faktora usmereno protiv vitalnih nacionalnih interesa, zatim, organizovani kriminal koji ugrožava ekonomski sistem države, ali i nestabilni region, koji je, nažalost, pogodan za razvoj različitih vidova terorizma, separatizma, verskog i etničkog ekstremizma.

U današnje vreme velikih promena i bezbednosnih rizika i izazova efikasan rad svih institucija koje su u sistemu bezbednosti, kao i njihova međusobna saradnja, od vitalnog je značaja za zaštitu države i nacionalne bezbednosti. U saradnji sa drugim bezbednosnim institucijama BIA se do sada uspešno borila protiv svih bezbednosnih pretnji. Građani naše zemlje mogu slobodno da se kreću, mirno posećuju javna okupljanja, dok mnogo ozbiljnije države, sa većim i bogatijim službama u svetu, nažalost, svojim građanima to ne uspevaju da omoguće.

Bezbednosno-informativna agencija radi u skladu s Ustavom Republike Srbije. Njeno delovanje je u strogim zakonskim okvirima, uz poštovanje načela ljudskih prava i osnovnih sloboda, tajnosti, subordinacije, profesionalnosti i objektivnosti. Definiše je Zakon o BIA, ali i Zakon o osnovama uređenja službi

bezbednosti, Zakon o tajnosti podataka, Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i brojni drugi zakoni, brojne uredbe i ratifikovane međunarodne konvencije.

Dakle, BIA radi na transparentan način, u onoj meri u kojoj to ne ugrožava njen rad, o čemu govori i činjenica da je BIA revnosno odgovarala na skoro sve zahteve za prikupljanje informacija od javnog značaja, što se može videti i u izveštaju, tj. Informatoru o radu BIA.

Ovim izmenama preciznije se definišu ovlašćenja direktora Agencije, kao i radnopravni status zaposlenih u BIA, čime se zapravo vrši usklađivanje i sa Zakonom o Policiji i sa Zakonom o sistemu plata zaposlenih u javnom sektoru. Konkretno, izmene se tiču zasnivanja radnog odnosa, zvanja, napredovanja, privremenog i trajnog raspoređivanja na određena radna mesta, plata i koeficijenta, kao i ocenjivanja rada pripadnika BIA po jasnim kriterijumima. Takođe, uvodi se institut bezbednosne provere prilikom zasnivanja radnog odnosa, čime će se nastaviti praksa da prilikom da rade u Agenciji dobiju samo profesionalni, moralni i časni ljudi.

Organizacija kakva je BIA je specifična u odnosu na druge organe, te stoga zahteva definisanje specifičnih procedura i pravnih normi kada je u pitanju radnopravni status zaposlenih u ovoj službi. Na pojedina akta, kao što su akt o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta, kao i akta koja se odnose na uslove za sticanje i gubitak zvanja i na koeficijente plata pripadnika BIA, Vlada Republike Srbije daje saglasnost. Ovo napominjem iz razloga što treba istaći da se BIA kao deo državne uprave i kao posebna organizacija nalazi pod neposrednom kontrolom Vlade kada je u pitanju njen rad, u skladu sa Zakonom o Vladi i Zakonom o državnoj upravi.

Takođe, Parlament je institucija koja u najvećoj meri obezbeđuje demokratski karakter kontrole obaveštajno-bezbednosnih službi, pa tako BIA ima obavezu podnošenja redovnih izveštaja resornom skupštinskom Odboru za kontrolu službi bezbednosti. Rad Bezbednosno-informativne agencije je i pod kontrolom sudova, ali i čitave javnosti.

Ovo govorim u prilog činjenici da nema elemenata da se insinuirana namera za privatizacijom ove službe, što smo imali priliku da čujemo od različitih opozicionih predstavnika i jednog dela javnosti.

Odredba koja je izazvala najveću polemiku u javnosti, ali i kritiku opozicije, koja se mogla čuti u današnjoj raspravi, jeste odredba koja predviđa da za popunjavanje radnih mesta u Agenciji za pojedine poslove nije obavezan konkurs. Ova odredba je pre svega iz bezbednosnih razloga propisana na ovaj način, jer svi moramo da budemo svesni da su poslovi iz delokruga rada BIA izuzetno rizični, pre svega zbog specifičnosti ovlašćenja koja pripadnici BIA imaju. Realna je potreba da se zakonom, na ovaj način, oni koji rade na najosetljivijim državnim poslovima ali i njihove porodice zaštite. Druga činjenica sa kojom većina kritičara nije upoznata jeste da su svi savremeni bezbednosno-

obaveštajni sistemi i u regionu i u svetu upravo uređeni na ovaj način kada je u pitanju zapošljavanje na određenim radnim mestima u obaveštajnim službama.

Dakle, predložene izmene i dopune Zakona o BIA doprinose jačanju integriteta i stvaranju funkcionalne strukture ovog dela sistema bezbednosti, što predstavlja još jedan korak za dalji razvoj i osavremenjivanje bezbednosno-obaveštajnog sektora.

Na ovaj način Srbija svakako učvršćuje svoju poziciju značajnog faktora stabilnosti u regionu i pouzdanog partnera u međunarodnim odnosima kroz integraciju u evropski i globalni bezbednosni sistem.

Na kraju, s obzirom na to da BIA kao značajan deo celokupnog bezbednosnog sektora učestvuje u izradi novog dokumenta nacionalne strategije bezbednosti Republike Srbije, koristim priliku da istaknem da Socijalistička partija Srbije smatra da pojedine stavove i strateške ciljeve iz važeće Strategije bezbednosti treba zadržati. Pre svega mislim na vojnu neutralnost naše zemlje, ali i na pitanje Kosova, koje treba i dalje tretirati u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti UN, a koje i po važećoj strategiji, kao jednostrano samoprogllašena država, predstavlja najveću bezbednosnu pretnju za Republiku Srbiju ali i ceo region. Pitanje zaštite nacionalnih interesa u južnoj srpskoj pokrajini nedvosmisleno treba i dalje da bude jedno od prioriternih, strateških opredeljenja Republike Srbije.

Iz svih navedenih razloga Poslanička grupa SPS u danu za glasanje podržaće usvajanje ovog i svih ostalih predloženih zakona koji se nalaze na dnevnom redu.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Dejan Nikolić.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Zvonimir Đokić.

Izvolite, kolega Đokiću.

ZVONIMIR ĐOKIĆ: Zahvaljujem, poštovani predsedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovani narodni poslanici, konačno na dnevnom redu imamo dugo očekivani set zakona iz sektora odbrane i bezbednosti, koji nam je podnela Vlada Srbije i koji već duže vremena izaziva interesovanje dela javnosti, mogu reći posebno onog dela javnosti koji je direktno ili indirektno zainteresovan za nova zakonska rešenja u ovoj oblasti. Osvrnuću se u svojoj diskusiji samo na neke predloge zakona.

Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani koji nam je dostavila Vlada Srbije sa ciljem efikasnijeg rukovođenja i obezbeđivanja efikasnog funkcionisanja Vojske Srbije, između ostalog, precizira se koji se tajni podaci nastali u radu komandi, jedinica i ustanova Vojske Srbije smatraju tajnim podacima čijim bi otkrivanjem neovlašćenim licima nastala šteta po nacionalnu bezbednost Republike Srbije, tako što bi se ugrozio sistem odbrane i bezbednosti zemlje ili bi se ugrozile operativne i funkcionalne sposobnosti Vojske Srbije.

Smatram da je ovo veoma značajna novina, kojom se onemogućava da tajni podaci budu dostupni neovlašćenim licima i javnosti, pri čemu se ne sprečava da se oni dostavljaju nadležnim organima u skladu sa zakonom i u zakonskom postupku.

Pored toga, predviđa se i novina da se godišnji izveštaj Vlade o stanju priprema za odbranu, umesto da se usvaja na plenarnoj sednici Narodne skupštine Republike Srbije, ubuduće razmatra na sednicama nadležnog skupštinskog odbora, čiji članovi i zamenici članova poseduju bezbednosni sertifikat. Imajući u vidu da se radi o strogo poverljivom dokumentu, smatram da je to pravilno rešenje.

Takođe, jedna od novina u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o odbrani koju smatram veoma značajnom i koju pozdravljam jeste omogućavanje osnivanja budžetskog fonda za potrebe obezbeđenja sredstava za finansiranje funkcionisanja i unapređivanja službe traganja i spasavanja vojnih vazduhoplova.

Kao bivši profesionalni pripadnik Vojske i kao direktni učesnik borbenih dejstava u odbrani zemlje u NATO agresiji na SRJ, svestan sam značaja unapređenja naše službe traganja i spasavanja vojnih vazduhoplova i permanentnog razvoja sposobnosti Vojske Srbije po ovom pitanju. Nijedan pilot, niti bilo koji drugi član posade vojnog vazduhoplova, niti lica koja se prevoze vojnim vazduhoplovima nikada u budućnosti ne smeju ostati prepušteni sami sebi i sudbini i moraju biti sigurni i uvereni da će Vojska Srbije preduzimati sve mere, radnje i postupke koji su joj na raspolaganju u cilju lociranja, pronalaženja i spasavanja vojnih vazduhoplova, u ratu i miru.

Isto tako, smatram dobrim rešenjem uvođenje mogućnosti da se udruženjima koja svoje delovanje težišno zasnivaju na oblastima od značaja za odbranu omogućava sticanje statusa udruženja od posebnog značaja za odbranu jer to u značajnoj meri doprinosi jačanju i opstanku takvih udruženja, i zato što se njihovo delovanje, programi, organizovanost i omasovljenje svakako stavljaju u funkciju jačanja sistema odbrane u širem smislu.

Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije koji nam je podnela Vlada otklanjaju se uočene pravne praznine i nepreciznosti u pojedinim rešenjima, obezbeđuje se povoljniji položaj profesionalnih vojnika, podoficira i oficira, a istovremeno omogućuje efikasnije rukovođenje i funkcionisanje Vojske Srbije.

Izdvojio bih nekoliko veoma značajnih izmena, mada je ceo Predlog zakona veoma dobar. Na primer, rešenje da se za vreme ratnog i vanrednog stanja Vojska može popunjavati i materijalnim sredstvima koja joj vlasnici tih sredstava, domaći ili strani državljani, stave na raspolaganje omogućava poboljšanje popune u cilju boljeg izvršenja dodeljenih zadataka od strane jedinica i ustanova u ratu ili vanrednom stanju.

Zatim, veoma su dobra rešenja koja po prvi put pripadnicima Vojne policije kao ovlašćenim službenim licima omogućavaju primenu policijskih mera i radnji, što je usaglašeno sa zakonskim rešenjima i odredbama novog Zakona o Policiji.

Dalje, zakonom su stvorene veće mogućnosti da se profesionalni pripadnici Vojske Srbije mogu angažovati u strukturama međunarodnih organizacija i regionalnih inicijativa, što je po mom mišljenju odlično rešenje u uslovima kada se Srbija nalazi u procesu evropskih integracija i teži većoj međunarodnoj vojnoj saradnji uz očuvanje sopstvene vojne neutralnosti.

Ovim predlogom zakona se plate, naknade i druga novčana primanja profesionalnih vojnih lica usaglašavaju sa odredbama zakona kojim se uređuju plate u javnom sektoru, bolje se regulišu i preciziraju odmori i odsustva, a dužinu radnog vremena na pojedinim formacijskim mestima sa štetnim uticajem uslova rada na zdravlje i sposobnost lica koje takvu dužnost obavlja procenjivaće medicina rada nadležne vojnozdravstvene ustanove.

Kao jednu od značajnijih novina u ovom predlogu zakona izdvajam i uvođenje naknade dela troškova u vezi sa rešavanjem stambenog pitanja korisnicima subvencionisanog stambenog kredita, što zajedno sa ostalim merama koje je Vlada Srbije najavila po pitanju stambene izgradnje i stambenog zbrinjavanja pripadnika sektora bezbednosti uliva nadu i pripadnicima kategorije tzv. vojnih beskućnika i mnogim članovima njihovih porodica, o kojima neke prethodne garniture vlasti nisu vodile brigu.

Na kraju svog izlaganja želim da i ovom prilikom naglasim da se mi iz Srpske napredne stranke, predvođeni Aleksandrom Vučićem, zalažemo za sveobuhvatno jačanje sistema odbrane Republike Srbije, a da Vojska Srbije mora uvek da bude snažan odvratajući faktor za svakoga ko bi pokušao da izvrši agresiju na našu zemlju. Zalažemo se za to da uvek budemo sposobni da mudrom politikom čuvamo mir i stabilnost Srbije i da Vojska Srbije nikada ne bude upotrebljena, ali da ta ista vojska u svakom trenutku mora biti spremna za upotrebu i izvršenje svojih namenskih zadataka. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Sonja Pavlović.

Nije tu.

Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

Dva minuta i šesnaest sekundi je preostalo vreme vaše poslaničke grupe. Izvolite.

BOJAN TORBICA: Poštovani predsedavajući, poštovani ministre sa saradnicima, direktore BIA, kolege narodni poslanici, ja ću se u svom izlaganju, pošto nemam mnogo vremena, ipak morati vratiti malo unazad i reći da smo mi posle 2000. godine Vojsku koja se gotovo tri meseca uspešno suprotstavljala zločinačkoj NATO agresiji sveli na organizaciju civilnog tipa i ponajmanje na oružanu silu koja je uspešno učestvovala u odbrani zemlje. Za vreme

ministrowanja prethodnih ministara uništen je dobar deo arsenala naoružanja, bez znavljanja novog oružja sa savremenim borbenim sistemima.

Ono što moramo napomenuti jeste da su se pojedinci hvalili profesionalizacijom Vojske, ali nisu želeli da kažu kako nije vođeno računa o tome šta će se dešavati sa vojnicima kada napune 42 godine, kada su, takoreći, bili izbacivani na ulicu bez ikakvih prava i bez ikakve prave mogućnosti za novu profesionalnu orijentaciju. Sada smo svedoci toga da aktuelna Republička vlada i Ministarstvo vode računa o njima i žele da promene atmosferu i pruže tim ljudima mogućnost da i dalje ostanu u Vojsci.

Bilo bi jako dobro kada bi građani mogli da saznaju koliko je Srbija prodala, za koliko para i kojim državama, tenkova, haubica i drugog naoružanja, jer te 2012. godine, kada je došlo do promene vlasti u Srbiji, u Srbiji je leteo samo jedan avion Mig 29. Jedan avion je leteo tada, a uskoro će nad Srbijom leteti ne dva ili tri puta više, lećeće petnaest puta više aviona nego za vreme dosovskog režima. Ono što moramo reći, što je izuzetno bitno, jeste da je Vojska Srbije kupila i šest novih „Erbasovih“ helikoptera, kao i nove helikoptere Mi 17, a uskoro će, nadamo se, kupiti i helikoptere Mi 35.

Dosad smo u prethodnom delu sednice govorili o tome...

(Predsedavajući: Privodite kraju, kolega Torbice.)

... Kako je bilo sramno stanje po pitanju popunjenosti sa kompletima zimskih i letnjih uniformi sastava Vojske Srbije. Ali ono što je najbitnije jeste da se situacija u Vojsci Srbije menja ...

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega.

Reč ima narodni poslanik Nataša Vučković.

Nije tu.

Ovim bismo završili sa današnjom raspravom. Nastavljamo sutra u 10 časova. Sledeća prijavljena za diskusiju je narodni poslanik Jelena Žarić Kovačević.

Zahvaljujem.

(Sednica je prekinuta u 20.00 časova.)